

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Η ΕΝΟΠΛΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΛΑΥΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΙΣ

Ἡ διαπιστωθεῖσα ἀποτυχία τῆς πλήρους ἐπικρατήσεως τοῦ ΕΑΜ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν Βόρειον, ὅπου ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐμφανίσεώς του ἦτο ἔκδηλος ἡ ἐχθρότης ὀλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις προσέβλεψε πρὸς αὐτὸ ὡς πρὸς ἐχθρικὴν σλαυικὴν ὀργάνωσιν, ἐξώθησε τὴν Ρωσίαν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ κινήματος τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τὴν ἐπιδίωξιν τῆς καταλήψεως νήσων τινῶν τοῦ Αἰγαίου καὶ τὴν δημιουργίαν «Ἐλευθέρας κυβερνήσεως εἰς τὰ ἑλληνικὰ βουνά», ὑποκειμένης εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῆς Μόσχας, ἥτοι εἰς προσπαθείας, δι' ὧν θὰ ἐπεκράτει σὺν τῷ χρόνῳ ἐμμέσως τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου. Ὅλα ὅμως τὰ πειράματα ταῦτα, ὡς εἶδομεν, δὲν ἀπέδωκαν εἰς τὴν ρωσικὴν διπλωματίαν τοὺς ἀναμενομένους καρπούς. Καὶ αὐτὴ ἡ ἐν Βορείῳ Ἑλλάδι σχεδιασθεῖσα προώθησις τῶν πολεμικῶν φαλάγγων τῆς διὰ τῆς Βουλγαρίας κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1944 διὰ τὴν de facto κατάληψιν τῆς ἀνεχαιτίστη ὑπὸ τῆς σθυναρᾶς ἀπαγορευτικῆς πυγμῆς τοῦ Τσῶρτσιλ τὴν τελευταίαν στιγμὴν. Ὅθεν ἔδει νὰ ἐξευρεθῇ ἄλλος τρόπος τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατήσεως καὶ ὁ τρόπος οὗτος ἦτο ὁ τῆς βιαίας καταλήψεως τῆς ἀρχῆς κατὰ τὸν προσφιλῆ εἰς τοὺς κομμουνιστὰς τρόπον τῆς «λαϊκῆς ἐπαναστάσεως». Ὁ τρόπος οὗτος θὰ εἶχε τὴν ὄψιν ἐσωτερικῆς λύσεως τοῦ ζητήματος δι' ἐξεγέρσεως τοῦ «δημοκρατικοῦ λαοῦ» ἄνευ ἐμφανοῦς ἀναμίξεως τῶν ξένων κρατῶν.

Ἡ Μακεδονία ἦτο τὸ καίριον σημεῖον τῆς Βορείου Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἀνέκαθεν συνεκέντρωνεν ἄκρατον τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς, τόσον τῆς τσαρικῆς, ὅσον καὶ τῆς σοβιετικῆς. Καὶ νῦν εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο ἦτο μέγα καὶ ὄλαι αἱ προσπάθειαι ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἐν αὐτῇ ἐπικράτησιν τοῦ Σλαυισμοῦ, λόγῳ ὅμως τῆς ὅλως ἰδίας μορφῆς, ἣν θὰ ἐλάμβανεν ὁ ἀγών, τουτέστι τῆς «λαϊκῆς ἐπαναστάσεως διὰ τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ δημοκρατικοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς φασιστικῆς κυβερνήσεώς του», τὸ ζήτημα ἔδει νὰ ἐμφανίζηται ἐφεξῆς ὄχι ἀπλῶς ὡς Μακεδονικόν, ἀλλὰ ὡς «Ἑλληνικόν ζήτημα». Πάντως ὁ κύριος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῶν Σλαύων δὲν ἦτο οὔτε ἡ Πελοπόννησος οὔτε ἡ Στερεὰ Ἑλλάς οὔτε αἱ νῆσοι, ἀν καὶ ἀργότερον ἐσημειώθησαν καὶ εἰς ταύτας πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλὰ ἡ Βόρειος Ἑλλάς καὶ δὴ ἡ Μακεδονία. Σήμερον ἔχομεν ὀλοκληρωμένα τὰ ἀποκαλυπτικὰ νέα στοι-

χεῖρα τῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ρωσικῆς πολιτικῆς καὶ τοῦ κομμουνισμοῦ ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, στοιχεῖα, ἅτινα μᾶς παρέχουν πλήρη εἰκόνα τῆς σλαυικῆς ἐπιβουλῆς ἐναντίον αὐτῆς. Ὑπὸ τὴν ἐπιτηδεῖαν κατεύθυνσιν τοῦ Κρεμλίνου τὸ ΚΚΕ εἰργάσθη ἐν ἀπολύτως ὁμοφώνῳ συμποσίῳ οὐ μόνον μετὰ τῶν ΚΚ τῶν ἄλλων βαλκανικῶν χωρῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ἀντικομμουνιστῶν τῶν Σλαύων γειτόνων μας διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς μεγαλυτέρας προδοσίας τοῦ αἰῶνός μας, τῆς ἀποσπάσεως τῶν ἑλληνικῶν ἐδαφῶν καὶ τῆς παραδόσεως τούτων εἰς τοὺς Σλαύους. Οἱ κομμουνισταὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας ὑπῆρξαν καὶ εἶναι τόσον ἀδιάλλακτοι εἰς τὰς βλέψεις των ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, ὅσον καὶ τὰ ἄκρως ἐθνικιστικὰ καθεστῶτα τῶν Τσαγκῶφ καὶ Τσφέτκοβιτς. Ὅπισθεν τῶν ἐνεργειῶν τῶν Γιουγκοσλαύων καὶ Βουλγάρων ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν, καὶ ὑπάρχει καὶ σήμερον, ἡ Ρωσία, ἡ ὁποία ἀποβλέπει πρὸς τὴν Μακεδονίαν ὡς πρὸς χώραν, ἣς ἡ κατοχὴ θὰ τῆς ἐξησφάλιζε τὴν διέξοδόν της εἰς τὸ Αἰγαῖον, μίαν ἀπὸ τὰς «θερμὰς θαλάσσας», τὸ προαιώνιον ρωσικὸν ὄνειρον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Πέτρου ἀκόμη, τὴν κατοχὴν τῆς Θράκης, ἣτις ἔχει ὡς φυσικὸν ἐπακολούθημα τὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τῶν Δαρδανελλίων καὶ ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας· ἡ δὲ πῶσις τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐπιφέρει μοιραίως τὴν κυριαρχίαν τῶν Σοβιῆτ ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς λεκάνης τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου¹.

Ἡ πρώτη ἐκδήλωσις τῶν ρωσικῶν τούτων ἐνεργειῶν ἦτο τὸ «Δεκεμβριανὸν κίνημα» τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ ἀπὸ τοῦ 1946 μέχρι τοῦ 1949 συμμοριακὸς πόλεμος, ὁ καταλήξας εἰς τὴν περιφανῆ νίκην τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

1. Ἡ ἀπελευθέρωσις καὶ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα

Ἡ Ρωσία εἶχε συμφέρον ὅπως κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀπελευθερώσεως ἡ Ἑλλὰς μὴ εὐρίσκηται εἰς θέσιν οὔτε τὰ ἀποβατικὰ συμμαχικὰ στρατεύματα νὰ συνδράμῃ οὔτε τοὺς ἀποχωροῦντας Γερμανοὺς νὰ καταδιώξῃ οὔτε πολλῶ μᾶλλον νὰ παραλάβῃ παρὰ τῶν Γερμανῶν αὐτοδυνάμως τὴν ἀρχήν, ἥτοι τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. Ἦδη ἀπὸ τῆς καταρρεύσεως τῆς Ἰταλίας (1943) καὶ τῶν ἐν τῇ Ἰταλικῇ χερσονήσῳ συμμαχικῶν ἀποβάσεων ἢ δραστηριοτήτων τῶν βορείων βαλκανικῶν γειτόνων μας (Βουλγάρων, Γιουγκοσλαύων, Ἀλβανῶν) συνετονίσθη ὑπὸ τῆς Μόσχας ἐπὶ τῆς γραμμῆς αὐτῆς καὶ μὲ νέα συνθήματα ἐξεδήλωνον τώρα τὰς προθέσεις των. Τὸ ΕΑΜ καὶ ὁ ΕΛΑΣ ἐπροπαγάνδιζον ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ

1. Κύρου, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 193.

2. Dulles, σελ. 161.

εἰς τοὺς Ἀγγλοαμερικανούς ἢ εἰς Ἑλλάδα ἀπόβασις καὶ ὅτι, ἂν τὸ ἐπιχειρήσουν, «θὰ τοὺς ρίξουν στὴ θάλασσα». Σήμερον γνωρίζομεν ὅτι ὁ Στάλιν ἀπήντησε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (θέρους 1944) ἔντονον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρόεδρον Ροῦζβελτ, ἀποσκοποῦσαν τὴν ματαίωσιν τῆς εἰς Ἑλλάδα συμμαχικῆς ἀποβάσεως. Ἡ διπλωματικὴ ὁμως ἐπιτηδειότης τοῦ Τσῶρτσιλ ἐπεκράτησε καὶ ἐπέτυχε νὰ λάβῃ τὴν πρὸς τοῦτο συγκατάθεσιν τοῦ Ροῦζβελτ¹. Ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τοῦ τέλους τῆς ἀξονικῆς κατοχῆς ἢ μεταβολῇ καθίστατο ἡμέρα τῇ ἡμέρα μᾶλλον ἔκδηλος καὶ ἡ μετὰ τῶν Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων συνεργασία τῶν κομμουνιστῶν ἦτο πλέον ἀπροκάλυπτος. Τὸ ΚΚΕ προώθει εἰς τὸ προσκλήνιον νέα πρόσωπα² καὶ προσεπάθει νὰ δημιουργήσῃ κοινὴν πεποιθήσιν, ὅτι ἡ φυσικὴ διαδοχὴ τῶν ἀναχωρούντων Γερμανῶν ἦτο ἡ ἀνάληψις τῶν ἔξουσιῶν ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ.

Ἀπὸ τῆς 22^{ας} Ἰουλίου 1944 ἐγκατεστάθη ἀνεπισήμως ἐν Θεσσαλονίκῃ εἰδικὴ ρωσικὴ ἀποστολή, ἀποτελουμένη ἐξ ἐνὸς συνταγματάρχου, ἐνὸς ὑπολοχαγοῦ καὶ ἐνὸς πολιτικοῦ ἐπιτρόπου μετὰ ἰδίου κατωτέρου προσωπικοῦ³, ἧτις εὐρίσκετο εἰς μυστικὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὸ 2^{ον} γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ στρατηγείου τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ γερμανικῶν στρατευμάτων διὰ τοῦ ρωσομαθοῦς ὑπολοχαγοῦ αὐτοῦ Κράους καὶ μὲ τὴν Κεντρικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ΕΑΜ Θεσσαλονίκης. Τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἦτο ἡ ὑποβοήθησις τῆς ἀναλήψεως τῆς ἀρχῆς ἐν τῇ χώρᾳ ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ προβάλληται πλέον ὑπὸ τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν ἡ ἀνάγκη ἀποβάσεως ἰδίων στρατευμάτων, τοῦλάχιστον ἐν Βορείῳ Ἑλλάδι. Εἰς τοὺς Γερμανοὺς ὑπεσχέθησαν ὅπως ἀνενόηλον ἀποχώρῃσιν⁴ καὶ τοὺς ἐτόνισαν ὅτι κοινὸν ἦτο τὸ συμφέρον ἐν τῇ στιγμῇ αὐτῇ νὰ ἀποτραπῇ πάσῃ θυσίᾳ ἢ ἀνάληψις τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τῶν ἐθνικιστῶν, διὰ νὰ μὴ δυνηθῶν νὰ προβῶν οὔτοι εἰς τὴν ἄμεσον ἐπιστράτευσιν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν καταδίωξιν τῶν Γερμανῶν· ἐπίσης ὅτι συμφέρον τῆς Γερμανίας ἦτο νὰ ἐκμηδενισθῇ

1. Ἐπιβουλή, σελ. 159.

2. Ν. Κουτσουμῆς, εἰς ἐφημ. «Ἐθνος» τῆς 4^{ης} Δεκεμβρίου 1953.

3. Τὴν πληροφορίαν αὐτὴν ἅμα τῇ ἀφίξει τῆς ἄνω ἀποστολῆς μετέδωσε ἡ Πανελληνίος Ἀπελευθερωτικὴ Ὀργάνωσις (ΠΑΟ) καὶ εἰς τὸ Συμμαχικὸν στρατηγεῖον τῆς Μέσης Ἀνατολῆς (καθὼς καὶ βραδύτερον διὰ τοῦ ἀπὸ 12^{ης} Δεκεμβρίου 1944 ὑπομνήματός μας εἰς τὸν ἐπιτελάρχην τοῦ στρατηγοῦ Σκόμπι ἐν Ἀθήναις). Ὁ συνταγματάρχης Ποπῶφ ἦτο Ρώσος σύνδεσμος εἰς τὸ συμμαχικὸν στρατηγεῖον τῶν ἀνταρτῶν τοῦ ταξίαρχου Eddie, κατὰ δὲ τὰ Δεκεμβριανὰ εὐρίσκετο εἰς Ἀθήνας. Βλ. ἄνωτ. σελ. 334.

4. Βλ. καὶ ἔγγραφον συμφωνίαν μεταξὺ καπετᾶν Κίτσου, ἀντιπροσωπεύοντος τὴν Ὀμάδα μεραρχιῶν Μακεδονίας τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἐνεργούντος κατ' ἐξουσιοδότησιν τοῦ διοικητοῦ τῆς XI μεραρχίας μεράρχου Λασόανη, καὶ τοῦ Γερμανοῦ ταγματάρχου Ἐριχ Φένσκε, ἐκπροσώπου τῶν ἐνόπλων γερμανικῶν δυνάμεων τῆς στρατιᾶς τοῦ Αἰγαίου, ὑπογραφεῖσαν εἰς Λειβάδι Χαλκιδικῆς τὴν 1^{ην} Σεπτεμβρίου 1944. Ἐπιβουλή, σελ. 15.

τελείως πᾶσα δυνατότης συγκροτήσεως στρατοῦ ἑλληνικοῦ, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ ἐνοχλήσῃ τοὺς Γερμανοὺς καὶ κατὰ τὸ περαιτέρω στάδιον τῶν ἐπιχειρήσεων ἐν τῇ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ, ὡς αὐταὶ ἐσχεδιάζοντο. Αἱ ἀπόψεις αὐταὶ ἦσαν αἱ συμφέρουσαι καὶ εἰς τὴν ρωσικὴν πολιτικὴν, ἣ ὁποία ἔπραττε τὸ πᾶν, διὰ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ ἀνορθωθῇ ἡ Ἑλλάς ὡς πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ δύναμις, διὰ νὰ διεκδικήσῃ εἰς τὰ ἐπελευσόμενα στάδια πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ἀνακωχῶν καὶ συνθηκῶν εἰρήνης συμμετοχὴν εἰς αὐτάς καὶ ἰδίως ἐδαφικὰς ἐπεκτάσεις εἰς βάρος τῶν βορείων αὐτῆς σλαυικῶν κρατῶν καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἀντιθέτως ἡ Βουλγαρία εἶχεν ἐξασφαλισθῆ διὰ τῆς τῇ προτροπῇ τῆς Ρωσίας συνεργασίας της μὲ τὴν Γερμανίαν ὅτι θὰ διετήρει ἀνεπαφον τόσον τὸν στρατὸν της, ὅσον καὶ τὴν ἐν γένει ὀργάνωσίν της, τῆς ὁποίας θὰ ἔκαμνε χρῆσιν ἡ Ρωσία ἐν καιρῷ. Καὶ τὸ σχέδιον τοῦτο, ἐκτελεσθὲν μὲ πρωτοφανῆ δεξιότηγιαν, ἔφερεν εἰς τὴν Ρωσίαν τοὺς ἀναμενομένους καρπούς.

Τὸ ὅλον σχέδιον τῆς Μόσχας ἐστηρίζετο, ὡς ἐλέχθη, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν διάλυσιν ἢ τὴν βιαίαν ἐξόντωσιν τῶν ἐντὸς τῆς ὑποδοῦλου Ἑλλάδος ἐθνικῶν δυνάμεων ἀντιστάσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ἐκτὸς τῆς χώρας, ἐν τῇ Μέσῃ Ἀνατολῇ, ἐλευθέρων ἐνόπλων δυνάμεων. Καὶ εἶναι ἀρκετὰ γνωστὰ εἰς πάντας αἱ ἀπὸ τοῦ 1943 καὶ ἐντεῦθεν ἐπίμονοι αἰφνιδιαστικαὶ ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων ἀντιστάσεως καὶ αἱ ἄλλαι ἐφιαλτικαὶ πράξεις, αἵτινες ὄλοκληρώθησαν, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, μὲ τὴν σφαγὴν πολυαρίθμων ἐθνικῶν ἀγωνιστῶν, μηδὲ τοῦ συνταγματάρχου Ψαρροῦ καὶ τῶν ἀξιωματικῶν του ἐξαιρουμένων, ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ, καὶ τὴν ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ ἔκρηξιν τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος τοῦ Ἀπριλίου 1944'. Ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων, ἡ ἔκρηξις τοῦ ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ κινήματος τοῦ Ἀπριλίου 1944 ὑπῆρξε βασικὸν σφάλμα τακτικῆς, διότι ἦτο ἐσπευσμένη καὶ ἄνευ λεπτομεροῦς προπαρασκευῆς ἐνέργεια, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν σοβαρώτατα, διότι καθυστέρησαν ἐπὶ μακρὸν τὴν περαιτέρω ὀργανωμένην προσπάθειαν τοῦ κομμουνισμοῦ πρὸς ὀριστικὴν ἐν Ἑλλάδι ἐπικράτησιν. Οἱ κομμουνισταί, οἱ ὁποιοὶ ἀρέσκονται ἀνέκαθεν εἰς ἐπιδεικτικὸς ἐλέγχους τῶν σφαλμάτων των, εἰς «αὐτοκριτικὴν», τὴν ὁποίαν ἔκαμον βραδύτερον καὶ διὰ τὴν ὁποίαν σήμερον ὑπάρχουν χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα, ἐτόνιζον ὅτι, ἐὰν δὲν εἶχον σπεύσει τόσον πολὺ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1944, θὰ εἶχον κατορθώσει νὰ ἔλθουν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀπελευθερώσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα δῆθεν ἑλληνικαὶ ἔνοπλοι δυνάμεις, ἐν τῇ οὐσίᾳ ὅμως κομμουνιστικά, καθ' ὃ διαβρωθεῖσαι πλήρως ὑπὸ τῆς ρωσικῆς προπαγάνδας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύνατο κατὰ τὴν λίαν κατάλλη-

λον ἐκείνην στιγμήν νὰ ἀρπάσουν τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τὴν ἀνίσχυρον πλέον «νόμιμον» κυβέρνησιν ¹.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ κομμουνιστικαὶ ἐνέργειαι εἶχον ὡς κύριον καὶ θετικὸν ἀποτέλεσμα, «ἀποτέλεσμα ἀληθῶς βαρυσήμαντον διὰ τὴν μελλοντικὴν ἐξέλιξιν τῶν Βαλκανίων», νὰ μείνῃ ἡ Ἑλλάς κατὰ τοὺς τελευταίους κρίσιμους μῆνας τοῦ 1944 οὐσιαστικῶς ἄνευ ἐνόπλων δυνάμεων, διὰ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ παρακολουθήσῃ οὕτω τὴν ἀπαιτηθεσομένην βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐθνικῶν της διεκδικήσεων ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ βόρεια σύνορα της καὶ δὴ εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον καὶ τὴν διααρρύθμισιν τῶν πρὸς τὴν Βουλγαρίαν συνόρων της ².

Ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Ἐθνικοῦ συμβολαίου τοῦ Λιβάνου οἱ ἡγέται τῶν ΕΑΜ - ΕΛΑΣ ἐπιδεικτικῶς ἠρνοῦντο νὰ μετᾶσχουν τῆς συγκροτηθείσης Κυβερνήσεως ἐθνικοῦ συνασπισμοῦ, ἣν ἐσημάτισεν ὁ Γ. Παπανδρέου, διαδεχθεὶς τὸν Ἐμμ. Τσουδερόν. Παρῆλθον οὕτω μῆνες ὀλόκληροι ἀρνήσεως συμμετοχῆς εἰς αὐτὴν τῶν ἀριστερῶν. Ἐντὸς ὅμως μηνὸς ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τῆς σοβιετικῆς ἀποστολῆς εἰς τὸ ἀρχηγεῖον τῶν ἀνταρτῶν τὸ ΚΚΕ, ΕΑΜ καὶ ΕΛΑΣ ὁμοφώνως ἐδέχθησαν νὰ μετᾶσχουν εἰς τὴν Κυβέρνησιν Παπανδρέου καὶ τὴν 2αν Σεπτεμβρίου 1944 οἱ συμμαχικοὶ ραδιοσταθμοὶ ἀνεκοίνουν τὴν συμπλήρωσιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀριστερῶν κομμάτων ³.

Κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1944, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν Γερμανικὴν κατοχὴν, ἡ γερμανικὴ διοίκησις καθ' ὅλην τὴν χώραν εἶχεν ἀποβῆ σκιώδης καὶ ὅλαι αἱ ὀργανώσεις ἀντιστάσεως ἐκινοῦντο σχεδὸν ἐλευθέρως, διότι οἱ Γερμανοὶ ἀπέβλεπον εἰς τὴν προσπάθειαν νὰ ὀργανώσουν τὴν ἀποχώρησίν των κατὰ τρόπον συνεπαγόμενον ὀλιγωτέρας ζημίας. Χαρακτηριστικὴ ἔνδειξις τούτου ἦτο ὅτι ἐν Ἀθήναις ὁ στρατηγὸς Σπηλιωτόπουλος, ὅστις εἶχε διορισθῆ στρατιωτικὸς διοικητὴς Ἀττικῆς διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Συμμάχων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, εἶχεν ἐγκαθιδρῦσει τὸ στρατηγεῖόν του εἰς κεντρικὸν σημεῖον τῆς πόλεως καὶ προέβαιναν ἀπροκαλύπτως εἰς κυβερνητικὰς ἐνεργείας ⁴, ἐν δὲ τῇ Θεσσαλονικῇ αἱ ἀκραῖαι συνοικίαι κατεῖχοντο ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ καὶ αἱ διοικήσεις τῶν ἐθνικοφρόνων ὀργανώσεων ἀντιστάσεως ἐκινοῦντο πλέον ὑπὸ τὰ ὅμματα τῶν Γερμανῶν ἄνευ καὶ στοιχειωδῶν προφυλάξεων.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ Ρῶσοι, εὐρισκόμενοι εἰς στενὰς συνεννοήσεις μετὰ τῶν Γερμανῶν, ἐπεδίωκον νὰ ἐγκαταστήσουν τῇ συνεργασίᾳ των ἐν

2. Κύροῦ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 8.

1. Κύροῦ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 8-9.

3. Κύροῦ, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 186.

4. Κύροῦ, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 188.

Ἀθήναις Κυβέρνησιν τοῦ ΚΚΕ ὑπὸ τὸν Νικόλαον Ζαχαριάδην, κρατούμενον τότε εἰς γερμανικὸν στρατόπεδον συγκεντρώσεως'. Ἡ μεταγωγὴ ὅμως εἰς Ἀθήνας τοῦ Ζαχαριάδη δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ λόγῳ τῆς ραγδαίας ἐξελίξεως τῶν γεγονότων.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου οἱ Γερμανοὶ ἐν Ἀθήναις ἐκάλεσαν τὸ ΕΑΜ κατὰ τὰ συμπεφωνημένα, διὰ νὰ τοῦ παραδώσουν τὴν ἀρχὴν καὶ συντάξουν τὸ σχετικὸν πρωτόκολλον, ὃ ἐκπρόσωπός του ὅμως Σιάντος ἐζήτησε νὰ συμβουλευθῇ προηγουμένως τὴν Κεντρικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ΚΚΕ. Μετὰ ὀλονύκτιον συνεδρίασιν τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ οἱ ἰθύνοντες αὐτοῦ, βασιζόμενοι εἰς τὴν ἰδίαν των δύναμιν, ἐθεώρησαν σκόπιμον νὰ μὴ υπογράψουν ἔγγραφον πρωτόκολλον, ἀλλὰ «νὰ καταλάβουν αὐτοδυνάμως» τὴν κενουμένην θέσιν τῶν Γερμανῶν ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ ἀστυνομικῇ ἐξουσίᾳ, διότι τοιαύτη ἔγγραφος συμφωνία θὰ τοὺς ἐξέθετεν εἰς τὰ ὄμματα τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν. Ὁ Ἄλτεμπουργκ, Γερμανὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Ράιχ, εὔρεν εὐλόγους τὰς δικαιολογίας καὶ ἡ μεταβίβασις τῆς ἐξουσίας ἐγένεν ἀτύπως κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ ΕΑΜ ἐν ἀπολύτῳ συνεννοήσει μὲ τοὺς Γερμανοὺς.

Ἐπὶ τῇ προβλέψει ἀποβάσεων ἐν Ἑλλάδι κλιμάκιον τῆς ἐν Καίρω κυβερνήσεως μετεστάθμισεν ἐν Ἰταλίᾳ. Ἐκεῖ τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1944 ὑπεγράφη μεταξὺ τοῦ στρατάρχου Οὐίλσον, τοῦ Ἀγγλοῦ ὑπουργοῦ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς Μὰκ Μίλλαν, τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος Παπανδρέου καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ὁμάδων ἀντιστάσεως Σαράφη καὶ Ζέρβα τὸ σύμφωνον τῆς Καζέρτας, δι' οὗ ὅλαι αἱ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες ἐτίθεντο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ ταύτης ὑπὸ τὸν Ἀγγλον γενικὸν διοικητὴν τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος ἀντιστρατήγον Σκόμπι*. Τὸ σύμφωνον τοῦτο ὑπεχρέωνε τοὺς κομμουνιστὰς νὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ μὴ ἀφήσουν εἰς τὴν Ἀττικὴν σημαντικὰς δυνάμεις. Ἀσχέτως τοῦ ἐὰν συνεμορφώθησαν ἐλάχιστα πρὸς τὴν διαταγὴν αὐτὴν καὶ ἀφῆκαν ἀρκετὰ σοβαρὰς δυνάμεις εἰς τὴν Ἀττικὴν, τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ συμφωνία τῆς Καζέρτας ἐματαίωσε τὰ σχέδια τῆς «Λαϊκῆς Ἀπελευθερωτικῆς Ἐπανάστασης» εἰς τὰς Ἀθήνας εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν*. Πάντως τὸ ΕΑΜ διετύπωσε κατ' ἐπανάληψιν τὴν ἀξίωσιν νὰ ἀποβιβασθοῦν ἐν Ἑλλάδι μόνον ἀμερικανικὰ στρατεύματα καὶ ὄχι ἀγγλικὰ καὶ ἑλληνικά*.

Τὴν 3ην Ὀκτωβρίου 1944 ἤρχισαν αἱ ἀποβάσεις τῶν ἀγγλοελληνικῶν

1. Ν. Κουτσοῦμης, εἰς ἐφημ. «Ἐθνος» τῆς 8ης Δεκεμβρίου 1953.
2. Leeper, σελ. 71.— Woodhouse, σελ. 203, καὶ κείμενον συμφωνίας, σελ. 306.— Byford-Jones, σελ. 96 καὶ 264 ἐξ.

3. Κύρου, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 189.

4. Ν. Κουτσοῦμης, εἰς ἐφημ. «Ἐθνος» τῆς 8ης Δεκεμβρίου 1953.

στρατευμάτων εἰς τὴν Δυτικὴν Πελοπόννησον. Τὴν 5ῃν Ὀκτωβρίου τὸ Συμμαχικὸν στρατηγεῖον τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀνήγγειλε διὰ τῶν ραδιοφωνικῶν σταθμῶν Λονδίνου καὶ Καίρου τὴν ἔναρξιν τῶν ἀποβάσεων ἐν Ἑλλάδι καὶ ὅτι αἱ Πάτραι κατελήφθησαν τὴν 4ῃν Ὀκτωβρίου. Τὴν 12ῃν Ὀκτωβρίου οἱ Γερμανοὶ ἐγκατέλειψαν τὰς Ἀθήνας¹. Οὕτως ἡ Ἑλλάς ἀπηλευθερώθη, διότι τὴν ἐξεκένωσαν οἱ Γερμανοὶ καὶ οὐχὶ διότι ἐξεβλήθησαν οὗτοι ταύτης ὑπὸ τῶν Συμμάχων ἢ τῶν ἀνταρτῶν, ὡς κατὰ κόρον διευτυπῶνισαν οἱ κομμουνισταὶ καὶ οἱ συνοδοιπόροι. Ἐπαφὴ δὲν ἐλήφθη οὔτε κἂν μὲ τὴν ὀπισθοφυλακὴν των. Τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ἀπειχον αὐτῶν πάντοτε μιᾷ ἡμέρας πορείαν². Ὄντως οἱ Γερμανοὶ ἀπεχώρησαν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ γενικότερον ἐκ Νοτίου Ἑλλάδος ὅχι μόνον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολύτως ἐνοχλήσεως, ἀλλὰ τοῦναντίον μὲ τὴν ὑποστήριξιν τῶν τμημάτων τοῦ ΕΛΑΣ.

Τὴν 18ῃν Ὀκτωβρίου ἀφίχθη ἡ κυβερνησις Παπανδρέου εἰς Ἀθήνας. Ἡ χώρα ἠλέγχετο ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ³. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν οἱ κομμουνισταὶ ἐξεπόνουν νέα σχέδια διὰ τὴν βιαίαν κατάκτησιν τῆς Ἑλλάδος. Τὰ σχέδια αὐτά, τὰ ὁποῖα ἔγιναν γνωστὰ ἀργότερον ἀπὸ σειρὰν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα ἀνευρέθησαν καὶ τὰ ὁποῖα προσφάτως ἀκόμη ἐπεβεβαίωσεν ὁ Γιουγκοσλαῦος στρατηγὸς Βουκμάνοβιτς, στηρίζονται εἰς δύο βάσεις, εἰς τὴν ἀποφυγὴν ἀφ' ἐνὸς οἰωνοδέποτε ἐκδηλώσεων ἐναντίον τῶν Γερμανῶν καὶ οἰασοδέποτε συγκρούσεως μὲ αὐτούς, ἢ ὁποῖα ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ ζημίαν εἰς τὰς κομμουνιστικὰς ἀνταρτικὰς δυνάμεις, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν δυνάμεων αὐτῶν γύρω ἀπὸ τὰς μεγάλας πόλεις, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ τὰς «ἀπελευθερώσουν», ὅπως ἔλεγον τότε. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἐλησμόνησε πράγματι ὅτι πρὸ τῆς οὐσιαστικῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν ἀπὸ οἰανδέποτε πόλιν ἐγκαθίσταντο ἀνενοχλήτως οἱ κομμουνισταὶ καὶ ἀνήγγελλον διὰ τῶν μεγαφῶνων των ὅτι «ἀπηλευθέρωσαν» τὴν πόλιν. Ὑπάρχει ἄλλωστε καὶ τὸ σύμφωνον, τὸ ὁποῖον ὑπεγράφη εἰς τὸ Λειβάδι τῆς Χαλκιδικῆς μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Γερμανῶν καὶ τοῦ ΚΚΕ, τὸ ὁποῖον ρητῶς καθόριζεν ὅτι θὰ ἀπέφευγον αἱ δυνάμεις τοῦ ΕΑΜ - ΕΛΑΣ νὰ κτυπήσουν τοὺς Γερμανοὺς καὶ ὅτι θὰ εἰσῆρχοντο αὐταὶ εἰς τὰς πόλεις ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στοιχείων, ἅτινα ὑπάρχουν σήμερον, ἀποδεικνύεται ὅτι ὡς βᾶσις τοῦ ὄλου σχεδίου τοῦ κομμουνισμοῦ ἐτίθετο κυρίως ἡ κατάλη-

1. Noel-Baker, σελ. 46.

2. Woodhouse, σελ. 294.

3. T.E.E.M., Greece ἐν The World Today, τόμ. I (1945), σελ. 251. Αἱ Πάτραι εἶχον ἀπελευθερωθῆ τὴν νύκτα τῆς 3ης πρὸς 4ῃν Ὀκτωβρίου 1944. Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου (Κρήτη καὶ Ρόδος κυρίως) παρέμειναν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Γερμανῶν ἐπὶ ἕν εισέτι ἐπτάμηνον.

πισ τῶν Ἀθηνῶν, δηλαδὴ τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Βουκμάνοβιτς λέγει ὅτι ὁ Καραγεώργης καὶ ὁ Τζήμας τοῦ ἐτόνισαν ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ πληθυσμὸς εἶναι συγκεντρωμένος εἰς πόλεις, ὅστις κατέχει τὰς πόλεις καὶ κυρίως τὴν πρωτεύουσαν κατέχει καὶ τὴν Ἑλλάδα δολοκλήρον. Κατὰ ταῦτα ἔπρεπε ἡ προσπάθεια νὰ ἀποβλέπη εἰς τὴν κατάληψιν τῶν πόλεων καὶ ἰδίως τῶν Ἀθηνῶν¹.

Οἱ κομμουνισταὶ ἤλπισαν ὅτι θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπανορθώσουν τὸ ἐκ τῆς συμμετοχῆς των εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Λιβάνου σφάλμα των κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, καθ' ἣν θὰ ἀπληθευθεροῦτο ἡ Ἑλλάς. Τὸ σχέδιον τοῦτο τὸ εἶχον ἐπεξεργασθῆ ἀπὸ μακροῦ καὶ εἶχον ὀργανώσει τὴν διάταξιν τῶν ἀνταρτικῶν τμημάτων κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ δύνανται ἀμέσως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Γερμανῶν καὶ δὴ συγκεκριμένως κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου, καθ' ἃς ὑπελόγιζον τὴν ἀναχώρησίν των, νὰ ἔχουν εἰς χεῖράς των τὴν ἐξουσίαν. Ἡ δευτέρα κομμουνιστικὴ μεραρχία τοῦ «καπετὰν Ὁρέστη», ἡ ὁποία κατήρχετο ἀπὸ βορρᾶ, φθάσασα εἰς τὰ χωρία τῆς Πάρνηθος, εἶχε προωθηθῆ εἰς ἐγγυτάτην ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τῶν Καλυβιῶν καὶ τοῦ Μάζι, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας εἶχεν ἐγκατασταθῆ ὁ ἐπιλεγόμενος «διοικητῆς τοῦ πρώτου σώματος στρατοῦ», τέως στρατηγὸς Νεόκοσμος Γρηγοριάδης. Ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον ἐκινεῖτο ταχέως πρὸς τὰς Ἀθήνας ἄλλη κομμουνιστικὴ μεραρχία, ἡ πρώτη, ἡ τοῦ «τρομεροῦ» Ἀρη Βελουχιώτη, καὶ τέλος καμουφλαρισμένοι ἄνδρες διαφόρων τμημάτων εἶχον διεισδύσει μυστικῶς ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν, διὰ νὰ καταλάβουν ἐν καιρῷ ἐπικαίρους θέσεις, καὶ εἶχον σημαντικῶς ἐνισχυθῆ δι' ἄνδρων, οἵτινες εἶχον ἐπιστρατευθῆ ἐν τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ ἀπὸ ὅλα τὰ φανατικὰ κομμουνιστικὰ στοιχεῖα ὡς τρίτη μεραρχία διὰ τὴν ταυτόχρονον ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς πόλεως ἐξόρμησιν. Ἡ λεγομένη «Ἐπιτροπὴ διοικήσεως Πρωτεύουσας» εἶχεν ἤδη κατέλθει εἰς Κρώμνα Ἀττικῆς, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀναλάβῃ ἅμα τῇ ἀποχωρήσει τῶν Γερμανῶν τὴν διοίκησίν των².

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ σχεδίου τούτου ἐφαίνετο εἰς τοὺς κομμουνιστὰς ἀπολύτως ἐξησφαλισμένη, διότι, ὡς τοῖς ἦτο γνωστόν, ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν δὲν ὑπῆρχον ἐπαρκεῖς δυνάμεις ἀντιστάσεως, πλὴν τῆς ἀφωπλισμένης ἀστυνομίας πόλεως καὶ τῶν χρεωκοπημένων καὶ ἐξηυτελισμένων ταγματῶν ἀσφαλείας τῆς Κυβερνήσεως Ράλλη. Ἐξ ἄλλου αἱ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Σκόμπι καὶ τὸν ταξίαρχον Τζέλλικο ἀποβιβασθεῖσαι δυνάμεις εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα ἦσαν κυριολεκτικῶς ἐλάχισται καὶ τὸ μικρὸν τμήμα τῆς ἐλληνικῆς ταξιαρχίας Ρίμινι, τὸ ὁποῖον τὰς συνώδευε, δὲν ἠδύνατο νὰ θεω-

1. Κ Ὑ ρ ο υ, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 188 - 189.

2. Κ Ὑ ρ ο υ, Ἡ νέα ἐπιθεσις, σελ. 9. - Ἰ δ ί ο υ, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 189.

ρηθῆ ὅτι ἀπετέλει σοβαρὰν δύναμιν. Τὸ σχέδιόν των ὅμως τοῦτο κατ' οὐδὲν ἠμπόδισε τὸν διεθνή κομμουνισμόν νὰ διασαλίση εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὰς μάχας τοῦ ΕΑΜ καὶ ΕΛΑΣ κατὰ τῶν Γερμανῶν κατὰ τε τὴν κατοχὴν καὶ τὴν στιγμὴν τῆς ἀπελευθέρωσης. Ὁ Ἄγγλος βουλευτὴς Κόξ τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος, ἔχων στενὰς σχέσεις μὲ τοὺς Ἑλληνας κομμουνιστάς, εἰς λόγον του ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων ἐβεβαίωσεν ἀναληθῶς ὅτι αἱ δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ ἀψηχόλησαν ἐν Ἑλλάδι δέκα γερμανικὰς μεραρχίας¹. Ἡ ἔκθεσις ὅμως τοῦ Σιτρίν, προέδρου τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν ἀγγλικῶν συνδικαίων (ἐνώσεων), ἣ ὁποία ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὰ Δεκεμβριανὰ, ἐτόνισεν ὅτι αἱ δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ ἀντὶ νὰ βοηθήσουν τὰ ἀποβιβαζόμενα ἀγγλικά στρατεύματα εἰς τὸν ἀγῶνά των κατὰ τῶν ἀποχωρούντων Γερμανῶν ἐκινουῦντο τοῦναντίον πρὸς νότον μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κατάληψιν τῶν Ἀθηνῶν. ἀδιαφοροῦσαι πλήρως διὰ τὸν κατὰ τῶν Γερμανῶν πόλεμον².

Οἱ Γερμανοὶ ἀπεχώρησαν ἐκ Θεσσαλονίκης τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου καὶ ἐξ ὀλοκλήρου τῆς Βορείου Ἑλλάδος τὴν 31ὴν Ὀκτωβρίου, ἐγκαταλείψαντες πληθὺν ὑπερπλήρων ἀποθηκῶν τροφίμων, ἱματισμοῦ, στρατιωτικοῦ ὕλικου καὶ ὄπλων³, καὶ οἱ Ἄγγλοι ἔφθασαν τὴν 1ην Νοεμβρίου⁴. Αἱ τοπικαὶ ὀργανώσεις τοῦ ΕΑΜ καὶ ἡ πολιτοφυλακὴ κατέλαβον τὰς διοικήσεις, ὑπηρεσίας καὶ ἀστυνομικὰ τμήματα καὶ αἱ συμμαχίαι τοῦ ΕΛΑΣ εἰσῆλθον εἰς τὰς πόλεις ὡς «ἀπελευθερωταί», παρελάσασαι διὰ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης μετὰ Βουλγάρων κομιτατζήδων, Γερμανῶν λιποτακτῶν κλπ.⁵ Αἱ σχέσεις μεταξὺ ΕΑΜ καὶ Ἀγγλων ἐν Θεσσαλονίκῃ ἦσαν φιλικαὶ⁶. Ὁ κομμουνισμὸς ἦτο οὕτω κύριος ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου μία σκιώδης κυβέρνησις ἠγωνίζετο νὰ παρέχη τὴν ἐντύπωσιν ὅτι αὐτὴ ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὴ τὴν κυβερνᾷ. Ἐπρεπε λοιπὸν τὸ ΕΑΜ εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου του νὰ τὴν ἀνατρέψῃ καὶ αὐτὴν καὶ νὰ καταλάβῃ ἄνευ προσχημάτων τὴν ἀρχήν, ὅπως τόσας φορὰς τὸ εἶχε σχεδιάσει. Ὁ λόγος ὅμως, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἐπραγματοποιήθη ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τὸ σχέδιον τοῦτο τῆς ἀνατροπῆς τῆς κυβερνήσεως ἐκ μέρους τῶν κομμουνιστῶν, εἶναι ὁ ἑξῆς. Ἡ Γ' Διεθνὴς, ἣ ὁποία εἶχε διατάξει τὴν

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 37.

2. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 33. Πρβλ. Leeper, σελ. 139.—Byford Jones, σελ. 101.

3. Woodhouse, σελ. 101-102. Καὶ ἐν Ἀθήναις εἶχον ἐγκαταλειφθῆ ἀποθηκαὶ καὶ δὴ ὄπλων, τὰ ὁποῖα διανεμηθέντα ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ εἰς τοὺς συνοικισμοὺς ἔπαιξαν σπουδαῖον ρόλον κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος.

4. Ὑπόμνημά μου τῆς 12ης Δεκεμβρίου 1944 πρὸς στρατηγὸν Σκόμπι.

5. Noel-Baker, σελ. 46.

6. Noel-Baker, σελ. 46.

ἐν τῇ Μέσῃ Ἀνατολῇ κομμουνιστικὴν ἐξόρμησιν τῆς ἀνοίξεως τοῦ 1944 καὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι δημιουργίαν «Κυβερνήσεως τοῦ βουνοῦ», τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκ γενικωτέρων λόγων δὲν συνεφώνει μὲ τὴν ἀνάληψιν σοβαρᾶς πολεμικῆς προσπάθειας πρὸς κατάκτησιν τῆς Ἑλλάδος καὶ δὲν ἔδωσεν ὡς ἐκ τούτου ἀναλόγους ὁδηγίας¹. Οἱ δουλεύοντες ὅμως εἰς τὴν Ρωσίαν ἐν Ἑλλάδι κομμουνισταί, ὑπερτιμώντες τὰς δυνάμεις καὶ ἱκανότητάς των καὶ βέβαιοι ὄντες ὅτι θὰ ἔφερον εἰς πέρας αἴσιον μίαν τοιαύτην προσπάθειαν ἄνευ πολλῶν θυσιῶν καὶ μάλιστα λίαν ταχέως, δὲν ἠνείχοντο συμβιβασμοὺς καὶ ἐπεζήτησαν πρόφασιν, διὰ νὰ πραγματοποιήσουν τὰ ἔμμονα σχέδιά των καὶ ὀλοκληρώσουν τὴν ἐν τῇ χώρᾳ κυριαρχίαν των. Διαφωνοῦσι τῶν ἐν τῇ Κυβερνήσει ἐαμικῶν ὑπουργῶν πρὸς τοὺς λοιποὺς συναδέλφους των ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀφοπλισμὸν καὶ τὴν διάλυσιν τῶν ἀνταρτικῶν σχηματισμῶν² ἔδωσαν τὴν ἀφορμὴν τῆς παραιτήσεώς των ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ σκηνοθεσία ἦτο πρόδηλος. Ὁ Ζεῦγος, ὁ θεωρητικὸς τοῦ ΚΚΕ, εἰς ἄρθρον του, δημοσιευθὲν εἰς τὸν «Ριζοσπάστην» τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1944, ἔγραφεν ὅτι «ἡ περίοδος τῶν διαπραγματεύσεων παρῆλθεν καὶ ὅτι τὸν λόγον ἔχουν τὰ ὄπλα»³. Οὕτω τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1944 ἐξεροράγη ἐν Ἀθήναις κατόπιν ἐπιδεικτικῶν λαϊκῶν συγκεντρώσεων τὸ «Δεκεμβριανὸν κίνημα» τῶν κομμουνιστῶν, δι' οὗ μὲ πρωτοφανεῖς τρομοκρατικὰς ἀγριότητας, ὁμαδικὰς ἐκτελέσεις, ἀνατινάξεις οἰκοδομῶν κλπ. ἐπεχείρησαν νὰ ἐπιβληθοῦν⁴. Ἐκ τῶν μέχρι σήμερον ἐλθόντων εἰς φῶς στοιχείων πειθόμεθα ὅτι τὸ «Δεκεμβριανὸν κίνημα» δὲν διετάχθη «ρητῶς» ἐκ τοῦ κομμουνιστικοῦ κέντρου τῆς Μόσχας, ὅπερ δὲν ἦτο τὴν ἐποχὴν ἐκείνην σύμφωνον πρὸς τὰς ἀπόψεις τῶν ἐν Ἑλλάδι κομμουνιστῶν ἡγετῶν⁵. Ἐὰν ὅμως ἐπετύγχανε, τότε θὰ τὸ υἰοθέτει.

Κατὰ τὰ Δεκεμβριανὰ διεπράχθησαν ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὰς ἀρκετὰ σφάλματα, ἃν καὶ ὑπῆρξαν ἡμέραι καὶ ἑβδομάδες ὀλόκληροι, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐπιτυχία τοῦ κινήματος ἐφαίνετο σχεδὸν βεβαία, διότι ἡ ἀντίστασις εἶχε περιορισθῆ εἰς ὀλίγα οἰκοδομικὰ τετράγωνα πέραν τοῦ ξενοδοχείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Καὶ μεταξὺ τῆς 8ης καὶ 12ης Δεκεμβρίου 1944 ἦλθε στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ὄχι μόνον οἱ σημαντικότεροι τῶν ἀγγλικῶν παραγόντων ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Τσῶρτσιλ ἐφαίνοντο κλονισθέντες καὶ κατέληγον εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀποχωρήσεως τῶν Ἀγγλων ἀπὸ αὐτῆν, ὅπως ἤδη εἶχον ἐγκαταλείψει καὶ τὴν Γιουγκοσλαβίαν κατὰ τὴν ἀποτυχούσαν εἰς Δαλματίαν ἀπόβασιν.

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 9-10.

2. Byford-Jones, σελ. 124.

3. Woodhouse, σελ. 216.

4. Leeper, σελ. 100.—Byford-Jones, σελ. 134.

5. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 10.—Woodhouse, σελ. 113.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πράγματι ὄχι μόνον αἱ κομμουνιστικάι, ἀλλὰ καὶ αἱ φιλελεύθεραι ἑφημερίδες ὅλου τοῦ κόσμου ἐδημοσίευσαν ἄρθρα ἐνθουσιώδη ὑπὲρ τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὅμως τότε αἱ ἡμιεπίσημοι ἑφημερίδες τῆς Μόσχας, ἡ «Πράβδα» καὶ ἡ «Ἰζβέστια», δὲν ἐδημοσίευσαν οὔτε μίαν λέξιν σχετικῶς, τηροῦσαι σιωπὴν ἀρκετὰ χαρακτηριστικὴν τῶν πραγματικῶν ρωσικῶν ἀπόψεων¹.

Εἰς ποίους ὅμως λόγους ὀφείλεται ἡ ρωσικὴ αὐτὴ στάσις; Τὸ θέμα εἶναι ἀρκετὰ σημαντικὸν καὶ μέχρι σήμερον δὲν ἔχει ἐρευνηθῆ πλήρως. Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη συμπίπτει μὲ τὰς παραμονὰς τῆς Διασκέψεως τῆς Γιάλτας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ρωσία εἶχε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς συμμάχους της τόσα πράγματα καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐνδιεφέρετο ὀλίγον ἐκείνην τὴν στιγμήν διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα. Εἶχε δὲ ἐπίσης τὴν γνώμην, ὅτι ἦτο κάπως πρόωρος καὶ στρατιωτικῶς ἀπροετοίμαστος ὁ «δεύτερος γῦρος»². Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα καὶ δὴ τὴν Μακεδονίαν ἐπίστευεν ὅτι, ἐφ' ὅσον ἐκεῖ ἐκυριάρχει πλήρως, θὰ κατηύθυνε σὺν τῷ χρόνῳ τὰ πράγματα ὅπως ἤθελε. Τὸ γεγονός ἐστὶν ὅτι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ἀργότερον, κατόπιν τῆς ἀποτυχίας τοῦ κινήματος κατὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας καὶ τοὺς ἐπακολουθήσαντας αὐτὴν τρεῖς μῆνας, ἡ Ρωσία δὲν ὑπεστήριξε τοὺς κομμουνιστὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς αὐτὸ δὲ ὀφείλεται καὶ ἡ βαθμιαία ὑποχώρησις των, ὥστε μετὰ τὴν συνθήκην τῆς Βάρκιζας νὰ ἀρχίζον νὰ ἐμφανίζονται δεχόμενοι οἷονδήποτε συμβιβασμόν.

Διαροχῶντος τοῦ κινήματος, τὴν 25ην Δεκεμβρίου 1944, ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας ὁ Ἄγγλος πρωθυπουργὸς Οὐίλστον Τσῶρτσιλ, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἔξωτερικῶν Ἄντονυ Ἦντεν καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς Μὰκ Μίλλαν³. Ὁ ἀρχιστράτηγος Ἀλεξάντερ μετὰ τοῦ λόρδου Μόϋν, ὑπουργοῦ τῆς Μεσογείου, εἶχον ἤδη ἔλθει εἰς Ἀθήνας τὴν 11ην Δεκεμβρίου⁴ πρὸς σχηματισμόν δι' αὐτοπροσώπου ἐρέυνης προσωπικῆς γνώμης. Οἱ Ἄγγλοι ὑπουργοὶ μετέσχον τὴν 26ην Δεκεμβρίου 1944 συσκέψεως ἐν τῷ ὑπουργείῳ ἔξωτερικῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Δαμασκηνοῦ, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ ΕΑΜ καὶ ἐκ μέρους τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ὁ Ρώσος συνταγματάρχης Πολῶφ⁵, ἀρχηγὸς τῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς συνδέ-

1. Κύρου, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 191.

2. Κύρου, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 191.

3. Leeper, σελ. 122.— Noel-Baker, σελ. 54.— Sherwood, σελ. 842.— Smith, σελ. 61.— Byford-Jones, σελ. 207 ἔξ.

4. Noel-Baker, σελ. 53.

5. Leeper, σελ. 122.— Κύρου, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 190-191.— Byford-Jones, σελ. 212 ἔξ.

σμου εἰς τὰς ἀνταρτικὰς δμάδας τοῦ ΕΛΑΣ, ὅστις τὰς ἠκολούθησε κατελθούσας εἰς Ἀθήνας καὶ διέμενεν εἰς τὸν ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν κατεχόμενον τομέα τῆς πόλεως. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐστιγμάτισε μὲ δριμύτητα ἐκφράσεων τὴν ἀνταρσίαν τῶν κομμουνιστῶν καὶ κατέληξε μὲ τὴν βεβαίωσιν, ὅτι, ἐὰν δὲν ὑπεχώρουν, θὰ ἠναγκάζετο νὰ ρίψη ὅλην τὴν βρετανικὴν δύναμιν εἰς τὸν ἀγῶνα, ἐτόνιζε δὲ ταυτοχρόνως ὅτι τὰ βρετανικὰ στρατεύματα εὐρίσκοντο ἐν Ἑλλάδι μὲ τὴν πλήρη συγκατάθεσιν τοῦ προέδρου Ρουῤζβελτ καὶ τοῦ στρατάρχου Στάλιν¹.

Γεγονὸς ἐπίσης εἶναι ὅτι, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος κανὲν ἐπίσημον ἢ ἡμιεπίσημον ἄρθρον, ἐκφράζον τὰς ἀπόψεις τῆς ρωσικῆς κυβερνήσεως, δὲν ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ρωσικὸν ἢ ρωσόφιλον τύπον, διὰ νὰ τὸ ὑποστηρίξη. Χαρακτηριστικὸν τέλος εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἐν τῇ γενομένῃ τῷ ἀπόγευμα τῆς 26ης Δεκεμβρίου 1944 ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν ὡς ἄνω βαρυσημάντῳ καὶ τραγικῇ συσκέψει, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀπεφαινόετο ἂν θὰ ἐπεδιώκετο συμβιβαστικὴ τις λύσις ἢ θὰ ἐσυνεχίζετο μέχρι τῆς συντριβῆς ἐνὸς ἐκ τῶν δύο ἀντιμαχομένων στρατοπέδων ἢ ἐν Ἑλλάδι σύρραξις, ὁ ἐπίσημος Ρῶσος ἐκπρόσωπος, συνταγματάρχης Ποπόφ, ἐσιώπησεν ἀπολύτως, ὅπως ἐπίσης ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ κινήματος ὑπῆρξεν ἀπολύτως ἐπιφυλακτικὸς, καί, ἂν καὶ διαμένων εἰς τὸ στρατηγεῖον τοῦ ΕΑΜ - ΕΛΑΣ, ἀπέφυγε νὰ δώσῃ ἐπισήμως καὶ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ὁδηγίαν τινὰ εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις κομμουνιστὰς ἢ ἐντολὴν νὰ ἀναλάβουν ἢ συνεχίσουν τὸ κίνημα τοῦτο. Ἡ Ρωσία θὰ ἤθελεν ἀσφαλῶς νὰ σώσῃ τὴν κομμουνιστικὴν ἐπανάστασιν ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τὴν σαφῶς διαφαινομένην πλεονἀποτυχίαν της καὶ εἶχε μὲν βασικὰς ἀντιρροήσεις διὰ τὴν ἀγγλικὴν πολιτικὴν τότε, ἀλλὰ γενικώτεραι σκέψεις τῆς ἐπέτασσαν σφόδρα πολιτικὴν. Ὁ συνταγματάρχης Ποπόφ ἐσιώπησε καὶ οὐδὲν ἐξεδήλωσε κατὰ τὴν σύσκεψιν ἐκείνην, οὐδὲ ἔδειξε καθ' οἷονδήποτε τρόπον τὴν διαφωνίαν του πρὸς τοὺς συμμάχους, διαρκῶς σιωπῶν καὶ ἐπιτρέψας οὕτως εἰς τὸν Τσῶρτσιλ νὰ τόνισῃ τελικῶς ὅτι οἱ λαβόντες τὰ ὅπλα κομμουνιστὰι πρέπει νὰ ἐννοήσουν ὅτι δὲν δύνανται νὰ ὑπολογίζουσιν ἐπὶ τῆς συμπαθείας οἰουδήποτε τῶν συμμάχων. Οὔτε δὲ καὶ ἀπεδοκιμάσθη ἐπισήμως ἀπὸ τὴν Ρωσικὴν κυβέρνησιν ποτὲ ἢ σιωπηλῇ αὐτῇ συγκατάθεσις τοῦ ἀντιπροσώπου της εἰς τὴν σύσκεψιν ταύτην². Κατὰ τὰ Δεκεμβριανὰ ἢ Σοβιετικὴ Ἐνωσις οὐδὲν ἐπίσημον διά-

1. Churchill, σελ. 2-17. Λόγος του ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων, ἐκφωνηθεὶς τὴν 18^{ην} Ἰανουαρίου 1945, ἐν ᾧ ἱστορεῖ τὰ τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος ἐν Ἑλλάδι καὶ τὴν διαμορφωθείσαν ἐν Ρουμανίᾳ, Βουλγαρίᾳ καὶ Γιουγκοσλαβίᾳ πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν κατάστασιν.

2. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 10.

βημα ἔκαμε διὰ νὰ βοηθήσῃ ἢ νὰ ἀναγνωρίσῃ τοὺς Ἑλληνας κομμουνιστάς, ὅπως πᾶς τις ἀνέμενε μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Τίτο¹.

Τέσσαρας ἡμέρας ἀργότερον καὶ δὴ τὴν μεσημβριαν ἀκριβῶς τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου 1944 ὁ Ρῶσος ὑφυπουργὸς τῶν ἔξωτερικῶν Βισίνσκυ ἐζήτησε τρεῖς φορὰς εἰς τὸ τηλέφωνον τὸν ἐν Μόσχᾳ Ἑλληνα πρεσβευτὴν Ἀθανάσιον Πολίτην, διὰ νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ ἐντὸς τῆς ἡμέρας. Καὶ ὅταν ὁ Α. Πολίτης μετέβῃ καὶ συνήντησε τὸν Βισίνσκυ, οὗτος τῷ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἡ Ρωσικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ τὸ ταχύτερον πρεσβευτὴν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐζήτησε τὴν συγκατάθεσιν τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Σεργίεφ ὡς Ρώσου πρεσβευτοῦ παρ' αὐτῆ. Ἡ ἐνέργεια αὐτῆ τῆς Ρωσικῆς κυβερνήσεως ἐκρίθη ὑπὸ τινων² ὅτι ἀπετέλει βαρὺ πλῆγμα ἐναντίον τοῦ κινήματος, τὸ ὁποῖον οὕτως ἀπεδοκίμαζεν αὐτὴ ἐμπράκτως καὶ δὴ καθ' ἣν στιγμὴν τοῦτο ἐκινδύνευεν, ἀποστέλλουσα εἰς τὸ ἀντίπαλον τῶν κομμουνιστῶν καθεστῶς πρεσβευτὴν καὶ ἀναγνωρίζουσα αὐτὸ ἐπισήμως. Ἀλλὰ ἡ ρωσικὴ διπλωματία ἔχει σπάνιον ρεαλισμὸν καὶ προσαρμόζεται εὐχερῶς πρὸς τὰς δημιουργουμένας καταστάσεις, διὰ νὰ τὰς ἐκμεταλλεσθῇ καλύτερον. Τὸ «παιγνίδι» εἶχεν ἤδη ἀπολεσθῆ καὶ κατ' οὐδὲν θὰ ἐξυπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς τῆς ἀδιάλλακτος στάσις καὶ δημιουργία ψυχρῶν σχέσεων μετὰ τῶν συμμάχων τῆς. Οἱ ἐν Ἀθήναις ἡγέται τοῦ ΚΚΕ, διαρκοῦντος τοῦ κινήματος, ἔκαμον ἐκκλήσεις πρὸς τὴν Σόφιαν καὶ τὸ Βελιγράδιον, διὰ νὰ τοῖς παρασχεθῇ στρατιωτικὴ βοήθεια ἐκ μέρους τοῦ ἐρυθροῦ στρατοῦ ἢ τῶν παριζιάνων τοῦ Τίτο. Οὐδεμίαν ὁμως ἀπάντησιν ἔλαβον³.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς διαμορφουμένης ἐπικινδύνου καταστάσεως ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ κινήματος οἱ Ἀντικοὶ σύμμαχοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐπέμβουν διὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι εὐρισκομένων καὶ τῶν ἐν συνεχείᾳ ἀποβιβασθέντων βρετανικῶν στρατευμάτων. Τὰ κύρια αἷτια τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐπεμβάσεως τῶν Συμμάχων ἦσαν ἅψ' ἐνὸς μὲν ὁ φόβος, ὅτι τὸ ΚΚΕ θὰ κατέπνιγεν ἐν τῇ χώρᾳ τὴν δημοκρατίαν, ὅπως τὰ ἐπελθόντα γεγονότα τὸ ἐπεβεβαίωσαν, ἅψ' ἐτέρου δὲ ὅτι, ἂν ἡ Ρωσία ἐπετύγχανε διέξοδον εἰς τὴν Μεσόγειον διὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀνδρεικέλλων τῆς, ὅπως ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ Γιουγκοσλαυίᾳ, ἡ παρουσία τῆς θὰ ἠπείλει τὴν ἀσφάλειαν τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, δι' ἣν ἐνδιεφέρετο κυρίως ἡ Ἀγγλία, καὶ τὰς πετρελαιοπηγὰς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, δι' ἃς ἐνδιεφέροντο οἱ Ἀμερικανοὶ⁴. Ἡ Βρετανικὴ κυβέρνησις εἶχε προτείνει εἰς προηγουμένας συνεννοήσεις μὲ τὴν Ρωσίαν ὅπως τὸ σύνολον τῆς Βαλκανικῆς χειρσονήσου, πλὴν τῆς Ἑλλάδος, ὑπαχθῆ εἰς τὴν

1. Woodhouse, σελ. 112.

2. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σ. 11.

3. Woodhouse, σελ. 112.

4. Woodhouse, σελ. 228.

Σοβιετικὴν Ἐνωσιν, ἀλλὰ τὴν Ἑλλάδα ἦτο ἀποφασισμένη νὰ τὴν διατηρήσῃ ἔξω τῆς ρωσικῆς ἐπιρροῆς. Ἐὰν τὸ ΚΚΕ ἐπετύγγανεν εἰς τοὺς στασιαστικοὺς σκοποὺς του, ἦτο ἀναμφίρηστον ὅτι θὰ ἀνετρέποντο τὰ σχέδια ταῦτα τῆς Ἀγγλίας καὶ ἀσφαλῶς θὰ διεκυβεύοντο αἱ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ρωσίας σχέσεις.

Ἡ ἐπέμβασις τῶν Ἀγγλων ἐν Ἑλλάδι κατεκρίθη ὑφ' ὄλου τοῦ κομμουνιστικοῦ καὶ συνοδοιποριακοῦ τύπου τῶν Δυτικῶν χωρῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν διάσκεψιν τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς 13ης Δεκεμβρίου 1944'. Κατεκρίθη ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ ἀμερικανικοῦ τύπου καὶ τῆς κοινῆς γνώμης τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὃ δὲ Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν Στεϊνιουὺς δὲν παρέλειψε νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς κριτικὴν περὶ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Ἀγγλων ἐν Ἑλλάδι¹. Τὴν δευτέραν ἀκριβῶς ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν Δεκεμβριανῶν ὁ Ροῦζβελτ ἐζήτησε μὲ ἔντονον τηλεγράφημα πρὸς τὸ Λονδίνον ὅπως οἱ Βρεττανοὶ ἐγκαταλείψουν τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ αἵματοχυσία². Τὸ διάβημα τοῦτο προεκάλεσε πολλὴν σύγχυσιν κατὰ τὰς δραματικὰς ὥρας τῆς πρώτης φάσεως τῶν Δεκεμβριανῶν, ἦτο δὲ συνέπεια τῆς πολιτικῆς, τὴν ὁποίαν εἶχον χαράξει οἱ Ἀμερικανοὶ ἐν Καίρῳ τὸν Δεκέμβριον 1943.

Τῇ βοηθειᾷ τῶν βρεττανικῶν στρατευμάτων, τῆς χωροφυλακῆς, τῶν ἀνδρῶν τῆς Ταξιαρχίας τοῦ Ρίμινι καὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς, συγκροτηθεῖσιν ἐν τάχει ἐκ τῶν ἐθνικοφρόνων πολιτῶν³, τὸ κίνημα κατεστάλη καὶ ἠναγκάσθησαν οἱ στασιασταὶ νὰ ζητήσουν τὴν 5ην Ἰανουαρίου 1945 ἀνακωχὴν, ἣτις συνήφθη τὴν 11ην Ἰανουαρίου, καὶ τὰ ἀνταρτικὰ τμήματα τῶν κομμουνιστῶν ἤρχισαν ἀπὸ τῆς 5ης Ἰανουαρίου νὰ ἀποσύρονται πρὸς βορρᾶν⁴, σύροντα μεθ' ἑαυτῶν ἀτελειώτους φάλαγγας αἰχμαλώτων καὶ δμηρῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων.

Ἐκ Θεσσαλονίκης οἱ κομμουνισταὶ ἀπεχώρησαν τὴν 17ην Ἰανουαρίου, ἐκ δὲ τῆς Βορείου Ἑλλάδος γενικῶς τὴν 21ην Ἰανουαρίου. Τὰ ἀποσυρόμενα τμήματά των, ἀφοῦ ἀπέκρουσαν τὸν ὄπλισμόν των εἰς μυστικὰ καὶ ἀπρόσιτα μέρη, μετὰ τῶν πολιτικῶν στελεχῶν των ἐτράπησαν πρὸς τὰς γει-

1. Ο Νοel - Baker (σελ. 52) λέγει ὅτι «ὁ Δεκέμβριος θὰ ἀπεφεύγεται, ἐὰν ἐν Καίρῳ καὶ Λονδίῳ ἐλάμβανον ἐν καιρῷ μέτρα πρὸς ἐνοποίησιν τῆς ἀντιστάσεως», δηλαδὴ τῆς ὑπαγωγῆς ὄλων τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων εἰς τὸ ΕΑΜ.

2. Woodhouse. σελ. 222.— Sherwood, σελ. 870.— Ν. Κουτσουμῆς, εἰς ἐφημ. «Ἐθνος» τῆς 18ης Δεκεμβρίου 1953.

3. Ν. Κουτσουμῆς, εἰς ἐφημ. «Ἐθνος» τῆς 26ης Νοεμβρίου 1953.

4. Τὸ ΕΑΜ ἐδημοσίευσεν τὸν Μάρτιον τοῦ 1945 τὴν «Λευκὴν Βίβλον τοῦ ΕΑΜ», περιέχουσαν ἐγγράφα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν στάσιν καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν Βρεττανῶν ἀξιοματικῶν συνδέσμων εἰς τὰ τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ κλπ. Βλ. Livre sur la Grèce σελ. 6.

5. Churchill, σελ. 42.

τονικὰς σλαυικὰς χώρας καὶ τὴν Ἀλβανίαν, σύροντα μεθ' ἑαυτῶν πλὴν τῶν δμηρῶν καὶ αἰχμαλώτων ἐθνικιστῶν καὶ φάλαγγας ἰδιωτῶν, ἀσπαζομένων τὰς κομμουνιστικὰς ἰδέας των καὶ δὴ ἐκ τῶν παραμεθορίων χωρίων, ἰδίως δὲ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες εἶχον ἐκτεθῆ κατὰ τὴν Κατοχὴν εἰς συνεργασίαν μετὰ τῶν κατακτητῶν καὶ εἶχον διαπράξει ἐγκλήματα τοῦ κοινοῦ δικαίου. Τὸ ρεῦμα τοῦτο τῆς πρὸς «τὰ ἔξω φυγῆς» ἐξηκολούθησε καὶ βραδύτερον μέχρι τοῦ θέρους τοῦ 1945. Ἐκ τῶν ἐλθόντων βραδύτερον εἰς φῶς στοιχείων ἐγνώσθη ὅτι ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει τῆς χώρας καὶ τῇ συντριβῇ τοῦ «Δεκεμβριανοῦ κινήματος» ἐν Ἀθήναις εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος κατελείφθη ὑπὸ τοῦ ΚΚΕ ὀλόκληρος ὄργανωσις, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ νὰ παρασύρῃ ἔξω τῆς Ἑλλάδος ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους ἀφελεῖς ἀνθρώπους, ὑποκειμένους εἰς τὸ κομμουνιστικὸν δηλητήριον. Πολλοὶ «Σλαυομακεδόνες» ὄρισμένων βορείων ἐλληνικῶν ἐπαρχιῶν ὑπεχρεώθησαν καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς βίας ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν πρακτόρων καὶ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν ἀμέσου ἐκτελέσεως νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν χώραν¹.

Τὴν 12ην Φεβρουαρίου 1945 τῇ μεσολαβῆσει τῶν Ἀγγλῶν συνήφθη μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, τοῦ ΕΑΜ καὶ τοῦ ΚΚΕ ἡ «Συμφωνία τῆς Βάρκιζας», ὑπογραφείσα εἰς τὸ ὁμώνυμον προάστειον τῶν Ἀθηνῶν, δι' ἧς ἐτίθετο τέμα εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ οἱ κομμουνισταὶ ἀνελάμβανον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παραδώσουν τὰ ὄπλα των καὶ νὰ διαλύσουν τὰς στρατιωτικὰς των μονάδας². Εἰς τὴν Βάρκιζαν ἠττήθη ὁ διεθνὴς κομμουνισμὸς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ΚΚΕ καὶ ἐπιστεύθη ὅτι τὰ σχέδιά του ἐματαιοῦντο ὀριστικῶς. Αἱ ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν συνόρων προκεχωρημέναι θέσεις του πρὸς νότον ἀπέμειναν καὶ πάλιν μακρὰν τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, ἡ ὁποία ἀπετέλει πάντοτε τὸν σκοπὸν τοῦ Σλαυισμοῦ. Ὅχι δὲ μόνον τοῦτο, ἀλλ' οὗτος ἠσθάνετο ὑφισταμένην ἀπειλὴν νὰ μετατοπισθῆ βορειότερον μὲ τὰς δικαίας ἀπαιτήσεις τῆς νικητρίας Ἑλλάδος. Ἐπρεπε λοιπὸν ὄχι μόνον κάθε παρομοία ἀπόπειρα πρὸς βορρᾶν ἀπωθήσεώς του νὰ ἀποτραπῆ, ἀλλὰ νὰ ἐπαναληφθῆ ἡ προσπάθεια, διὰ νὰ ἐπιβληθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ ΚΚΕ κομμουνιστικὸν καθεστῶς.

Οἱ Ρῶσοι διευτηπάνισαν ψευδῶς εἰς τὸν κόσμον ὅτι τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα ἦτο ἐμφύλιος ἐν Ἑλλάδι πόλεμος, ὀφειλόμενος εἰς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ ὑπὲρ τῶν ἀντιδραστικῶν ἄκρων δεξιῶν, οἵτινες ἤθελαν νὰ ἐπιβληθοῦν ἐπὶ τοῦ δημοκρατικοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ³. Τὸ κίνημα τοῦτο

1. Κ Ὑ Ρ Ο Υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 108.

2. L e e p e r, σελ. 138.-- W o o d h o u s e, σ. 229 καὶ κείμενον τῆς, σελ. 308.

3. Ἐπίσης κατ' αὐτοὺς ἡ συνέχισις κατὰ τὸ 1946 καὶ ἡ μετέπειτα ἔντασις «τοῦ ἐμφυλίου πολέμου» ἐν Ἑλλάδι ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀνάληψιν ἀποφασιστικοῦ ρόλου ἐν τῇ χώρῃ καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐνίσχυσιν τῶν ἀντιδραστικῶν στοιχείων. Livre sur la Grèce, σελ. 3.

ἦτο ὠργανωμένη σλαβική ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς ἀκεραιότητος καὶ τῆς ὑποστάσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς τοιαύτην δὲ τὸ ἀντεμετώπισεν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ μὲ μίαν ἡρωϊκὴν ἐξέγερσιν καὶ συγκέντρωσιν τῶν δυνάμεών του τὸ συνέτριψε. Ἦτο δὲ εὐτύχημα διὰ τὴν Ἑλλάδα ὅτι οἱ κομμουνισταὶ ἀπεκάλυψαν κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοὺς ἀληθεῖς σκοπούς των, διότι ἄλλως θὰ εἶχον κερδίσει ὑπούλως τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ καὶ μίαν ἡμέραν διὰ νομιμοφανῶν μέσων θὰ ἐπεκράθητο ἴσως αὐτοί, ἀσημαντος μειοψηφία, ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ¹.

Οἱ ἀπὸ αἰῶνων πολιτικοὶ σκοποὶ τῆς Ρωσίας ἐν Εὐρώπῃ ἐφαίνοντο πραγματοποιούμενοι διὰ πρώτην φορὰν ἐν τῇ ἱστορίᾳ κατὰ τὴν λήξιν τοῦ 1944. Ὁ Ἄξων εἶχε καμφθῆ ὀριστικῶς καὶ αἱ ῥωσικαὶ στρατιαί, εἰσερχόμεναι ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰς ὑπὸ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων ἐκκενυμένας εὐρωπαϊκὰς χώρας, ἐπέβαλλον καθεστῶτα καθαρῶς κομμουνιστικά ἢ ἀριστερίζοντα ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῶν κομμουνιστῶν. Εἰς τὸ τέλος τοῦ 1945 περίπου ἡ Ρωσία ὄχι μόνον κατεῖχε στρατιωτικῶς τὸ ἀνατολικὸν καὶ νότιον τμήμα τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ μετέτρεψε τὰς χώρας, τὰς ὁποίας κατέλαβεν, εἰς δορυφόρα κράτη. Ὁ ῥωσικὸς κομμουνισμὸς ἐπέτυχε διὰ τὸν Σλαβισμόν ὅ,τι ὠνειρευθήσαν οἱ Τσάροι. Εἰς τὰ βόρεια σύνορα τῆς Ἑλλάδος ἡ Ἀλβανία, ἡ Γιουγκοσλαβία καὶ ἡ Βουλγαρία δι' ἐνισχύσεως ἐκ μέρους τῆς Ρωσίας τῶν ἀνταρτικῶν κομμουνιστικῶν κινήματων, τὰ ὁποῖα ἐπέτυχον νὰ καταλάβουν τὴν ἀρχὴν εἰς τὰς πρώτας, καὶ διὰ τῆς μεθόδου τῶν κυβερνήσεων «Πατριωτικοῦ μετώπου» εἰς τὴν τελευταίαν κατέστησαν «λαϊκαὶ δημοκραταίαι», ἀπολύτως ὑποχείραιοι τῇ Ρωσίᾳ. Ἐν Ἑλλάδι ὅμως τὸ ΚΚΕ δὲν ἐπέτυχε νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει τῆς χώρας κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, ἀπέτυχε μάλιστα καὶ εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1944, τὸ ὁποῖον προπαρεσκευάζεν ἀπὸ μακροῦ. Οὕτως ὁ κομμουνισμὸς παρὰ τὴν τεραστίαν ἐξάπλωσίν του εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ Νοτιοανατολικὴν Εὐρώπην ἔμενε καθηλωμένος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καϊμακτσαλὰν καὶ τοῦ Μπέλες πρὸς νότον, ἀτενίζων τὸ Αἰγαῖον, προασπιζόμενον ἀπὸ τὸν Ἑλληνισμόν.

Τὰ ΚΚ τῶν γειτονικῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα χωρῶν ἅμα τῇ καταλήψει τῆς ἐξουσίας ὁμιλοῦν καὶ παρασκευάζουν διεκδικήσεις εἰς βάρος ξένων ἐδαφῶν χωρὶς κατὰ κεραίαν νὰ παρεκκλίνουν ἀπὸ τὴν ὁμοίαν πολιτικὴν τῶν ἀστικῶν κομμάτων τῶν χωρῶν των. Οὕτω τὸ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας ἀγωνίζεται οὐ μόνον διὰ τὴν Γκορίτσια καὶ τὴν Τεργέστην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν

1. Ὁ Woodhouse, (σελ. 66), λέγει ἐπὶ λέξει: «If the communists had not lost their heads at the end of 1944 they might have won and kept a majority of the people on their side».

λεγομένην «Μακεδονίαν τοῦ Αἰγαίου καὶ τὴν Μακεδονίαν τοῦ Πιρίν», ἐνῶ τὸ ΚΚ Βουλγαρίας ἐπιζητεῖ νὰ κατακρατήσῃ τὴν Δοβρουτσάν, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ἡ Βουλγαρία ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὴν συμμαχίαν τῆς μετὸν Ἄξονα.

2. Ἡ Διάσκεψις τῆς Γιάλτας

Ἡ κατὰ τὰ Δεκεμβριανὰ ἐπιφυλακτικὴ στάσις τῆς Ρωσίας ἔναντι τοῦ ἐν Ἑλλάδι κομμουνιστικοῦ κινήματος, ἣτις ἐσυνεχίσθη ἐπὶ τινὰς μῆνας καὶ πέραν τῆς ὑπογραφῆς κατὰ τὴν 12ην Φεβρουαρίου 1945 τῆς Συμφωνίας τῆς Βάρκιζας μετὸς τοῦς κομμουνιστάς, ἔκτοτε ἐκίνησε τὴν προσοχὴν τῶν πολιτικῶν, δημοσιολόγων καὶ ἱστορικῶν, οἵτινες διηρωτῶντο διὰ ποῖον λόγον ἐγκατελείφθησαν οὕτως οἱ κομμουνισταὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς μίαν τῶν κρισιμωτέρων περιόδων τοῦ ἀγῶνός των ἀπὸ τοῦς προστάτας των. Τοῦτο ὄντως εἶναι ἐρώτημα, τὸ ὁποῖον ἔχει μεγίστην σημασίαν, διὰ νὰ μᾶς διαφωτίσῃ διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν ὀλίγον βραδύτερον, καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Διασκέψεως τοῦ Πότσδαμ, πλήρη μεταβολὴν τῆς ρωσικῆς στάσεως, ἣτις ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον ἀκόμη εὐρίσκεται ὄχι μόνον εἰς τὰς ἐπισήμους δηλώσεις καὶ ἐνεργείας τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, ἀλλὰ καὶ ὅπισθεν τῆς ὅλης συμπεριφορᾶς καὶ τῶν ἀνθελληνικῶν ἐνεργειῶν τῶν βορείων γειτόνων μας¹. Ἡ παρεχομένη ἐξήγησις εἶναι ἡ ἑξῆς.

Ἡ περίοδος, ἡ ὁποία ἀρχίζει περίπου ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τελειώνει τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1945, συμπίπτει μετὰ μίαν περίοδον, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἡ Ρωσία εἶχε νὰ ἐπιδιώξῃ καὶ νὰ ἐπιτύχῃ ὠρισμένα βασικὰ στηρίγματα τῆς παγκοσμίου πολιτικῆς τῆς, τὴν ὁποίαν ἐσκόπει νὰ τηρήσῃ μετὰ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Ὅταν πλέον ἐφαίνετο ὀριστικῶς κριθεῖσα ἡ ἔκβασις τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, τῇ ἐπιμόνῳ ἀπαιτήσῃ τῆς Ρωσίας² συνῆλθεν ἐν Γιάλτῃ τῆς Κριμαίας διάσκεψις, διαρκέσασα ἀπὸ τῆς 4ης Φεβρουαρίου 1945 μέχρι τῆς 11ης ἰδίου, ἵνα οἱ τρεῖς μεγάλοι καθορίσουν τὴν περαιτέρω κοινὴν πολιτικὴν τῶν χωρῶν των μέχρις ἐπιτεύξεως ὀριστικῆς νίκης καὶ διατυπώσουν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὴν μετὰ τὴν νίκην στάσιν των ἔναντι τῶν ἀντιπάλων καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων χωρῶν.

Πρὸ τῆς εἰς Γιάλταν ἀφίξεως οἱ Ρουζβελτ καὶ Τσῶρτσιλ εἶχον συναντηθῆ εἰς τὴν Μάλταν, ὅπου ἀντήλλαξαν τὰς ἐπὶ τῶν συζητητέων θεμάτων ἀπόψεις των³. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐδοκίμασεν ἐν Μάλτῃ νὰ πείσῃ τὸν Ρουζβελτ

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 11.

2. Περὶ τῆς γενέσεως τῆς Διασκέψεως τῆς Γιάλτας βλ. σημείωμα Χάρου Χόπκινς ἐν Sherwood, σελ. 843.

3. Stettinius, σελ. 59-74.

νὰ γίνουιν κύριοι τῶν ἑαυτῶν των, ἦτο δὲ ἰδίως οὗτος ἀποφασισμένος νὰ ἐπιδείξῃ μείζονα αὐστηρότητα ἐν Γιάλτῃ. Ὁ Ροῦζβελτ ὁμως ἀνήσυχος καὶ πάλιν διὰ τὸ ἐνδεχόμενον τῆς διατηρήσεως τῆς σοβιετοῦσῶνικῆς συμφωνίας, ἦτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμπλέξῃ ἐπικινδύνως τὴν κατάστασιν ἐν τῇ Ἑνωμένῃ Ἀνατολῇ, ἐσκέπτετο καὶ πάλιν νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν γραμμὴν τῆς φιλορωσικῆς πολιτικῆς του καὶ ἀπέκλινεν εἰς νέας παραχωρήσεις πρὸς τὴν Ρωσίαν. Διὰ πάντα ψυχραῖμον παρατηρητὴν ἐφαίνετο καθαρὰ ὅτι κατόπιν τῆς τοιαύτης νοοτροπίας τὸ «παιγίδι» τῶν Συμμάχων εἶχε πλέον χαθῆ. Ἐκεῖθεν ἀνεχώρησαν ἀεροπορικῶς καὶ ἔφθασαν εἰς Γιάλταν τὴν 3ην Φεβρουαρίου, ὁ δὲ Στάλιν, ἂν καὶ φιλοξενῶν, παρὰ πάντα κανόνα εὐφρελείας καὶ ἐθιμοτυπίας ἔφθασε μόνον τὴν ἐπομένην¹, διὰ νὰ δείξῃ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ τὸν ἑαυτὸν του ἀνώτερον καὶ ἀναμενόμενον ὑπὸ τῶν Λυτικῶν.

Ἡ Διάσκεψις ἤρχισε τὴν 4ην Φεβρουαρίου². Παρ' ὅλας τὰς ἐκατέρωθεν προσπαθείας, ὅπως προσδοθῆ εἰς τὰς συμμαχικὰς σχέσεις ἐμφανῆς ἐγκαρδιότης, δυσκόλως ἦτο δυνατόν νὰ ἀποκρυβῆ τόσον μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν ὅσον καὶ τῶν λοιπῶν συνέδρων ἢ κρατοῦσα, ἂν μὴ ψυχρότης, πάντως ποιά τις ἀμοιβαία ἐπιφυλακτικότης. Ὁ Ροῦζβελτ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Διασκέψεως ἦτο ἀσθενῆς καὶ ἐνίστε πυρέσων³. Ὁ ἄλλοτε Ἀμερικανὸς ἐν Μόσχῃ πρεσβευτῆς William C. Bullit γράφει σχετικῶς: «Εἰς Γιάλταν τῆς Κυριακῆς τὴν 4ην Φεβρουαρίου 1945 ὁ σοβιετικὸς δικτάτωρ ἐδέχθη τὸν Ροῦζβελτ. Ὁ Ροῦζβελτ ἦτο πρᾶγματι πλέον ἢ κουρασμένος. Ἦτο ἀσθενῆς. Ἐλάχιστον εἶχε ἀπομείνει ἀπὸ τὰς φυσικὰς, σωματικὰς καὶ διανοητικὰς δυνάμεις του, τὰς ὁποίας εἶχεν, ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸν Λευκὸν Οἶκον τῷ 1933. Συχνὰ εἶχε δυσχέρειαν νὰ διατυπώσῃ τὰς σκέψεις του καὶ μεγαλυτέραν εἰσέτι δυσκολίαν νὰ ἐκφράσῃ αὐτὰς ἐν συνεχείᾳ. Διαρκῶς ὁμως κατείχετο ἀπὸ τὴν ἀπόφασίν του νὰ κατευνάσῃ τὸν Στάλιν»⁴.

Ἀπλοῦν βλέμμα ἐὰν ρίψωμεν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Διασκέψεως⁵, βλέπομεν ὅτι ἡ Ἑλλάς οὔτε ἂν μνημονεύεται ἐν αὐτῇ, ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ Γιουγκοσλαΐα ἀπετέλει ἀντικείμενον συζητήσεων κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς 8ης, 9ης καὶ 10ης Φεβρουαρίου. Ἐκ τῆς ἡμερησίας ταύτης διατάξεως βλέπομεν ὅτι ἦτο δύσκολον καὶ πλούσιον τὸ πρόγραμμα τῆς Διασκέψεως, ὅπου οἱ Τρεῖς Μεγάλοι θὰ ἐλάμβανον ἀποφάσεις διὰ σοβαρώτατα ζητήματα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀπασχόλουν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην.

1. Sherwood, σελ. 850.

2. Byrnes, σελ. 24.

3. Taft, σελ. 50.

4. Ἄρθρον του εἰς Περιοδικὸν «Life» τῆς 6ης Σεπτεμβρίου 1948. Stettinius, σελ. 5.

5. Stettinius, σελ. 327.

Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς Διασκέψεως ταύτης εἶναι ἡ ἀσκηθεῖσα ἐκ μέρους τοῦ Στάλιν καὶ τῶν ἐπιτελῶν του ἐντατικὴ πίεσις καθ' ὅλην τὴν διάρκειάν της ἐπὶ τοῦ προέδρου Ρουῤζβελτ, ὁ ὁποῖος, ὡς ἐλέχθη, ἦτο ἀσθενὴς καὶ ἔτοιμος πρὸς πᾶσαν ὑποχώρησιν, καὶ ἡ ἐκμαίευσις λύσεων καὶ ἀόριστος διατύπωσις ἀποφάσεων, ἡ ὁποία θὰ ἦτο ἐν τῷ μέλλοντι δεκτικὴ εὐνοϊκῆς ὑπὲρ τῆς Ρωσίας ἐρμηνείας. Τότε ἡ Ρωσία ἀπέβλεπε διὰ τῶν ἐκφοβιστικῶν της πιέσεων καὶ τῆς τρομοκρατήσεως τοῦ Ρουῤζβελτ καὶ τοῦ περιβάλλοντός του νὰ ἐπιτύχῃ τὴν δι' ἑαυτὴν ἐξασφάλισιν ὄχι μόνον τῆς ἀποκλειστικῆς ἐπιρροῆς εἰς τὴν ἠττημένην καὶ μέλλουσαν ἀναγκαίως νὰ συνθηκολογήσῃ προσεχέστατα Γερμανίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ τῶν προτέρων ἀναγνώρισιν τῶν μελλοντικῶν κατακτήσεών της, καὶ δὴ σημαντικῶν ἐδαφικῶν κερδῶν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Πρωσίαν, τὴν ἀναγνώρισιν τῆς προσαρτήσεως αὐτῆς ὄχι ὅλης, τοῖλάχιστον μεγάλου μέρους τῆς Πολωνίας, διὰ νὰ ἀσκήῃ ἐν αὐτῇ ἀπόλυτον κυριαρχίαν, καὶ τὴν πλήρη ἐγκατάλειψιν ὑπὸ τῶν Ἀγγλοσαξῶνων τῶν ἐθνικοφρόνων Πολωνῶν, τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Τίτο ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ, ἀναμφισβητήτου τότε ἐμπίστου ὄργανου τῆς Ρωσίας, ὡς τοῦ μόνου ἐπισήμου ἀρχηγοῦ αὐτῆς, παραμεριζομένου πλήρως τοῦ βασιλέως Πέτρου καὶ τῆς ἐξορίστου Κυβερνήσεως, καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ δικαιώματος τοῦ βέτο εἰς τὸ μέλλον νὰ ἰδρυσθῇ Συμβούλιον ἀσφαλείας τοῦ ΟΗΕ, τὸ ὁποῖον οὕτω θὰ καθίστα ἀδύνατον τὴν λῆψιν ἀποφάσεως ὑπὸ τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ἦτο αὕτη σύμφωνος πρὸς τὰς θελήσεις τῆς Ρωσίας¹. Ὅθεν δὲν ἐθεώρησε σκόπιμον καὶ διπλωματικὸν εἰς Γιάλταν, ὡς ἦτο φυσικὸν λόγῳ τῆς προσφατοῦ ἀποτυχίας τοῦ ἐν Ἑλλάδι Δεκεμβριανοῦ κινήματος, νὰ ὑποβάλλῃ οἰανδήποτε ἀξίωσιν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν εἶχε καὶ συμφέρον τι τότε νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῶν ἀτυχησάντων ἐν Ἑλλάδι κομμουνιστῶν², διὰ νὰ ἐπισύρῃ τὴν ἀντίδρασιν τῶν Ἀγγλοσαξῶνων εἰς τὰ ἄλλα σοβαρώτατα ζητήματά της. Ἦσαν τόσον σημαντικὰ ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα, τὰ ὁποῖα ἐπεζητεῖ νὰ ἐπιτύχῃ ἡ Ρωσία τότε, ὥστε ἐχρειάσθη νὰ μεταχειρισθῶν ὁ στρατάρχης Στάλιν καὶ ὁ Μολότωφ ὅλην τὴν διπλωματικὴν ἰκανότητά των καὶ τὴν ἐκβιαστικὴν πίεσίν των, διὰ νὰ ἐπιτύχουν. Ὅντως θὰ ἦτο κυριολεκτικῶς ἀδύνατον νὰ προβάλλουν καὶ ἄλλας ἀξιώσεις, καὶ δὴ ἀφορώσας εἰς τὴν Ἑλλάδα, χωρὶς νὰ προκαλέσουν γενικωτέραν ἀντίδρασιν τῶν συμμάχων των. Οὕτω τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα ἀνεφέρθη ἀπλῶς μόνον εἰς τὴν Διάσκεψιν, ὅταν ὁ στρατάρχης Στάλιν ἐζήτησε νὰ τοῦ δώσουν πληροφορίας περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως, καὶ ἐμμέσως καὶ ἀκροθιγῶς διέλαβον περὶ αὐτῆς εἰς τὸ ζήτημα τῆς διακυβερνήσεως τῶν ἀπελευθερουμένων εὐρω-

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 12.— Ζαφειροπούλου, σελ. 125.

2. «Οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ πληρώσουν τὴν ἀφροσύνην των», λέγει ὁ Woodhouse, σελ. 113.

παϊκῶν χωρῶν. Ὅλα τὰ ἐκδοθέντα ἔκτοτε ἀπομνημονεύματα σημαντικῶν παραγόντων τῆς Διασκέψεως τῆς Γιάλας, ὅπως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἔξωτερικῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Μπέρνς¹ καὶ τοῦ ἰδιαίτερου συμβούλου τοῦ προέδρου Ρουζβελτ Χάρου Χόπκινς² πιστοποιοῦν ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα δὲν συνεζητήθη καθόλου εἰς Γιάλαν καὶ ὅτι ἀπλῶς μόνον ἀνεφέρθη μίαν ἢ δύο φορὰς ὑπὸ τῶν Ρώσων, ὡς ἐπιχείρημα περὶ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ διοικηθοῦν οἱ ἀπελευθερούμενοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης³.

Ἐν Γιάλα ἐγένοντο θεμελιώδεις συμφωνίαι μεταξὺ τῶν τριῶν Μεγάλων διὰ τὰ μεταπολεμικὰ προβλήματα⁴. Τὰ πρῶτα ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἐθίγησαν, ἦσαν τὸ γερμανικὸν καὶ τὸ πολωνικόν. Ἡ Ρωσία εἰς τὰς ἐπιδιώξεις της ἐπ' ἀμοιότρον τούτων ἐφάνη ἄκαμπος. Ὁ Στάλιν πλὴν τῆς ἐπεμβάσεως τῆς ρωσικῆς ἰσχύος ἐν Κίνα καὶ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ διὰ τῶν ἐδαφικῶν διεκδικήσεων πρὸς κατάληψιν ὀλοκλήρου τῆς Πολωνίας⁵ καὶ διατήρησιν τῆς κατοχῆς ἐν Γερμανίᾳ, ἃς ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἤξιώσε νὰ περιορισθῇ ἡ μεταπολεμικὴ γερμανικὴ παραγωγή εἰς 20% μόνον τῆς προπολεμικῆς καὶ νὰ λάβῃ αὐτὴ ὡς πολεμικὰς ἀποζημιώσεις τὰ 80% τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς γερμανικῆς βιομηχανίας, τὰς ὁποίας νὰ μεταφέρει εἰς Ρωσίαν⁶.

Ἡ περὶ Τίτο συζήτησις ἤρχισε τὴν 8ην Φεβρουαρίου μὲ ἔπαινόν του ἐκ μέρους τοῦ Στάλιν, ὅστις ἐζήτησε νὰ συγκροτηθῇ τὸ ταχύτερον ἐν Γιουγκοσλαυίᾳ κυβέρνησις ἐθνικῆς ἐνότητος⁷.

Παρεμπιπτόντως ὁ Στάλιν ἠρώτησε μὲ ἐπιτετηδευμένην ἀδιαφορίαν τί συνέβαιναν ἐν Ἑλλάδι. Ἐσπευσε δέ, πρὶν λάβῃ ἀπάντησιν, νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν ἀπεσκόπει νὰ ἐπικρίνῃ τὴν Ἀγγλίαν, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐξίτηι πληροφορίας⁸. Ὁ Τσῶρτσιλ ἔσπευσε νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὅτι ἤλπιζεν ἐν Ἑλλάδι νὰ ἐπιτευχθῇ εἰρήνη, ἀλλ' ἦτο ἀμφίβολον ἂν ἐπὶ τοῦ παρόντος θὰ ἠδύνατο νὰ συγκροτηθῇ κυβέρνησις ἐξ ὅλων τῶν κομμάτων, διότι ταῦτα ἀλληλοεμισοῦντο θανασίμως. Ὁ Στάλιν τότε προσέθεσεν ὅτι, ἐφ' ὅσον οἱ Ἕλληνες δὲν ἔχουν συνηθίσει νὰ διαπραγματεύονται, θὰ ἐξακολουθήσουν τὴν πρακτικὴν τοῦ νὰ ἀλληλοσφάζονται. Ὁ Τσῶρτσιλ εἶπεν ὅτι τοῦ εἶναι ὑπόχρεως, διότι δὲν ἔχει ἐνδιαφέρον (δηλαδὴ ἀνάμιξιν) διὰ τὰ ἑλληνικὰ πράγματα. Ὁ Στάλιν

1. Byrnes, *Speaking Frankly*, New York - London, 1947.

2. Sherwood, Roosevelt and Hopkins. *An intimate history*, New York, 1948.

3. Κόροϋ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 13.

4. Stettinius, σελ. 3.

5. Stettinius, σελ. 156-159.—Dulles, σελ. 25.—Byrnes, σελ. 29 ἔξ.

6. Stettinius, σελ. 117, 134.—Dulles, σελ. 15.—Byrnes, σελ. 26 ἔξ.

7. Stettinius, σελ. 217-218 καὶ 262.—Ethridge, σελ. 180.

8. Stettinius, σελ. 217-218.

ἐπανελάβεν ὅτι δὲν ἔχει τὴν διάθεσιν νὰ ἐπικρίνη τοὺς Ἕγγλους διὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι ἐνεργείας των, οὔτε δέ, προσέθεσεν, ἔχει πρόθεσιν νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν χώραν αὐτήν¹.

Τὴν 9ην Φεβρουαρίου ἤρχισεν ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ διαγέλυματος, τὸ ὁποῖον θὰ ἀπηυθύνετο πρὸς τοὺς λαοὺς τῶν ἀπελευθερουμένων χωρῶν². Κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτήν ἡ Ρωσία ἐπανήλθε καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν προσφιλῶν της θεμάτων, τουτέστι τοῦ σχηματισμοῦ φιλικῶν πρὸς αὐτὴν κυβερνήσεων εἰς τὰ γειτονικά της κράτη ἢ κυβερνήσεων ἐθνικῆς ἐνότητος, εἰς ἃς θὰ μετείχον ὅλα τὰ κόμματα, τῆς Βαλκανικῆς ὁμοσπονδίας, τῆς Τουρκίας καὶ τοῦ ζητήματος τῶν Στενῶν. Ὁ Στάλιν εἰς τὸ σχέδιον τοῦ διαγγέλματος πρὸς τὴν ἀπελευθερουμένην Εὐρώπην προέτεινε τὴν ἐξῆς προσθήκην: «Ἐν συνεχείᾳ τούτων θὰ παρασχεθῆ ὑποστήριξις εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀρχηγοὺς τῶν χωρῶν τούτων, αἵτινες ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Γερμανῶν εἰσβολέων». Ὁ Στάλιν τερματίζων τὴν ὑπαγόρευσιν τῆς προσθήκης παρετήρησε κακεντρεχῶς ὅτι ὁ Τσῶρτσιλ δὲν θὰ ἀνησυχῆ ὅτι ἡ προτεινομένη ρωσικὴ προσθήκη ἀφορᾷ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Τσῶρτσιλ ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἀνησυχεῖ καὶ ὅτι θὰ ἦτο εὐπρόσδεκτος Ρῶσος παρατηρητής. Τότε ὁ Στρατάρχης παρετήρησεν ὅτι ἐθεώρει ἐξαιρετικὰ ἐπικίνδυνον ὅτι ὁ Τσῶρτσιλ ἐπέτρπε νὰ μεταβοῦν εἰς Ἑλλάδα μόνον βρεττανικὰ στρατεύματα, προσέθεσεν ὅμως ὅτι εἶχε πλήρη ἐμπιστοσύνην διὰ τὴν βρεττανικὴν ἐν Ἑλλάδι πολιτικὴν. Ὁ Τσῶρτσιλ ἐξέφρασε τὴν εὐχαρίστησίν του διὰ τὴν διαπίστωσιν αὐτήν³.

Ἐν συνεχείᾳ οἱ Ρῶσοι ἔφερον τὴν συζήτησιν περὶ τὸ θέμα τῆς Τουρκίας καὶ τοῦ ρωσικοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὰ Λαοδανέλλια, τονίζοντες τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς Συνθήκης τοῦ Montreux⁴. «Ἡ Ρωσία, λέγει ὁ Carman⁵, ἔκαμε προτάσεις εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας καὶ τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν, ἀφορώσας εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ τὰ Στενά, καταπληκτικῶς ὁμοίας μὲ ἐκείνας, τὰς ὁποίας συνεζήτησε μὲ τὴν Γερμανίαν κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1940. Οἱ Τρεῖς Μεγάλοι ἐν τούτοις δὲν κατέληξαν εἰς ἀπόφασιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ ἀπεδέχθησαν ὅτι τὸ πρόβλημα δέον νὰ ἐπανεξετασθῆ εἰς ἐπομένην διάσκεψιν». Ἐν τινι σημείῳ τῆς συζητήσεως, ὅτε οἱ Ρῶσοι ἔλεγον ὅτι μάχονται σκληρῶς ἐν τῇ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ καὶ ὅτι πρέπει νὰ εἶναι ἡσυχοὶ ὡς πρὸς τὴν Βαλκανικὴν, ὁ Τσῶρτσιλ ἐδήλωσεν ὅτι οἱ Σύμμαχοι, ὅπως καὶ ἄλλοτε εἶχον προτείνει εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν,

1. Stettinius, σελ. 218.

2. Sherwood, σελ. 864.

3. Stettinius, σελ. 244.

4. Stettinius, σελ. 276.— Sherwood, σελ. 864.

5. Carman, σελ. 114.

δύνανται νὰ βοηθήσουν τὴν ρωσικὴν προέλασιν ἐν τῷ Ἀνατολικῷ Μετώπῳ δι' ἐκστρατείας ἐκ τῆς Ἀδριατικῆς πρὸς τὰ Βαλκάνια. Οἱ Ρῶσοι δὲν ἔμειναν εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτου αὐτῆς προτάσεως καὶ καταλλήλως ἀπέφυγον τὴν ἐπ' αὐτῆς συζήτησιν, ἥτις οὕτως δὲν ἐσυνεχίσθη.

Τὴν 10^{ην} Φεβρουαρίου ὁ Ἡντεν ἐδήλωσε πρὸς τὸν Μολότωφ ὅτι ἡ Μεγάλῃ Βρετανία δὲν εὖνοεὶ τὴν συγκρότησιν Βαλκανικῆς δημοσπονδίας, πρὶν τερματισθῆ ἡ περίοδος τῆς ἀνακωχῆς. Ἐν συνεχείᾳ ἠρώτησε τὸν Μολότωφ διὰ τὴν πορείαν τῶν ἀγγελθεισῶν συνομιλιῶν μεταξὺ Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας σχετικῶς μὲ τὴν σύναψιν συμφωνίας φιλίας καὶ συμμαχίας. Ὁ Μολότωφ ἀπήντησεν ὅτι ἡ Σοβιετικὴ κυβέρνησις ἐγκρίνει τὴν συμφωνίαν αὐτήν. Τὰ δύο ἔθνη συνειργάσθησαν ἐναντίον τῶν Γερμανῶν (!) καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀντίρροσις διὰ τὴν συμφωνίαν αὐτήν. Ὁ Ἡντεν ἐδήλωσεν ὅτι ἡ συμφωνία αὐτὴ ἐγείρει ζήτημα ἀρχῆς. Οἱ Βρεττανοὶ ἐπίστευον ὅτι τὰ πρῶν ἐχθρικά κράτη ἔδει νὰ ἐμποδισθοῦν νὰ προέλθουν εἰς συνθήκας μὲ ἄλλα κράτη, ἐφ' ὅσον εὐρίσκονται ὑπὸ ἔλεγχον κατοχῆς, καὶ δὴ δὲν ἔπρεπε νὰ συνάπτουν συνθήκας ἀνευ τῆς συμμετοχῆς τῶν Συμμάχων. Ἐπιπροσθέτως ἐδήλωσεν ὅτι οἱ Βρεττανοὶ ἀνησυχοῦν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς συνεπείας τῆς συνθήκης ταύτης ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν ἐπανορθώσεων¹. Ὁ Ἡντεν ἠρώτησεν ἂν ἔπρεπε νὰ εἰδοποιηθοῦν ἡ Γιουγκοσλαβία καὶ Βουλγαρία νὰ ἀναμείνουν ἐπὶ τινα χρόνον, διὰ νὰ συνάψουν τὴν συνθήκην των. Ὅταν ὁ Μολότωφ ἀπήντησεν ὅτι δὲν δύναται νὰ προβῆ εἰς περαιτέρω ἀνακοινώσεις διὰ τὰ κράτη ταῦτα, ὁ Ἡντεν ἐνεθυμήθη ὅτι ἡ Βουλγαρία ὑπέγραψεν ἀνακωχὴν μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν καὶ δὲν ἦτο πλέον ἐλευθέρω νὰ ἐνεργήσῃ αὐτοβούλως. Ὁ Stettinius ὑπέδειξεν ὅτι τὸ ζήτημα αὐτὸ ἔπρεπε τὸ ταχύτερον νὰ ἐκκαθαρισθῆ ἐν Μόσχᾳ μεταξὺ τοῦ Μολότωφ καὶ τῶν πρεσβευτῶν Χάρριμαν καὶ σὲρ Ἀρτσιμπαλδ Κλάρκ Κέρο².

Αἱ ἐργασίαι τῆς Διασκέψεως ἔληξαν τὴν 14^{ην} Φεβρουαρίου 1945.

Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν εἰς τὸ ἀθηναϊκὸν προάστειον Βάρκιζα ὑπεγράφετο ἡ Συμφωνία, μὲ τὴν ὁποίαν ἔληγεν ἀδόξως τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα, διετήρει ὅμως τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα τὴν δυνατότητα νὰ ἀναδιοργανωθῆ καὶ ἐπαναλάβῃ εἰς κατάλληλον στιγμήν ἐν τῷ προσεχεῖ μέλλοντι τὴν ἀποπειράν του, τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ἡμέραν ἐξεδίδοτο ἐν Γιάλλτᾳ τὸ ἀνακοινωθέν, τὸ ἀγγέλον τὴν ἐπελθοῦσαν μεταξὺ τῶν τριῶν μεγάλων ἀρχηγῶν Ρουῤζβελτ, Στάλιν καὶ Τσῶρτσιλ συμφωνίαν. Ἐγκαταλείπων τὴν Γιάλλταν ὁ Τσῶρτσιλ εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τῆς Κριμαίας τὴν 14^{ην} Φεβρουαρίου ἐξεφώνησε σύντομον θεομὸν λόγον πρὸς τὰ ἀποδώσαντα τιμὰς ρωσικὰ τμήματα³. Ἀπολογι-

1. Sherwood, σελ. 256-257.

2. Sherwood, σελ. 267.

3. Churchill, σελ. 38.

σμόν τοῦ ἔργου τῆς Διασκέψεως ταύτης παρέσχεν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων τὴν 27^{ην} Φεβρουαρίου 1945, ὅτε ἐξεφώνησεν ἐκτενῆ λόγον¹.

Ἡ συνταχθεῖσα «Διακήρυξις τῆς Γιάλτας»² εἰς τὴν 3^{ην} παράγραφόν της, ἐπιγραφομένην «Διακήρυξις διὰ τὴν ἀπελευθερουμένην Εὐρώπην», ὥριζε τὴν ἐν Εὐρώπῃ πολιτικὴν τῶν τριῶν, εἰς δὲ τὴν παράγραφον 7 τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Τίτο. Μεταξὺ τῶν ὑπογραφέντων ἐν Γιάλτῃ ἐγγράφων πρακτικῶν συμφωνιῶν περιλαμβάνεται τὸ ὑπὸ τῶν Τριῶν Μεγάλων ὑπογραφέν³, ὡς καὶ τὸ ὑπογραφέν ὑπὸ τῶν τριῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν⁴. Λέγεται ὅτι ἐπὶ πλέον συνήφθησαν καὶ μυστικαὶ τινες συμφωνίαι, ὧν τινες ἀφεώρων ἀμέσως ἢ καὶ ἐμμέσως καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, αἵτινες ὅμως μέχρι σήμερον δὲν ἐγνώσθησαν ἐπακριβῶς. Αἱ ἀποφάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀπέληξεν ἡ Διάσκεψις αὕτη, ἔσχον ἀποφασιστικὸν χαρακτῆρα ἐπὶ τῆς μετὰ τὸν δευτέρον παγκόσμιον πόλεμον ἱστορίας τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ κόσμου γενικώτερον, ὅχι τόσον μὲ τὴν τήρησιν των, ὅσον μὲ τὴν ὑπὸ τῆς Ρωσίας ἀθέτησιν καὶ καταδολιευσίν των.

Ἐπιστρέφοντες ἐκ Γιάλτας οἱ Τσῶρτσιλ καὶ Ἦντεν διήλθον τὴν 14^{ην} Φεβρουαρίου 1945 ἐξ Ἀθηνῶν⁵, ὅπου ἐμελέτησαν ἐπιτοπίως τὴν κατάστασιν. Τὴν 14^{ην} Φεβρουαρίου 1945 ὁ Τσῶρτσιλ ὠμίλησε πρὸς τὸν εἰς τὴν πλατείαν Συντάγματος συγκεντρωθέντα ἑλληνικὸν λαόν, 50.000 περίπου, ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τῶν παλαιῶν ἀνακτόρων⁶, ἐπιστρέψας δὲ εἰς Λονδίνον ἀπηύθυνεν ἐκεῖθεν θερμὸν διάγγελμα πρὸς τὸν Ἑλληνα ἀντιβασιλέα ἀρχιεπίσκοπον Δαμασκηνόν⁷.

Ἐκ τῶν ἐντυπώσεων, τὰς ὁποίας ἀπεκόμισαν οἱ Δυτικοὶ ἐκ τῆς πολυήμερου ἐν Γιάλτῃ ἀναστροφῆς μετὰ τῶν Ρώσων ἡγετῶν, διέβλεπον ὅτι ἡ Ρωσία θὰ ἐτήρει εὐμενῆ ἔναντι τῆς Ἑλλάδος στάσιν καὶ ὅτι θὰ ἤρχιζεν ἐν τῇ χώρᾳ ὀμαλὴ περίοδος. Αἱ διαπιστώσεις ὅμως αὐταὶ ἦσαν ἐσφαλμέναι. Ἡ εὐμένεια τῆς Ρωσίας ἔναντι τῆς χώρας μας δὲν ἐπέπρωτο νὰ εἶναι πραγματική, ἡ δὲ σοβιετικὴ διπλωματία ἐπωφελεῖτο πάσης διδομένης εὐκαιρίας, διὰ νὰ ἐξαγάγῃ τοὺς Ἑλληνας ἐκ τῆς ψευδαισθήσεως ταύτης. Ὀλίγον βραδύτερον ὁ Ἑλληνας ἀντιβασιλεὺς ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τοῦ Στάλιν ἔσπευσε νὰ στείλῃ θερμὸν συγχαρητήριον τηλεγράφημα. Ματαίως ἀνέμενε μίαν ἔστω καὶ τυπικὴν ἀπάντησιν, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἦλθεν ἐκ τοῦ Κρεμλίνου, ἐνῶ ἀντιθέτως τοῦτο ἔσπευσε νὰ ἀπαντήσῃ αὐθημερὸν εἰς ὅμοιον τηλεγράφημα τοῦ

1. Churchill, σελ. 46-66.

2. Churchill, σελ. 31.—Byrnes, σελ. 32 ἐξ.—Ethridge, σελ. 178-181.

3. Stettinius, σελ. 331 ἐξ.

4. Stettinius, σελ. 341 ἐξ.

5. Leeper, σελ. 152.

6. Βλ. λόγον του εἰς Churchill, σελ. 42.

7. Βλ. διάγγελμα εἰς Churchill, σελ. 43.

ΕΑΜ, δηλῶν διὰ τῆς χειρονομίας του αὐτῆς ὅτι περιφρονεῖ τὴν νόμιμον τῆς χώρας ἐξουσίαν καὶ ἐναγκαλίζεται τοὺς στασιαστάς¹.

Ἀπλῆ ἀναδρομὴ εἰς τὰ μετέπειτα γεγονότα καὶ ἀκόμη καὶ εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῶν ἐν τῇ Ἑγγύς Ἀνατολῇ πραγμάτων καὶ εἰς τὰς δυσχερείας, κατὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπότης ἔχει νὰ παλαίῃ καὶ σήμερον ἀκόμη ἐν τῷ κόσμῳ ἕξ αἰτίας τῆς ρωσικῆς ἐπιβουλῆς, μᾶς διδάσκει ὅτι ὅλαι σχεδὸν αὐταὶ αἱ δυσχερεῖαι ἀνάγονται εἰς τὰς ἀποφάσεις, αἵτινες ἐλήφθησαν κατὰ τὰς πρώτας ἐκείνας ἡμέρας τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1945 εἰς Γιάλταν, καὶ τὴν ἐκ μέρους τῶν Δυτικῶν ἐπιδειχθεῖσαν ἐκεῖ πολιτικὴν ἀφροσύνην². Ἐκ διαφόρων στοιχείων, γνωσθέντων βραδύτερον, προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Μόσχα διεβίβασεν ὁδηγίας εἰς τὸ ΚΚΕ, καθ' ὅς μετὰ τὴν ἀξιοθρήνητον ἡττάν του τοῦ Δεκεμβρίου 1944 ἔπρεπε νὰ φανῇ νομιμόφρον καὶ νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐκαιρίας, τὴν ὁποίαν τοῦ παρεῖχεν ἡ «ἀνακωχὴ» τῆς Βάρκιζας, διὰ νὰ προετοιμασθῇ βαθμιαίως καὶ ἀθροῦβως δι' ἐν ἐντελῶς διάφορον σχέδιον δράσεως, τὸ ὁποῖον καταρτιζόμενον θὰ ἐτίθετο εἰς ἐφαρμογὴν ἐν καιρῷ. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα καὶ κυρίως κατὰ τοὺς πρώτους τρεῖς ἢ τέσσαρας μῆνας μετὰ τὴν Βάρκιζαν τὸ ΚΚΕ ἐτήρησε στάσιν ἐξαιρετικῶς μετριοπαθῆ, ἐγκατέλειπε σχεδὸν ἄνευ διαμαρτυρίας τοὺς ἐγκληματίας τοῦ Δεκεμβρίου, δηλαδὴ τὰ μαχητικώτερα τῶν στελεχῶν του, καὶ ἔφθασε νὰ καταδικάσῃ τὸ ἴδιον καὶ τὸν Ἄρην Βελουχιώτην, δηλαδὴ ἓνα ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους πολεμικοὺς ἡγέτας του. Ἀλλὰ ἡ περιοδὸς αὕτη δὲν ἐπρόκειτο νὰ διαρκέσῃ παρὰ ὀλίγους μῆνας μόνον.

Εἰς Γιάλταν οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπεδέχθησαν ὅλας τὰς ἀξιώσεις τοῦ Στάλιν. Τὰς σημαντικὰς ἐδαφικὰς παραχωρήσεις, τὰς ὁποίας οἱ Δυτικοὶ σύμμαχοι ὑπεσχέθησαν ἐκεῖ εἰς τὸν Στάλιν, ἐκράτησαν μυστικὰς ἀπὸ τοὺς λαοὺς των, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε ἐπληροφόρηθησαν τὰ γεγονότα ἐν λεπτομερείᾳ³. Ὁ Ροῦζβελτ ἦτο σοβαρῶς ἀσθενὴς καὶ ποδηγετούμενος ὑπὸ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν συμβούλων του ἠκολούθησε καὶ ἐνταῦθα τὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν ἐφήρμοσε καὶ κατὰ τὴν Διάσκεψιν τῆς Τεχεράνης⁴. Ματαίως ἠγωνίσθη κατὰ τὸν πλέον ἐπίμονον τρόπον ὁ Τσῶρτσιλ νὰ πείσῃ τὸν Ροῦζβελτ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν τακτικὴν τῶν διαρκῶν ὑποχωρήσεων⁵· δὲν το ἐπέτυχεν. Ὁ Ροῦζβελτ διαρκῶς ἐτήρει ἐνημέρους τοὺς Ρώσους ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ καὶ μὲ παραδόξον ἐπιμέλειαν ἐπὶ πάσης διπλωματικῆς συνδιαλέξεώς του μὲ τὸν Τσῶρτσιλ⁵.

1. L e e p e r, πρόλογος σελ. XVII.

2. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 12-13.

3. D u l l e s, σελ. 81.

4. T a f t, σελ. 50 καὶ 53.

5. S t e t t i n i u s, σελ. 62.

Ἐπισημασθέντων ὅτι ἡ ἀποδοχὴ τῆς ἑξωτερικῆς ἐξουσίας τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν Stettinius εἰς τὸ σχετικὸν βιβλίον του ¹, ὑπεραμυνόμενος τῆς πολιτικῆς του, ἀρνεῖται ὅτι εἰς τὴν Γιάλταν ἐθυσιάσθησαν ζωτικὰ συμφέροντα τῶν δυτικῶν πρὸς κατευνασμὸν τῆς Ρωσίας ² καὶ ἐπιμένει ὅτι κατεβλήθη ἐκεῖ σὸφρων καὶ θαρραλέα προσπάθεια ὑπὸ τῶν Ρουζβέλτ καὶ Τσῶρσιλ, διὰ νὰ θέσουν τὸν κόσμον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς διαρκοῦς εἰρήνης ³. Ἀποδέχεται δὲ ὅτι εἰς τὴν Γιάλταν ἡ Ρωσία ἔκαμε πρὸς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας μεγαλυτέρας παραχωρήσεις παρὰ ἐκεῖναι πρὸς αὐτὴν καὶ μάλιστα ὅτι οἱ Δυτικοὶ ἔσχον ἐκεῖ θρίαμβον ⁴. Τὴν γνώμην αὐτὴν συνεμερίζετο καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ ἀμερικανικοῦ τύπου, ὅστις κατευθύνει τὴν κοινὴν γνώμην. Ἡ ἐφημερὶς Record τῆς Φιλαδελφείας ἀπεκάλει τὴν Διάσκεψιν τῆς Γιάλτας «τὴν μεγαλυτέραν νίκην τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν τοῦ πολέμου τούτου», τὴν δὲ σχετικὴν Διακήρυξιν ἢ Herald Tribune τῆς Νέας Ὑόρκης «ἀξιοσημείωτον ἔγγραφο» καὶ συνεχιζούσα ἔλεγεν: «Αἱ συμφωνίαι τῆς διασκέψεως αὐτῆς εἶναι τρανὴ ἀπόδειξις τῆς συμμαχικῆς ἐνότητος καὶ ἰσχύος καὶ τῶν δυνατῶν ἀποφάσεων» ⁵.

Ἐπισημασθέντων ὅτι εἰς Γιάλταν δὲν ἐθυσιάσθησαν ζωτικὰ συμφέροντα τῶν δυτικῶν ⁶, οὔτε δὲ ἐκ τῶν ἀποφάσεων ταύτης ἐπήγασεν ἡ σημερινὴ ρωσικὴ ἀδιαλλαξία. Αἱ πραγματικαὶ δυσχέρειαι εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Δυτικῶν καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως σχέσεις ἀνεφύησαν μετὰ τὴν Γιάλταν καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν συμφωνιῶν, αἵτινες ὑπεγράφησαν ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀρνήσεως τῶν Ρώσων νὰ τηρήσουν τὰ συμφωνηθέντα καὶ ἐκ τῆς προσπαθείας τῶν νὰ ἐξημερεύσουν συμφώνως πρὸς τὰ ἐκάστοτε συμφέροντά των τὰς λεηφθείσας ἀποφάσεις. Ἡ ἄποψις ὅμως αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ ἀληθής. Ἐν Γιάλτῃ ἐγένοντο ἀναμφισβητήτως σοβαραὶ παραχωρήσεις πρὸς τοὺς Ρώσους ⁷, ἡ δὲ πλέον σημαντικὴ ἦτο ἡ ἀναγνώρισις τῶν σοβιετικῶν ἐδαφικῶν διεκδικήσεων ἐν Πολωνίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ γενικώτερον τοῦ δικαιώματος σφαιρῶν ἐπιρροῆς τῶν Ρώσων ἐν τῇ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ καὶ τῇ Βαλκανικῇ χερσονήσῳ. Ὁ Carman ⁸ ἱστορῶν ταῦτα ἐπάγεται: «Εἶναι φυσικὰ δύσκολον ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ ἐκτιμήσωμεν πλήρως τὴν τότε περιπεπλεγμένην κατάστασιν

1. Stettinius, Edw. Roosevelt and the Russians. The Yalta Conference. New York 1949.

2. Stettinius, πρόλογος σελ. IX.

3. Stettinius, πρόλογος, σελ. X.

4. Stettinius, σελ. 295.

5. Stettinius, σελ. 4.—Byrnes, σελ. 45. Ὅμοίαν ἀρθρογραφίαν εἶχεν καὶ ἡ Times Magazine.

6. Stettinius, σελ. 295.

7. Ethridge, σελ. 181.

8. Carman, σελ. 73.

καὶ νὰ κρίνωμεν τοὺς Ρουῤζβελτ καὶ Τσῶρτσιλ πῶς ἀντεμετώπισαν τὸν Στάλιν κατὰ τὴν Διάσκεψιν αὐτήν. Ἀλλὰ ἐκόντες ἄκοντες ἐνήργησαν ἐν συμφωνίᾳ μετ' αὐτοῦ κατὰ τὴν συνάντησιν ταύτην διὰ τὸν διαμελισμὸν ὄχι μόνον τῶν ἐμπολέμων ἐχθρῶν των, τῆς Γερμανίας καὶ Ἰταλίας, ἀλλὰ ἐπίσης καὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχων των, τῆς Πολωνίας¹ καὶ τῆς Κίνας. Αἱ ἐδαφικαὶ ἀποφάσεις τῆς Γιάλτας ἦσαν μεγάλη νίκη διὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν.» Ὁ δὲ Louis Fisher² λέγει ὅτι ὁ Ρουῤζβελτ καὶ ὁ Τσῶρτσιλ ἠναγκάσθησαν νὰ προβοῦν εἰς Γιάλταν εἰς ἐδαφικὰς πρὸς τὴν Ρωσίαν παραχωρήσεις ἐκ τοῦ φόβου, ὅτι αὐτὴ θὰ συνῆπτε χωριστὴν εἰρήνην μὲ τὴν Γερμανίαν. Διὰ νὰ στηρίξῃ τὴν ἀποψίν του, ἀναφέρει διάφορα ἐπεισόδια καὶ τονίζει ὅτι ἡ Ρωσία οὐδέποτε ἀπεδέχθη τὸ δόγμα τῶν Ρουῤζβελτ καὶ Τσῶρτσιλ τῆς Καζαμπλάνκας³.

Οἱ ὑποστηρίζοντες τὰς ἀπόψεις τοῦ Stettinius γράφουν, πρᾶγμα ὅπερ ἐπαναλαμβάνει καὶ οὗτος⁴, ὅτι, καθ' ἃ λέγεται, ὁ στρατάρχης Στάλιν, ὅταν ἐπέστρεψεν ἐκ Γιάλτας εἰς Μόσχαν, ἐπεκρίθη ὑπὸ τοῦ Πολιτ Μπυρώ, διότι ἐδείχθη ἐκεῖ πολὺ φιλικὸς καὶ ἔκαμε πολλὰς ὑποχωρήσεις πρὸς τὰ δύο καπιταλιστικὰ κράτη, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ κομμουνιστικὸν δόγμα δὲν ἔπρεπε ποτὲ νὰ ἐμπιστευθῇ ἡ κομμουνιστικὴ Ρωσία. Μερικὰ μάλιστα μέλη τοῦ Πολιτ Μπυρώ ἐχαράκτηρισαν τὴν στάσιν τοῦ Στάλιν ὡς ἀξιόμημπτον, διότι ἐν Γιάλτᾳ οὐσιαστικῶς ἐπωλήθη ἡ Ρωσία.

Εἰς Γιάλταν δυνατὸν νὰ ἐφάνῃ ὅτι ὁ Στάλιν ἐδέχθη περιοριστικὸς τινὰς ὄρους, τοὺς ὁποίους ἐν τοῖς πράγμασιν ἡ Ρωσία οὐδέποτε ἐτήρησεν, ἀλλὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ κατ' οὐδὲν ἐδεσμεύθη. Ἀπαξ οἱ Ρῶσοι ἠγήτορες ἐπέτυχον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐχρειάζοντο παρὰ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν, ἐπροχώρησαν πλέον ἀκάθεκτοι, διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸν ἀρχικὸν των σκοπὸν, τὴν κατάκτησιν τοῦ κόσμου⁵. Καὶ τοῦτο ἐφάνῃ εὐθὺς ἀμέσως. Δέκα τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν Διάσκεψιν τῆς Γιάλτας, τὴν 24^{ην} Φεβρουαρίου 1945, τὸ σοβιετικὸν μέλος τῆς συμμαχικῆς ἐπιτροπῆς ἐλέγχου ἐν Ρουμανίᾳ ἠρνήθη νὰ συγκαλέσῃ εἰς συνεδρίασιν τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τρεῖς ἡμέρας βραδύτερον, τὴν 27^{ην} Φεβρουαρίου, ἀφίχθη εἰς Βουκουρέστιον ὁ Βισίνσκυ καὶ ἐζήτησε τὴν παραίτησιν τῆς Κυβερνήσεως Ραδέσκου καὶ τὸν σχηματισμὸν νέας ὑπὸ τὸν κομμουνιστὴν ἠγέτην Πέτρον Γκρόζα. Αἱ Ἑνωμέναι Πολιτεῖαι διεμαρτυρήθησαν διὰ τὴν ἀπροκάλυπτον παραβίασιν τῆς «Διακηρύξεως πρὸς τὴν ἀπελευ-

1. Byrnes, σελ. 29.— Carman, σελ. 74.

2. Louis Fisher, *The Great Challenge*. London 1947.— Carman, σελ. 75 σημ. 1.

3. Τῆς ἀνευ ὄρων παραδόσεως τῆς Γερμανίας.— Carman, σελ. 257-262.

4. Stettinius, σελ. 309-310.

5. Dulles, σελ. 30.

θερουμένην Εὐρώπην» τῆς Γιάλτας, ἀλλὰ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις ἀπέρριψε τὴν διαμαρτυρίαν ταύτην ἀποτόμως ¹. Ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἠρονήθη νὰ δοκίση τὸν ὑποδειχθέντα ὑπὸ τοῦ Βισίνσκου ὡς πρωθυπουργὸν κομμουνιστὴν Γκρόζα, ὁ Ρῶσος ὅμως ὑφυπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἐζήτησεν ἄμεσον ἀκρόασιν παρ' αὐτῷ καὶ τῷ ἐδήλωσεν ὅτι ἡ προᾶξις τοῦ αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ὡς ἐχθρική καὶ ὅτι μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς ἐπομένης ἔδει νὰ τῷ δοθῇ ἡ ὀριστικὴ ἀπάντησις. Ἐνεκα τούτου ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ὑπέχωρησε καὶ ὥρκισε τὴν Κυβέρνησιν Γκρόζα ². Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944, ἐν Μόσχᾳ οἱ Τσῶρτσιλ καὶ Ἡντιν ἐδέχθησαν ἀδιαμαρτυρητικῶς τὴν ἐν Ρουμανίᾳ τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν Ρώσων διαμορφωθείσαν πολιτικὴν κατάστασιν καὶ ἐδήλωσαν ὅτι ἐπιφυλάσσονται νὰ ἐνεργήσουν ἀναλόγως ἐν Ἑλλάδι, ἐὰν αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ τὸ ἐπέβαλλον ³.

3. Ἡ σλαβική συνωμοσία καὶ ἡ ἴδρυσις τοῦ ΝΟΦ

Ἡ μεγάλη ἰσχύς, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀποκτήσει τὸ ΚΚΕ, καὶ ἡ κυριαρχία αὐτοῦ ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς οὐδεμίαν κατέλιπεν ἀμφιβολίαν, ὅτι, ἀπεροχομένων τῶν Γερμανῶν, τοῦτο διὰ τῶν τμημάτων τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων τοῦ ΕΑΜ θὰ ἐπεκράτει καθ' ὅλην τὴν χώραν. Οἱ Ρῶσοι ἦσαν βέβαιοι ὅτι μὲ τὴν ἐπικράτησιν ἐν Ἑλλάδι κομμουνιστικοῦ καθεστώτος θὰ καθίστατο εὐχερὴς ἡ λύσις τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος κατὰ τοὺς πόθους των καὶ δι' εἰρηνικῶν μέσων χωρὶς νὰ παραστῇ ἀνάγκη βιαίων πράξεων, στρατιωτικῶν ἐνεργειῶν καὶ προελάσεων τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν Γιουγκοσλαύων παρτιζάνων, διότι τὸ ΚΚΕ ἦτο πειθῆνιον ὄργανόν των. Ὅθεν ἔδει ἐν πρώτοις νὰ ρυθμισθοῦν αἱ ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος διαφοραὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας καὶ νὰ ἐπιτευχθῇ ποιά τις συνεννόησις μεταξὺ των.

Ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1944 ἤρχισαν εἰς τὴν Σόφιαν αἱ διαπραγματεύσεις διὰ τὴν συνεννόησιν τῶν κομμουνιστῶν ἡγετῶν τῆς Βουλγαρίας καὶ Γιουγκοσλαβίας πρὸς λύσιν τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος καὶ σύναμιν τῆς τόσον ἐπιθυμητῆς Βαλκανικῆς σοβιετικῆς δημοσπονδίας μὲ ἀντιπρόσωπον τῆς Γιουγκοσλαβίας τὸν στρατηγὸν Τέμπο καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ λεγομένου «Λαϊκοῦ Μετώπου Μακεδονίας» καὶ νῦν πρωθυπουργὸν τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων Λαζ. Κουλισέφσκι καὶ τῆς Βουλγαρίας τὸν Ντόμπρι Τερπέσσοφ καὶ τὸν Ἄντων. Γιούγκωφ, δηλαδὴ δύο ἀπὸ τοὺς φανατικωτέρους καὶ ἐπιφανεστέ-

1. Βλ. ἐκτενὴ ἀνάπτυξιν παρὰ Byrnes, σελ. 50 ἔξ.

2. Byrnes, σελ. 51-52.

3. Byrnes, σελ. 53.

ρους Βουλγάρους κομμουνιστάς¹. Εἰς τὸ συνέδριον τοῦ ΚΚ Μακεδονίας, τὸ συνελθὸν εἰς Σκόπια τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1948, ὁ στρατηγὸς Τέμπο ἐξέθεσε διὰ μακρῶν τὸ ἱστορικὸν τῶν διαπραγματεύσεων αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1944. Τότε κατόπιν μερικῶν ἀντιρρήσεων διὰ τὴν Γιουγκοσλαβικὴν λύσιν τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος, ἦτοι διὰ τὴν πρὸ ὀλίγου γενομένην ἀνακήρουξιν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας (Σκοπίων), οἱ Βούλγαροι ὑπεχώρησαν καὶ οἱ Γιουγκοσλαῦοι ἀπεσταλμένοι ἀπεχώρησαν ἀπὸ τὴν Διάσκεψιν τῆς Σόφιας μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι εἶχεν ἀναγνωρισθῆ εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα πρὸς διεύθυνσιν τοῦ σχετικοῦ ἀγῶνος καὶ πρὸς ἔνωσιν ὅλων τῶν τμημάτων τῆς Μακεδονίας, συμπεριλαμβανομένης φυσικὰ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ στρατάρχου Τίτο². Πολλοὶ Δυτικοὶ ἐχαιρέτισαν τότε τὴν ἴδρυσιν τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας (τῶν Σκοπίων) ὡς πρᾶξιν ὑψίστης πολιτικῆς³. Ὁ Ζαχαριάδης εἰς ἄρθρον του τῆς 1ης Αὐγούστου 1949 εἰς τὸ δελτίον τῆς Κομμινόρου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ κλίκα τοῦ Τίτο κτυπάει πιστόπλατα τὴν λαϊκοδημοκρατικὴν Ἑλλάδα» ἀποκαλύπτει ὅτι, ὅταν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1944 ἀπεβιβάσθησαν οἱ Ἕλληνοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ στρατάρχης Τέμπο ἐκινήθη διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν Θεσσαλονίκην. Αὐτὰ συνέβησαν πρὸ τῶν Δεκεμβριανῶν γεγονότων, ὅταν οἱ Ἕλληνοι δὲν ἦσαν βέβαιοι ὅτι θὰ παραμείνουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπιπροτίμων νὰ περιέλθῃ ἡ Θεσσαλονίκη εἰς τὸν Τίτο παρὰ εἰς τὴν δημοκρατικὴν Ἑλλάδα⁴.

Τὸ ἀντιφασιστικὸν συμβούλιον τῆς λαϊκῆς ἀπελευθερώσεως Γιουγκοσλαβίας (Μεγάλη Ἐθνοσυνέλευσις Ἐθνικῆς Ἀπελευθερώσεως τῆς Σερβίας, γνωστὴ μὲ τὰ ἄρχικὰ τῆς σλαβικῆς ὀνομασίας τοῦ Ανποј) ἀπέστειλε τὴν 9ην Νοεμβρίου 1944 διάγγελμα πρὸς τὴν «Ἐθνικὴν μακεδονικὴν συνέλευσιν», τὴν συνελθοῦσαν ἐν Σκοπίοις, ἐν ᾧ μεταξὺ ἄλλων ἔλεγεν: «Οἱ κλέπται τῆς Μεγάλης Σερβίας μὲ τοὺς κλέπτας τῆς Μεγάλης Βουλγαρίας καὶ τῆς Με-

1. Διορισθέντας ἀμφοτέρους τὴν 6ην Αὐγούστου 1949 ἀντιπροέδρους τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως. Κ ύ ρ ο υ, σελ. 86-87.

2. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι, ἐνῶ παλαιότερον οἱ Γιουγκοσλαῦοι ἀπέκρουσαν τὸν ὄρον «Μακεδονία», ὁ Τίτο βάσει ὀδηγιῶν τῆς Μόσχας καὶ ἴσως διὰ λόγους ὁμοσπονδιακῆς πολιτικῆς ἀνενέωσε τοῦτον ὀνομασας πλασματικῶς τὴν Βουλγαρικὴν Μακεδονίαν, Μακεδονίαν τοῦ Πιρίν, τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν τοῦ Αἰγαίου καὶ τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Μακεδονίαν τοῦ Βαρδάρη (Ἄξιου). Ἐπιβουλὴ σελ. 17 σημ. 1.

3. Macedonia and Macedonians, σελ. 12.

4. Κ ύ ρ ο υ, σελ. 72. Δηλώσεις τῆς 1. 11. 949 διὰ τοῦ κομμουνιστικοῦ πρακτορείου «Ἑλλάς Πρῆξ» τοῦ Πέτρου Τράϊτσεφ, κομμ. στελέχους τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἄξιου, εἰς τὸν ὅποιον εἶπεν ὁ Τέμπο: «Καθῆκον σας εἶναι νὰ καταλάβητε τὴν Μακεδονίαν τοῦ Αἰγαίου μέχρι τοῦ Ὀλύμπου». Ἄρθρον 1.8.49 κομμουνιστικῆς ἔφημεριδος Σόφιας «Πατριωτικὸν Μέτωπον», καταφερομένης κατὰ τῆς προδοσίας τοῦ Τίτο ὡς μὴ ἐξυπηρετοῦντος τὴν ρωσικὴν πολιτικὴν. Σ τ. Σ α ρ ᾶ φ η, ΕΛΑΣ σελ. 372.

γάλης Ἑλλάδος διεμέλισαν τὴν Μακεδονίαν. Ὁ λαὸς τῆς ἐλευθέρας Γιουγκοσλαβίας θὰ ἀφιερώσῃ ὅλας του τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς Μακεδόνας νὰ ἐνώσουν τὰς ἐπαρχίας των εἰς τὰ ὄρια τοῦ νέου Ὀμοσπόνδου κράτους των»¹.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κατὰ μῆκος τῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα γιουγκοσλαυικῶν συνόρων εἶχον συγκεντρωθῆ ἀπροσδιόριστοι δυνάμεις τοῦ ΣΝΟΦ, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ὁποίου Γκότσε δις ἀπεστάτησεν ἀπὸ τὸν ΕΛΑΣ. Ὁ σύνδεσμος ὠρισμένων σλαυοφρόνων Μακεδόνων ἦτο ἐξ ἐνστίκτου στενώτερος πρὸς τὰς γιουγκοσλαυικὰς ἀρχὰς παρὰ πρὸς οἰασδήποτε ἐλληνικὰς τοῦ ΕΑΜ, ἂν καὶ ἀπὸ ἀπόψεως κομμουνιστικῆς ἰδεολογίας ἀμφοτέραι ἦσαν αἱ ἴδιαι. Ὁ,τι ἐνδιέφερε τοὺς σλαυόφρονας Μακεδόνας δὲν ἦτο ἡ ἰδεολογία, ἀλλὰ ἡ ἐκδίκησις κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Διὰ νὰ τονώσῃ τὸ ἠθικὸν των ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς «Ἑλευθέρα Γιουγκοσλαβία» ἤρχισεν ἐκπομπὴν εἰς τὴν «μακεδονικὴν» γλῶσσαν ἀπὸ τῆς 22^{ας} Σεπτεμβρίου 1944. Διὰ τοὺς Ἑλληνας ἐθνικιστὰς ἀπὸ τοῦ 1943 ἔτι δὲν ὑπῆρχε πλέον διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ΣΝΟΦ καὶ τοῦ Τίτο, ὅπως καὶ μεταξὺ τοῦ Τίτο καὶ τῆς Ρωσίας². Διαρκῶντος τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος ὁ ἐλεγχόμενος τύπος τῆς Γιουγκοσλαβίας ἀπέφυγε νὰ δεικνύῃ ἐνδιαφέρον διὰ τοῦτο, περιορίζετο δὲ εἰς τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως Παπανδρέου διὰ τὴν «τρομοκρατίαν τῶν Μακεδόνων», τὴν ὁποίαν ἔκαμε κατὰ Νοέμβριον 1944, καὶ εἰς ἐν πικρόχολον ἄρθρον τῆς «Πολίτικα» κατὰ τὸ τέλος Δεκεμβρίου³.

Καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ αἱ ἀντιλήψεις τότε δὲν ἦσαν διάφοροι ὡς πρὸς τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα. Ὁ Γ. Δημητρώφ (ὄχι ὁ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας καὶ τέως γενικὸς γραμματεὺς τῆς Γ' Διεθνoῦς, ἀλλ' ὁ γενικὸς γραμματεὺς τῆς Ἀγροτικῆς Ἑνώσεως) εἰς ἄρθρον του εἰς τὴν «Ζεμλεντέσκο Ζνάμε» τῆς 25^{ης} Δεκεμβρίου 1944 ἔλεγε: «Τρεῖς εἶναι οἱ ὄροι διὰ τὴν ὀρθίν, διαρκῆ καὶ πλήρη ἐπίλυσιν τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος... Μία εἰλικρινῆς συνεννόησις μεταξὺ τῶν βαλκανικῶν κρατῶν, κυρίως μεταξὺ Βουλγαρίας, Γιουγκοσλαβίας καὶ Ἑλλάδος ἐν τῷ πλαισίῳ μιᾶς Βαλκανικῆς ὁμοσπονδίας ἢ συνομοσπονδίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὅλα τὰ γεωπολιτικὰ τμήματα τῆς Μακεδονίας θὰ ἦσαν ἠνωμένα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς Ἑλευθέρας καὶ δημοσπόνδου δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας»⁴.

Ἡ Γιουγκοσλαβία ἀπὸ τῆς κατοχῆς ἀκόμη (1943) εἶχεν ἐξουσιοδοτηθῆ ἐκ μέρους τῆς Ρωσίας, ὡς ἐλέχθη, νὰ προβῆ εἰς τὴν ἀναγκαίαν προεργασίαν

1. Ἐφημερίς Βελιγραδίου «Πολίτικα» τῆς 10^{ης} Νοεμβρίου 1944.— Ἐπιβουλὴ, σελ. 47.— Christidès, σελ. 114.

2. Woodhouse, σελ. 207.

3. Woodhouse, σελ. 231.

4. Ἐπιβουλὴ, σελ. 59.

διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς δημιουργίας αὐτονόμου μακεδονικοῦ κράτους. Ὁ Τίτο δὲν ἠρέσθη εἰς ἐνεργείας ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας μόνον, ἀλλὰ τῇ βοήθειᾳ τῶν Ρώσων ἀπέστειλεν ἀντιπροσώπους του, διὰ νὰ προετοιμασούν τὸ σχετικὸν ἔδαφος καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ὁ Ἄγγλος ἀρχιστρατήγος τῶν συμμαχικῶν στρατιῶν Μέσης Ἀνατολῆς Οὐίλσον γράφει εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του ὅτι τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1943 μετέβη εἰς Αἴγυπτον ὡς ἀπεσταλμένος τοῦ Τίτο ὁ συνταγματάρχης Μπελεμπέθ. Τὸν ἐδέχθη ὁ ἴδιος εἰς Ἀλεξάνδρειαν πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων μετὰ τὴν κυβέρνησιν τοῦ βασιλέως Πέτρου, ἡ ὁποία ἤδρευεν ἐν Κάϊρω. Ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Τίτο ὁμίλησε περὶ σχεδίου δημιουργίας «μεγάλῃς Μακεδονίας» μετὰ πρωτεύουσάν τὴν Νύσσαν¹. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου αἱ ἀπόψεις τῶν Γιουγκοσλαύων κομμουνιστῶν συνέλιπτον μετὰ τὰς τῶν Βουλγάρων καὶ ἔκτοτε εἶχον ἀρχίσει μετὰ τῶν σχετικῶν συνεννοήσεις.

Αἱ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου μετὰ τῶν Γιουγκοσλαύων καὶ Βουλγάρων διαπραγματεύσεις ἐσυνεχίσθησαν ἀργότερα, δηλαδὴ τὸν Δεκέμβριον 1944. Τὸν χειμῶνα τοῦ 1944-45 ἐγένετο συμφωνία Τίτο - Δημητρώφ δι' ἀμοιβαίαν ὑποστήριξιν πρὸς ἀπὸ κοινοῦ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνεργείαν, ἥτοι κάθοδον τῆς Γιουγκοσλαβίας πρὸς Μακεδονίαν καὶ τῆς Βουλγαρίας πρὸς Θράκην². Ἀποτέλεσμα τῆς προκαταρκτικῆς ταύτης συμφωνίας ἦτο ἡ βραδύτερον γενομένη συμφωνία τοῦ Βled, ἣτις συνετελέσθη τῇ ἐπιβολῇ τῆς Ρωσίας³. Κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1945 εἰς τὴν Σόφιαν καὶ βραδύτερον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Μόσχαν ἐπανελήφθησαν αἱ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διαπραγματεύσεις ὑπὸ περισσότερον ἐπίσημον πλέον μορφήν μετὰ τῶν Κυβερνήσεων Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας διὰ τὴν συνεννόησιν καὶ ἐπίτευξιν τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Σλαύων τοῦ Νότου. Προέχουσαν θέσιν κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις ταύτας εἶχε τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα⁴.

* * *

Διὰ νὰ ἔχουν οἱ κομμουνισταὶ τὴν ἀποκλειστικὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ ἀγῶνος, ἀπεφάσισαν τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ΣΝΟΦ διὰ τοῦ ΝΟΦ (Ναρόντο Ὁσλομποντίτελεν Φρόντ=λαϊκὸν ἀπελευθερωτικὸν μέτωπον),

1. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 151.

2. Δηλώσεις, ἔγγραφα καὶ ἄρθρα ἐφημερίδων, ἀφορῶντα εἰς τὰς βουλγαρικὰς βλέψεις ἐπὶ τῆς Δυτικῆς Θράκης ἀπὸ τοῦ 1940 καὶ ἐντεύθεν, βλ. Ἐπιβουλὴ, σελ. 29-39.

3. Ζ α φ ε ι ρ ο π ο ὐ λ ο υ, σελ. 111.

4. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν 1948-1949 μετὰ τὴν ρῆξιν τοῦ Τίτο μετὰ τὴν Κομμουνιστὴν ἤλθον εἰς φῶς ἀφθονοὶ ἀποκαλυπτικαὶ πληροφορίαι ἐπὶ τῶν διαπραγματεύσεων τούτων. Ὁ Τίτο, ὁ στρατηγὸς Τέμπο καὶ ὁ κυριώτερος τῶν θεωρητικῶν κομμουνιστῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας Ἐβραῖος Μόσα Πιγιάντε, καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ

οἱ πρῶτοι δὲ πυρῆνες αὐτοῦ ἀπετελέσθησαν ἐν Μπουῦλκες ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων τοῦ ΣΝΟΦ καὶ φυγάδων ἐκ Μακεδονίας. Τοῦτο τυπικῶς μόνον ἦτο νέα ὀργάνωσις, ἐνῶ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἦτο ἡ συνέχεια τοῦ ΣΝΟΦ¹.

Ἡ ἴδρυσις τῆς ὀργανώσεως τοῦ ΝΟΦ ἀπεφασίσθη τὴν 28ην Ἀπριλίου 1945 εἰς Σκόπια ὑπὸ συνεδρίου, τελοῦντος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Λαζάρου Κουλισέβσκι, πρωθυπουργοῦ τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιοῦ, τῆ συμμετοχῆ τοῦ Μίχοβιτς, ἀντιπροσώπου τοῦ στρατάρχου Τίτο, τοῦ Ἀμπαξ, γραμματέως τοῦ ΚΚ Μακεδονίας, καὶ Πασχ. Μητροπούλου, ἀντιπροσώπου τῶν «Μακεδόνων»². Τὸ ΝΟΦ εἶχε τὴν ἔδραν του ἐν Σκοπίοις (πλατεῖα Τίτο, ξενοδοχεῖον «Ὀλυμπος»), παράρτημα δὲ ἐν Μοναστηρίῳ (ὁδὸς Ντομπροπόλιε ἀρ. 7)³. Ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ ἐκ τῶν δημοσιευθέντων στοιχείων, τὴν ἴδρυσιν τοῦ ΝΟΦ ἐζήτησε παρὰ τῆς Κομμουνιστῆς ἢ Γιουγκοσλαβίας πρὸς ὑποστήριξιν ἰδίων τῆς ἐπιδιώξεων καὶ σκοπῶν καὶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τόσον τῶν γενικωτέρων ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας βλέψεων τῆς σοβιετικῆς πολιτικῆς, ὅσον καὶ εἰδικώτερον τῶν καθαρῶς Γιουγκοσλαβικῶν. Τοῦτου ἕνεκα τὸ ΚΚΕ ἀπεδέχθη τὴν ἴδρυσιν του ἀδιαμαρτυρητῶς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔγινε φορεὺς τῆς πολιτικῆς τοῦ ΝΟΦ καὶ συνειργασθῆ μετ' αὐτοῦ στενῶς καὶ ἁρμονικῶς⁴. Τὸ ΣΝΟΦ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν αὐ-

Δημητρώφ, ἀνέπτυξαν εἰς ραδιοφωνικὰς ὁμιλίαις καὶ φυλλάδια τὰ ζητήματα ταῦτα. Λόγοι Δημητρώφ 21.12.48 εἰς Κομμουνιστικὸν συνέδριον Σόφιας. Λόγος Τίτο 1.8.49 εἰς Σκόπια., Ἐμφθρον Μόσα Πιγιάντε εἰς «Μπόρμπα» 6.3.49. Κύροφ, σελ. 87 - 89.

1. Οἱ ἴδιοι κομμουνισταὶ εἰς ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος τοῦ ΝΟΦ «Νεποκόρεν» (Ἀδούλωτος) δικαιολογοῦν τὴν ἴδρυσιν του ὡς ἐξῆς: «Μέσα ἀπὸ τὴν μεταδεκεμβριανὴ σύγχυσι γεννᾶται τὸ ΝΟΦ, ποὺ εἶναι ἀποφασιστικὴ ὀργάνωσις τῶν Μακεδόνων, συνέχεια τοῦ ΣΝΟΦ... Ἀπόχτησε τίς πολιτικὲς καὶ ὀργανωτικὲς του βάσεις τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1945, ὅταν ὁ μοναρχοφασισμὸς καὶ οἱ Ἀγγλοαμερικάνοι κατακτητὲς πέρασαν σὲ ἀνοιχτὴ ἐπίθεσι ἐνάντια στοὺς δημοκρατικὸν κίνημα τῆς χώρας μας...καὶ πολὺ γρήγορα ἔγινε φανερὸν στίς πλατεῖες μακεδονικῆς μάζας ὅτι ὄχι μόνον ἡ δημοκρατικὴ ζωὴ τῆς χώρας βρισκεται σὲ κίνδυνον, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀνάπτυξι καὶ ὑπαρξι τοῦ δικοῦ μας λαοῦ (δηλαδὴ τῶν Σλαυομακεδόνων τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου). Ὁ Μακεδονοσλαβὸς ὕστερα ἀπὸ τὴν κατάρρευσι τοῦ μετώπου τοῦ 1941, ὀργανωμένος στοὺς ΕΑΜ καὶ στὴν ἀντιφασιστικὴ μακεδονικὴ ὀργάνωσι τοῦ ΣΝΟΦ, συνέχισε τὸν ἀγῶνα μαζί με τὸν Ἑλληνικὸν λαόν... Κάτω ἀπὸ τὴν πίεσιν καὶ τίς ραδιοεργασίαις τῆς ἀγγλικῆς ἀντιδράσεως τὸ ΣΝΟΦ διαλύεται καὶ αἱ μακεδονικαὶ μονάδες ἀναγκάζονται νὰ τραβηχτοῦν ἀπὸ τὴν σκηνὴ τῆς δράσεως στοὺς Γιουγκοσλαβικὸς ἔδαφος ὅπου τὸ ΝΟΦ ἀπόχτησε τίς πολιτικὲς καὶ ὀργανωτικὲς του βάσεις...» Χ., Τὸ Μακεδονικὸν πρόβλημα καὶ ὁ κομμουνισμὸς, σελ. 34 - 35. — Μπράμους, σ. 143.

2. Ζαφειροπούλου, σελ. 130 - 132. — Κύροφ, σελ. 100. Διαφωτιστικὴ εἶναι ἡ κατάθεσις τοῦ παραδοθέντος συμμορίτου καπετὰν Νικήτα (Βασιλείου Νόιτη). Ἐπιβουλὴ, σελ. 130.

3. Ζαφειροπούλου, σελ. 138 - 139, ὅστις ἐκθέτει τὰ τῆς στενῆς συνεργασίας τοῦ ΚΚΕ μετὰ τοῦ ΝΟΦ.

4. Κύροφ, σελ. 100.

τονομίαν τῆς Μακεδονίας, τὸ δὲ ΝΟΦ εἰς τὴν ἐνσωμάτωσίν της εἰς τὴν Λαϊκὴν δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιῶ¹.

Ἡ πρώτη διοίκισις τοῦ ΝΟΦ ἀπετελέσθη ἐκ τοῦ Δημητρίου Πασχάλη ἐξ Ἀργους Ὀρειτικοῦ, τοῦ Γεωργίου Οὐρδα ἐκ Καστορίας καὶ τοῦ Μιχαήλ Κεραμιτζῆ. Τὰ λοιπὰ στελέχη τοῦ ΣΝΟΦ διόκουν ἀκόμη αὐτονομιστικὰ τάγματα, ἐντεταγμένα εἰς τὸν ἐθνικὸν στρατὸν τῆς Γιουγκοσλαβίας, καὶ δὲν εἰσῆλθον εἰς τὸ ΝΟΦ παρὰ μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἐνόπλου κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνος.

Τὸ ΝΟΦ ὀργανικῶς ἐξηπλώθη εἰς δλόκληρον τὴν Κεντρικὴν καὶ Δυτικὴν Μακεδονίαν μὲ κέντρον διευθύνσεως τὴν περιοχὴν Ἐδέσσης, τοῦ κέντρου τοῦ βάρους μετακινήθεντος τὸ 1948-49 εἰς Δυτικὴν Μακεδονίαν (Κορέστια - Πρόσπα). Μὲ τὴν διαρκῆ ἔντασιν τοῦ συμμοριακοῦ ἀγῶνος τὸ ΝΟΦ μετέβαλε κατὰ καιροὺς συνθήματα καὶ διεκήρυξε ἄλλοτε ἄλλας ἐπιδιώξεις ἀναλόγως τῶν πολιτικῶν συνθηκῶν, αἵτινες ἐπεκράτουν δι' αὐτὸ καὶ τὸ ΚΚΕ, πάντοτε ὅμως ἔμεινεν ὡς τὸ προωθημένον τμήμα τοῦ Σλαβισμοῦ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ αἰωνίου σκοποῦ του, ἐκφραζομένου τώρα ὡς «Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου», ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ προσαρτηθῆ εἰς τὸ μακεδονικὸν κράτος τῶν Σκοπίων.

Τὸ ΝΟΦ ἀπὸ τοῦ 1946 καὶ ἐντεῦθεν ἐξέδιδε ἐφημερίδας, φυλλάδια καὶ ἔντυπα εἰς σερβικὴν γλῶσσαν, ὡς τὴν ἐν Σκοπίοις «Νόβα Μακεντόνια» (Νέα Μακεδονία), τὸ «Νεποκόρεν» (ἀδούλωτος), τὸ «Δελτίον εἰδήσεων», ἑλληνιστί, τὴν «Πομπέντα» (νίκη), ὄργανον τοῦ Περιφερειακοῦ συμβουλίου Ἐδέσσης, τὴν «Ζορά» (αὐγὴ), ὄργανον τοῦ περιφερειακοῦ συμβουλίου Φλωρίνης καὶ τὴν «Ἐντινοτβο» (ἔνωσις), ὄργανον τοῦ περιφερειακοῦ συμβουλίου Καστορίας, καὶ ἄλλα εἰς ἑλληνικὴν καὶ σερβικὴν ταυτοχρόνως κατ' ἀνάγκην, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, οὐδεὶς ἐκ τῶν ὁμιλούντων «τὴν μακεδονικὴν» ἐγνώριζε τὴν σερβικὴν, τὸ πλεῖστον δὲ τῶν ὁπαδῶν του ἠγνόει νὰ ἀναγινώσκη σλαβικὰ γράμματα². Καὶ ἐνῶ τὸ ΝΟΦ διεκδικεῖ ἀορίστως τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου ἄνευ εἰδικωτέρου προσδιορισμοῦ, οἱ Γιουγκοσλαῶι ἠγέται γίνονται σαφέστεροι εἰς τοὺς λόγους των καὶ αὐτοί, ὡς καὶ ὁ τύπος των καὶ οἱ ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ των διεκδικοῦν ἀπροκαλύπτως τὴν προσάρτησιν αὐτῆς εἰς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν ὁμοσπονδίαν. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν (τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1945) ὁ στρατάρχης Τίτο εἰς συνέντευξιν πρὸς τὸν Schultzberger, ἀνταποκριτὴν τῶν «Τάϊμς τῆς Νέας Ὑόρκης», ἔλεγεν: «Αἱ ἔδαφικαὶ διεκδικήσεις τῆς Γιουγκοσλαβίας εἶναι ἤδη γνωσταὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ συζήτησις περὶ τοῦ ἔδαφικοῦ μέλλοντος τῆς

1. Βλ. σκοπούς της εἰς «Δελτίον», ἐπίσημον δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ ΝΟΦ, τῆς 20-2-1946. Ζαφειροπούλου, σελ. 133.

2. Μπαρόου, σελ. 146-147.

Ἑλληνικῆς Μακεδονίας δὲν εἶναι ἐπίκαιρος σήμερον. Ἐν τούτοις ἡ Γιουγκοσλαβία δὲν θὰ ἀντετίθετο εἰς μίαν αἴτησιν δυνατῆς ἐνώσεως»¹. Τὴν 15ην Μαΐου 1945 τὸ ἐν Σκοπίοις ἐκδιδόμενον «Δελτίον τοῦ ΝΟΦ» καθώριζε καλῶς τὰ πράγματα: «Δὲν εἴμεθα ὀχρανῖται καὶ ἀκόμη λιγώτερο αὐτονομισταί, γιατί αὐτὸ ὀδηγεῖ τὸν μακεδονικὸ λαὸ σὲ γκρεμνὸ, σὲ αἰώνια δουλεία καὶ ἀκόμη γιατί ὁ αὐτονομισμὸς εἶναι γραμμὴ τῆς διεθνoῦς ἀντιδράσεως, ἡ ὁποία ἔχει σκοπὸ τῆς νὰ σπάσῃ τὴν ἐνότητα τῶν λαῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας...ὁ μακεδονικὸς λαὸς ἔχει ἐκδηλώσει τὴν θέλησίν του πὼς θὰ ζήσῃ μὲ τοὺς λαοὺς τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἐπειδὴ τὸν ἐκτιμοῦν σὰν λαὸ καὶ ἐπειδὴ ὁ μακεδονικὸς λαὸς κάτω ἀπὸ τὴν σοφὴ καθοδήγησιν τοῦ στρατάρχη Τίτο σὲ κοινὸ ἀγῶνα μὲ τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς Γιουγκοσλαβίας θὰ κερδίσῃ γιὰ πρώτη φορὰ τὴν ἐθνικὴν του λευτερίαν»².

Τὸ σχέδιον τῆς νέας ἀποπειρας τοῦ κομμουνισμοῦ πρὸς καθυπόταξιν τῆς Ἑλλάδος ἐλάμβανεν ὡς βᾶσιν ὅτι ἡ ἀπόπειρα αὕτη δὲν ἠδύνατο καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ, ὅπως αἱ προηγουμέναι, ἀπὸ τὸ κέντρον, ἀπὸ τὰς Ἀθήνας δηλαδὴ ἢ τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου τὸ ἑλληνικὸν κράτος, ἔχον ὑπ' ὄψει του τὴν πείραν τοῦ παρελθόντος, εἶχεν ἤδη λάβει ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, διὰ νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον πᾶσαν ἀπόπειραν. Ὅθεν θὰ ἤρχιζεν αὕτη ἀπὸ τὴν περιφέρειαν, ἰδιαίτατα δὲ ἀπὸ τὰς βορείους ἑλληνικὰς ἐπαρχίας, μὲ τὴν μορφήν τοῦ ἀγῶνος τῶν «παρτιζάνων», τὸν ὁποῖον εἶχον ὅλως ἰδιαίτερος μελετήσῃ οἱ κομμουνισταί, καὶ θὰ ἐνισχύετο συστηματικῶς ἀπὸ τοὺς βορείους γείτονας τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ συνωδεύετο ἀπὸ μίαν παγκόσμιον δυσφημιστικὴν ἐκστρατείαν, ἡ ὁποία θὰ ἐνεφάνιζε τὴν Ἑλλάδα ὡς διατελοῦσαν ὑπὸ φρικώδη μοναρχοφασιστικὴν τρομοκρατίαν, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν δημιουργίαν τοῦ νέου ἀνταρτικοῦ ἀγῶνος.

Εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα εἶχε λάβει παρὰ τῆς Μόσχας³ τὴν ἐντολήν νὰ κάμῃ ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρύτεραν προπαγάνδαν, διὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι «ἀθῶοι δημοκρατικοὶ πολῖται» καταπιέζονται καὶ τρομοκρατοῦνται τόσον ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ κράτους, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰς ὀργανώσεις τῶν δεξιῶν, ὥστε νὰ μὴ τοὺς μένῃ τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ τραποῦν πρὸς τὰ βουνά, διὰ νὰ υπερασπίσουν τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν των. Δυστυχῶς ἡ προπαγάνδα αὕτη εὔρε συστηματικὴν ὑποστήριξιν ἀπὸ τοὺς συνοδοιποριακοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς καὶ ἀνεπτύχθη εἰς βαθμὸν ἀφάνταστον⁴. Ἐδόθη οὕτως εἰς τὸ ΚΚΕ ἡ

1. Christidès, σελ. 114. — Ἐπιβουλή, σελ. 47.

2. Κύρου, σελ. 98.

3. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ΚΚΕ Ζαχαριάδης εἰς τὸ συνελθὸν ἐν Ἀθήναις κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1947 Ζ' συνέδριον τοῦ κόμματος ἐδήλου ἐπιδεικτικῶς ὅτι «τὸ κόμμα του δὲν ἐλάμβανεν ὀδηγίας ἐκ Μόσχας». Woodhouse, σελ. 108.

4. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 16-17.

δυνατότης νὰ ἐντείνῃ τόσον τὴν δυσφημιστικὴν ἐκστρατείαν του, ὥστε νὰ δυνηθῆ τὸν χειμῶνα τοῦ 1945 νὰ «λانسάρῃ» τὸ νέον του σύνθημα, τὴν «αὐτοάμυνα τῶν δημοκρατικῶν πολιτῶν», ἡ ὁποία ἀργότερον ἐγένετο «δμαδικὴ ἢ μαζικὴ αὐτοάμυνα» καὶ τέλος «ἐνοπλος μαζικὴ αὐτοάμυνα». Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον προητοιμάσθη ἡ ἐπίσημος ἐμφάνισις καὶ ἡ ἐπίσημος ἀργότερον υιοθέτησις ἐκ μέρους τοῦ ΚΚΕ τοῦ ἀγῶνος, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ λυμαινῆται τὴν χώραν. Τότε ἀκόμη ὁ ἀγὼν αὐτὸς ἐνεφανίζετο ὡς ἀπλὴ ἄμυνα τῶν δῆθεν διωκομένων «ἀθῶων δημοκρατικῶν πολιτῶν», οἱ ὁποῖοι ἐλάμβανον τὰ ὄπλα καὶ ἀνέβαινον εἰς τὰ βουνά, διὰ νὰ ὑπερασπισθοῦν τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν των. Ἀργότερον μετεβλήθη εἰς τὸν «δημοκρατικὸν στρατὸν τῆς Ἑλλάδος» καὶ τέλος τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1947 διεξεδίκησε καὶ τὸν σχηματισμὸν «χωριστῆς ἐπικρατείας μὲ δικιὰ της κυβέρνησι καὶ δικιὰ της κρατικῆς ὑπόστασις». Ὅλα αὐτὰ τὰ στάδια ἦσαν ἐκ τῶν προτέρων σαφῶς καὶ πλήρως μελετημένα εἰς τὸ καταρτισθὲν τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1945 σχέδιον.

Εἰς τὸ σχέδιον τοῦτο εἶχε προέχουσαν θέσιν ἡ πλήρης καὶ ἐντατικὴ συμμετογὴ τῶν γειτόνων τῆς Ἑλλάδος. Αὐτοὶ θὰ ἐδέχοντο, θὰ προητοιμάζον καὶ θὰ ὠργάνωνον τὰ μαχητικὰ κομμουνιστικὰ στοιχεῖα τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπρωτοστάτουν εἰς τὴν ὅλην ἐκστρατείαν. Αὐτοὶ θὰ τὰ ἐξεπαίδευον ἐπιστημονικῶς πλέον, θὰ τὰ κατήριζον στρατιωτικῶς, διὰ νὰ καταστοῦν ἱκανὰ νὰ διεξαγάγουν μὲ σύστημα καὶ βεβαιότητα ἐπιτυχίας τὸν ἀγῶνα τῶν «παρτιζάνων». Αὐτοὶ θὰ τοὺς ἐφωδίαζον μὲ τὰ ἀπαιτούμενα ὄπλα καὶ πολεμοφόδια. Αὐτοὶ θὰ τοὺς ἐπέτρεπον νὰ ἐξορμοῦν ἀπὸ τὸ ἰδικόν των ἔδαφος διὰ τὰς ἐπιθέσεις ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος. Αὐτοὶ θὰ προσέθετον εἰς τὸν συμμοριακὸν αὐτὸν ἀγῶνα τὴν βοήθειαν ἐνὸς τρομεροῦ «πολέμου τῶν νεύρων», διὰ νὰ ἐπιτύχουν ἐνωρίτερον τὴν κάμψιν τῆς ἑλληνικῆς ἀντιστάσεως. Ἀκόμη καὶ τὸ στρατιωτικὸν σχέδιον, τὸ καθορίζον τὰς λεπτομερείας τῆς ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἐπιθέσεως, εἶχε καὶ αὐτὸ ἐκ τῶν προτέρων καταστρωθῆ ἐν Μόσχῃ¹.

Ἡ ἐπὶ τρία ἔτη συζήτησις τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος ἐνώπιον τῶν διαφόρων ὀργάνων τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἶχεν, ἂν μὴ τι ἄλλο, τὸ ἀποτέλεσμα, νὰ ἀποκαλύψῃ ἐν ὅλῃ του τῇ λεπτομερείᾳ τὸ σατανικὸν αὐτὸ σχέδιον. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ σχέδιον αὐτὸ θὰ συνεπληροῦτο καὶ ἀπὸ σειρὰν ἄλλων ἐντυπωσιακῶν ἐνεργειῶν πρὸς ἐξαπάτησιν τῆς διεθνοῦς κοινῆς γνώμης, ἀπὸ συστηματικὴν ὀργάνωσιν τῆς διεθνοῦς ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος προπαγάνδας, ἀπὸ τὴν κατὰ καιροὺς ἐπιστροφάτευσιν καὶ χρησιμοποίησιν τῶν διεθνῶν συνοδοιπόρων τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ἀπὸ τὴν δημιουργίαν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἑλλάδος ἀνωμίλου καταστάσεως. Ὅλα αὐτὰ ἀποδεικνύονται βάσει τῆς προσεκτικῆς καὶ ἀπλύτως ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμ-

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 10·18.

βουλίου Ἀσφαλείας καὶ τῆς Γενικῆς συνελεύσεως τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα. Ἐπεβεβαιώθησαν δὲ τελευταίως πλήρως ἐκ τῶν γενομένων μετὰ τὴν ἀποσκίρτησιν τοῦ στρατάρχου Τίτο ἀπὸ τὸ ἄρμα τῆς Μόσχας ὑπὸ τῶν Γιουγκοσλαύων ἀποκαλύψεων εἰς τὸν ἀπηνῆ διαπληκτισμὸν τῶν μετὰ τῶν Βουλγάρων κομμουνιστῶν ἡγετῶν¹.

Ἡ ρωσικὴ διπλωματία χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν εὐθὺς μετὰ τὴν συντριβὴν τοῦ «Δεκεμβριανοῦ κινήματος» ἐπελήφθη τῆς ὁργανώσεως τῶν διαφυγόντων τῇ διαταγῇ τῆς εἰς τὰς βορείως τῆς Ἑλλάδος σλαυικὰς χώρας καὶ τὴν Ἀλβανίαν κομμουνιστῶν. Δι' αὐτοὺς ἡ ἔκθεσις τῶν ἀντιπροσώπων τῆς σλαυικῆς μειοψηφίας ἐν τῇ συσταθείσῃ βραδύτερον, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐρευνητικῇ ἐπιτροπῇ τοῦ ΟΗΕ, γενομένη διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καὶ τῆς Πολωνίας, ἀναφέρει ἐπὶ λέξει τὰ ἐξῆς: «Μετὰ τὴν Συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας διέφυγον ἐκ τῶν ἑλληνικῶν συνόρων πρὸς τὴν Γιουγκοσλαυίαν εἴκοσι καὶ πλέον χιλιάδες πρόσφυγες ἐλασῖται. Αὐτὸ χωρὶς νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψει καὶ ἄλλοι πολυάριθμοι κομμουνισταί, οἱ ὁποῖοι ἔφυγον πρὸς τὴν Ἀλβανίαν ἢ τὴν Βουλγαρίαν». Ἡ ἐξέλιξις τοῦ κομμουνιστικοῦ συμμοριακοῦ ἀγῶνος κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν 1945 - 1949 καὶ τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα κατέθεσαν χιλιάδες συλληφθέντων συμμοριτῶν, ἀποδεικνύουν ὅτι δὲν εἶναι καθόλου ὑπερβολικὸς ὁ ὑπολογισμὸς τῶν 30.000 κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1945 ἔφυγον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ εὔρουν ἀσφάλειαν εἰς τὰ ἐδάφη τῶν βορείων γειτόνων μας. Οἱ πρόσφυγες αὐτοὶ ἦσαν ὅλοι ἀνεξαιρέτως νέοι ἐνήλικες, ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ φέρουν ὄπλα, καὶ ἀπεστάλησαν εἰς διάφορα κέντρα στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως, διὰ νὰ καταρτισθοῦν εἰς τὰ τοῦ συμμοριακοῦ πολέμου. Ἀργότερον, δηλαδὴ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1946, ἔπειτα ἀπὸ εἰδικὴν συμφωνίαν μεταξὺ τῶν κυβερνήσεων τῶν τριῶν βαλκανικῶν μας γειτόνων, προφανῶς γενομένην κατόπιν ὁδηγῶν, ἴσως δὲ καὶ πιέσεως αὐτοῦ τούτου τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κέντρου τῆς Κομμφορμ, ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐν λόγῳ κομμουνισταί παρελήφθησαν ἀπὸ τὰ κέντρα τῆς Ἀλβανίας, Γιουγκοσλαυίας καὶ Βουλγαρίας, ἐνετάχθησαν εἰς συμμορίας καὶ ἀπεστάλησαν ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους².

4. Ἡ Διάσκησις τοῦ Πότσδαμ

Καθαρῶς ἐσωτερικὰ δεδομένα τῆς ἑλληνικῆς καταστάσεως δὲν ὑφίσταντο μὲν τὸν τρίμηνον μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, διὰ νὰ ἐξηγήσουν τὴν μεταβολὴν τῆς στάσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι κομμουνιστῶν.

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 18.

2. Κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1947 ἡ Γιουγκοσλαυικὴ κυβέρνησις ἐδήλου ἐπίσημως ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐρεῦνης ὅτι ἐν Γιουγκοσλαυίᾳ καὶ εἰς τὰ στρατόπεδα τοῦ

Ὅθεν πρὸς ἐξήγησίν της δέον νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν γενικωτέραν διεθνῆ κατάστασιν, διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν ποῖαι ἦσαν αἱ νέαι ὁδηγίαι, αἱ ὁποῖαι προήρχοντο ἔξωθεν καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπέβαλον τὴν μεταβολὴν τῆς ὅλης πολιτείας τῶν Σλαύων καὶ τοῦ ΚΚΕ. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύο βασικαὶ ἡμερομηνίαι μᾶς βοηθοῦν. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ 12^η Φεβρουαρίου 1945, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐτελείωνεν ἡ διάσκεψις τῶν Τριῶν Μεγάλων εἰς τὴν Γιάλταν, καὶ ἡ ἄλλη ἡ 2^α Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐτελείωνεν ἡ Διάσκεψις τοῦ Πότσδαμ¹.

Ἡ Διάσκεψις τοῦ Πότσδαμ ἤρχισε τὴν 17^{ην} Ἰουλίου² καὶ ἐτερματίσθη τὴν 2^{αν} Αὐγούστου 1945. Εἰς τὴν δευτέραν αὐτὴν διάσκεψιν ἡ Ρωσία ἠδύνατο μὲ πολὺ περισσοτέρας ἐλπίδας ἐπιτυχίας νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα, διότι α) αἱ ἀξιώσεις, τὰς ὁποίας εἶχε προβάλει εἰς τὴν Γιάλταν, εἶχον πλέον οὐσιαστικῶς πραγματοποιηθῆ, β) ὁ πόλεμος εἰς τὴν Εὐρώπην εἶχε πλέον τελειώσει, ἐνῶ δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη καὶ δὲν ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐτελείωνε τόσον γρήγορα ὁ πόλεμος εἰς τὴν Ἀσίαν ἐναντίον τῆς Ἰαπωνίας, μεθ' ἧς ἡ Ρωσία δὲν ἦτο ἀκόμη ἐμπόλεμος³ ἐνῶ λοιπὸν ἡ Ρωσία εἶχε τὰς χεῖρας ἑλευθέρας, αἱ Ἑνωμένοι Πολιτεῖαι καὶ ἡ Μεγάλη Βρετανία ἦσαν σοβαρώτατα ἀψηχολημένα εἰς τὸν Εἰρηνικὸν καὶ ἐπομένως δὲν θὰ ἐπρόσεχον τόσον πολὺ τὰς κινήσεις τῆς Ρωσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, γ) ὁ πρόεδρος Ροῦζβελτ, ὁ ὁποῖος εἶχε φανῆ πάντοτε τόσον ὑποχωρητικὸς ἀπέναντι τῶν ρωσικῶν ἀξιώσεων, εἶχεν ἀποθάνει τὴν 12^{ην} Ἀπριλίου 1945⁴, ὁ δὲ διάδοχος αὐτοῦ πρόεδρος Τροῦμαν, ὁ ὁποῖος τὴν 23^{ην} Μαΐου 1945 εἶχεν ἀποστείλει εἰς Μόσχαν τὸν Χάρρυ Χόπκινς, διὰ νὰ διαβεβαιώσῃ τὸν Στάλιν ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Ροῦζβελτ κατ' οὐδὲν θὰ μεταβάλλῃ τὴν πολιτικὴν συνεργασίαν

Μποῦλκες καὶ Νόβι Σάτ εὐρίσκονται μόνον 5.000 «προσφύγων». Ἐτέθη τότε εἰς τὸν τύπον τὸ ἐρώτημα, τί ἐγένοντο οἱ 30.000 ἐξ Ἑλλάδος διαφυγόντες εἰς Γιουγκοσλαβίαν ἑλασῖται καὶ κομμουνισταί, ἅπαντες ἄνδρες ἐνήλικες καὶ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ὄπλα, ὧν τὸν ἀριθμὸν παρέσχεν ἐπισήμως κατ' ἐπανάληψιν κατὰ τὸ 1945 καὶ 1946 ἡ Γιουγκοσλαβικὴ κυβέρνησις. Αἱ καταθέσεις τῶν κατὰ καιροὺς συλληφθέντων συμμοριτῶν δίδουν τὴν ἐπὶ ἐρωτήματος τούτου ἀπάντησιν. Οἱ «πρόσφυγες» οὗτοι μόλις ἔφθανον εἰς Γιουγκοσλαβίαν, καθὼς καὶ εἰς Βουλγαρίαν καὶ Ἀλβανίαν, παρελαμβάνοντο ἀπὸ τὰς εἰδικὰς ὀργανώσεις τῶν κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι τοὺς διεβίβαζαν εἰς κέντρα ἐκπαίδευσως (Τετόβου, Κουμανόβου, Μποῦλκες, Νόβι Σάτ Γιουγκοσλαβίας, Ροῦμικ Ἀλβανίας καὶ Ὁρτὰ Κίοι καὶ Μπερκοβίτσας Βουλγαρίας) καὶ ἐκεῖθεν μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν των ἐνετάσσοντο εἰς συμμορίας καὶ ἀπεστέλλοντο εἰς Ἑλλάδα. Ἐκ τούτου τοῦ λόγου εἶχεν ἐλαττωθῆ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1947 ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὰ ἄνω στρατόπεδα τῆς Γιουγκοσλαβίας, ὅπου εἶχον ἀπομείνει οἱ ἀνήλικοι καὶ οἱ ὑπερήλικες. Κόρυου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 109.

1. Smith, σελ. 223-224.— Millis, σελ. 74-78.

2. Byrnes, σελ. 27.— Taft, σελ. 57.

3. Stettinius, σελ. 295.

τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν¹, συμμετέχων διὰ πρώτην φορὰν εἰς μεγάλην διεθνή συνδιάσκεψιν, ἐκ λόγων πρώτης ἐμφανισεώς του καὶ ἀγαθῆς προβολῆς ἤτο ὑποχρεωμένος νὰ μὴ φανῆ περισσότερον ἀδιάλλακτος ἐκείνου, δ) αἱ ἐκλογαὶ εἶχον γίνεαι εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἡ Ρωσία ἐγνώριζεν ἤδη ἄριστα, ἂν καὶ τὰ ἀποτελέσματα δὲν εἶχον ἀναγγελθῆ, ὅτι εἶχον ἐπιτύχει εἰς τὰς ἐκλογὰς αὐτὰς οἱ φίλοι τῆς ἐργατικοὶ καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου εἶχε πλέον ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸν ἀντίπαλόν τῆς Οὐϊνστον Τσῶρτσιλ². Τίποτε λοιπὸν δὲν ἠμπόδιζε τὴν Ρωσίαν νὰ θέσῃ ἐνώπιον τῆς Διασκέψεως τοῦ Πότσδαμ τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα³.

Τὴν 21ην Ἰουλίου 1945 ἡ Ρωσικὴ κυβέρνησις ὑπέβαλεν εἰς τὴν Διάσκεψιν ὑπόμνημα, σχετικὸν μετὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν, ἐτόνιζε τοὺς κινδύνους τῶν ὑπὸ τῶν δεξιῶν τρομοκρατουμένων «δημοκρατικῶν πολιτῶν», τὴν ἀπειλητικὴν στάσιν τῆς Ἑλλάδος ἐναντίον τῶν βορείων γειτόνων τῆς καὶ δὴ ἐναντίον τῆς Ἀλβανίας καὶ Βουλγαρίας, στάσιν, ἣτις ἠδύνατο νὰ θέσῃ ἐν κινδύνῳ τὴν εἰρήνην, καὶ ἐν ἐπωδῷ ἐξίτηι τὸν σχηματισμὸν «δημοκρατικῆς κυβερνήσεως» συμφώνως πρὸς τὰ καθορισθέντα κατὰ τὴν Συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας.

Ἐκτὸς τῆς Διασκέψεως ἐγένετο ἐν Πότσδαμ καὶ συγκέντρωσις τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν, ἧς ἡ συνεδρίασις τῆς 25ης Ἰουλίου κατηναλώθη εἰς βιαίαν ἐπίθεσιν τοῦ Μολότωφ κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἡντιεν ἐχαρακτήρισε τὴν ἐπίθεσιν ὡς «παραποίησην ἀναμφισβητήτων γεγονότων», τονίζων ὅτι διεθνεῖς παρατηρηταί, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, ἐκλήθησαν ὅπως παραστοῦν ὡς παρατηρηταί εἰς τὰς σχεδιαζομένας νὰ γίνουσι τότε ἑλληνικὰς ἐκλογὰς. «Ἀτυχῶς, προσέθεσε, τὸ ἴδιον δὲν δύναται νὰ λεχθῆ διὰ τὴν Ρουμανίαν καὶ τὴν Βουλγαρίαν». Καὶ ἐπεράτωσε τὸν λόγον τοῦ προσθέτων ὅτι ἡ Βρετανικὴ κυβέρνησις «ἐνίσταται ἐντονώτατα» κατὰ τῶν κατηγοριῶν τοῦ σοβιετικοῦ ὑπομνήματος καὶ ὅτι τὸ ζήτημα δεόν νὰ ἀναφερθῆ εἰς τὸν Τσῶρτσιλ. Ὁ Μολότωφ ἀπήντησεν ὅτι αἱ κατηγορίαι ἀπηνυθύνοντο μόνον κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως⁴ καὶ ὅτι αἱ ἀρθρογραφίαι τῶν ἀγγλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων, ὡς εἶναι προφανές, ἀναφέρουν μεγαλυτέρας βιαιοπραγίας κατὰ τοῦ λαοῦ ἐν Ἑλλάδι παρὰ ἐν Ρουμανίᾳ ἢ Βουλγαρίᾳ. Ὁ Τσῶρτσιλ, εἰς ὃν ὁ Ἡντιεν ἀνέφερε τὰ ἀνωτέρω, εἶπε πρὸς τοὺς Ρώσους ὅτι ἐν Βουκουρεστίῳ ἡ Βρετανικὴ ἀποστολὴ ἀπεμονώθη καὶ ὅτι «σιδηροῦν παραπέτασμα» ἔπεσε πέραξ αὐτῆς. Ὁ Στάλιν ἐξοργισθεὶς ἀνέκραξεν ὅτι ταῦτα εἶναι μυθεύματα καὶ ὑπεστήριξεν

1. Stettinius, σελ. 319.— Sherwood, σελ. 894.

2. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 14.

3. Stettinius, σελ. 295.

4. Πρβλ. Byrnes, σελ. 279.

ὅτι εἰς τοὺς ἐν Ρουμανίᾳ Βρετανοὺς ἀντιπροσώπους παρέχονται ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως αἱ αὐταὶ ἀβροφροσύναι, οἷας ἀπολαμβάνουν καὶ οἱ Ρῶσοι ἀντιπρόσωποι ἐν Ἰταλίᾳ¹.

Ἀπὸ ἀποκάλυψιν, εἰς τὴν ὁποίαν προέβη ὁ ἴδιος ὁ Τσῶρτσιλ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1947, γνωρίζομεν ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Στάλιν ἔθεσε κατὰ τὴν Διάσκεψιν τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα κατὰ τὸν ὁμότερον τρόπον, προβάλλων ἀπροκαλύπτως ἀξίωσιν νὰ δοθῇ εἰς τὴν Ρωσίαν στρατιωτικὴ βάσις ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους καὶ δὴ ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Ἀλεξανδρουπόλις ἢ μία νῆσος τοῦ Αἰγαίου². Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἀξίωσις αὕτη τῶν Ρώσων ἀποτελεῖ τὸ ἀποκορύφωμα τῆς ἐλλείψεως πάσης πολιτικῆς ἠθικῆς. Βεβαίως ὁ Στάλιν καὶ ὁ Μολότωφ ἀντελαμβάνοντο πλήρως ὅτι μία τοιαύτη ἀξίωσις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ δεκτὴ. Τὴν προέβαλον ὅμως, διὰ νὰ τρομοκρατήσουν τοὺς συνομιλητάς των καὶ διὰ νὰ τοὺς καταστήσουν περισσότερον ὑποχωρητικοὺς ἔναντι τῶν ἄλλων διεκδικήσεων, τὰς ὁποίας θὰ ἔθετον ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Γνωρίζομεν πράγματι ὅτι κατὰ τὴν Διάσκεψιν τοῦ Πότοδαμ διετυπώθη διὰ πρώτην φορὰν ἐπισήμως ἀπὸ ρωσικῆς πλευρᾶς ἡ κατηγορία, ἡ ὁποία ἐξ ἡμετέρας ἀργότερον θὰ ἀπηγγέλλετο δημοσίᾳ καὶ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας ἐναντίον τῆς Ἀγγλίας, ὅτι αὕτη διατηροῦσα διὰ λόγους ἱμπεριαλιστικῶν τὰ στρατεύματά της ἐν Ἑλλάδι ὑποστηρίζει καθεστῶς ἀντιδημοκρατικὸν καὶ ἀντιδραστικὸν καὶ προετοιμάζει τὴν βιαίαν παλινόρθωσιν τοῦ βασιλέως Γεωργίου. Ἡ κατὰ τοιοῦτον τρόπον τοποθέτησις διὰ πρώτην φορὰν τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος ἐν Πότοδαμ σημειώνει τὴν ἀπαρχὴν νέας περιόδου εἰς τὴν κομμουνιστικὴν ἔναντι τῆς Ἑλλάδος πολιτικῆν, περιόδου, ἡ ὁποία ἠμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ἐπιτυχῶς ὡς ἡ προετοιμασία τοῦ «τρίτου γύρου». Ἐκεῖ ἡ Ρωσία ἐκδηλώνει διὰ πρώτην φορὰν τὴν ἀπόφασίν της νὰ δημιουργήσῃ καὶ πάλιν κομμουνιστικὴν κίνησιν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὰς βρετανικὰς ἐπιδιώξεις³.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων τῆς Διασκέψεως τοῦ Πότοδαμ κατεδείχθη ἡ πλήρης ἀδυναμία τῆς βαλκανικῆς πολιτικῆς τῶν Δυτικῶν συμμάχων. Πρὸ τῆς σθεναρᾶς ρωσικῆς πολιτικῆς, ἥτις ἔκαμαν τὴν πρώτην μεταπολεμικὴν ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς τοὺς συμμάχους τῆς χθῆς διαφωνίας της καὶ τὴν ἀπόπειραν τῆς αὐστηρᾶς ἀξιώσεως πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ προγράμματος τῆς Γιάλιας μετὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ἤτιαν τῆς Γερμανίας⁴, οἱ

1. Byrnes, σ. 73-74.

2. Περιοδικὸν Life τεῦχος Ἀπριλίου 1947, ἐνθα δημοσιεύεται ἄρθρον τοῦ Οὐίνιστον Τσῶρτσιλ.— Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 15 καὶ 28.— Ἰδίου, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, σελ. 191-192.— Livre sur la Grèce, σελ. 114.

3. Ethridge, σελ. 181.

4. Carman, σελ. 178 ἐξ.

Δυτικοὶ συνεπτύσσοντο ἐκ προφανοῦς φόβου διὰ τὸ μέλλον καὶ καθίσταντο ὑποχωρητικοί. Τούτου ἕνεκα τὰ ἀποτελέσματα τῆς Διασκέψεως αὐτῆς ὡς πρὸς τοὺς Δυτικοὺς ἦσαν τόσον ἱσχνά.

Ἡ βαλκανικὴ πολιτικὴ ἀπετέλεσεν ἓν ἐκ τῶν κυρίων θεμάτων τῶν συζητήσεων. Ἡ Ρωσία ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατροπαράδοτον ψύχωσίν της καὶ ἔθεσε καὶ πάλιν ζήτημα Δαρδανελλίων καὶ Βοσπόρου καὶ διετύπωσε διὰ μίαν ἄλλην φορὰν τὰς ἐπὶ τούτων ρωσικὰς ἀξιώσεις. Ἐθίξε τὸ ζήτημα τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς Συνθήκης τοῦ Montreux, ἢ ληφθεῖσα ὅμως ἀπόφασις ὑπῆρξε λίαν γενικὴ καὶ δὲν τὴν ἠὺχαρίστησε¹.

Θιγέντος τοῦ ζητήματος τῆς ἐπαναλήψεως τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μὲ τὰς βαλκανικὰς χώρας, ἐπροτάθη ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν ἢ ἀπὸ κοινοῦ δρᾶσις τῶν τριῶν συμμάχων, διὰ νὰ ἀνασυγκροτήσουν τὰς ὑφισταμένας κυβερνήσεις ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ Ρουμανίᾳ, ἵνα δυνηθοῦν νὰ μετᾶσχουν αὐτῶν ὄλαι αἱ δημοκρατικαὶ ομάδες. Τοῦτο ἐτέθη ὡς προκαταρκτικὸν ζήτημα διὰ τὴν ζητουμένην παρ' αὐτῶν ὑπὸ τῆς Ρωσίας ἐπανάληψιν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων καὶ τὴν σύναψιν τῶν συνθηκῶν εἰρήνης². Εἰς τοῦτο ἀντετάχθη ὁ Στάλιν, ὅστις ἔλεγεν ὅτι «ἐλευθέρως ἐκλεγομένη κυβέρνησις εἰς οἰανδήποτε τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης θὰ εἶναι ἀντισοβιετικὴ καὶ τοῦτο δὲν δυναμέθα νὰ τὸ ἐπιτρέψωμεν»³. Τότε διὰ πρώτην φορὰν ἤρχισαν εἰς τοὺς διευθύνοντας τὴν ἀμερικανικὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν, ἰδίως εἰς τὸν Μπέρονς, νὰ ἐγείρονται ὑπόνοιαι διὰ τὴν μὴ καλὴν πίστιν τῶν Σοβιέτ, ἀλλ' ὁ Τρούμαν, μὴ θέλων νὰ νεωτερίσῃ, ἐπεκύρωσεν ὅλας τὰς ἐν Γιάλτα γενομένας συμφωνίας⁴.

5. Ἡ ἀνοικτὴ καθ' ἡμῶν ἐπίθεσις τῆς Γιουγκοσλαβίας

Οἱ Σλαῦοι βόρειοι γείτονές μας, συμπεριλαμβανομένων τῶν ὑπὸ ρωσικὴν διοίκησιν εὐρισκομένων Ἀλβανῶν, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ 1945, τουτέστιν ἀπὸ τῆς ἀποτυχίας τοῦ Δεκεμβριανοῦ ἐν Ἑλλάδι κινήματος τοῦ 1944, ἐτέθησαν εἰς τὴν ἀπόλυτον καὶ ἀνεπιφύλακτον διάθεσιν τῆς Ρωσίας διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἰδίως τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, σχεδίων της. Ἀλλὰ ἡ χώρα, ἢ ὁποία ἔπαιξε πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ συμμοριακοῦ ἀγῶνος τῶν Σλαύων καθ' ἡμῶν κατὰ

1. Carman, σελ. 114-115.— Byrnes, σελ. 77.

2. Byrnes, σελ. 73.

3. Sherwood, σελ. 310.

4. Taft, σελ. 57.— Sumner Welles, Seven Decisions that shaped history, New York 1951, σελ. 205-206.

τά έτη 1945 και 1946 και κατά την διεξαγωγήν αὐτοῦ κατά τὰ ἐπόμενα ἀπὸ τοῦ 1947 μέχρι τοῦ 1949 ἔτη, ἦτο ἡ Γιουγκοσλαβία.

Αἱ γιουγκοσλαβικαὶ βλέψεις ἐπὶ τῆς ‘Ελληνικῆς Μακεδονίας ἐξεδηλώθησαν ἀπὸ τοῦ 1943 μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Τίτο και τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ καταστάσεως μετὰ τὴν ἐνίσχυσιν αὐτοῦ διὰ τῆς ἀσυγγνώστου βοήθειας τῶν Συμμάχων. Διότι πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ ἔθνικὸς ἦρωσ τῶν Σέρβων Μιχαήλοβιτς, μετὰ τὸν ὁποῖον εἶχον κατορθώσει κατά τὴν Κατοχὴν αἱ ἔθνικαὶ ὀργανώσεις ἀντιστάσεως τῆς βορείου ‘Ελλάδος (ΠΑΟ—ΕΔΕΣ) νὰ ἔχουν κάποιαν ἔμμεσον ἐπαφήν, οὐδέποτε διετύπωσε, τοῦλάχιστον ἐμφανῶς, γιουγκοσλαβικὰς ἐναντίον τῆς ‘Ελληνικῆς Μακεδονίας διεκδικήσεις ¹.

Ὡς εἶδομεν, κατά τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς, ὅπως και πρὸ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, ἡ Γιουγκοσλαβία ἔδρα προπαγανδιστικῶς διὰ τὴν ἀπόσπασιν τῆς ‘Ελληνικῆς Μακεδονίας και τὴν προσάρτησίν της εἰς αὐτήν. Ἄλλὰ ἡ μεγάλη προπαγανδιστικὴ δραστηριότης τῆς Γιουγκοσλαβίας και ὁ ἔνοπλος διὰ συμμοριῶν ἀγὼν αὐτῆς κατά τῆς ‘Ελλάδος σημειοῦται εὐθύς μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας (τῶν Σκοπιῶν), ἣτις δημιουργηθεῖσα κατά ρωσικὴν ἐπιταγὴν ² και ὑπὸ γηγενῶν Βουλγάρων, ἔχόντων στενὰς σχέσεις μετὰ τὴν Ρωσίαν και τὴν παλαιὰν Κομμουνιστὴν, καθὼς και μετὰ τὴν Βουλγαρίαν και τοὺς κομιτατζήδες τῆς ΕΜΕΟ, ὡς οἱ Βλάχωφ και Κουλισέβσκι, ἀπετέλεσε τὸ κύριον ἐπιτελικὸν κέντρον τῆς διευθύνσεως τοῦ κατά τῆς ‘Ελλάδος ἀγῶνος τοῦ Σλαβισμού.

Ἡ ‘Ελλὰς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀπελευθερώσεώς της κατέστη ἀντικείμενον σφοδροτάτης πολιτικῆς ἐπιθέσεως τόσον εἰς τὸν διεθνή τύπον, ἰδίως τὸν προσκείμενον πρὸς τὸν κομμουνισμόν και τοὺς Σλαῦους, ὅσον και

1. Κύρου, σελ. 42.

2. Σχετικῶς πρὸς τὴν τακτικὴν τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς μετὰ τὸ 1944 εἰς τὰ Βαλκάνια εἰς ἄρθρον του εἰς τὸν «Ἀπελευθερωθέντα παρισινόν» (Ὀκτώβριος 1945) ὁ De Labougeau ἔγραφε: «Ἡ Δεκεμβριανὴ σύρραξις ἦτο ἐν ἐπεισόδιον τοῦ ἀγγλορωσικοῦ ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὰ Βαλκάνια και τὸ ΚΚΕ ὑπεστήριξεν ἀπροκαλύπτως τὴν ἄποψιν, ὅτι ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐξέλθῃ ἐλευθέρως εἰς τὴν Μεσόγειον, ἔστω και διὰ μέσου ἐδαφῶν, κατεχομένων ὑπὸ ἑλληνικῶν πληθυσμῶν». Γιαννοπούλου, σελ. 14. Εἰς ἄρθρον του τοῦ 1946 ὁ Τσῶριτσιλ ἔγραφε: «Αἱ φιλοδοξία τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς κομμουνιστικῆς αὐτοκρατορίας και ὀλιγαρχίας ὑπερβαίνουν κατά πολὺ τὰ ὄρια τῶν τσαρικῶν ἡμερῶν. Ἡ ὀλοκληρωτικὴ κυριαρχία ἐπὶ τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου μετὰ κομμουνιστικὴν διακυβέρνησιν και σοβιετικὴν καθοδήγησιν, καθὼς και ἡ κατάκτησις και συγχώνεσις τῆς Τουρκίας, εἶναι οἱ δύο ἐπιγίγοντες ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῶν ρωσικῶν ἐπιθυμιῶν. Ὁ στρατάρχης Στάλιν ἐξήτησεν ἐν ρωσικῶν φρουρίον εἰς τὰ Στενά, ὅπερ θὰ ἐδέσποζε φυσικὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἢ μίαν παρομοίαν βάσιν εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν ἢ εἰς τὴν Ἀλεξανδρούπολιν». Δωράνθη, σελ. 69.

εἰς τὰ ἐπακολουθήσαντα συνέδρια. Τὸ κομμουνιστικὸν συγκρότημα μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Ῥωσίαν ἀντέδρα εἰς ὅλας τὰς διεθνεῖς συνελύσεις κατὰ πάσης ἑλληνικῆς διεκδικήσεως καὶ ἐξαπέλυεν ἀντεπίθεσιν καὶ προβολὴν ἀνταπαιτήσεων. Αὐτὴ αὕτη ἡ ἠττημένη Βουλγαρία παρὰ τὴν ἔλλειψιν διπλωματικῆς ἐκπροσωπήσεως παρὰ τῷ ΟΗΕ καὶ ταῖς συμμαχικαῖς χώραις ἐν γένει ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Τσεχοσλοβακίας μετὰ σφοδρότητος, ἠγέρθησαν δὲ πρὸς χάριν τῆς παρὰ τοῦ συνόλου τῶν κομμουνιστικῶν κρατῶν θορυβῶδεις ἐκδηλώσεις περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς παραχωρήσεως εἰς αὐτὴν τῆς Ἑλληνικῆς Θράκης ὡς ζωτικοῦ χώρου καὶ διεξόδου πρὸς τὴν θάλασσαν.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Ἄξονος ἀπὸ τῆς Χερσονήσου καὶ τὴν διαμόρφωσιν τῆς νέας ἐν τῇ Βαλκανικῇ πολιτικῆς καταστάσεως διὰ τῆς δημιουργίας κομμουνιστικοῦ καθεστώτος εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Ἀλβανίαν καὶ τῆς ὑπαγωγῆς τῶν χωρῶν τούτων ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Σοβιετικῆς Ῥωσίας διεπιστώθη ὅτι τὸ παλαιὸν σύνθημα «ἡ Μακεδονία διὰ τοὺς Μακεδόνας» ἐξυπηρετεῖ τὴν βουλγαρικὴν προσπάθειαν καθόδου εἰς τὸ Αἰγαῖον διὰ τῆς κατ' ἀρχὰς αὐτονομήσεως καὶ εἶτα τῆς προσαρτήσεως τῆς χώρας καὶ ὅχι γενικώτερον τὸν Πανσλαϊσμόν. Τούτου ἕνεκα ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ συνθήματος τῆς ἐνσωματώσεως τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Βουλγαρικῆς Μακεδονίας ἐντὸς τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας, μέλους τῆς Νοτιοσλαβικῆς δημοσπονδίας¹. Κατόπιν ὁδηγῶν τοῦ Σλαϊσμοῦ ἐγκατελείφθη ἡ ἰδέα τῆς αὐτονομήσεως μόνης τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου, διότι «ἡ αὐτονομίαις ἐνέκλειε κινδύνους ἐκμεταλλεύσεώς της ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν». Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1945 τὰ βόρεια σύνορα τῆς Ἑλλάδος ἦσαν τὰ νότια τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως.

Γιουγκοσλαβικὴ στρατιωτικὴ ἀποστολὴ ἔφθασεν εἰς Σόφιαν κατὰ Μάρτιον 1945, ὅτε συνῆλθεν ἐκεῖ σλαβικὸν συνέδριον, διὰ νὰ διακηρύξῃ τὴν σπουδαιότητα τῆς πανσλαβικῆς ἐνότητος, καὶ τὴν 28ῃν Ἀπριλίου 1945 ἐπανάλαβεν ἡ Γιουγκοσλαβία τὰς διπλωματικὰς τῆς σχέσεις μὲ τὴν Βουλγαρίαν καὶ κατὰ Μάϊον ὁ Τίτο ἀνεγνώρισε τὴν Ἀλβανικὴν κυβέρνησιν ὑπὸ τὸν Ἐμβερ Χότζα. Τὰ διαβήματα ταῦτα ἦσαν ἡ ἀρχὴ μιᾶς διαδικασίας, ἡ ὁποία ἐπραγματοποιεῖ τὴν διαμόρφωσιν ἐκ τῆς Ἀλβανίας, τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τῆς Βουλγαρίας ὁμάδος ὁμοίων ἀνδρεικέλλων, ἐνεργούντων τῇ αὐτῇ βουλήσει καὶ ὁμιλούντων τὴν ἰδίαν φωνήν².

Ὅταν τὸν Μάϊον τοῦ 1945 ἐγένετο ἡ ἀπόπειρα τοῦ Τίτο νὰ καταλάβῃ τὴν Τεργέστην καὶ κατέστη σαφῆς ἡ ἀπόφασις τῶν Δυτικῶν συμμάχων νὰ τὴν σώσουν ἀπὸ τὴν σλαβικὴν ἐπιβουλὴν, δὲν ἦτο δύσκολον νὰ μαντεύσῃ τις ὅτι ἡ προσοχὴ τοῦ Σλαϊσμοῦ θὰ ἐστρέφετο πρὸς τὴν Θεσσαλονικὴν, τὸν

1. Ζαφειροπούλου, σελ. 138.

2. Woodhouse, σελ. 231-232.

ἕτερον μέγαν λιμένα τῆς Μεσογείου, διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ ὁποίου οἱ δορυφόροι τῶν Σοβιετ ἐπιστεύετο ὅτι θὰ ἔσπευδον νὰ διατυπώσουν ἀξίωσιν.

Τὴν 8ην Μαΐου 1945 ὑπέκλυσε κάθε ἔνοπλος γερμανικὴ δύναμις καὶ τὴν 5ην Ἰουνίου οἱ Σύμμαχοι ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τῶν ἐν Γερμανία ζωνῶν των, αἵτινες εἶχον διαχωρισθῆ ἐν Γιάλτα. Ἡ περίεξ τῆς πρωτευούσης ζώνῃ ἦτο ὑπὸ τὴν ρωσικὴν κατοχὴν, ἡ δὲ πόλις διεχωρίσθη καὶ αὕτη εἰς ἰδίᾳς ζώνας δι' ἕκαστον σύμμαχον¹. Ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος μόλις εἶχε τελειώσει καὶ δὲν ὑφίσταντο ἐνδείξεις διὰ τὴν ἐν Εὐρώπῃ μεταπολεμικὴν ρωσικὴν πολιτικὴν, ἣτις θὰ ἐβύθιζε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν Ἑλλάδα εἰς νέον πόλεμον².

Ἐπὶ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπικειμένης μεταβολῆς τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς κατὰ τὴν συμμαχικὴν διάσκεψιν τοῦ Πότσδαμ, ἣτις ἐπρόκειτο τότε νὰ συγκληθῆ καὶ εἰς ἣν ἡ Ρωσία θὰ ἐξεδήλου τὰς νέας ἐπιδιώξεις της³, ἀποστέλλονται νέαι ὁδηγίαι τοῦ κομμουνιστικοῦ κέντρου τῆς Μόσχας πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι ὁπαδοὺς του. Φορεὺς των εἶναι ὁ ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ βρετανικοῦ ἀεροπλάνου κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου 1945 ἐκ Γερμανίας, ὅπου ἐκρατεῖτο εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Νταχάου, γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ΚΚΕ Ν. Ζαχαριάδης, ὁ ὁποῖος σχεδὸν ἀμέσως ἄμα τῇ ἀφίξει του ἐγκαινιάζει νέαν πολιτικὴν, πολὺ ἀποφασιστικωτέραν καὶ προκλητικωτέραν ἢ ὅσον ὑπῆρξεν αὕτη κατὰ τοὺς ἀμέσως προηγηθέντας μῆνας⁴.

Ἐπὶ ἔτος καὶ πλέον δὲν εἶχεν ἡ Ρωσία πρεσβευτὴν ἐν Ἀθήναις καὶ ἀντεπροσωπεύετο ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Ποπῶφ, ἀρχηγοῦ τῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς τῶν βουνῶν τοῦ Ἰουλίου 1944. Ὄταν κατέστη προφανὲς ὅτι δὲν εἶχε νὰ ἐκπληρώσῃ ἡ ἀποστολὴ αὕτη στρατιωτικὰ καθήκοντα, τὴν ἀπέσυρεν. Ἐν συνεχείᾳ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ 1945 ἀντεπροσωπεύθη ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ πρακτορείου εἰδήσεων Τάσς, ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως διαθέσεως ρωσικῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν, τοῦ Ἑλληνοσοβιετικοῦ συνδέσμου διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν πνευματικῶν σχέσεων καὶ εἰς ὠρισμένας περιστάσεις ὑπὸ τοῦ Γιουγκοσλαύου ἐπιτετραμμένου. Ἡ ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς ταύτης δημιουργηθεῖσα ἐντύπωσις, ὅτι δηλαδὴ ἡ Ρωσία δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ τὰς ἑλληνικὰς ὑποθέσεις, ἐκτὸς ἴσως διὰ τὰ Δωδεκάνησα, καὶ ὅτι ἀπληθύνετο τὴν Ἑλλάδα, ἐνισχύθη διὰ διαφόρων ἐπεισοδίων διαρκούντων τοῦ 1945. Ἡ Μόσχα ἤθελε νὰ ἀγνοῇ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπιδεικτικῶς τὴν ἐθεώρει ὡς σλαβικὴν χώραν. Ὄταν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Τάσς ἔλαβε συλλο-

1. Smith, σελ. 234.

2. Leeper, σελ. 171.

3. Κύρου, Ἡ ἑξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 191.

4. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 15·16. — Woodhouse, σελ. 235. — Leeper, σελ. 171.

γὴν διαφόρων προπαγανδιστικῶν ἐντύπων διὰ τὴν διασκόρπισίν των ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, τὸ σύνολον σχεδὸν ἦτο εἰς σλαυικὰς γλώσσας καὶ οὐδὲν ἐκ τούτων ἦτο εἰς τὴν ἑλληνικὴν, ὅλα δὲ παρέστη ἀνάγκη νὰ μεταφραστοῦν καὶ ἀνατυπωθοῦν ἐν Ἀθήναις.

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ρωσικῆς εἰσβολῆς εἰς τὰ Βαλκάνια κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1944 ἡ πραγματοποίησις τοῦ κομμουνιστικοῦ προγράμματος εἰς τὴν χερσόνησον μετεβιβάσθη ὑπὸ τῆς Μόσχας εἰς τὰς χεῖρας τῶν τοπικῶν κυβερνήσεων, τὰς ὁποίας ἡ ἰδία ἐγκατέστησεν εἰς αὐτά¹. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (10 Σεπτεμβρίου 1945) εἶχε μεταβῆ ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος εἰς Λονδῖνον τῇ προσκλήσει τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως. Οὗτος, ἀφοῦ εἶδε τοὺς Ἄγγλους ἐπισήμους καὶ τὸν ὑπουργὸν τῶν ἑξωτερικῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Μέρου, ἐπεζήτησε νὰ συναντηθῆ μετὰ τὸν Μολότωφ, ὅστις ἤρνηθη νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ, ἔστω καὶ ἀνεπισήμως, ἐπὶ πλέον δὲ εἰς διάσκεψιν τύπου τῆς 18ης Σεπτεμβρίου ἔκαμεν ἐχθρικὰς ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα δηλώσεις. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ συνάντησις τῶν ὑπουργῶν τῶν ἑξωτερικῶν ἐπεσκίασε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἑλληνος ἀντιβασιλέως, ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠννόησεν ἡ Ἑλλάς ἦτο ὅτι ἡ ἐχθρότης τῆς Ρωσίας ἦτο πλέον ἀπροκάλυπτος². Ὁ σοβιετικὸς τύπος, οὗ ἡ ἀπήχησις ἐξετείνετο καὶ εἰς τὸν τύπον τῆς Ἀλβανίας, Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας, ἐδημοσίευσεν χυδαίας ἐπιθέσεις κατὰ ἐπισήμων Ἑλλήνων καὶ ἔκαμεν χλευαστικὰ σχόλια περὶ τῶν ἐδαφικῶν ἀξιώσεων τῆς Ἑλλάδος³. Ἡ Σοβιετικὴ κυβέρνησις ἤρνηθη νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν Γαλλίαν, Βρετανίαν καὶ Ἡνωμένας Πολιτείας εἰς τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἑλληνικῶν ἐκλογῶν τοῦ 1946 ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι τοῦτο ἀπετέλει ἐπέμβασιν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος⁴. Ἡ δυσφήμησις τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἐτέρου ὀργανώθη συστηματικῶς καὶ ἠσκήθη κατ' αὐτῆς δι' ὄλων τῶν μέσων, πρὸ πάντων δὲ διὰ τῶν διπλωματικῶν ἀντιπροσώπων τῶν κομμουνιστικῶν χωρῶν εἰς τὸν ΟΗΕ, διὰ τοῦ τύπου καὶ τοῦ ραδιοφώνου. Τὰ πλέον συνήθη συνθήματά των ὑπῆρξαν: «ὁ δημοκρατικὸς λαὸς τῆς Ἑλλάδος ζητεῖ τὴν ἐλευθερίαν του ἀπὸ τὴν φασιστικὴν κυβέρνησιν», «οἱ Σλαυομακεδόνες τοῦ Αἰγαίου ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἰσοτιμίαν καὶ τὴν ἰσοπολιτείαν», «οἱ Σλαυομακεδόνες πολεμοῦν ἀδελφικὰ μετὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν» καὶ ἄλλα παρόμοια, ἀφορῶντα πάντοτε κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὴν Μακεδονίαν⁵.

1. Ethridge, σελ. 182-184.

2. Woodhouse, σελ. 249. — Leeper, σελ. 178.

3. Περὶ τῆς στάσεως τοῦ Μολότωφ κατὰ γενομένην ἐν Λονδίῳ κατὰ Σεπτέμβριον 1945 πρότασιν πρὸς παραχώρησιν τῶν Δωδεκανήσων εἰς τὴν Ἑλλάδα βλ. Byrnes, σελ. 278.

4. Woodhouse, σελ. 113.

5. Μπράμου, σελ. 140.

Ἡ προπαγάνδα τῶν συνοδοιποριακῶν κύκλων τῆς Ἀμερικῆς καὶ Εὐρώπης καὶ αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος ἀκόμη, τυφλῶν ὀργάνων τῆς σλαβικῆς πολιτικῆς, ὑπὸ τῆς ὁποίας περσεύθησαν τασάκις καὶ ἐπεδόθησαν εἰς συστηματικὴν ὑποστήριξιν τῶν τεχνασμάτων καὶ ἐπιδιώξεων τῆς ἐν Ἑλλάδι, ἀνέπτυξε πρωτοφανῆ δυσφημιστικὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος καθ' ὅλα τὰ ἐπόμενα ἔτη, οὕτω δὲ ἐξημίωσε παντοιοτρόπως τὸν Ἑλληνισμόν.

Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρίας καὶ Ἀλβανίας ἀρχίζει ἀπὸ τὰ μέσα Μαΐου 1945 μὲ τὴν δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ «Ριζοσπάστου» ἐνὸς πλαστοῦ ἐγγράφου, τῆς δῆθεν ἐπιστολῆς ἀνωνύμου τινὸς ἀντισυνταγματάρχου, καταγγέλλοντος ὅτι ἡ Ἑλλὰς προετοιμάζει δῆθεν εἰσβολὴν εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἤδη ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1945, ὅποτε ἡ Γιουγκοσλαβία κατήγγειλε τὴν Ἑλλάδα ὅτι καταδιώκει ἀμειλίκτως τοὺς Σλαβομακεδόνας καὶ Ἀλβανοὺς τῶν βορείων ἐπαρχιῶν τῆς, ὥστε νὰ τοὺς ἐξαναγκάζη κατὰ χιλιάδας νὰ καταφεύγουν εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας καὶ νὰ ζητοῦν ἄσυλον. Τὸ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἦτο πλαστὴ καὶ ἀπετέλει τμῆμα ἐνεργείας ὀλοκλήρου σχεδίου ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ἐξῆς. Τὸ ΚΚΕ, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἀντίταξεν ἀντίδρασιν εἰς τὰς διεκδικήσεις τῶν Σλαύων ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐδαφῶν, διὰ τῶν ὀργάνων του ἀνέλαβε τὴν προστασίαν τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Ἀλβανίας διὰ τῆς ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1945 ἀποφάσεως τοῦ Πολιτικοῦ γραφείου, ἡ ὁποία ἔλεγε: «Τὸ ΚΚΕ ἀπέρριψε τὴν ἄμεση βίαια κατοχὴ τῆς Βορείου Ἡπείρου ἀπὸ μέρους τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, γιατί αὐτὸ θὰ εἶχε κακὲς συνέπειες καὶ γιατί θὰ ἦταν ἀντίθετο σὲς ἀποφάσεις τῶν τριῶν μεγάλων συμμάχων, πὺ εἶπαν ὅτι ἡ κάθε περιοχιακὴ ἀλλαγὴ πρέπει νὰ ἀποφασίζεται στὴν διάσκεψιν τῆς εἰρήνης». Ἡ Ἑλλὰς ἔπρεπε πάσῃ θυσίᾳ νὰ δυσφημηθῆ εἰς τὴν διεθνή κοινὴν γνώμην ὡς φιλοπόλεμος καὶ ταραξίας. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν ἐχαλκεύθη ἡ ἄνω ἐπιστολὴ καὶ διευτυπανίσθη τὸ περιεχόμενον τῆς διὰ τῶν κομμουνιστικῶν δημοσιογραφικῶν ὀργάνων καὶ τῶν Ρώσων διπλωματῶν εἰς ὅλην τὴν ὑφήλιον καὶ δὴ εἰς τὰς κουρασμένας ἐκ τοῦ πολυετοῦς πολέμου ἀγγλοσαξωνικὰς χώρας καὶ τὴν Γαλλίαν.

Ἡ κίνησις αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ἐκδήλωσιν τοῦ νέου προγράμματος διὰ τὸν «τρίτον γῦρον» τοῦ κομμουνισμοῦ, προγράμματος, τὸ ὁποῖον εἶχε καταρτισθῆ ἐν Μόσχᾳ καὶ ἐξετελέσθη ἐν ἀμέσῳ συνεχείᾳ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος. Ἡ κίνησις ἤρχισε τὸν Ἰούλιον. Ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1945 ὁ κομμουνισμός, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποδεχθῆ τὴν ταπείνωσιν τῆς Βάρκιζας καὶ ἔκτοτε κατέβαλλε προσπάθειαν ὅπως παραστήσῃ τὸ «φρόνιμο παιδί», ἤρχισε νὰ ἐγείρῃ καὶ πάλιν τὴν κεφαλὴν, νὰ προβαίῃ εἰς σαφῶς ἀντιπειθαρχικὰς, ἀλλὰ ὄχι ἀκόμη ἐπαναστατικὰς, ἐνεργείας καὶ νὰ προετοιμάζεται δι' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οἱ ἴδιοι κομμουνισταὶ ἀπεκάλουν «τρίτον γῦρον».

Εὐθὺς ὡς ἐσταθεροποιήθησαν τὰ σύνορα τῆς Γιουγκοσλαβίας διὰ τῆς

ἀποδόσεως εἰς αὐτὴν τοῦ Κοσσόβου ἐκ τῆς Ἀλβανίας καὶ μιᾶς γωνίας τῆς Μακεδονίας ἐκ τῆς Βουλγαρίας, αἱ τρεῖς χῶραι ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν των πρὸς νότον. Βιαία ἐκστρατεία ἤρχισεν εἰς τὰς ἐφημερίδας των, ἧς ἀσθενὴς ἀντήχησις ἦσαν τὰ εἰς τὸν «Ριζοσπάστην» καὶ τὴν «Ἐλεύθερη Ἑλλάδα» ἄρθρα ἐναντίον τῶν διώξεων τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως κατὰ τῶν Τουρκαλβανῶν Τσάμηδων καὶ τῶν Σλαυοφώνων τῆς Μακεδονίας. Ὁ ἔθνικόφρων ἑλληνικὸς τύπος ἀντεπετέθη κατηγορῶν τοὺς Ἀλβανούς, Γιουγκοσλαύους καὶ Βουλγάρους διὰ τὴν ἐν ταῖς χώραις των ὀλοσχερῆ ἑξαφάνισιν τῶν ἑλληνικῶν μειονοτήτων¹.

Ἀπὸ ἐξωτερικῆς ἀπόψεως ἡ νέα κομμουνιστικὴ ἐπίθεσις ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἐνεκαινιάσθη ὑπὸ τῆς Γιουγκοσλαβίας². Ὁ στρατάρχης Τίτο τὴν 8ην Ἰουλίου 1945 ἐξεφώνησε λόγον, καθ' ὃν ἐδήλου ὅτι χιλιάδες Σλαυομακεδόνων καὶ Ἑλλήνων «φευγόντων τὴν μοναρχοφασιστικὴν τυραννίαν» κατέφυγον εἰς Γιουγκοσλαβίαν καὶ περιθάλλονται εἰς Βοϊβοδίαν, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς προκαλεῖ ἐπεισόδια εἰς τὰ σύνορα, τὸ ἑλληνικὸν καθεστῶς, τὸ ὁποῖον εἶναι μισητὸν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν λαόν, «παίζει τὸν ρόλον τοῦ προβοκάτορα τῆς εἰρήνης τῶν Βαλκανίων» καὶ κατήγγειλε τὰς δῆθεν βιαιότητας τοῦ «μοναρχοφασιστικοῦ καθεστῶτος τῶν Ἀθηνῶν» ἐναντίον τῶν σλαυικῶν μειονοτήτων τῆς Μακεδονίας καὶ ἐναντίον τῶν δημοκρατικῶν στοιχείων τῆς Ἑλλάδος. Ἐδίδεν οὕτως ὁ στρατάρχης Τίτο νύξιν περὶ τῆς βάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἔστηριζετο σύμφωνα μὲ τὰ καταρισθέντα ὑπὸ τῆς Ρωσίας σχέδια ἢ νέα ἐπίθεσις πρὸς κατὰκτησιν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ νέαι αὗται δηλώσεις ἠνάγκασαν τὸν Ἑλληνα πρωθυπουργὸν ναύαρχον Βούλγαρην νὰ μεταβῆ εἰς Θεσσαλονίκην καὶ νὰ ἀνασκοπήσῃ τὴν κατάστασιν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐκεῖ ἑλληνικῶν καὶ ἀγγλικῶν ἀρχῶν καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς Ἀθήνας νὰ προβῆ εἰς δηλώσεις ἀπαντῶν εἰς τὴν πρόκλησιν τοῦ Τίτο³.

Ὀλίγον ἀργότερον ἐπηκολούθησαν ἀνάλογοι δηλώσεις τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ Ἀλβανίᾳ κομμουνιστῶν κυβερνητῶν Γεωργίεφ καὶ Χότζα περὶ ἀπηνουῶς δῆθεν ἑλληνικοῦ διωγμοῦ ἐναντίον τῶν ξένων «μειονοτήτων» τῆς χώρας⁴ καὶ περὶ κινδύνου τῶν χωρῶν των ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ τῆς «μοναρχοφασιστικῆς» Ἑλλάδος. Ἦτο βέβαιον ὅτι ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς δὲν εἶχεν ἐνόπλους δυνάμεις, ἱκανὰς διὰ νὰ ἀπειλήσουν αὗται οἰονδήποτε. Ἀφ'

1. Woodhouse, σελ. 245.

2. F. A. Voigt, The Greek Sediton. London 1949, σελ. 254-258.

3. Ζαφειροπούλου, σελ. 131. Τὴν 27-5-1945 ὁ Βούλγαρος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν Γ. Κουλίσεφ ἔγραφεν εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ὁτετσέστβεν Φρόντ»: «Ἡ Βουλγαρία ζητεῖ καὶ ἔχει πλείστους λόγους νὰ πιστεῦῃ ὅτι θὰ ἐπιστραφῆ εἰς αὐτὴν ἢ Δυτικῇ Θράκῃ». — Ν. Μοσχόπουλου, Ἡ Δυτικῇ Θράκῃ, σελ. 157.

4. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 16.

ἐτέρου ὁ ἐρυθρὸς στρατὸς εἶχεν ἐνισχυθῆ ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ἡ Κυβέρνησις τοῦ Τίτο ἀνέπτυξεν ἰδιαιτέραν προτίμησιν εἰς ἀποστολὰς στρατιωτικῶν ἐπιτροπῶν, διὰ νὰ ἐπαναπατρίσῃ δῆθεν Γιουγκοσλαύους ἐκ τῶν γειτονικῶν χωρῶν, τοὺς ὁποίους δὲν εἶχον αὐταὶ ἐν τῇ πραγματικότητι. Τοιαύτη ἀποστολὴ ἔφθασεν εἰς Ἀλβανίαν, ἑτέρα δὲ ἐζήτησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅταν τοῦτο δὲν ἐγένετο δεκτόν, ἡ Γιουγκοσλαβικὴ κυβέρνησις ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας, διὰ νὰ δημιουργήσῃ ζήτημα. Τὴν 18^{ην} Ἰουλίου 1945 ἀπέστειλε πρὸς τὰς κυβερνήσεις Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἡνωμένων Πολιτειῶν ὑπόμνημα, εἰς ὃ διεμαρτύρετο διὰ τὰς δῆθεν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως διώξεις τῶν ἐν τῇ Βορείῳ Ἑλλάδι σλαυοφώνων μειονοτήτων. Τὴν 22^{αν} Ἰουλίου 1945 ἐπέδωκεν ὁμοίαν διακοίνωσιν καὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, συντεταγμένην εἰς γλῶσσαν βιαιοπάτην, θεωρουμένην συνήθως ὡς πρόδρομον κηρύξεως πολέμου καὶ καταγγέλλουσαν φανταστικὰς παραβιάσεις τῶν συνόρων, ἀγριότητας κατὰ τοῦ σλαυοφώνου πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, πράξεις, αἵτινες ἦσαν ἐξ ὀλοκλήρου φανταστικά. Μολονότι δὲ ὁ Τίτο οὐδὲν δικαίωμα εἶχεν νὰ ἀναμιγνύεται εἰς ἔσωτερικὰ τῆς Ἑλλάδος ζητήματα, ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς δημιουργηθείσης εἰς τὴν «Μακεδονίαν τοῦ Αἰγαίου» καταστάσεως καὶ ἐζήτηε ἐν κατακλιῆδι νὰ παύσουν αἱ διώξεις καὶ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐπάνοδος τῶν φυγάδων εἰς τὰς πατρίδας των¹. Μετ' ὀλίγον ἡ Ἀλβανικὴ κυβέρνησις ἀπέστειλε παρομοίαν διακοίνωσιν, περιέχουσαν ὁμοίαν κατηγορίαν εἰς ὀλιγότερον ἀσυγκράτητον γλῶσσαν.² Ἀφεώρα εἰς αὐθαιρέτους δῆθεν ἀποβάσεις ἐν Ἀλβανίᾳ διὰ τῶν στενῶν τῆς Κερκύρας καὶ βιαιοπραγίας τῶν Ἡπειρωτῶν ὀπαδῶν τοῦ Ζέρβα κατὰ τῶν Τσάμηδων. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς διακοινώσεις ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπήντησε μετ' ἀξιοπρεπείας. Ἄπαντα ταῦτα ἐγίνοντο κατὰ τὰς ρωσικὰς ὑποδείξεις, διὰ νὰ προπαρασκευασθῇ ἀναλόγως τὸ ἔδαφος ἀπὸ διπλωματικῆς ἀπόψεως.

Ἀξιοματικοὶ τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ ἐπιτελείου ἐκινουῦντο ἐλευθέρως καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μας ἐπὶ ἐλληνικοῦ ἐδάφους, διατελοῦντος τότε εἰσέτι κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ κομμουνιστικὸν ἔλεγχον, διὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν τοὺς γιουγκοσλαβικοὺς σκοπούς³. Ὁ Γιοβὰν Παβίτσεβιτς, πολεμικὸς φυγάς Γιουγκοσλαύος, καταφυγὼν εἰς Σόφίαν κατὰ τὸ 1949, ἔλεγεν ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῶν πληροφοριῶν τῆς 5^{ης} στρατιᾶς στρατηγὸς Μπλάζο Γιάνκοβιτς, καταγόμενος ἐξ Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, ὅπου οὗτος εἶχε σταλῆ δι' ὑπηρεσίαν, τοῦ ἔλεγε: «Δὲν μᾶς χρειάζονται Ἑλληνες κομμουνισταί, ἀλλὰ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθοῦν πρὸς ὄφελος τῆς Γιουγκοσλαβίας χωρὶς νὰ ἐξαρθῶνται ἀπὸ τὸ ΚΚΕ».

1. Livre sur la Grèce, σελ. 84, 102 καὶ 106. — Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας 1945. Παράρτημα ἀρ. 1, σελ. 73-74.

2. Κύρου, σελ. 111.

Τὴν 28ην Ἰουνίου 1945 τὸ ἀγγλικὸν περιοδικὸν «Καβαλκάντι» ἐδημοσίευσεν τὴν πληροφορίαν, ὅτι ἐπιδιώκεται ἡ δημιουργία «Μεῖζονος Μακεδονίας». Οἱ κομμουνισταὶ ὁμως διὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι ὁργάνων τῶν διέψευσαν τὰς ἐπιδιώξεις αὐτάς. «Τὸ ΝΟΦ, ἔλεγεν ὁ «Ριζοσπάστης», δὲν ἐπιδιώκει τὴν αὐτονομίην τῆς Μακεδονίας... Τὸ ΝΟΦ εἶναι μιὰ δημοκρατικὴ ὁργάνωσις τῆς Σλαυομακεδονικῆς μειονότητος... ποὺ ἐργάζεται στὰ πλαίσια τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Ἔχει ξεκαθαρίσει ὅτι δὲν ἐπιδιώκει τὴν αὐτονομίην καὶ τὴν ἀπόσπασιν τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους». Ὁ Μπαρτζιώτας (Καπετὰν Φάνης) ἔλεγεν εἰς συνέντευξίν του πρὸς τὴν «Κομμουνιστικὴν ἐπιθεώρησιν» ὅτι «τὸ αὐτονομιστικὸν κίνημα στὴ Μακεδονία εἶναι δουλειὰ τῶν Ἄγγλων»¹.

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1945 διεθνῶς εἶχον ἐκκαθαρισθῆ αἱ ἀξιώσεις τῆς Ρωσίας ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἐποφελουμένη τῶν δυσχερειῶν τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐκμεταλλουμένη τὴν ἀδυναμίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἀφροσύνην πολιτικοῦ ἡγέτου τῆς ἐπέτυχεν τὴν ἄρσιν τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος κατὰ Μάρτιον 1945². Ἡ ἄρσις αὕτη, γενομένη ἀντικείμενον πολιτικῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ Σλαυισμού, συντέεινεν εἰς σύγχυσιν τῶν ἐθνικοθηροσκευτικῶν ὁρίων καὶ εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς σχετικῆς σλαυοκομμουνιστικῆς προπαγάνδας εἰς τοὺς δλίγους βουλγαροφώνους τῶν χωρῶν τῆς ἑλληνικῆς παραμεθορίου. Τὸ νέον καθεστῶς τῶν Βαλκανίων πλὴν τῆς Ἑλλάδος εἶχε διαμορφωθῆ εἰς ἐνιαίαν καὶ πειθαρχοῦσαν δύναμιν κρούσεως τοῦ κατακτητικοῦ κομμουνισμοῦ διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σλαυικῶν βλέψεων ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου. Ἡ Ἑλλάς ἦτο ὁ φυσικὸς καὶ μοιραῖος ἀντίπαλος τοῦ Σλαυισμού μὲ τὸ καθαρῶς ἀντικομμουνιστικὸν τῆς καθεστῶς, μὲ τὴν ἐπὶ τῆς Ἀγγλίας στηριζομένην ἐξωτερικὴν πολιτικὴν καὶ τὰς ἐδαφικὰς τῆς ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου καὶ τοῦ βορείου τμήματος τῆς Δυτικῆς Θράκης. Ὅθεν δὲν ἔπρεπε μόνον νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος νέα ἐκστρατεία, ὁ τρίτος λεγόμενος γῦρος, ἡ ὁποία ἀπέβλεπεν εἰς τὴν καθυπόταξιν τοῦ σημαντι-

1. «Ριζοσπάστης» τῆς 12-12-1946. — Συνέντευξις Ν. Ζαχαριάδη πρὸς τὰ «Νέα Χρονικά» τοῦ Λονδίνου. Κ α ν ε λ λ ά κ η, σελ. 81 καὶ 99.

2. Εἶχε διαδοθῆ ὑπὸ τοῦ ΝΟΦ ὅτι ὁ ἐν Φλωρίνῃ Ἄγγλος πρόξενος Χίλλ εἶχε ἀνασυγκροτήσῃ τὴν τοπικὴν ΕΜΕΟ καὶ ἐπεδίωκε τὴν αὐτονομίαν τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας ὑπὸ ἀγγλικὴν ἐπιρροήν.

3. Ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος Ἰ. Σοφμανόπουλος, θέλων νὰ φανῆ εὐάρεστος εἰς τὴν Ρωσίαν καὶ ἐλπίζων διὰ τῆς ὑποχωρήσεώς του νὰ ἀμβλύνῃ τὴν ὀξύτητα τῶν σχέσεων μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐδέχθη τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Κρεμλίνου μέσον τοῦ νεοῖδρουθέντος Πατριαρχείου τῆς Μόσχας αἴτησιν περὶ ἄρσεως τοῦ σχίσματος. Ζ α φ ε ι ρ ὀ π ο υ λ ο ς, σελ. κδ'. Ὁ Ἰ. Σοφμανόπουλος παρητήθη τὸν Ἰούλιον τοῦ 1945. — W o o d h o u s e, σελ. 249. — L e e p e r, σελ. 23.

4. Ὁ πρῶτος γῦρος ἦτο κατὰ Μάρτιον 1944 εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν, ὁ δεύ-

κωτέρου νευραλγικοῦ σημείου τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ ἔπρεπεν αὕτη νὰ συκοφαντηθῆ καὶ δυσφημηθῆ εἰς τὴν διεθνή κοινήν γνώμην καὶ καταστῆ ἀντιπαθῆς ὡς φασιστικόν, ἀντιδημοκρατικόν καὶ ἱμπεριαλιστικόν κράτος, ἔχον κατακτητικὰς διαθέσεις ἔναντι τῶν γειτόνων του.¹ Οἱ πολιτικοὶ σκοποὶ τῶν ἐνεργειῶν τούτων ἦσαν ἡ ἀπόσπασις τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀκολούθως ἡ ταυτόχρονος πολιτικὴ ὑποδούλωσις ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Βεβαίως ὁ ἀπώτερος ἀντικειμενικὸς σκοπός, ὁ ἐπιδιωκόμενος διὰ τῆς καθυποτάξεως, εἶναι φύσεως καθαρῶς στρατηγικῆς. Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικόν τῆς νέας ἐπιθετικῆς πολιτικῆς τοῦ κομμουνισμοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἀπροκάλυπτος πλέον ἀνάμιξις τῶν βορείων γειτόνων τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ ἔσω-τερικὰ της ζητήματα².

Ὅπως καὶ ἄλλοτε τὸ ΚΚΕ πιστὸν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ μαρξισμοῦ, ὁ ὁποῖος διακηρύττει ὅτι «τὸ ζήτημα τῆς καταλήψεως τῆς ἔξουσίας εἶναι βασικόν» καὶ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀρχῆς θυσιάζει τὰ πάντα, ἔφ' ὅσον διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἔξουσίαν ἔχει ὡς μόνην ἐλπίδα τὴν ἀπὸ βορρᾶ βοήθειαν, συνεργάζεται μετὰ τῶν βορείων γειτόνων μας, πειθαρχεῖ καὶ ἔκτελεῖ τυφλῶς κάθε ἀπόφασιν ἢ σύνθημα τοῦ διεθνοῦς κομμουνισμοῦ, ὅσονδήποτε καταστρεπτικόν καὶ ἂν εἶναι τοῦτο διὰ τὴν Ἑλλάδα³.

Ἡ Συμφωνία τῆς Βάρκιζας τοῦ σλαυοκινήτου κομμουνισμοῦ δὲν ἦτο εἰλικρινής. Ἀντὶ κατὰ τὰ συμπεφωνημένα νὰ παραδώσῃ τὸν ὄπλισμόν του ἀπέκρυψεν αὐτὸν εἰς ἀπρόσιτα μυστικὰ μέρη μετὰ τὴν πρόθεσιν νὰ τὸν χρησιμοποιήσῃ εἰς τὸ ἀμέσως προσεχὲς μέλλον κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν πολεμικῶν ἐνεργειῶν του κατὰ «τὸν τρίτον γῦρον», ὡς ἔλεγε. Ἐξ ὅλων τῶν πληροφοριῶν, αἱ ὁποῖαι ἐλαμβάνοντο, διεφαίνετο σαφῶς ὅτι κατὰ προητοιμάζετο ὑπ' αὐτοῦ τῇ συνεργασίᾳ τῶν βορείων γειτόνων μας. Οἱ ἡγέται τοῦ ΚΚΕ, οἱ ἐνεχόμενοι εἰς ἀδικήματα, καὶ τὰ ὄργανωμένα ἔνοπλα τμήματά του διέφυγον τὸν Ἰούλιον τοῦ 1945 κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ ΚΚΕ εἰς Γιουγκοσλαβίαν κυρίως καὶ εἰς Βουλγαρίαν καὶ Ἀλβανίαν⁴. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Μαρτίου τὸ ΕΑΜ ἤρχισε διαμαρτυρόμενον διὰ δῆθεν παράβασιν τῆς Συμφωνίας τῆς Βάρκιζας ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, τὴν δὲ 7ην Μαρτίου 1945 οἱ ὑπογράψαντες τὴν συμφωνίαν ἐκπρόσωποι τοῦ ΕΑΜ Σιάντιος, Παρτσαλίδης καὶ Τσιριμῶκος παρουσιάσθησαν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν πρεσβείαν καὶ διεμαρτυρήθησαν διὰ τὰς παραβιάσεις αὐτῆς, τὴν τρομοκρατίαν τῆς ὑπαίθρου ὑπὸ τῶν

ἕτερος γῦρος τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944, ὅστις διήρκεσεν ἐν τῇ Δυτικῇ Μακεδονίᾳ μέχρι τοῦ Μαρτίου 1945. Ζαφειροπούλου, σελ. λγ'.

1. Ζαφειροπούλου, σελ. 130-131 καὶ 149.

2. Ἐπιβουλή, σελ. 162-163. — Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 16.

3. Μπράμου, σελ. 139-140.

4. Ζαφειροπούλου, σελ. 126.

ἐθνικῶν ὁμάδων, τὴν παράνομον σύλληψιν ἀγωνιστῶν, τὴν κατάσχεσιν ἐφημερίδων κλπ. Ὁμοίως διαμαρτυρίας ἀπέστειλαν οἱ κομμουνισταὶ καὶ πρὸς τὸν διεθνή τύπον καὶ τοὺς διαφόρους πολιτικοὺς τῆς Δύσεως, μεθ' ὧν εὐρίσκοντο ἐν στενῇ ἐπαφῇ. Οἱ Ἕλληνες κοινοβουλευτικοὶ ἐστηρίζοντο εἰς τὰς ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων ἐπερωτήσεις διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν ἐπὶ στοιχείων, παρεχομένων αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ¹.

Ἐκ τῶν διαφυγόντων ἐξ Ἑλλάδος πρὸς τοὺς βορείους γείτονάς μας κομμουνιστῶν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ὀργάνων τῆς Κομμουνιστικῆς Σλαύων ἀξιωματικῶν τὰ μὲ καθαρῶς ἑλληνικὰ στοιχεῖα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ συγκεντροῦνται εἰς ἰδιαίτερα στρατόπεδα ἐν Νόβι Σάτ και Μπουλκες τῆς Βοϊβοδίνας τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἐν Μπερκοβίτσα τῆς Βουλγαρίας και ἐν Ρούμικ τῆς Ἀλβανίας², ὅπου ἀνασυγκροτοῦνται καὶ πλαισιοῦνται μὲ Σλαῦους ἀξιωματικούς, ἐφοδιάζονται, ὀπλίζονται καὶ ἐκπαιδεύονται, ἐνῶ τὰ σλαυόφωνα στοιχεῖα ἐντάσσονται εἰς τὰ τμήματα τοῦ ΝΟΦ. Εἰς τὸ Μπουλκες ἐλειτούργει καὶ «σχολὴ στελεχῶν» ἢ, ὅπως ἀπεκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ὀπλιτῶν, «τὸ μέγα σχολεῖον», εἰς ὃ ἐφοίτων τὰ ἡγετικά στελέχη. Ἡ ἐνίσχυσις τῆς Γιουγκοσλαβίας δὲν περιορίζεται μόνον εἰς ὑλικά μέσα. Μὲ τὴν προπαγάνδαν της καὶ μὲ κάθε μέσον παρέχει τὴν ἀμέριστον ἠθικὴν ἐνίσχυσιν εἰς τοὺς καταφεύγοντας εἰς τὸ ἔδαφός της κομμουνιστάς³. Εἰς τοὺς ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ προσφυγόντας Ἕλληνας οἱ Σέρβοι ἔλεγον ὅτι «ἔπρεπε νὰ προσχωρήσουν εἰς τὸ ΝΟΦ καὶ νὰ ἀγωνισθοῦν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου»⁴.

Καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ ἠκολουθεῖτο ἡ ἰδίᾳ τακτικῇ. Ὁ Δρ Δημ. Τόμτσεφ εἰς λόγον του πρὸς τὰ ἐν Βουλγαρίᾳ μέλη τῆς ἀδελφότητος Ἐδέσσης ἔλεγε: «Οἱ πρόσφυγες Μακεδόνες πρέπει νὰ ὑποστηρίζουν καὶ ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς τὰς προσπάθειάς τῶν ἀδελφῶν μας τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου, οἱ ὅποιοι διεξάγουν ἀπεγνωσμένον ἀγῶνα μαζί μὲ τὸ ΕΑΜ καὶ ΕΛΑΣ κατὰ τῆς τρομοκρατίας τῶν θηριωδιῶν τῶν μοναρχοφασιστικῶν ἑλληνικῶν συμμοριῶν»⁵.

Εἰς τὴν ἑβδομαδιαίαν ἔκδοσιν τῶν Times (Τετάρτη, 21 Αὐγούστου

1. Leeper. σ. 157 καὶ 167.

2. Δύο χρόνια πολέμου, σελ. 21. — Ζαφειροπούλου, σελ. 148. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ὑπάρχον στρατόπεδα συμμοριτῶν εἰς Τέτοβο, Κομάνοβο, Ἴστιπ καὶ Στρόμνιτσαν Γιουγκοσλαβίας καὶ εἰς Δούπνιτσαν, Σέβλιεβο, Μάρκο Πραντέσκε καὶ Ὁρτάκιοϊ Βουλγαρίας.

3. X., Τὸ Μακεδονικὸν πρόβλημα καὶ ὁ κομμουνισμὸς, σελ. 33.

4. Κατάθεσις Λαζάρου Παπαδημητρίου, συμμοριτοῦ τοῦ ΝΟΦ ἐκ Βεύης Φλωρίνης, συλληφθέντος τὴν 11^{ην} Μαΐου 1946.

5. Ἐπιβουλή, σελ. 61. — Ἐφημερίς Σόφιας «Μακεντόνσκο Ζνάμε» τῆς 12^{ης} Νοεμβρίου 1945.

1946) ἀνεγράφη ἡ ἀκόλουθος εἰδησις : «Ἐν σημαντικὸν γεγονός, τὸ ὁποῖον δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τῶν πολιτικῶν παρατηρητῶν, εἶναι ἡ σύμπτωσις τοῦ ρωσικοῦ διαβήματος ἐν σχέσει πρὸς τὰ Στενὰ μὲ τὴν ἀναζωπύρωσιν τῶν ταραχῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ. Κατὰ μίαν λίαν ἀξιόπιστον πληροφορίαν μυστικῆ συγκέντρωσις ἔλαβε χώραν περὶ τὰ τέλη Μαΐου 1946 εἰς Γορνα, πλησίον τῆς Τζουμαγιᾶς τῆς νοτίου Βουλγαρίας (πρόκειται προφανῶς περὶ τῆς Γκόρνα Τζουμαγιᾶς), εἰς ἣν ἔλαβον μέρος Γιουγκοσλαῦοι, Βούλγαροι καὶ Ἕλληνες κομμουνισταὶ ὑπὸ τὴν προεδρείαν Ρώσου τινὸς πράκτορος, τοῦ Βλαδμηρ Ποπτόμωφ (τοῦ κατόπιν ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Βουλγαρίας), διὰ τὴν κατάρτισιν σχεδίου γενικῆς ἐξεγέρσεως ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ, ἐχούσης ὡς τελικὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν ἐνσωμάτωσιν τῆς περιοχῆς αὐτῆς μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης εἰς μίαν αὐτόνομον Μακεδονίαν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας. Ὑπὸ τῆς συγκεντρώσεως αὐτῆς ἀπεστάλησαν μυστικῶς εἰς Ἑλλάδα ἔνοπλοι πράκτορες καὶ προυκάλεσαν ταραχὰς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Θεσσαλίᾳ. Λαμβανομένων ἐν συνόλῳ ὑπ' ὄψει τῶν ρωσικῶν αἰτημάτων περὶ τῶν Στενῶν καὶ τῶν Γιουγκοσλαβικῶν βλέψεων ἐπὶ τῆς Θεσσαλονίκης, αὐταὶ προσλαμβάνουν τὴν ὄψιν κοινῆς δράσεως, διὰ νὰ ἐπιβάλουν τὴν σλαυκοκομμουνιστικὴν ὑπεροχὴν εἰς δύο ζωτικὰ μέρη τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης»¹.

Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου τοῦ 1945 ἐπιστρέψας ἐκ Γιουγκοσλαβίας ὁ Ν. Ζαχαριάδης, ἐγκατεστάθη ἐπὶ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα καὶ ἀνέπτυξεν ἐκεῖ ἀρκετὰ μυστηριώδη δρᾶσιν, τῆς ὁποίας ἄμεσον ἀποτέλεσμα ἦτο ἡ πρόκλησις διαφόρων ταραχῶν ἐν Θεσσαλονίκη, Βόλῳ καὶ Καβάλα, διὰ νὰ προσδοθῇ δὲ δῆθεν γενικώτερος χαρακτὴρ εἰς τὴν λαϊκὴν ἐξέγερσιν, ἐδημιουργοῦντο ταυτοχρόνως καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀνάλογοι ταραχαί, αἱ ὁποῖαι ἀπεκορυφώθησαν μὲ τὰ γεγονότα τῶν Καλαμῶν.

Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1945 ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ΚΚΕ Ζαχαριάδης ἦλθεν ἐν Θεσσαλονίκη εἰς ἐπαφὴν μὲ παράγοντας τοῦ ΝΟΦ, ἀποσταλέντας ἐκ Σκοπίων, ὅπου ἡ νεοσυσταθεῖσα ὀργάνωσις ἐτέλει ὑπὸ τὴν ἄμεσον καθοδήγησιν τῶν ἡγετῶν τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων Βλάχωφ καὶ Κουλισέβσκι. Ὁ Ζαχαριάδης ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἐδήλωσεν εἰς τὴν Κομμουνιστικὴν περιφερειακὴν ὀλομέλειαν Μακεδονίας - Θράκης : «Μίλησα καὶ μὲ ὑπευθύνους ἐκπροσώπους τοῦ ΝΟΦ, τῆς δημοκρατικῆς ὀργάνωσις, πού ἐκπροσωπεῖ στὴν χώρα μας τὴν σλαυομακεδονικὴ μειονότητα. Τὸ ΝΟΦ εἶναι ἀντιφασιστικὴ ὀργάνωσις, διεξάγει δίκαιο ἀγῶνα καὶ πρέπει νὰ τὸ βοηθήσωμε. Ἡ συνεργασία ΚΚΕ-ΝΟΦ εἶναι ἀπαραίτητη»². Ὁ Ζαχαριάδης ἐπεσκέφθη τότε κρυφίως τὰ Σκόπια καὶ τὸ Μπούλκες.

1. Christidès, σελ. 110 σημ. 1. — Ἐπιβουλὴ, σελ. 28.

2. «Ριζοσπάστης» τῆς 19ης Ἰουνίου 1946.

Ἡ Ὁμόσπονδος λαϊκὴ δημοκρατία τῆς Μακεδονίας (τῶν Σκοπίων) ἀπὸ τῆς ἰδρυσέως της διεκίρυσε μὲ τὴν ἐνθάρρουνσιν ὄχι μόνον τοῦ Τίτο, ἀλλὰ καὶ τοῦ Δημητρώφ, ὧν οἱ στενοὶ δεσμοὶ ἐκ τῆς παλαιᾶς συνεργασίας μὲ τὸν Βλάχωφ εἶναι γνωστοί, καὶ κατ' ἐπιταγὴν τῆς Μόσχας τὴν πρόθεσιν της νὰ προσαρτήσῃ εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν, τὴν Μακεδονίαν τοῦ Αἰγαίου. Ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας (Σκοπίων) Λαζάρ Κουλισέβσκι εἰς ὁμιλίαν του ἐν Μοναστηρίῳ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1945 κατὰ τὸν ἐπισημότερον τρόπον διεκίρυσσε: «Ἡμεῖς δὲν παρητήθημεν ἀπὸ τὴν ἔνωσιν ὅλης τῆς Μακεδονίας, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ προαιωνίον μας ὄνειρον»¹.

Τὴν 11^{ην} Ὀκτωβρίου 1945 ὁ στρατάρχης Τίτο ἐξεφώνησεν εἰς Σκόπια λόγον ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐθνικῆς μακεδονικῆς ἐορτῆς, ἐν ᾧ μεταξὺ ἄλλων ἔλεγε: «Σὰν ὄριμος λαὸς ἡμεῖς θὰ κατακτήσουμε τὸ δικαίωμα, ὥστε ἡ Μακεδονία νὰ εἶναι ἐνωμένη... Ἡμεῖς ποτὲ δὲν ἀπαρνηθήκαμε τὸ δικαίωμα τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ νὰ ἐνωθῇ... Ὑπάρχουν ἀδέλφια Μακεδόνες στὴν Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου καὶ ἡ τύχη των δὲν μᾶς ἀφίνει ἀσυγκινήτους. Ἡμεῖς ἐπιμένουμε σ' αὐτό. Στὸ νὰ ἐνωθοῦν ὅλοι οἱ Μακεδόνες στὴ δικιά τους χώρα². Καὶ οἱ ἀδελφοί μας τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι θὰ ἐνωθοῦν μεθ' ἡμῶν. Ὁ μακεδονικὸς λαὸς μετέσχεν εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἡλευθερώθη. Ἔχετε ὄπλα; Θέλετε νὰ ὑπερασπισθῆτε τὴν ἐλευθερίαν σας; (Φωναί: Θέλομεν). Τότε δὲν πρέπει νὰ ἀδημονῆτε διὰ τὴν ἐλευθερίαν σας. Οἱ ἄλλοι λαοὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας ἐπιθυμοῦν νὰ εἴσθε ἐλεύθεροι»³. Τελευτῶν δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ΝΟΦ: «Δι' αὐτοῦ ἐπραγματοποιήθη ἡ ἔνωσις τῶν Μακεδόνων, οἱ ὅποιοι πρότερον ἦσαν βουλγαρόφιλοι, σερβόφιλοι, ἑλληνοφιλοι. Τὸ ζήτημα τῆς ἐντάξεως τῆς Μακεδονίας ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Ὁμοσπόνδου λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας ἀποτελεῖ μέρος τοῦ προγράμματος τοῦ λαϊκοῦ μετώπου τοῦ ΝΟΦ καὶ θάττον ἢ βράδιον θὰ πραγματοποιηθῇ».

Ὁ πρόεδρος τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ μακεδονικῶν ὀργανώσεων Κουλίτσεφ, εὐρισκόμενος ἐν Μοναστηρίῳ, ἐδήλωσε τὴν 21^{ην} Ὀκτωβρίου 1945: «Ἡ Γιουγκοσλαβία τοῦ Τίτο καὶ ἡ Βουλγαρία τοῦ Πατριωτικοῦ μετώπου θὰ λύσουν ἀδελφικὰ τὸ ζήτημα τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιοῦ καὶ τῆς Μακεδονίας τοῦ Πιρίν. Τὸ ζήτημα τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου θὰ λυθῇ μετὰ τὴν δημοκρατικοποίησιν τῆς Ἑλλάδος διὰ συμφωνίας καὶ φιλικῶν συνεννοήσεων»⁴.

1. Ἐφημερὶς Σόφιας «Ὁτετισέστβεν Φρόντ» τῆς 20^{ης} Ὀκτωβρίου 1945.— Ἐπιβουλὴ, σελ. 48.

2. Κύροφ, σελ. 91.

3. Christidès, σελ. 124.—Ἐπιβουλὴ, σελ. 48.—Μπάμοφ, σελ. 144-145.

4. Ἐφημερὶς «Μακεντόνσκο Ζνάμε» τῆς 21^{ης} Ὀκτωβρίου 1945.—Μπάμοφ, σελ. 154.

Τὸν Ὀκτώριον τοῦ 1945 συνήλθεν ἐν Πράγα τῆς Τσεχοσλοβακίας παν-σλαυικὸν συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον μετέσχον ἀντιπρόσωποι τῶν σλαυικῶν ὀργανώσεων ὅλου τοῦ κόσμου. Εἰς τοῦτο διευτώθησαν ἐκ μέρους τῶν Σλαύων δικαιολογίαι ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ἔναντι τῶν ἀπόψεων τῶν Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι παρεπονέθησαν διὰ τὴν οἰκειοποίησιν τοῦ ζητήματος ὑπὸ τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας. Ἐν σχετικῇ ἀποφάσει του τὸ Συνέδριον ἔλεγε: «Ἐδόθη μεγάλη προσοχὴ παρὰ τοῦ Πανσλαυικοῦ συνεδρίου τῆς Πράγας εἰς τὴν μὴ τελειωτικὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Νοτιοσλαύων. Οἱ Σλαῦοι εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου ὑφίστανται ἀκόμη τὸν ξένον ζυγόν. Ἐλήφθη ἀπόφασις ὅπως ἐγερθῆ τὸ ζήτημα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Μακεδόνων τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου»¹. Τὸ ψήφισμα τοῦτο μαρτυρεῖ τοὺς πόθους τοῦ Σλαυισμοῦ καὶ τὰς βλέψεις του ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐδαφῶν.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1945 ὁ Κυριλλ Νικόλωφ ἐξεφώνησεν ἐν Σόφια ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ὀργανώσεως Ἰλίν - Ντέν λόγον, ἐν ᾧ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔλεγε: «Ἡ Γιουγκοσλαυικὴ Μακεδονία εἶναι σήμερον τὸ κύριον κέντρον, πέριξ τοῦ ὁποῖου θὰ ἐνωθοῦν τὰ ἄλλα τμήματα τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Πιρίν»². Ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας (τῶν Σκοπίων) Λαζάρ Κουλισέφσκι εἰς μίαν του ἔκθεσιν πρὸς τὸ πρῶτον συνέδριον τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου τῆς Μακεδονίας ἔγραφε: «Τὸ ΝΟΦ πέτυχε τὴν ἔνωσιν ὁλοκλήρου τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ καὶ γεφύρωσε τὸ χάσμα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων τῆς Μακεδονίας. Ἡ ἔνωσις τῆς Μακεδονίας ἔξω ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς Γιουγκοσλαβίας εἶναι καθαρὴ προδοσία καὶ κίνδυνος γιὰ τὴν Μακεδονίαν». Εἰς ἑτέραν του δὲ ἔκθεσιν ἔγραφε: «Στὴν ἱστορίαν μας πρῶτα τὸ ΝΟΦ πέτυχε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἔνωσιν τοῦ ἔθνους μας ἰσοπεδώνοντας τὸ χάσμα τῶν βουλγαροφίλων, σερβοφίλων καὶ ἑλληνοφίλων. Τὸ ΝΟΦ σύμφωνα μὲ τὸ μαχητικὸν του χαρακτῆρα, τὸ πρόγραμμά του καὶ τὴν ὀργανωτικὴν του σύνθεσιν ἀπὸ τὴν πρώτην μέραν ἀναπτύχθη σὰν τμήμα τοῦ Λαϊκοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μετώπου τῆς Γιουγκοσλαβίας»³.

Ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς βουλῆς τῆς Ὀμοσπονδιακῆς λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας Δημήτρης Βλάχωφ εἰς χαιρετιστήριον ἐπιστολὴν πρὸς τὸ πρῶτον συνέδριον τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου Μακεδονίας ἔγραφε: «Πρέπει νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ ἔνωσις τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ σὲ ἐλεύθερο κράτος μέσα στὰ πλαίσια τῆς Γιουγκοσλαβίας»⁴.

1. Ἐφημερὶς «Ἰζγκρεβ» Σόφιας τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1945. — Ἐπιβουλὴ, σελ. 48-49. — Christidès, σελ. 113. — Μ π ρ ά μ ο υ, σελ. 152.

2. Christidès, σελ. 115.

3. Ἐφημερὶς Σκοπίων «Νόβα Μακεντόνια» τῆς 11ης Αὐγούστου 1945.

4. Ἐφημερὶς Σκοπίων «Νόβα Μακεντόνια» τῆς 4ης Αὐγούστου 1946.

5. X., Τὸ Μακεδονικὸν πρόβλημα καὶ ὁ κομμουνισμός, σελ. 37.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν μεταλλείων τῆς Κεντρικῆς Γιουγκοσλαβικῆς κυβερνήσεως (Βελιγραδίου) Μπόζε Ἀνδρέεφ εἰς ἄρθρον του ἠ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἔγραφε: «Τὸ μακεδονικὸν ζήτημα δύναται νὰ λυθῆ ἐν τῇ ὁλότητί του ἐντὸς πλαισίου τῆς νέας ὁμοσπόνδου Γιουγκοσλαβικῆς Δημοκρατίας... Δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ φυσικώτερον ἀπὸ τὸ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὸ ἐλεύθερον τμήμα τῆς Μακεδονίας τὰ δύο ἄλλα τμήματα αὐτῆς, τὰ εὐρισκόμενα ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ Ἑλλάδι... Ἡ Μακεδονία τοῦ Ἀξιοῦ κατέστη τώρα ὁ πρωτοστάτης καὶ τὸ Πεδεμόντιον τῆς μακεδονικῆς ἐνότητος. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν συνιστῶμεν καὶ καλοῦμεν τοὺς ἀδελφούς μας, οἵτινες ζοῦν ὑπὸ τὴν βουλγαρικὴν καὶ ἑλληνικὴν διοίκησιν, νὰ διεξαγάγουν ἀγῶνα κατὰ τοῦ φασισμού... καὶ ἐν συνεργασίᾳ εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν μετὰ τῶν λαῶν τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ κερδίσουν τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως καὶ τῆς ἐνώσεως μετὰ τοῦ Πεδεμόντιου».

Συμφώνως πρὸς τὸ μέγα σχέδιον τῆς νέας ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἐπιθέσεως τῶν κομμουνιστῶν τὸ ἔτος 1946 ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ἔτος τῆς ἀποφασιστικῆς ἐξορμήσεως κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀντικειμενικὸς δὲ σκοπὸς αὐτῆς ἦτο νὰ περιέλθῃ ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν ἐξάρτησιν τῆς Ρωσίας διὰ τῆς διεθνοῦς κομμουνιστικῆς ὀργανώσεως τῆς Κοινοφόρου. Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦτο θὰ ἔπρεπε ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως τοῦ 1946 νὰ σχηματισθοῦν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πολιτικῆς τῆς «μαζικῆς αὐτοάμυνας» αἱ πρῶται ἀνατρεπτικαὶ συμμορίαί, διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἀμέσως ἔπειτα ἡ ἀποστολὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα «καπετανέων», ἀποφοίτων τῆς πρώτης σχολῆς τοῦ Ροῦμπικ τῆς Ἀλβανίας, ἣν θὰ ἐπηκολούθει καὶ ἀποστολὴ τῆς λειτουργούσης ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1945 ἀνωτέρας σχολῆς τοῦ Μπουλκες, καθὼς καὶ ἀποστολὴ «σλαβομακεδονικῶν» πυρρήνων τοῦ ΝΟΦ ὑπὸ τῆς ἐν Σκοπίοις ἐδρευούσης ὀργανώσεως τῶν Γκότσε, Πασχάλη, Μητρόφσκυ κλπ., διὰ νὰ φθάσῃ ἡ ὅλη ἐπίθεσις κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1946 εἰς τὸ δέυτατον σημεῖον¹.

Διὰ νὰ ἀρχίσῃ ὁμως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου, ἔπρεπε προηγουμένως νὰ δημιουργηθῆ ἡ κατάλληλος διεθνὴς ἀτμόσφαιρα, ἡ ὁποία θὰ ἐπληροφόρει τὸν κόσμον καὶ ἰδίως τοὺς εἰς τὴν Βαλκανικὴν χερσόνησον κομμουνιστὰς ὅτι ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία ἔχει κηρυχθῆ ἀναφανδὸν ἐχθρικὴ πρὸς τὸ ἐν Ἑλλάδι καθεστὼς καὶ τὴν βρετανικὴν ὑποστήριξίν του, θὰ ἄφηνεν ἐλευθέρως τὰς χώρας αὐτὰς δι' οἵασιδήποτε κομμουνιστικὰς ἐνεργείας ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ προσεπάθει νὰ δώσῃ παντοῦ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὄχι μόνον κατατυραννεῖ τοὺς Ἕλληνας «δημοκρατικούς πολίτας» τὸ μοναρχοφασιστι-

1. Νόβα Μακεντόνια Σκοπίων τῆς 11ης Ὀκτωβρίου 1945. Ἐπιβουλὴ σελ. 48 - 49. — Βλ. καὶ ἐφημ. Μακεντόνσκο Ζνάμε Σόφιας τῆς 29ης Ὀκτωβρίου 1945, ἐνθα σχετικαὶ δηλώσεις του.

2. Κόροϋ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 20.

κὸν καθεστῶς τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκδηλώνει ἐχθρικός διαθέσεις ἐναντίον τῶν βορείων γειτόνων τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν καθιστᾷ οὕτως ἀπειλὴν διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου καὶ τῆς Εὐρώπης ὁλοκλήρου¹.

Κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς Μόσχας ἐξαπελύετο τὴν 7ην Ἰανουαρίου 1946 ἐν Ἀθήναις καὶ εἰς ἄλλας μεγάλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος γενικὴ ἀπεργία, τῆς ὁποίας σκοπὸς ἦτο νὰ δημιουργήσῃ μαζί με ἄλλα γεγονότα μίαν κατάστασιν ἀνησυχίας καὶ ἀνωμαλίας, τρομοκρατοῦσαν τὴν ἀσθενῆ κυβέρνησιν Σοφούλη καὶ παρέχουσαν εἰς τὴν παγκόσμιον κοινὴν γνώμην τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι «κάποιο δίκαιον» θὰ ἔχη ἡ Ρωσικὴ κυβέρνησις, ὅταν θὰ κατήγγελλε μετ' ὀλίγον ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας τὴν ἀνώμαλον καὶ ἐπικίνδυνον ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν².

6. Ἡ εἰσβολὴ τῶν σλαυοκινήτων συμμοριῶν εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα

Ὅταν ὁ διεθνὴς κομμουνισμὸς μετ' ἐπιμονήν, ὑπομονήν, ἐνότητα καὶ ἀκολουθίαν ἐν τῇ πολιτικῇ του προητοίμασε τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπίθεσίν του μετ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸν εὐνοούμενον ὑπ' αὐτοῦ τότε στρατάρχην Τίτο, ὠργάνωσε καὶ ἐξώπλισεν ἐν τῷ ἐδάφει μας τὰς συμμορίας τοῦ ΚΚΕ, ταυτοχρόνως δὲ προώθησεν εἰς τὴν χώραν μας ἕξ ὄλων τῶν σημείων τῶν πρὸς βορρᾶν συνόρων μας συμμορίας, συγκροτηθείσας τόσον ἐν Γιουγκοσλαυίᾳ, ὅσον καὶ ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ. Ἐκ παραλλήλου μετ' τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ ΚΚΕ ὁ Τίτο ὠργάνωσε διὰ τοῦ ΝΟΦ πολιτικῶς καὶ στρατιωτικῶς καὶ τοὺς ἐλαχίστους βουλγαρόφρονας τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, πολλοὶ τῶν ὁποίων μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος τοῦ 1944 εἶχον καταφύγει εἰς τὴν Γιουγκοσλαυίαν³.

Οἱ σκοποὶ τοῦ Σλαυισμοῦ, τοῦ χρησιμοποιοῦντος τὸν κομμουνισμὸν ὡς ὄργανόν του, ἦσαν ἤδη σαφεῖς. Προσέβαλλον ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ τῆς ἀποσπάσουν διὰ τῆς βίας ἐπαρχίας της καὶ διεξῆγον ἐναντίον της ἀκήρυκτον πόλεμον. Τὸ πρόσχημα τῆς πολεμικῆς ἐνεργείας διὰ τὴν δῆθεν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἑλλάδι «μοναρχοφασισμοῦ» καταπιεζομένου «μακεδονικοῦ λαοῦ» δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δικαιολογηθῇ ἐπαρκῶς, ἐφ' ὅσον ἡ ἀναμφισβήτητος καθ' ὁλοκληρίαν ἐλληνικότης τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ ἡ ὁμοιογένεια τοῦ πληθυσμοῦ της εἶχεν ἀναγνωρισθῆ κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν καὶ ὑπὸ αὐτῶν τῶν Σλαύων ἀκόμη, ἡ δὲ προπαγάνδα περὶ ὑπάρξεως ἰδίας «μακεδονικῆς» ἐθνότητος δὲν εἶχε γίνεαι πιστευτή, τοῦ-

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 20 - 21.

2. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 21.

3. Χρηστίδη, σελ. 8. — Νάλτσα, σελ. 6.

ναντίον δὲ εἶχεν ἀνατραπῆ ἐκ βάρθρων ὑπὸ ἐπιφανῶν, Γερμανῶν κυρίως, ἱστορικῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παράσχη οὔτε σκιὰν δικαιο-
λογίας. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ζητήσῃ τις δεδικοιολογημένως τὴν προσάρτησιν
ξένου ἐδάφους, διὰ νὰ ἀπελευθερώσῃ 5% τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ καὶ νὰ ὑπο-
δουλώσῃ τὰ ὑπόλοιπα 95% ¹. Ἐκτὸς τούτου ἀνοικτὸς πόλεμος, οἷος ὁ ἐτοιμα-
ζόμενος, ἠδύνατο ἀσφαλῶς νὰ ἔχη διεθνῆ ἀντίκτυπον καὶ νὰ δημιουργήσῃ
γενικωτέρας περιπλοκάς, τὰς ὁποίας ἡ Ρωσία ἤθελε νὰ ἀποφύγῃ. Ἐπροτί-
μησε λοιπὸν ὁ Σλαυισμὸς, ἀφήνων ἐν τῇ σκιᾷ τοὺς ἐλάχιστους Σλαυοφώνους
τῆς Μακεδονίας, νὰ ἐμφανίσῃ τὴν δρᾶσιν τῶν ξενοκινήτων συμμοριῶν ὡς
ὑπόθεσιν δῆθεν καθαρῶς ἐσωτερικὴν ἑλληνικὴν, ὡς δῆθεν ἐξέγερσιν τῶν ἐν
τῇ χώρᾳ δημοκρατικῶν στοιχείων τοῦ λαοῦ, τῶν ἀποτελούντων τὴν πλειο-
ψηφίαν του, «καταδιωκομένων ὑπὸ τῆς ἀντιδραστικῆς καὶ διεφθαρμένης
φασιστικῆς κυβερνήσεως καὶ ὀλιγαρχίας». Ἐμφανίζοντες οὕτως οἱ Σλαῦοι
τὸ ζήτημα ἐπίστευον δεδικοιολογημένως ὅτι θὰ κατῴρθωνον νὰ ἐξαπατήσουν
ὄχι μόνον τὴν διεθνῆ κοινὴν γνώμην, ἀλλὰ καὶ σημαντικὸν τμῆμα τῶν Ἑλ-
λῆνων, τῶν νέων, τῶν ἐργατικῶν, τῶν ἀδαῶν τῶν σλαυικῶν τεχνασμάτων ².
Ἐνεφάνισε λοιπὸν ὁ Σλαυισμὸς τὴν δρᾶσιν του αὐτὴν ὡς δῆθεν «ἐμφύλιον
πόλεμον» τῶν Ἑλλήνων, οὕτω δὲ ἐνέπεσαν εἰς τὴν σλαυικὴν παγίδα ὄχι μόν-
ον ἀφελεῖς Ἑλληνες, ἀλλὰ καὶ ξένοι ἐπιφανεῖς, ἀρνούμενοι τὰς πληροφο-
ρίας των ἐκ μονοπλευρῶν πηγῶν, ἰδίως δὲ Ἀγγλοσάξωνες καὶ Γάλλοι ³. Σή-
μερον γνωρίζει ὅλος ὁ κόσμος ὅτι τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπίθεσιν ἐνήργη-
σαν τῇ προσταγῇ τῆς Ρωσίας καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ διεθνοῦς κομμουνι-
σμοῦ οἱ Σλαῦοι βόρειοι γείτονες τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ὑπὸ τὴν σοβιετικὴν κομ-
μουνιστικὴν ἐπιρροὴν τελοῦσα Ἀλβανία, οἱ ὁποῖοι ἐχρησιμοποίησαν ὡς μί-
σθαρνα ὄργανά των τοὺς ἡγέτας τοῦ ΚΚΕ.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1946 ὁ τόνος τῶν διαφόρων ἐκδηλώσεων τῶν
ἐπισήμων ἐκπροσώπων τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ ἡ ἀρθρογραφία τοῦ τύπου
τῆς μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν σλαβοκινήτων συμμοριῶν ἤρχισε νὰ καθίσταται
πλέον ἔντονος καὶ ἀδιάλλακτος. Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1946 ἔλαβε χώραν ἐν
Σκοπίοις τὸ πρῶτον συνέδριον τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου τῆς Λαϊκῆς δημοκρα-
τίας τῆς Μακεδονίας, μετέσχον δὲ εἰς τοῦτο ἀντιπρόσωποι τῆς Μακεδονίας
τοῦ Πιρίν καὶ τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου. Εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο ὁ πρω-
θυπουργὸς τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας Λαζάρ Κουλισέβσκι

1. Christidès, σελ. 116.

2. Ἡ ἐνέργειά των αὕτη ἦτο ἀκόλουθος πρὸς τὴν κατὰ τὴν κατοχὴν ἀσκηθεῖ-
σαν προπαγάνδαν καὶ πολιτικὴν των. Christidès, σελ. 116.

3. Οἱ Ἀγγλοι βουλευταὶ Οὐίλκις, Γρήγγουντ, Ἐντελμαν κλπ., γνωστοὶ συνο-
δοιποροὶ, παρέσθραν πολλοὺς καλοπίστους πολιτικοὺς μὲ τὰς συνοδοιπορικὰς των
ἀπόψεις. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 38. — Millis, σελ. 303.

ἀνέλυσε τὴν δρᾶσιν τῆς Κυβερνήσεώς του ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐνσωμάτωσιν ὄλων τῶν τμημάτων τῆς Μακεδονίας¹. Κατ' αὐτὸν καὶ οἱ Βούλγαροι ἀντιπρόσωποι κατόπιν ἐντολῆς τῆς Μόσχας εἶχον ἀποδεχθῆ τὴν γιουγκοσλαβικὴν λύσιν τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος, ἂν καὶ βραδύτερον ἀπεκήρυξαν αὐτήν². Τὸ συνέδριον εἰς ψήφισμά του ἐξέφρασε σαφῆ τὴν θέλησιν τοῦ «Μακεδονικοῦ λαοῦ ὄλων τῶν τμημάτων τῆς Μακεδονίας νὰ καταστοῦν ἐλεύθεροι καὶ ἠνωμένοι ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας». Εἰς διάγγελμα δὲ πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας ἐκ Μακεδονίας τὸ συνέδριον ἔλεγεν ἐπὶ λέξει: «Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἀδελφῶν μας τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Βουλγαρικῆς Μακεδονίας παρέστησαν εἰς τὸ πρῶτον τοῦτο συνέδριον τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου ὡς φίλιτατοι ξένοι μας. Τὸ συνέδριον τοῦτο διεκήρυξε τὴν ἀμετάσπαστον ἀπόφασιν τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ ὄλων τῶν τμημάτων τῆς Μακεδονίας νὰ ἐνωθῶσιν εἰς μίαν Μακεδονικὴν δημοκρατίαν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὅμοσπύδου Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας»³.

Ἡ «Μπόρμπα» τῆς 26ης Αὐγούστου 1946 εἰς κύριον ἄρθρον της ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου» ἔγραφε τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά. «Οἱ Μακεδόνας, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίσθησαν διὰ τὴν ἐλευθερίαν των εἰς τὰς ἑλληνικὰς (!) ἀνταρτικὰς ομάδας, ἀνέμενον φυσικὰ ὅτι ὁ πόλεμος αὐτὸς θὰ τοὺς ἔδιδεν ἐν τῷ πνεύματι τῆς διακηρύξεως τῶν Μεγάλων Συμμάχων τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς καὶ ἐνώσεως μετὰ τῶν ἀδελφῶν των... Οἱ Ἕλληνες ἱμπεριαλισταὶ δὲν ἔχουν κανὲν δικαίωμα νὰ κρατοῦν περισσότερον ὑπὸ τὸν ζυγὸν των τοὺς Μακεδόνας. Δὲν δύνανται πλέον νὰ προφασίζωνται ὅτι τὸ Βελιγράδι καὶ ἡ Σόφια καταδυναστεύουν ἐπίσης τμήματα τῆς Μακεδονίας καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐλεύθερος Μακεδονικὸς λαὸς με κρατικὴν ὀργάνωσιν... Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀποτελεῖ μέρος τοῦ διεξαγομένου ἀγῶνος διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν δημοκρατίαν καὶ διὰ τὴν αὐτοδιάθεσιν τῶν λαῶν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ χώρα μας δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἀδιάφορος πρὸ τῆς ἐξοντώσεως τῶν πληθυσμῶν μας ἐν Ἑλλάδι (;;) καὶ τοῦ δικαιώματος αὐτῶν νὰ ἀξιῶσιν ἐπιλογὴν καὶ τὴν ἐνωσίν των με τοὺς ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ ἀδελφούς των»⁴.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὁ Δημήτριος Βλάχωφ, πρόεδρος τότε τῆς Κυβερνήσεως τῆς Γιουγκοσλαβικῆς Μακεδονίας, εἰς λόγον του, ἐκφωνηθέντα εἰς Μοναστήριον τὴν 12^{ην} Σεπτεμβρίου 1946⁵, ἔλεγε: «Δηλοῦμεν ἀπροκα-

1. Ἐφημερὶς Βελιγραδίου «Μπόρμπα» τῆς 7ης Αὐγούστου 1946.

2. Ἐφημερὶς Σόφιας «Ζεμλεντέλοχο Ζνάμε» τῆς 8ης Αὐγούστου 1946.

3. Ἐφημερὶς Σόφιας «Ζεμλεντέλοχο Ζνάμε» τῆς 8ης Αὐγούστου 1946.—C h r i s t i d è s, σελ. 114 καὶ 115.

4. Δύο χρόνια πολέμου, σελ. 19-20.

5. Ἐδημοσιεύθη εἰς ἐφημερίδα «Νόβα Μακεντόνια» Σκοπίων τῆ 26-9-1947.—Κύρου, σελ. 96.

λύπτως ὅτι ἡ Ἑλλὰς οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἐπὶ τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου. Ὁ Μακεδονικὸς λαὸς ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἔνωσίν του μέσα εἰς τὴν Μακεδονικὴν λαϊκὴν δημοκρατίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἀδιαίρετον μέλος τῆς ὁμοσπονδίας τῶν λαϊκῶν δημοκρατιῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας¹. Τὰ αὐτὰ ἐδήλου ὁ ἴδιος εἰς συγκέντρωσιν δημοσιογράφων ἐν Παρισίοις² καθὼς καὶ εἰς τοὺς προεκλογικοὺς του λόγους κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ Σεπτεμβρίου 1946.

Τὴν 6^{ην} Ὀκτωβρίου 1946 ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας Μακεδονίας Λαζάρ Κουλισέβσκι εἰς λόγον του ἔλεγε: «Τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως τῆς Μακεδονίας ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Γιουγκοσλαβίας τοῦ Τίτο περιελήφθη ἐντὸς τοῦ προγράμματος τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ μετώπου ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἰδρύσεώς του. Ἡ μὲ ἴσα δικαιώματα ὁμόσπονδος ἔνωσις ἐμφανίζει τὴν δικαίαν καὶ μόνην δυνατὴν λύσιν τοῦ Μακεδονικοῦ προβλήματος». Καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας³, 11 Ὀκτωβρίου 1946, ἀποκαλύπτων τὸν ἀνδριάντα τοῦ Βουλγάρου κομιτατζῆ καὶ παλαιοῦ συνεργάτου του Γκότσε Ντέλτσεφ, (ὅτε ὁ Κουλισέβσκι δὲν ἦτο «Γιουγκοσλαῦος» ἀλλὰ Βούλγαρος, οἷος εἶναι καὶ σήμερον), ἔλεγε: «Οἱ πολεμισταὶ μας τὴν 11^{ην} Ὀκτωβρίου ἠγωνίσθησαν, διαρκοῦντος τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου, διὰ μίαν ἐλευθέραν καὶ ἠνωμένην Μακεδονίαν καὶ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἐνοποίησιν τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιοῦ, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἐνοποίησιν τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ». Ὁ δὲ συνέεδρος Μποζίν Προντάνωφ ἔχαιρέτισε τὴν συγκέντρωσιν ἕξ ὀνόματος τῶν ἐξορίστων παρτιζάνων τοῦ Ἴλιν - Ντέν μὲ τὰς λέξεις: «Μὲ τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῶν λαῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας, τοῦ ἐρυθροῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στρατάρχου Στάλιν ἐλπίζομεν ὅτι δλόκληρος ἡ Μακεδονία θὰ ἐνοποιηθῆ καὶ θὰ ἐλευθερωθῆ⁴».

Τὴν 16^{ην} Ὀκτωβρίου 1946 ὁ Τίτο ἐδήλωσε πρὸς Ἀμερικανὸν δημοσιογράφον: «Δὲν δυνάμεθα νὰ μείνωμεν ἀδιάφοροι πρὸ διώξεων τοῦ μακεδονικοῦ πληθυσμοῦ⁵ θὰ ἀλάβωμεν μέτρα, διὰ νὰ θέσωμεν τέρμα εἰς τὴν ἀσκου-

1. Ἐπιβουλὴ, σελ. 55.

2. «Μπόρμπα» τῆς 19^{ης} Σεπτεμβρίου 1946.

3. «Νόβα Μακεντόνια» τῆς 26^{ης} Σεπτεμβρίου 1946. Βλ. ἐπίσης καὶ ἔκθεσιν Λαζ. Κουλισέβσκι, προέδρου Λαϊκῆς δημοκρατίας Μακεδονίας (Σκοπίων) καὶ γενικοῦ γραμματέως τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου Μακεδονίας, ἀναγνωσθεῖσαν τὴν 3-10-46, δευτέραν ἡμέραν ἐργασιῶν τοῦ 1^{ου} συνεδρίου τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου Μακεδονίας, ὁμιλήσαντος περὶ «ἰσχυρῶν προστατῶν» κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἐν Σκοπίοις ἀνδριάντος τοῦ Γκότσε Ντέλτσεφ ἐν «Νόβα Μακεντόνια» Σκοπίων τῆς 4-10-46 καὶ «Μπόρμπα» Βελιγραδίου τῆ 7-10-46. Ἐπιβουλὴ, σελ. 59. Ἐπιστολὴν Δημ. Βλάχωφ, ἂντιπροέδρου Γιουγκοσλαβικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως πρὸς τὸ ἴδιον συνέδριον ἐν «Νόβα Μακεντόνια» τῆς 6-10-46. Σωρεῖαν δηλώσεων ἀρθρῶν ἐφημερίδων περὶ τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου ἐν «Μπόρμπα» 26-10-46, καθὼς καὶ ψήφισμα τοῦ ἄνω συνεδρίου.

4. Christidès, σελ. 114-115. — Δύο χρόνια πολέμου, σελ. 21.

μένην κατὰ τῶν μειονοτήτων τρομοκρατίαν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ τοῦ Αἰγαίου».

Ὅμοιαι ἐκδηλώσεις ἐγένοντο καὶ καθ' ὅλην τὴν Βουλγαρίαν. Τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1946 εἰς συνέδριον, γενόμενον ἐν Ράζλογ τῆς Βουλγαρίας (τῆς περιοχῆς τοῦ Πιρίν), ὁ πρόεδρος τοῦ Οἰκονομικοῦ συμβουλίου τῆς Βουλγαρίας Ντόμπρι Τερπέτσεφ ἐξεφώνησε λόγον, καθ' ὃν «Δὲν ὑφίστανται καθόλου τρεῖς Μακεδονίαι, Βουλγαρική, Σερβική καὶ Ἑλληνική. Μιὰ καὶ μόνη Μακεδονία ὑπάρχει, ἐκτεινομένη ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ, τῇ Γιουγκοσλαυίᾳ καὶ τῇ Ἑλλάδι, ἣτις θὰ ἀποτελέσῃ τελικῶς ἐν ἐνιαίῳ σύνολον. Ἡ Γιουγκοσλαυία καὶ Βουλγαρία εἶναι ἕτοιμαὶ νὰ κάμουν πᾶν τὸ ἐπ' αὐταῖς, διὰ νὰ εὐνοήσουν τὴν ἔνωσιν τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ ἐν τῇ Λαϊκῇ δημοκρατίᾳ τῆς Μακεδονίας εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὅμοσπόνδου δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαυίας»¹.

Ὁ Βλαδημίρ Ποπτόμοφ, βουλευτὴς τῆς Σοβράνιε καὶ μέλος τοῦ Πολιτικοῦ γραφείου τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας (μετέπειτα ὑπουργὸς τῶν ἔξωτερικῶν), εἰς λόγον του ἐν Ἄνω Τζουμαγιᾶ² ἔλεγεν ὅτι «ἐν μόνον τμῆμα τῆς Μακεδονίας ἀπηλευθερώθη. Μέγα μέρος τῆς Μακεδονίας στενάξει ἀκόμη ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Ἑλλήνων μοναρχοφασιστῶν».

Ὁ Χρῖστος Στουτσεφ ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου Μακεδονίας (16 Ἰουλίου 1946) ἔλεγε: «Ὁ Μακεδονικὸς λαὸς ἔθεσεν ὑγιᾶ τὰ θεμέλια τοῦ νέου Μακεδονικοῦ κράτους καὶ σήμερον οὐδεὶς πλέον δύναται νὰ ἀμφιβιάλλῃ ὅτι ἡ ἔνωσις ὀλοκλήρου τῆς Μακεδονίας θὰ πραγματοποιηθῇ γῦρο ἀπὸ τὸν πυρῆνα αὐτὸν τῆς νέας Μακεδονικῆς δημοκρατίας ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Γιουγκοσλαυίας τοῦ Τίτο»³.

Τὸ «Μακεντόνσκο Ζνάμε» τῆς 23ης Σεπτεμβρίου 1946 ἐτόνιζε τὴν ἀξίωσιν τοῦ λαοῦ τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας (Σκοπίων) περὶ ἐνώσεως τῶν τριῶν τμημάτων αὐτῆς εἰς τὰ πλαίσια τῆς Ὅμοσπονδιακῆς δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαυίας καὶ ὥριζε λεπτομερῶς τὰ ὅρια αὐτῆς καθορίζουσα πρὸς νότον τὸν ροῦν τοῦ Ἀλιάκμονος.

Κατὰ τὴν ἐν Σκοπίοις Ἐθνικὴν ἑορτὴν τῆς 11ης Ὀκτωβρίου 1946, καθ' ἣν ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Ντέλτσεφ, προσέβησαν εἰς ἀναλόγους δηλώσεις οἱ παριστάμενοι Βούλγαροι ἐκπρόσωποι Στέφανος Ἀβράμοφ, πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἰλίν Ντέν, καὶ Μπογοῖε Φῶτεφ, πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Σοβράνιε.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς Γιουγκοσλαυίας καὶ Βουλγαρίας ἦσαν ἀγαθώταται, διότι τῶν δύο κρατῶν προΐσταντο δύο σημαίνοντες κομμουνισταὶ ἡγέται τῆς Γ' Διεθνοῦς, ὁ Δημητρώφ, ὅστις ἔγινε πρω-

1. Christidès, σελ. 115. — Δύο χρόνια πολέμου, σελ. 22.

2. «Ραμπογνίτσεσκο Ντέλο» τῆς 25ης Ἀπριλίου 1946.

3. «Μπόρμπα» τῆς 7ης Αὐγούστου 1946.

θυπουργὸς τῆς Βουλγαρίας ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1946, καὶ ὁ Τίτο. Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ νέα γραμμὴ τῆς κατευθύνσεως τῆς σλαυικῆς προπαγάνδας ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας εἶχε δοθῆ ἀπὸ τὸ Κρεμλίνον, οἱ δύο ὡς ἄνω ἡγέται κατηύθυνον εἰς τὰς χώρας των τὰ ρεύματα συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς καὶ τὰ συνθήματα τῆς Μόσχας. Οἱ Βούλγαροι ἐθνικισταὶ δὲν συμφωνοῦν πρὸς τοὺς κομμουνιστάς, ἀλλὰ εὐρίσκονται ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ ἀντιδράσουν λόγῳ τοῦ καθεστώτος. Οἱ Βούλγαροι εἶχον ἀγωνισθῆ ἐπὶ ἔτη ὡς προπομπὸς τῆς Ρωσίας καὶ εἶχον πλέξει ὄνειρα διὰ τὴν διὰ λογαριασμόν των ἀπορρόφησιν τῆς Μακεδονίας, ὡς ἐκ τούτου μὲ κάποιαν θλίψιν ἔβλεπον νὰ σβήνουν αἱ ἐλπίδες των καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ προτιμῶνται ἤδη οἱ Σέρβοι. Λόγῳ ὁμως τῆς μορφῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ καθεστώτος τῆς Βουλγαρίας δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ ἐξωτερίκευσις οἰασδήποτε ἀντιδράσεως¹. Μόνον μερικοὶ Βούλγαροι τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐν Καναδᾷ ἠρκέσθησαν εἰς διαμαρτυρίας διὰ τὴν νέαν τακτικὴν τῆς Ρωσίας καὶ τοῦ Τίτο καὶ ἐδήλωσαν ὅτι ἐμμένουν εἰς τὴν δημιουργίαν ἀνεξαρτήτου μακεδονικοῦ κράτους². Ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Βουλγαρίας ἀντιπολιτευσὶς ἐφωμώθη. Οὕτω τὴν 10^{ην} Δεκεμβρίου 1946 ἐγένετο ἐπερωτήσις εἰς τὴν Σοβράνιε ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Νευροκοπίου Μπόρις Η. Τσάντζεφ σχετικῶς μὲ ὑποστήριξιν ὑπὸ τοῦ τύπου τῆς ἐνσωματώσεως τῆς Μακεδονίας τοῦ Πιρίν εἰς τὴν Γιουγκοσλαυίαν, ὅστις εἶπεν ὅτι «ὁ βουλγαρικὸς πληθυσμὸς αὐτῆς ἀποστέργει τὴν ἐνσωμάτωσιν καὶ κακίξει τὴν προπαγανδιστικὴν δραστηριότητα τῶν Γιουγκοσλαύων, ὑποστηριζομένην ὑπὸ τῶν ἡγετῶν τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας»³. Ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις κατ' ἀπόφασιν τῆς Σοβράνιε, ληφθεῖσαν τῇ προτάσει τοῦ πρωθυπουργοῦ Γ. Δημητρώφ, ἀνεβλήθη ἐπ' ὄριστον⁴. Ἡ ἀντιπολιτευομένη ἐφημερὶς «Σβομποντὶν Ναδδερ» τῆς 17^{ης} Δεκεμβρίου 1946 ἐδημοσίευσεν ἐπιστολὴν πολιτῶν τοῦ νομοῦ Ἄνω Τζουμαγιᾶς, οἷτινες ἠὲχαρίστουν τὸν Νικόλα Πέτκωφ, γενικὸν γραμματέα τοῦ ἀντιπολιτευομένου Ἀγροτικοῦ κόμματος, καὶ τὸν Κώστα Λούλτσεφ, γενικὸν γραμματέα τοῦ ἀντιπολιτευομένου Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος, διὰ τὴν καταπολέμησιν ὑπ' αὐτῶν τῆς προπαγάνδας περὶ ἐνώσεως τοῦ νομοῦ

1. Ἐπιβουλή, σελ. 67.

2. Σήμερον μεγαλυτέραν ἀντίδρασιν διεξάγουν οἱ Βεμπερισταὶ τοῦ Καναδά καὶ τῆς Ἀμερικῆς (ὄπαδοὶ τοῦ παλαιοῦ Βουλγαρικοῦ κοιμητάτου), ἀποβλέποντες εἰς τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας μὲ ἀπώτερον σκοπὸν νὰ προσαρτηθῆ αὕτη εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Οἱ ὄπαδοὶ τῶν Βεμπεριστῶν κατεδιώχθησαν ἐν Μακεδονίᾳ ὑπὸ τοῦ ΝΟΦ. Ἐπιστολὴ Γιουγκοσλαύου συνταγματάρχου Πέτσε Τράϊκωφ, φρουράρχου Σκοπίων, πρὸς τὸν ἐν Καναδᾷ φίλον του Νικόλα Γουόσλεφ. Ἐφημερὶς «Νόβογιε Βρέμια» (Νέοι καιροί) Τορόντο Καναδᾷ τῆς 26^{ης} Ἀπριλίου 1946. — Ζ α φ ε ι ρ ο π ο ὕ λ ο υ, σελ. 138. — Ἐπιβουλή, σελ. 51.

3. «Ναρόντινο Ζεμλεντέλσκο Ζνάμε» Σόφιας τῆς 12^{ης} Δεκεμβρίου 1946.

4. «Ὁτετσέστβεν Φρόντι» τῆς 19^{ης} Δεκεμβρίου 1946.

Ἄνω Τζουμαγιᾶς μετὰ τῆς Γιουγκοσλαυικῆς Μακεδονίας: «Μὲ ἐλαφρότητα, ἔλεγεν αὕτη, πρωτοφανῆ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ μας, μᾶς παραχωροῦν εἰς ξένους ἄτομα, τὰ ὅποια ποτὲ δὲν ἐξουσιοδοτήθησαν πρὸς τοῦτο ὑφ' ἡμῶν οὔτε δὲ καὶ ἔχουν πληρεξουσιότητα. Ὁ βουλγαρικὸς λαὸς εἰς οὐδένα θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀποσπάσῃ τμῆμα τοῦ ἐδάφους του. Δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν δημιουργίαν ἀνυπάρχτου διὰ τὸν βουλγαρικὸν λαόν, ἄνευ κομματικῆς διακρίσεως, ζητήματος νομοῦ Ἄνω Τζουμαγιᾶς ὑπὸ τὸ ὄνομα Μακεδονία τοῦ Πιρίν».

Τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1946 διενηργήθη ἀπογραφή εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Μακεδονίαν (τοῦ Πιρίν), κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ κάτοικοι κατόπιν ὑποδείξεως τῆς Κυβερνήσεως τῆς Σόφιας (τοῦ Δημητρώφ) ἀπεγράφησαν οὐχὶ ὡς Βούλγαροι, ἀλλὰ ὡς Μακεδόνες, πρᾶγμα, ὅπερ ἐπροκάλεσε τὴν ἐξέγερσιν τῆς βουλγαρικῆς ἀντιπολιτεύσεως¹. Οὕτω ἀπὸ τοῦ 1945 καὶ ἐντεῦθεν αἱ διάφοροι γιουγκοσλαυικαὶ καὶ βουλγαρικαὶ πολιτικαὶ προσωπικότητες διακηρῦσσον ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία (ἡ Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου) πρέπει νὰ ἐνωθῆ μὲ τὴν Λαϊκὴν δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας (τῶν Σκοπίων) ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Γιουγκοσλαυικῆς ὁμοσπονδίας², ὃ δὲ Ν. Ζαχαριάδης, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ ΚΚΕ, κατόπιν συνεννοήσεων μὲ τοὺς ἡγέτας τῆς Γιουγκοσλαυίας ἀπεδέχθη τὰς ἀπόψεις των καὶ συγκατετέθη διὰ τὴν συμφώνως πρὸς ταύτας ἐπίλυσιν τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος³.

Ἀπὸ τῆς 12ης Αὐγούστου 1946 τὰς μεμονωμένας εἰσβολὰς συμμοριῶν ἐκ Γιουγκοσλαυίας, Ἀλβανίας καὶ Βουλγαρίας ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους διεδέχθη ἀθρόα εἰσβολὴ τοιοῦτων, ἄριστα ἐξωπλισμένων καὶ μὲ ἀρχηγὸς κατὰ τὸ πλεῖστον μὴ Ἑλλήνας⁴. Ἡ κυρία προσπάθεια τῶν συμμοριτῶν ἔτεινε νὰ καταλάβουν διάφορα ἐπαρχιακὰ κέντρα πρὸς δημιουργίαν ἐντυπώσεων. Οὕτω περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου 1946 κατελήφθη ἡ Δεσκάτη, τὸν δὲ Νοέμβριον τὸ Σκρά, ὅπου οἱ συμμοριταὶ προέβησαν εἰς ἀνηκούστους ἀγριότητας⁵. Πρὸ τῆς ἀνοικτῆς αὐτῆς ἐπιθέσεως, τῆς Γιουγκοσλαυίας ἰδίως,

1. Περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἐν Βουλγαρίᾳ (καὶ Ρουμανίᾳ) κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1946 καὶ περὶ τῶν ἐκλογῶν ἐν Βουλγαρίᾳ τοῦ Νοεμβρίου 1946 βλ. Woodhouse, σελ. 272.

2. Δηλώσεις τοῦ βουλευτοῦ Νικόλωφ εἰς «Μακεντόνσκο Ζνάμε» τῆς Σόφιας 22-11-45. Ἐπιβουλὴ, σελ. 60.

3. Κύρου, σελ. 97. Τὰ «Νέα Χρονικά» τοῦ Λονδίνου τῆς 12ης Δεκεμβρίου 1946 ἐδημοσίευσαν δηλώσεις τοῦ Ν. Ζαχαριάδη, σχετικὰς μὲ τὸ ΝΟΦ καὶ τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα.

4. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 82. Ὅσακις ἐφονεύοντο οὗτοι πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀναγνώσεώς των ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων λόγῳ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου των, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀπεγμνοῦντο ὑπὸ τῶν συντρόφων των παντὸς στοιχείου, τὸ ὅποιον ἠδύνατο νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ταυτότητά των, προσέτι ἀπεκεφαλίζοντο καὶ ἡ κεφαλὴ των ἀπαγομένη ἐθάπτετο ἀλλαχοῦ ἐν κρυπτῷ, διὰ νὰ μὴ τυχὸν ἀνευρεθῆ.

5. Woodhouse, σελ. 270.

κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς προσπαθείας δημιουργίας ὄχι μόνον ἐν τῇ Βορείῳ Ἑλλάδι ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νοτιωτάτῃ ἀκόμη πεδίου πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων πρὸς παροχὴν εἰς τοὺς ξένους τῆς ψευδοῦς ἐντυπώσεως περὶ δῆθεν καθολικῆς λαϊκῆς ἐξεγέρσεως κατὰ τῆς «μοναρχοφασιστικῆς κυβερνήσεως» καὶ περὶ δῆθεν «ἐμφυλίου πολέμου» ἢ Ἑλλάς ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ τὴν ἱταμὴν πρόκλησιν καὶ νὰ ἀντεπεξέλθῃ μόνη τῆς εἰς ἔνοπλον ἀγῶνα πρὸς συντριβὴν τῶν σλαυοκινήτων κομμουνιστικῶν συμμοριῶν.

Ἡ ἐξιστόρησις τοῦ ἐν Ἑλλάδι συμμοριακοῦ πολέμου κατὰ τὰ ἔτη 1946 - 1949, ὅστις λόγῳ τῆς εὐρύτητος καὶ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν περιοχῶν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῆς μεγάλης χρονικῆς διαρκείας του περιλαμβάνει πλουσίαν κακοποιὸν δρᾶσιν τῶν μισθοφορησάντων εἰς τοὺς Σλαύους Ἑλλήνων προδοτῶν καὶ σελίδας ἡρωϊσμοῦ καὶ ἀφθάστου δόξης οὐ μόνον τῆς στρατευθείσης νεολαίας τοῦ ἀγωνιζομένου ἔθνους, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἐν ὅσονδῆποτε περιληπτικῇ συντομίᾳ εἰς τὰ στενὰ πλαίσια τῆς παρουσίας μελέτης. Δι' αὐτὸ περιορίσθημεν κατ' ἀνάγκην εἰς τὰς ἀπολύτως ἐπιβεβλημένας γενικότητας καὶ ἀφήνομεν εἰς τὸν μέλλοντα ἱστορικὸν τὸ καθῆκον τῆς ἐξυμνήσεως τῶν ἀγῶνων τῆς φυλῆς κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, ἀγῶνων, οἵτινες ἀποτελοῦν μίαν ἀπὸ τὰς ὠραιότερας σελίδας τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

7. Ἡ συζήτησις τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος εἰς τὸν ΟΗΕ κατὰ τὰ ἔτη 1945—47

Εὐθύς ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς χώρας μας τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Ρωσίας ἐθίγη εἰς ὅλας τὰς γενομένας διεθνεῖς συγκεντρώσεις. Περὶ τῶν διασκέψεων τῆς Γιάλτας καὶ τοῦ Πότσδαμ διελάβομεν ἐν ἐκτάσει ἐν τοῖς πρόσθεν. Νῦν θὰ ἐξετάσωμεν ἐν συντόμῳ τὰς ἐπακολουθήσασας διεθνεῖς συνόδους τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν τῶν πέντε Μεγάλων Δυνάμεων, τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας αὐτοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1945 μέχρι καὶ τῆς Διασκέψεως τῆς εἰρήνης τῶν Παρισίων τοῦ 1946.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1945 ἐλάμβανε χώραν ἐν Ἀγίῳ Φραγκίσκῳ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἡ πρώτη γενικὴ συνέλευσις τοῦ ΟΗΕ. Κατὰ ταύτην ὁ Μολότωφ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολύτως ἀφορμῆς ἤρχισεν ἐπιτιθέμενος κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὡς χώρας μὴ δημοκρατικῆς¹. Τότε ὁ Ἥντεν εἶπε πρὸς τὸν Στετ-

1. Byrnes, σελ. 98. — Dulles, σελ. 34. Ὡς γνωστὸν τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου 1943 ἐν Μόσχᾳ ἐγένετο ἡ δῆλωσις τῶν τεσσάρων ἐθνῶν (Μ. Βρετανίας, Ἠνωμένων Πολιτειῶν, Ρωσίας καὶ Κίνας) περὶ ἰδρύσεως παγκοσμίου ὁργανώσεως, τὴν δὲ

τίνους ὅτι ἐπέσθη ὅτι «κάτι συνέβη εἰς Μόσχαν» μετὰ τὴν Διάσκεψιν τῆς Γιάλτας καὶ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις ἤρχισε νὰ μεταβάλλῃ τὴν διὰ τῶν ἐκεῖ ὑπογραφεισῶν συμφωνιῶν ἐκφρασθεῖσαν πολιτικὴν τῆς¹.

Κατὰ τὴν ταυτοχρόνως συνελθοῦσαν ἐν Λονδίῳ Διάσκεψιν τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν τῶν Μεγάλων, πρώτην μεγάλην μεταπολεμικὴν διάσκεψίν των² (11 Σεπτεμβρίου μέχρι 3 Ὀκτωβρίου 1945), ἡ Ρωσία ὑπέβαλε νέον ὑπόμνημα περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως, ἐν ᾧ ἐτονίζετο ὅτι αὕτη παραμένει πάντοτε τεταμένη καὶ δύναται νὰ ἔξη δυσαρέστους συνεπειάς ὄχι μόνον διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς γείτονάς του³. Ἡ ρωσικὴ προκλητικὴ στάσις ἦτο πλέον ἀναμφισβήτητος καὶ κατενόησαν τότε οἱ Δυτικοὶ σύμμαχοι ὅτι ἔδει νὰ ἀναμορφώσουν τὴν ἔναντι τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως πολιτικὴν των, διότι ἐσημειοῦτο πλέον τὸ τέλος τοῦ πνεύματος τῶν προηγουμένων διασκέψεων τῆς Τεχεράνης, Γιάλτας καὶ Πότσδαμ⁴. Κατὰ τὰς σχετικὰς συζητήσεις ἀνέκλυψεν ὡς πρὸς τὰ Βαλκάνια ἀμερικανορωσικὴ διένεξις χωρὶς νὰ ἐπιλυθῇ μέχρι τέλους τῆς Διασκέψεως, ἀφήσασα τὸ Βαλκανικὸν πρόβλημα ὡς ἐν τῶν κυριωτέρων ἀντικειμένων συμφωνίας μεταξὺ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ τῶν Δυτικῶν Συμμάχων. Ὁ Byrnes δὲν ἦτο καλῶς πληροφορημένος περὶ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ Ρουμανίᾳ πραγμάτων πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ Μολότωφ, ὅστις τὸν ἐφιλοδώρει συχνότατα μὲ κακεντρεχῆ σκώμματα διὰ τὸ ἀπληροφόρητόν του⁵.

Κατὰ τὴν δευτέραν Διάσκεψιν τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν ἐν Μόσχᾳ⁶, γενομένην ἀπὸ 16ης μέχρι 21ης Δεκεμβρίου 1945, ἀνεκινήθη καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς Ρωσίας τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα, ἐξεδήλωσε δ' αὕτη καὶ πάλιν τὴν ἀντίθεσίν της κατὰ τῆς παρουσίας βρετανικῶν στρατευμάτων ἐν Ἑλλάδι⁷. Οὕτως ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1945 ἡ Ρωσία μετέβαλεν ἐμφανῶς πλέον τὴν ἕως τότε στάσιν της ἔναντι τῆς Ἑλλάδος. Τὴν μέχρι τοῦδε ἐπιδειχθεῖσαν ρωσικὴν ἀδιαφορίαν βαθμιαίως διεδέχθη ἀπροκάλυπτος ἐχθρότης. Αἱ κατωτέρω δύο

21ην Αὐγούστου 1944 συνήλθον εἰς Dumbarton Oaks τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν πρὸς διακανονισμόν τῶν λεπτομερειῶν τοῦ ὄργανισμοῦ. Ὁ χάρτης τοῦ ΟΗΕ ὑπεγράφη ἐν Ἀγίῳ Φραγκίσκῳ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1945. Foreign Affairs, τεύχος Ὀκτωβρίου 1945.

1. Stettinius, σελ. 310.

2. Dulles, σελ. 25.

3. Ἐκθεσις Συμβουλίου ἀσφαλείας 1945, σελ. 361.

4. Dulles, σελ. 26 καὶ 30. Κατὰ τὴν διάσκεψιν αὐτὴν τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν ἤρχισαν αἱ προκαταρκτικαὶ συζητήσεις διὰ τὰς συνθήκας εἰρήνης μετὰ τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν, τῆς Ἰταλίας καὶ Φιλλανδίας, αἵτινες ὑπεγράφησαν μόνον τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1947.

5. Ethridge, σελ. 183-184.

6. Dulles, The road to Teheran, σελ. 258. — Byrnes, σελ. 110.

7. Κόου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 28. — Ἐκθεσις Συμβουλίου ἀσφαλείας 1945, σελ. 436.

ἐνέργειαι ἐνώπιον τῆς ἐν Μόσχᾳ Διασκέψεως τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας ἦσαν ὁ προάγγελος τῆς ἐνάρξεως ἀγῶνος. Τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου 1945 τὸ ΕΑΜ ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐν Μόσχᾳ συνελθούσαν Διάσκεψιν τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν ὑπόμνημα σχετικὸν μὲ τὰς ἐν Ἑλλάδι διώξεις τῶν δημοκρατικῶν πολιτῶν καὶ ἡ Ρωσικὴ κυβέρνησις ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τούτων ἐπ' αὐτοῦ. Εἰς αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν ἀπέβλεπεν ἡ γενομένη ἓνα μῆνα βραδύτερον διὰ τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ ΟΗΕ πρὸς τὸ ἐν Λονδίῳ συνεδριάζον Συμβούλιον ἀσφαλείας ρωσικὴ προσφυγὴ τῆς 21ης Ἰανουαρίου 1946, ἡ ὁποία ἀφ' ἑνὸς μὲν κατήγγειλε τὴν Ἑλλάδα ὡς προτιθεμένην νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν βορείων γειτόνων της, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξίτηι τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων ἐξ Ἑλλάδος¹. Οὕτω ζητουμένης τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ ΟΗΕ ὅπως ἐξετάσῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν καὶ λάβῃ τὰ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 35 τοῦ καταστατικοῦ τοῦ ΟΗΕ ἐπιβαλλόμενα μέτρα, τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα ἀνήχθη εἰς διεθνῆς καὶ μετεβλήθη πλέον ριζικῶς ἢ διεθνῆς ὄψις τῆς παρουσίας τῶν βρετανικῶν στρατευμάτων ἐν Ἑλλάδι². Οὕτως ἀπὸ ἀπόψεως διεθνoῦς ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ρωσικοῦ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος σχεδίου ἀρχίζει μὲ τὴν προσφυγὴν τῆς Ρωσίας πρὸς τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας³, ἡ ὁποία ἓνα καὶ μόνον σκοπὸν εἶχε, νὰ τονώσῃ τὸν ἤδη ἀρξάμενον «τρίτον γῦρον» τοῦ κομμουνισμοῦ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ διασαλίσῃ ὅτι ὀπισθεν αὐτῶν ἴσταται προστάτις τῶν ἢ Ρωσία.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ σημειωθῆ, εἶναι ὅτι ὁ μόνος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀκριβῶς πληροφορημένος περὶ τοῦ ἐπικειμένου αὐτοῦ ρωσικοῦ διαβήματος, τὸ ὁποῖον ἔπεσεν ὡς πραγματικὴ διπλωματικὴ βόμβα εἰς τοὺς διεθνεῖς κύκλους, ἦτο τὸ ΚΚΕ, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀνατεθῆ ὑπὸ τῆς Κομινφόρμ ἀπὸ καιροῦ ἢ φροντίς νὰ συλλέξῃ παντὸς εἴδους στηρίγματα καὶ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα νὰ θεμελιώσουν τὴν ρωσικὴν προσφυγὴν. Καὶ τὸ ΚΚΕ πράγματι συνεμορφώθη πλήρως πρὸς τὴν ἐντολὴν αὐτήν. Ἐνῶ λοιπὸν ἡ προσφυγὴ τῆς Ρωσίας, ὑποβλήθεισα ὑπὸ τοῦ Γκρομίνκο⁴, ἐπιπτεν

1. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 349. Βλ. ἐπιστολὴν Ρώσου ἀντιπροσώπου Γκρομίνκο ἀπὸ 21ης Ἰανουαρίου 1946 εἰς σελ. 73 Παραρτήματος ἀρ. 1 Πρακτικῶν Συμβουλίου Ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946 καὶ εἰς σελ. 74 ἐπιστολὴν τοῦ Ἑλληνοῦ ἀντιπροσώπου Ἀγνίδου, καταθέσαντος δῆλωσιν ἐπιτροπῆς ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων Ἑλλάδος. Πρβλ ἀγόρευσιν Βισίνσκου τῆς 20ῆς Ὀκτωβρίου 1947 εἰς 2αν Γεν. Συνέλευσιν. Πρακτικὰ 2ας Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ, σελ. 360.

2. Livre sur la Grèce, σελ. 114-115. — Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 439.

3. Ἐκθεσις Συμβουλίου ἀσφαλείας 1946, σελ. 360. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας 1946, σελ. 439.

4. Περὶ τοῦ Α. Α. Γκρομίνκο βλ. Smith, σελ. 73.

εἰς τὸ Λονδῖνον, ὅπως ἐγράφετο τότε εἰς ὅλας τὰς ξένας ἐφημερίδας, ὡς βόμβα, ἐκπλήξασα τοὺς πάντας καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν συνοδοιπόρον ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος Ἰ. Σοφριανόπουλον, τὸ Πολιτικὸν γραφεῖον τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ ἐξέδιδε κατὰ τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ἡμέραν, 21^ην Ἰανουαρίου 1946, καὶ μάλιστα ὀλίγας ὥρας ἐνωρίτερον, ἀνακοίνωσιν, ἡ ὁποία καὶ εἰς τὴν διατύπωσιν ἀκόμη ἦτο τελείως ταυτόσημος μετὰ τὴν ρωσικὴν προσφυγὴν: «Ἡ ταπεινώσις τῆς βρεττανικῆς κατοχῆς τῆς Ἑλλάδας, ἔλεγε, πρέπει ἀμέσως νὰ τελειώσῃ. Τὰ βρεττανικὰ στρατεύματα κατοχῆς πρέπει νὰ φύγουν ἀμέσως ἀπὸ τὸν τόπο, γιὰ νὰ μπορῆ ὁ κυρίαρχος λαὸς σίγουρα καὶ χωρὶς ἀναβολὴ νὰ ξεκαθαρίσῃ μετὰ τὰς δικὰς του δυνάμεις τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν»¹. Εἰς τὴν ἀνακοίνωσίν του αὐτὴν τῆς 21^{ης} Ἰανουαρίου 1946 τὸ ΚΚΕ ἀπέδιδε τὴν «πρωταρχικὴ καὶ κύρια εὐθύνη» διὰ τὴν δημιουργηθεῖσαν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν εἰς τὴν ἐπίσημον ἀγγλικὴν πολιτικὴν καὶ εἰς τὰς «ἀγγλικὰς ἀρχὰς κατοχῆς» ἐν Ἑλλάδι, προέβαινε δὲ εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν σειρᾶς ὅλης κατηγοριῶν ἐναντίον τῶν ἀγγλικῶν ἀρχῶν καὶ ἰδιαίτερος τῶν Ἄγγλων ὀργανωτῶν καὶ ἐκπαιδευτῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν σωμάτων ἀσφαλείας, τοὺς ὁποίους ἐνεφάνιζεν ὡς ὀργανοῦντας καὶ ἐξοπλίζοντας τοὺς δυναμικοὺς παράγοντας τῆς ἀκρας δεξιᾶς. Ταυτοχρόνως καὶ ἡ Κεντρικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ ΕΑΜ ἐξέδιδεν ἄλλην ἀνακοίνωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεφανίζετο ἡ «εἰδικὴ εὐθύνη» τῶν Ἄγγλων διὰ τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν. Τὸ κύριον αἴτημα, τὸ ὁποῖον διευτώθη τότε πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, ἦτο ἐκτὸς τοῦ σχηματισμοῦ «ἐθελοντικοῦ σώματος ἀπὸ πιστοὺς δημοκράτες δοκιμασμένους στὴν ἐθνικὴ ἀντίστασιν ποὺ θὰ ξεκαθαρίσῃ τὸν τόπο ἀπὸ τὸ μοναρχοφασιστικὸ μίαισμα», ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς χώρας ἀπὸ τὸ «ἀτιμωτικὸ καθεστὸς τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς καὶ ἡ ἄμεση ἀποχώρησις τῶν βρεττανικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα»².

Ἄλλὰ καὶ ἐνωρίτερον ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐπίσημον αὐτὴν ἐκδήλωσιν, τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ ΚΚΕ τῆς 21^{ης} Ἰανουαρίου 1946, τὸ ΚΚΕ ἐφρόντισε νὰ παρᾶσχη εἰς τὸν μέλλοντα νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ρωσικὴν προσφυγὴν εἰς τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας Ρῶσον ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν Βισίνσκυ τὰ ἀπαιτούμενα ἐπιχειρήματα. Ὁ Γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ΚΚΕ Ν. Ζαχαριάδης εἰς προσφώνησίν του πρὸς τὴν κομμουνιστικὴν «Ὀλομέλειαν Μακεδονίας καὶ Θράκης»³ κατήγγειλε κατηγορηματικῶς ὅτι ἡ Βόρειος Ἑλλὰς ἐγίνεν ὀρηκτήριον κατὰ τῆς Ἀλβανίας, Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας συμμοριῶν, ἐξοπλιζομένων ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν καθεστὸς καὶ χρησιμοποιουμένων παρ' αὐτοῦ, διὰ νὰ προκαλέσουν εἰς τὰς χώρας τῶν στάσεις ἐναντίον τῶν «λαϊκῶν δη-

1. Κ Ὑ ρ ο υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 21.

2. Κ Ὑ ρ ο υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 23.

3. «Ριζοσπάστης» τῆς 1^{ης} Ἰανουαρίου 1946.

μοκρατικῶν καθεστώτων». Διὰ τὴν μὴ ὑπάρξει καμμία ἀμφιβολία, ὅτι ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῶν ἐξωφρενικῶν αὐτῶν βεβαιώσεων ἦτο νὰ παρασταθῇ ἢ Ἑλλάς ὡς ἀποτελοῦσα ἀπειλὴν διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου, ὁ σύντροφος Ζαχαριάδης κατέληγεν εἰς τὴν προσφώνησιν αὐτὴν μὲ τὴν ἀνευ προσχημάτων δῆλωσιν, ὅτι: «Εἴμαστε κίνδυνος γιὰ τὴν εἰρήνην». Ἐπίσης ὀλίγας ἡμέρας ἀργότερον μετὰ τὴν σύνοδον τῆς «Ὀλομελείας» τοῦ ΚΚΕ καὶ ἀκριβῶς τὴν 13ῃν Ἰανουαρίου 1946 ὁ «Ριζοσπάστης» ἐδημοσίευσεν μακρὸν ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἄγριος διωγμὸς τῶν Σλαυομακεδόνων», εἰς τὸ ὁποῖον περιεγράφετο ἡ «τραγικὴ κατάστασις», ἡ δημιουργηθεῖσα διὰ τὴν ζωὴν «180.000 ψυχῶν τῆς σλαυομακεδονικῆς μειονότητος» καὶ ἐβεβαιούτο ὅτι τὸ τυραννικὸν ἀγγλοελληνικὸν καθεστῶς «ἐξασκεῖ ἀφάνταστη τρομοκρατικὴ καταπίεσι τῶν Σλαυομακεδόνων»¹. Οὕτως ὁ Βισίνσκυ, ἀναπτύσσων ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 1ῆς Φεβρουαρίου 1946 τὴν σοβιετικὴν προσφυγὴν², ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ εἰς τὰς ἀνακοινώσεις καὶ τὰς δημοσιογραφικὰς ἐκστρατείας τοῦ ΚΚΕ καὶ τοῦ ΕΑΜ ὅλα τὰ στοιχεῖα, πού τοῦ ἐχρειάζοντο, διὰ νὰ ἀποπειραθῇ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι «πράγματι» ἢ Ἑλλάς ὑπὸ τὸ ἀγγλοελληνικὸν αὐτὸ καθεστῶς ἀποτελεῖ ἐπικίνδυνον ἀπειλὴν διὰ τὴν εἰρήνην.

Ἡ ρωσικὴ αὐτὴ ἐνέργεια προκάλεσε κατάπληξιν εἰς τοὺς διεθνεῖς κύκλους τοῦ Λονδίνου, ἐχαρκτηρίσθη δὲ ἀπὸ τοὺς διπλωματικοὺς συνεργάτας τῶν μεγαλύτερων ἐφημερίδων ὡς ἀδικαιολόγητος αἰφνιδισμὸς. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος Ἰ. Σοφιανόπουλος, ὁ ὁποῖος ἐκαυχᾶτο ἰδιαιτέρως διὰ τὰς στενάς του σχέσεις μὲ τὸν Μανουήλσκι, ἀντιπρόσωπον τότε τῆς Οὐκρανίας, ἦτο καὶ αὐτὸς τόσον ἀκατατόπιστος διὰ τὸν ρωσικὸν αἰφνιδισμὸν, ὥστε τὴν παραμονὴν μόλις εἶχε βεβαιώσει τὸν Ἄγγλον ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν Ε. Μπέβιν ὅτι τὰ εἶχε προσωπικῶς καταφέρει τόσον καλὰ μὲ τοὺς Ρώσους, ὥστε δὲν θὰ ἐδημιουργοῦντο πλέον ζητήματα ἐξ ἀφορμῆς τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ Ἄγγλοι διπλωμάται καὶ ὁ ἀγγλικὸς τύπος δὲν ἀντελήφθησαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν πραγματικὸν χαρακτῆρα καὶ σκοπὸν τῆς ρωσικῆς προσφυγῆς καὶ ἀπέδιδον ταύτην ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Μόσχας νὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς ὑποβληθείσης πρό τινων ἡμερῶν εἰς τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας αἰτήσεως τῆς Περσικῆς κυβερνήσεως, ζητούσης τὴν βοήθειαν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἐκ τῆς χώρας τῆς ἀποχώρησιν τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων, τὰ ὁποῖα ἐζήτουν νὰ μεταβάλουν ριζικῶς τὸ ἐσωτερικὸν καθεστῶς τῆς Περσίας καὶ νὰ ἐπιβάλουν εἰς αὐτὴν τὸν κομμουνισμὸν³. Ἐπρεπε νὰ

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 22.

2. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 73-78 καὶ 92-100.

3. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 24-25.

παρέλθῃ ἀρκετὸς χρόνος, διὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸν ὅτι δὲν ἦτο μόνον συμπωματική ἢ ρωσική προσφυγή ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος, ἀλλ' ἀπέβλεπε πραγματικῶς εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς καταλλήλου διεθνoῦς ἀτμοσφαιρας, ὅπως δικαιολογηθῆ ἡ ἀρχομένη μεγάλη κομμουνιστικὴ ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος. Εἶχε δηλαδὴ ἡ ρωσικὴ προσφυγὴ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας πολὺ εὐρύτερον σκοπόν. Ἐπετέλει μέρος μεγάλου σχεδίου, τὸ ὁποῖον ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ ἐπιτύχῃ διὰ μιᾶς ἀποφασιστικῆς ἐπιθέσεως καὶ διὰ τῆς κάμψεως τῆς θελήσεως ἀντιστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τὴν πραγματοποιήσῃ ἐκεῖνον, τὸ ὁποῖον τὴν 30ὴν Ἰουλίου 1945 εἶχε ζητήσῃ ἐνώπιον τῆς Διασκέψεως τοῦ Πότσδαμ ὁ στρατάρχης Στάλιν, τῆς μεταβολῆς δηλαδὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς ρωσικὴν στρατιωτικὴν βάσιν ἢ διὰ τῆς ὑπὸ τῶν Ρώσων κατοχῆς, ἂν μὴ ὀλοκλήρου τῆς Μακεδονίας, τοῦλάχιστον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως.

Ἀπαντῶν εἰς τὸν Βισίνσκυ ὁ Ε. Μπέβιν εἰς τὸν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας ἐκφωνηθέντα λόγον του τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1946 ἔβεβαίον ὅτι ἡ μὲν Βουλγαρία εἶχε στρατὸν ὑπὸ τὰ ὄπλα ἄνω τῶν 100.000 ἀνδρῶν, ἡ δὲ Γιουγκοσλαβία 300.000. Περαιῶν ὁ Μπέβιν εἶπε: «Μετὰ δυσκολίας ἤμπορῶ νὰ πιστεύσω ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα ἤχθη ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας μόνον καὶ μόνον δι' ὅσα παρατηροῦνται ἐν Ἑλλάδι. Φαίνεται ὅτι ὑπάρχει βαθυτέρα αἰτία, τὴν ὁποίαν μόνον ἡ Σοβιετικὴ κυβέρνησις δύναται νὰ γνωρίζῃ»¹.

Ἡ τετραήμερος ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας πρώτη συζήτησις τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1946² δὲν κατέληξεν εἰς οὐσιαστικόν τι ἀποτέλεσμα, οὐδὲ ἐπέτυχε τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπόν, τὸν ὁποῖον ἐπεδίωκεν ἡ ρωσικὴ προσφυγὴ, ἀπετέλεσεν ὅμως σαφῆ, ἐπίσημον καὶ δημοσίαν ἐκδήλωσιν τῆς παγκοσμίου κομμουνιστικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν δημιουργίαν ἐν Ἑλλάδι τῆς καταστάσεως ἐκείνης, ἡ ὁποία ἐξυπηρετεῖ τὰ ρωσικὰ σχέδια.³ Ἡ ἐπίθεσις τῆς Ρωσίας εἰς τὸ πρῶτον συμβούλιον τοῦ ΟΗΕ κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς παρουσίας βρετανικῶν ἐν αὐτῇ στρατευμάτων

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 25. — Noel - Baker, σελ. 59 - 61.

2. Βλ. εἰς Πρακτικὰ ἀρ. 1 Συμβουλίου ἀσφαλείας, σελ. 78 - 88 καὶ 100 - 107. Ἀγόρευσις Βισίνσκυ, σελ. 73 - 78 καὶ 92 - 100, καὶ δῆλωσις Ἑλληνοῦ ἀντιπροσώπου Ἀγνιδου, σελ. 88 - 90 καὶ 108 - 110.

3. Woodhouse, σελ. 28 - 31. — Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 34 - 35.

4. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν Διασκεψιν τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν ἐν Παρισίοις (Ἀπρίλιος - Ἰούλιος 1946) ἐξητάσθη καὶ ὑπ' αὐτῶν τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα. Πρβλ. Smith, σελ. 235, ὅστις ὅμως δὲν ἀναφέρει ἂν ἐθίγη τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα.

5. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 52. Βλ. εἰς Πρακτικὰ ἀρ. 1 Συμβουλίου ἀσφαλείας ὀλοκλήρου τὴν ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος συζήτησιν ἀπὸ 17ης Ἰανουαρίου μέχρι 16ης Φεβρουαρίου 1946 εἰς σελ. 71 - 134 καὶ 254 - 263.

ἦτο ἐν ballon d'essai. Ὁ σκοπὸς τῆς Ρωσίας ἦτο νὰ χειροτερεύσῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐσωτερικὴν κατάστασιν, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὑστέραν ἐπέμβασίν της, τελικῶς δὲ νὰ κυριαρχήσῃ αὐτῆς¹.

Κατόπιν ἐπιμόνων αἰτήσεων τῶν Συμμάχων δυνάμεων ὅπως γίνουσι ἐν Ἑλλάδι ἐκλογαὶ πρὸς ἀνάδειξιν κοινοβουλευτικῆς κυβερνήσεως ἀπεφασίσθη ὅπως αὐταὶ ἐνεργηθοῦν τὴν 31^{ην} Μαρτίου 1946 ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως Σοφούλη καὶ ὑπὸ διεθνῆ ἔλεγχον παρατηρητῶν τοῦ ΟΗΕ. Τὴν 8^{ην} Φεβρουαρίου 1946 τὸ ΕΑΜ ἐζήτησε τὴν ἐκπροσώπησίν του ἐν τῇ κυβερνήσει, διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς ἐκλογάς. Τὴν 17^{ην} Φεβρουαρίου τὸ ΚΚΕ ἐξέδιδε διάγγελμα πρὸς τὸν λαὸν μὲ τὰς συνήθεις κατηγορίας, προβάλλον καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως τῆς Κύπρου μὲ τὴν Ἑλλάδα.² Ἡ Ρωσία, ἃν καὶ παρεκλήθη νὰ ἀποστείλῃ καὶ αὐτὴ τοὺς ἀντιπροσώπους της, διὰ νὰ ἐπιβλέψουσι εἰς τὰς ἐκλογάς, ἤρνηθη τοῦτο ἐπιμόμως. Ἡ ἀποχὴ τῆς Ρωσίας νὰ μετάσχῃ τῆς ἐπιβλέψεως τῶν ἑλληνικῶν ἐκλογῶν ἀπεσκόπει εἰς τὸ νὰ μὴ δοθῇ τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς Δυτικοὺς νὰ ἀξιόσουν νὰ ἐλέγξουν καὶ αὐτοὶ τὰς ἐκλογάς τῶν ἄλλων βαλκανικῶν χωρῶν. Ὅμοίως ὀφείλετο εἰς τὴν πιθανότητα, ὅτι θὰ ἠτιᾶτο ἢ ἀριστερά, καὶ διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἔλεγχον ἡ Ρωσία θὰ ἐστερεῖτο τοῦ δικαιώματος νὰ διατυπώσῃ κατηγορίας κατὰ τῶν ἐκλογῶν.³

Μετὰ προπαρασκευὴν ἐνὸς ὀλοκλήρου ἔτους ἀπὸ τῆς Συμφωνίας τῆς Βάρκιζας καὶ συγκεκριμένως τὸν Μάρτιον τοῦ 1946 ἤρξατο, ὡς εἶδομεν, νέα φάσις τῆς σλαυικῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιβουλῆς διὰ τῆς ἐντονωτάτης δράσεως συμμοριῶν, ὀρμωμένων ἐκ τῶν γειτονικῶν χωρῶν καὶ πλαισιουμένων ὑπὸ ξένων στελεχῶν, ἧτις ἀπέβλεπον ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας, ἀφ' ἐτέρου δὲ εἰς τὴν ἀπόσπασιν καθαρῶς ἑλληνικῶν ἐδαφῶν ὑπὲρ τῶν δορυφόρων τῆς Ρωσίας βορείων σλαυικῶν γειτονικῶν κρατῶν μας. Ἦτο ἀναμφισβήτητον ὅτι τούτους ἐκίνει ἡ Ρωσία. Ὁ Ethridge λέγει: «Οἱ ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν καθοδηγούμενοι ἀντάρται ἐχρησιμοποήθησαν ἐν Ἑλλάδι ὡς ἀνεπίσημον ἐπιθετικὸν ὄργανον τῆς σοβιετικῆς πολιτικῆς, καθ' ὃν χρόνον εἶχε ρητῶς καθορισθῆ ἡ χώρα ὡς σφαῖρα ἐπιρροῆς τῆς Μεγ. Βρετανίας».

Ἀσχέτως τοῦ καθεστώτος, τὸ ὁποῖον θὰ διεμορφοῦτο εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν μετὰ τὴν ἀπόσπασίν της ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀσχέτως ἐπίσης τοῦ ἂν ἡ Μακεδονία αὐτὴ θὰ διετέλει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἢ τὴν ἐξουσίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας ἢ τῆς Βουλγαρίας, ὁ κύριος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ἀπέμενε κυρίως ἡ ἐξασφάλισις διὰ τὴν ἱμπεριαλιστικὴν πολιτικὴν τῆς Σο-

1. Woodhouse, σελ. 259 - 260.

2. Woodhouse, σελ. 262.

3. Woodhouse, σελ. 248.

4. Millis, σελ. 192. — Ethridge, σελ. 578. — Dallin, σελ. 36.

βιευτικῆς Ρωσίας, τῆς βαρυσημάντου αὐτῆς στρατηγικῆς βάσεως, τὴν ὁποίαν ἀποτελεῖ ἡ Μακεδονία, ἀνοίγουσα τὸν δρόμον τῆς Ρωσίας πρὸς τὸ Αἰγαῖον καὶ τὴν Ἀδριατικὴν, τὰς «θερμὰς θαλάσσας». Εἴτε ἡ Μακεδονία θὰ μετεβάλλετο εἰς τμῆμα τῆς Ὁμοσπόνδου λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας εἴτε εἰς αὐτόνομον καὶ ἰσότιμον Μακεδονικὸν κράτος, διατελοῦν ὑπὸ τὸν ἄμεσον ἔλεγχον τῆς Βουλγαρίας, θὰ εὐρίσκετο εἰς τὴν διάθεσιν πάντοτε τῆς Ρωσίας, ὡς πολῦτιμος δι' αὐτὴν στρατιωτικὴ θέσις καὶ διέξοδος¹. Τὸ μέγεθος τῆς προδοσίας τῶν ἑλληνοφώνων κομμουνιστῶν καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον κατεδείχθη πλήρως. Κινούμενοι ἀπὸ τὰς ρωσικὰς «ντιρεκτίβας» καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν ἠρνοῦντο τὴν πραγματικότητα καὶ τὸ ἱστορικὸν δόγμα, ὅτι ἡ Μακεδονία εἶναι ἑλληνική, καὶ μὲ τὴν διαστροφὴν καὶ πόρωσιν, ἧτις τοὺς διακρίνει, διεκήρυσσον τὴν ἀφαίρεσίν της ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἀγγλοσάξωνας ὄλους τοὺς διπλωματικούς ἀγῶνάς της κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ Ρωσία τοὺς διεξήγαγεν ἀνέκαθεν μὲ δύναμιν, συνοχὴν καὶ ἀκολουθίαν εἰς τρόπον, ὥστε καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν νὰ ἐξαναγκάσῃ τοὺς Ἀγγλους καὶ Ἀμερικανοὺς νὰ παραιτηθοῦν τῆς ὑποστηρίξεως τῶν ἑλληνικῶν διεκδικήσεων ἐπὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου καὶ τῆς Νοτίου Βουλγαρίας κατὰ τὴν Διάσκεψιν τῆς εἰρήνης τῶν Παρισίων τοῦ 1946. Ἡ ἔκκαθάρσις τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος ἐπιστεύθη τότε ἀπὸ πολλοὺς² ὅτι θὰ ἐπῆρχετο ἂν, παραιτουμένη πάσης πρὸς βορρᾶν ἐθνικῆς διεκδικήσεως, ἐξήτει ἡ Ἑλλάς τὴν ὑποχρεωτικὴν ἀνταλλαγὴν μὲ τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ Βουλγαρίαν τοῦ ἐλαχίστου ποσοστοῦ τῶν βουλγαροφρόνων ἐκ τῶν Σλαυοφώνων τῆς Μακεδονίας, τονίζουσι δὲ καὶ σήμερον ὅτι, ἂν ὑπεβάλλετο τὸ αἴτημα τοῦτο εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν τῶν Παρισίων τοῦ 1946, δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχη τότε ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις σοβαρὰς ἀντιρροήσεις, διότι ὁ κύριος σκοπὸς τῶν Ρώσων τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ἡ ματαίωσις πάσης ἑλληνικῆς πρὸς βορρᾶν ἐπεκτάσεως. Τονίζουσι δὲ οἱ ἐπικριταὶ οὗτοι ὅτι οἱ Ἑλληνες διπλωμάται καὶ πολιτικοὶ ἀφήσαντες νὰ ἀπολεσθῇ ἡ εὐκαιρία αὐτὴ ὑπέχουν ἔναντι τοῦ ἔθνους εὐθύνην. Ἐπίσης τὸ 1947 ἡ Βαλκανικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ ΟΗΕ εἰς τὴν τελικὴν ἐκθεσίαν της προσέθεσεν ὡς τελευταίαν ὑπόδειξιν νὰ ἐπιδιωχθῇ μετὰ τῶν βαλκανικῶν κρατῶν, Ἑλλάδος, Γιουγκοσλαβίας, Βουλγαρίας, Ἀλβανίας, συμφωνία ἀνταλλαγῆς τῶν μειονοτήτων των, ἣν ὑπόδειξιν ἡ Ἑλλάς ἀφῆκεν νὰ λησμονηθῇ. Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι τόσο ἀπλοῦν, διὰ νὰ εἶναι δυνατόν νὰ δοθῇ σαφὴς ἀπάντησις. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπετυγχάνετο καὶ τοῦτο, ἡ ρωσικὴ διπλωματία θὰ εὐρίσκεν εὐκόλως ἄλλας αἰτιάσεις, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὰς ἐνεργείας της.

Κατόπιν τῶν ἀποκαλύψεων τοῦ παρὰ τῷ ΟΗΕ Ἑλλήνος ἀντιπροσώ-

1. Κύρου, σελ. 19.

2. Χρηστίδου, σελ. 9.

που Δενδραμῆ, γενομένων ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου¹, ὅτι οἱ Σλαῦοι ζητοῦν τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας, τὴν 16^{ην} Ἰουλίου 1946 τὸ ΝΟΦ ὑπέβαλεν εἰς τὸν ΟΗΕ διαμαρτυρίαν, ἐν ἧ μεταξὺ ἄλλων ἔλεγεν ὅτι ὁ ἀγὼν του εἶναι «γιατὴ τὴν ἀπελευθέρωση, τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὴν λαϊκὴ δημοκρατία στὴν Ἑλλάδα»².

Εἰς τὸ Συνέδριον τῶν «Φίλων τῆς Εὐρώπης», τὸ ὁποῖον εἶχε συνέλθει τὸ θέρος τοῦ 1946 ἐν Παρισίοις, ὁ Βούλγαρος Κουλίσεφ διεξεδίκει τὴν Δυτικὴν Θράκην ὡς διέξοδον τῆς Βουλγαρίας εἰς τὸ Αἶγαῖον. Ὁλίγον βραδύτερον, τὴν 11^{ην} Αὐγούστου 1946, ὁ πρόεδρος τῆς Βουλγαρικῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Δυτικὴν Θράκην ἔλεγεν εἰς συνέντευξίν του πρὸς τὴν «Πολίτικα» τοῦ Βελιγραδίου: «Ἀναχωροῦμεν διὰ Παρισίους μὲ τὴν στερρὰν πεποίθησιν, ὅτι οἱ δημοκρατικοὶ λαοὶ θὰ ἐνισχύσουν τὰς δεδικαιολογημένας διεκδικήσεις μας. Ἡ ἀποστολή μας συνίσταται εἰς τὸ νὰ κατατοπίσωμεν τὴν δημοσίαν γνώμην τῆς Δύσεως ἐπὶ τοῦ δικαίου τῶν διεκδικήσεών μας καὶ εἰς τὸ νὰ λάβωμεν τὴν ἄδειαν νὰ ἐκθέσωμεν τὴν ἄποψιν τῶν ἐκ Θράκης προσφύγων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Δυτικῆς Θράκης»³.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἡ Ἄλβανία ὑπέβαλε τὸ ἀπὸ 3^{ης} Ἰουνίου 1946 ὑπόμνημά της πρὸς τὸν ΟΗΕ εἰς τὴν ἐν Παρισίοις συνελθοῦσαν Διάσκεψιν τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν, δι' οὗ διεμαρτύρετο διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος καταπίεσιν τῶν ἐν Ἠπείρῳ ἀλβανικῶν μειονοτήτων⁴.

Τὴν 24^{ην} Αὐγούστου 1946 ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὁ Μανουήλσκι, ἀντιπρόσωπος καὶ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Σοβιετικῆς δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας, τὸν ὁποῖον ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος εἰς τὸ Συνέδριον τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου Ἰ. Σοφιανόπουλος εἶχεν ἐμφανίσει ὡς θερμὸν φίλον τῆς Ἑλλάδος, ὑπέβαλεν εἰς τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας διὰ τηλεγραφήματος πρὸς τὸν πρόεδρον αὐτοῦ προσφυγὴν βάσει τοῦ ἀρθρ. 35 τοῦ καταστατικοῦ τοῦ ΟΗΕ, στρεφομένην τὴν φορὰν αὐτὴν κυρίως κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν συνεχείᾳ μόνον κατὰ τῆς Ἀγγλίας⁵. Ἐν αὐτῇ ἰσχυρίζετο ὅτι τὰ ἐν Ἑλλάδι βρετανικὰ στρατεύματα ἀναμιγνύονται ἐνεργῶς εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς χώρας ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν καταπιεζόντων τοὺς «δημοκρατικοὺς πολίτας» μοναρχικῶν, ταυτοχρόνως ὅμως εὐνοοῦν καὶ τὰς ἑλληνικὰς «προκλήσεις» εἰς τὰ ἀλβανικὰ σύνορα καὶ τὰς διώξεις τῶν «μειοψηφιῶν» εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θράκην καὶ τὴν Ἠπειρον, κατέληγε δὲ ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀποτελεῖ κίνδυνον διὰ τὴν

1. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 477.

2. Ἐφημερὶς τοῦ ΝΟΦ «Νεποκόρεν» τῆς 12^{ης} Αὐγούστου 1946.

3. Ν. Μοσχόπουλος, Ἡ Δυτικὴ Θράκη, σελ. 157.

4. Livre sur la Grèce, σελ. 105. — Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 477.

5. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 478.

εἰρήνην τῶν Βαλκανίων¹.

Τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας συνήλθε τὴν 28^{ην} Αὐγούστου 1946 καὶ ἡ συζήτησις τῆς οὐκρανικῆς προσφυγῆς ἤρξατο τὴν 4^{ην} Σεπτεμβρίου καὶ ἔληξε τὴν 21^{ην} ἰδίου. Κατὰ τὴν συζήτησίν της ὁ Αὐστραλιανὸς ἀντιπρόσωπος Χάσλοκ ἐτόνισεν ὅτι ἡ οὐκρανικὴ προσφυγὴ ἀποτελεῖ μίαν μόνον ἐκδήλωσιν τῆς συντονισμένης ἐπιθέσεως ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία διεξάγεται παντοῦ καὶ διὰ παντὸς δυνατοῦ μέσου, προσέθεσε δὲ ὅτι ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ὠμίλησεν ὁ Μανουήλσκι, δίδει τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι μετεφέρθη ἡ γλῶσσα τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς Μόσχας εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην. Περαιῶν ἐζήτησε χάριν τοῦ γοήτρου τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας νὰ καταστῇ ἅπαξ διὰ παντὸς ἀδύνατος ἡ διεξαγωγὴ ἐνώπιόν του παρομοίων ἀηδῶν καὶ προπαγανδιστικῶν μόνον ἐπιθέσεων καὶ ἐτόνισεν ὅτι ἡ οὐκρανικὴ προσφυγὴ εἶναι ὀρθὸν νὰ θέσῃ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ὀλόκληρον τὸ πολὺπλοκον Βαλκανικὸν ζήτημα καὶ νὰ προκαλέσῃ πραγματικὸν καὶ ἀνεπηρέαστον ἔλεγχον γῦρο ἀπὸ τὸ θέμα τῆς δράσεως ὄχι τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ τῶν δορυφόρων τῆς Ρωσίας βαλκανικῶν ἐθνῶν². Ὁ Μανουήλσκι ἐξῆρε καὶ τὴν...ἀγνωμοσύνην τῆς Ἑλλάδος ἀπέναντι τῆς Βουλγαρίας³, ἡ ὁποία συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσίν της, καὶ ἀπέναντι τοῦ Δημητρώφ, τὸν ὁποῖον ἐχαρακτήρισεν ὡς «εὐεργέτην τῆς ἀνθρωπότητος». Διευραγώδησεν ἔπειτα τοὺς διωγμούς, τοὺς ὁποίους ὑφίστανται δῆθεν οἱ σλαβικοὶ πληθυσμοὶ τῆς Βορείου Ἑλλάδος, καὶ ἐτόνισεν ὅτι παρὰ τὰς ἑλληνικὰς διαμαρτυρίας εἶναι ἀναμφισβήτητον τὸ δικαίωμα τῶν «Μακεδόνων» ὅπως δημιουργήσουν ἀνεξάρτητον κράτος, ἀποσπώμενον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα⁴. Ὁ Ἑλλην ἀντιπρόσωπος Δενδραμῆς τὴν 17^{ην} Σεπτεμβρίου 1946⁵ ἐτόνισεν ὅτι οἱ γείτονες τῆς Ἑλλάδος ἐδημιούργησαν ὅλον τὸν συκοφαντικὸν θόρυβον περὶ τῶν δῆθεν ἐπιθετικῶν της διαθέσεων, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δυνηθῶν νὰ ἀποκρύψουν τὰς ἐνεργείας των ἐναντίον τῆς εἰρήνης τῆς Βαλκανικῆς χερσονήσου, τὴν ὁποίαν εἰς τὴν πραγματικότητα ἀπειλοῦν αἱ ἀπὸ τὰς χώρας των προερχόμεναι ἀναρχικαὶ συμμορίαί, αἱ ζητοῦσαι νὰ βυθίσουν τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ αἶμα. Ὁ Ἄγγλος ἀντιπρόσω-

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 53. — Livre sur la Grèce, σελ. 115-117.

2. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 70.

3. Εἰς ἔγγραφο τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως, ὑποβληθὲν βραδύτερον εἰς τὴν Βαλκανικὴν ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία κατέβαλε προσπάθειάς διὰ τὴν ἐπανασύνδεσιν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Βουλγαρίας, μετὰ περισσής ἀναιδεῖας ἐγράφετο ὅτι χάρις εἰς τὴν προέλασιν τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν συνετελέσθη ἡ ταχύτερα ἐκκένωσις τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 200.

4. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 76.

5. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 479. Βλ. αὐτόθι καὶ λόγον Ἄγγλου ἀντιπροσώπου Καντόγχαν.

πος σὲρ Ἀλεξάντερ Καντόγκαν μὲ τὴν ψυχραιμον κατηγορηματικότητα καὶ δηκτικότητά του ἀπέδειξε τὸ γελοῖον τῆς κατηγορίας, ὅτι ἡ μικρὰ καὶ εἰρηνικὴ Ἑλλάς ἀπειλεῖ τὸν κόσμον ὀλόκληρον, καὶ τῆς ιδέας, ὅτι ἡ Οὐκρανία, ἡ ὁποία δὲν εἶναι γείτων καὶ τῆς Ἑλλάδος, αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τῆς ἀμέσως ἀπειλούμενον ὑπὸ τῆς προχωρούσης πλημμυρίδος τῆς ἑλληνικῆς ἐπιθετικότητος. Ἐν συνεχείᾳ ἐτόνισεν ὅτι ἡ ὑπόνοια αὕτη, ἡ ὁποία ὑπενθυμίζει παλαιὰς χιλιερικὰς τακτικὰς καὶ διὰ τὴν ὁποίαν οὐδεμία σοβαρὰ ἀπόδειξις προσήχθη, ἀποτελεῖ ἀνόητον κατηγορίαν, διατυπωθεῖσαν μὲ ἐλαφρότητα καὶ ἐπὶ πλεόν μὲ «δόλον ὑπόπτου προθέσεως», καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν τὸ Συμβούλιον χάριν αὐτῆς ταύτης τῆς ἀξιοπρεπειᾶς του δφείλει νὰ τὴν ἀπορρίψῃ ἀμέσως¹. Περαιτωθείσης τῆς συζητήσεως ὑπεβλήθη ὑπὸ τῆς Ρωσίας σχέδιον προτάσεως, ὅπερ ἐν τῷ τρίτῳ τμήματί του διελάμβανε «περὶ τῆς παύσεως τῆς καταπιέσεως τῶν μειονοτήτων ἐν Ἑλλάδι», κατὰ τὴν ἐπακολούθησάν ὅμως συζήτησιν τοῦτο ἀπερρίφθη.

Χαρακτηριστικὸν ἄλλως τε εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Μανουήλσκι ὑπέβαλεν εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην τὴν προσφυγὴν του ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἐν Ἀθήναις Ρῶσος πρεσβευτῆς Ροντιόνωφ ἐπέδιδεν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν διακρίνωσιν, διὰ τῆς ὁποίας διεμαρτύρητο διὰ τὰ δῆθεν ἀντιρωσικὰ δημοσιεύματα μερίδος τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου καὶ δι' ὄρισμένας ἄλλας ἀντιρωσικὰς ἐκδηλώσεις. Πρόδηλον καθίστατο ὅτι ἡ ἐπίθεσις ἦτο συνδεδεασμένη καὶ πολυπλευρος².

Μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν διεκδικήσεων τῆς Ἑλλάδος περιλαμβάνοντο καὶ τὰ Δωδεκάνησα, διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὁποίων εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν οὐδαμόθεν προυβλήθη ἀντίρροσις πλὴν τῆς Ρωσίας. Εἰς ὅλας τὰς γενομένας διεθνεῖς διασκέψεις τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ ΟΗΕ μέχρι τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1946 ὁ Μολότωφ ἦτο ἀμετάπειστος καὶ ἠρνεῖτο νὰ συγκατατεθῇ εἰς τοῦτο³. Ὁ Μολότωφ ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους ἀντέδρα εἰς κάθε προσπάθειαν νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀποδόσεως τῶν Δωδεκανήσων, ὅπερ ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ ἀπλούστερα, τὰ ὁποῖα ἐνεφανίζοντο πρὸ τῶν διεθνῶν παραγόντων, διὰ νὰ ρυθμίσουν τὴν μεταπολεμικὴν κατάστασιν. Ἡ Ἰταλία εἶχε δηλώσει ὅτι δὲν ἔχει πλεόν διεκδικήσεις ἐπ' αὐτῶν. Ἡ Τουρκία δὲν ἠδύνατο νὰ θεμελιώσῃ οἰανδήποτε διεκδικήσιν. Ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἐπεθύμουν νὰ τὸ λύσουν εὐθὺς μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, ὁ Μολότωφ ὅμως ἀντέδρα ἀπὸ τῆς μιᾶς συγκεντρώσεως εἰς τὴν ἄλλην, ὁπότε μίαν ἡμέραν μετὰ ἐννέα μηνῶν παρελκύσεις, ἐντελῶς ἀπροσδοκῆτως εἶπεν: «Ἡμποροῦμεν νὰ

1. Κ Ὑ Ρ Ο Υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 76 - 77.

2. Κ Ὑ Ρ Ο Υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 54.

3. C a r m a n, σελ. 148.

λύσωμεν τὸ ζήτημα τῶν Δωδεκανήσων»¹. Τὴν 27^{ην} Ἰουνίου 1946 ἐν Λονδίῳ ὅλως αἰφνιδίως ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Σοβιετικὴ ἀντιπροσωπεΐα δὲν ἔχει ἀντίρρησην διὰ τὴν «παραχώρησιν» (ὄχι ἀπόδοσιν τούτων) εἰς τὴν Ἑλλάδα².

Τὴν ἰδίαν περίπτωσιν ἐποχὴν συνῆλθεν ἡ Διάσκεψις τῆς εἰρήνης τῶν Παρισίων ἀπὸ τῆς 29^{ης} Ἰουλίου μέχρι τῆς 11^{ης} Ὀκτωβρίου 1946, ἣτις συνεκλήθη κατόπιν ἀποφάσεων τῆς πρώτης διασκέψεως τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν ἀπὸ 16^{ης} μέχρι 26^{ης} Δεκεμβρίου 1945, ἣτις ἐγένετο ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τῆς Γαλλίας καὶ Κίνας, τῆς δευτέρας ὁμοίας ἀπὸ 25^{ης} Ἀπριλίου μέχρι 19^{ης} Μαΐου 1946, ἣτις ἐγένετο ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τῆς Κίνας (Μπιντώ, Μολότωφ, Μπέβιν καὶ Μπέργς) καὶ ἰδίως τῆς τρίτης διασκέψεως τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν, συμμετασχόντων τῶν ἰδίων τεσσάρων μεγάλων, ἀπὸ 15^{ης} Ἰουνίου μέχρι 13^{ης} Ἰουλίου 1946. Ἡ τρίτη διάσκεψις τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπεξεργάσθη τὰ σχέδια συνθηκῶν εἰρήνης μετὰ τῶν πρώην ἐχθρικῶν ἐχθρικῶν κρατῶν Ἰταλίας, Ρουμανίας, Οὐγγαρίας, Βουλγαρίας καὶ Φιλανδίας καὶ κατήρτισε τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Διασκέψεως τῆς εἰρήνης, εἰς τὴν ὁποίαν κατ'ἀπόφασιν τῆς αὐτῆς διασκέψεως τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν προσεκλήθησαν 21 κράτη³. Ἡ Ἑλλάς μετέβη εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς εἰρήνης τῶν Παρισίων μὲ μεγάλας ἐλπίδας. Κατ' αὐτὴν ἐθίγησαν ὅλα τὰ οὐσιαστικὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἐνδιέφερον τὰς ἑλληνοβουλγαρικὰς σχέσεις. Ὅπως τῷ 1919 εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς εἰρήνης ὁ τότε Βούλγαρος ἀντιπρόσωπος Τοντορόφ ἐζήτησε «νὰ μὴ θεωρηθῇ ὁ βουλγαρικὸς λαὸς ὑπεύθυνος διὰ τὰ σφάλματα τῶν κυβερνητῶν του»⁴, οὕτω καὶ τώρα ἐπανελήφθη τὸ ἴδιον αἶτημα.

Καθ' ὃν χρόνον συνεζητεῖτο ἐν Νέα Ὑόρκῃ ἡ οὐκρανικὴ προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας, ἐξεδηλώθη ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν Διάσκεψιν τῆς εἰρήνης ἔντονος καὶ συνδυασμένη ἐπίθεσις τοῦ ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία προκάλεσε κατάπληξιν μετὰ τῶν κύκλων τῆς Διασκέψεως καὶ ἀπεριορίστον ἀγανάκτησιν ὅλων τῶν παραγόντων τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς. Ἡ ῥωσικὴ ἀντιπροσωπεΐα προκαταβολικῶς ἐδήλωσεν ὅτι «ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις δὲν μετέσχε εἰς τὴν Συνθήκην τοῦ Νεϊγύ, οὐδέποτε ἐνέκρινε τὰς ἀποφάσεις της καὶ δὲν προσεχώρησεν εἰς αὐτήν»⁵. Πράγματι κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Πολιτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Διασκέψεως τῆς εἰρήνης τὴν

1. Κύροφ, Ἡ ἔξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 168.—Byrnes, σελ. 278-279.

2. Byrnes, σελ. 131.

3. Byrnes, σελ. 138.—Constantopoulos, σελ. 287.

4. Kühne, Les Bulgares peints par eux-mêmes. Lausanne 1917, σελ. 189.—Constantopoulos, σελ. 318.

5. Πρακτικὰ Διασκέψεως εἰρήνης. Παρίσιοι 1946, σελ. 224 ἔξ.—Constantopoulos, σελ. 296, σημ. 20α.

6ην Σεπτεμβρίου 1946¹, ὅταν ἐκρίνοντο αἱ ἑλληνικαὶ διεκδικήσεις διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν πρὸς Βουλγαρίαν συνόρων μας, ὠμίλησαν μὲ ἀπεριόριστον ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἐχθρότητα ὁ Ρῶσος ἀντιπρόσωπος Νοβίκωφ καὶ ὁ Γιουγκοσλαῦος ἀντιπρόσωπος Μόσα Πιγιάντε. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ εἶπῃ ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἱκανοποιηθεῖσα διὰ τῆς ἐκχωρήσεως τῶν Δωδεκανήσων, ὀφείλει νὰ παραχωρήσῃ τὴν Δυτικὴν Θράκην εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ὁ δὲ δεύτερος διὰ πρώτην φορὰν σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς ἔθεσεν ἐπισήμως πρὸ αὐτῆς τὸ ζήτημα τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, τῆς «Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου», ὅπως τὴν ἀπεκάλει, προβάλλων οὕτω ἐπ' αὐτῆς τὰς γιουγκοσλαυικὰς διεκδικήσεις. Οὗτος μεταξὺ ἄλλων εἶπε: «Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ παύσῃ ἡ τραγωδία τοῦ γενναίου τούτου λαοῦ (ἐννοεῖ τὸν λαὸν τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας). Εἶναι καιρὸς τὸ λυπηρὸν αὐτὸ ζήτημα νὰ λυθῇ κατὰ τρόπον, ἐπιτρέποντα εἰς τὸν λαὸν αὐτὸν νὰ ἐνωθῇ καὶ νὰ χαρῇ τὴν ἐθνικὴν του ἐνότητα, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν του (; :), πὺ δὲν δύναται σήμερον νὰ χαρῇ παρὰ μόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Λαϊκῆς μακεδονικῆς δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαυικῆς ὀμοσπονδίας»². Καὶ ἐσυνέχιζεν ὡς ἑξῆς. «Θέτουσα ἡ γιουγκοσλαυικὴ ἀντιπροσωπεία τὸ ζήτημα τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου, ἣτις διανύει ἤδη τὴν πλέον τραγικὴν περίοδον τῆς ἱστορίας της ἀπὸ μίαν κτηνώδη καταπίεσιν, εἶναι πεπεισμένη ὅτι συντείνει εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης εἰς τὰ Βαλκάνια, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ἀδελφικὴν καὶ διαρκῆ φιλίαν μεταξὺ τῶν βαλκανικῶν λαῶν, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ».

Κατὰ τὴν Διάσκεψιν τῶν Παρισίων ἐπῆλθε συμφωνία μεταξὺ Τίτο καὶ Δημητρώφ τόσον διὰ τὴν Μακεδονίαν ὅσον καὶ διὰ τὴν μετὰ φανατισμοῦ ὑποστήριξιν τῶν βουλγαρικῶν ἀξιώσεων ἐπὶ τῆς Δυτικῆς Θράκης ἐκ μέρους τῆς γιουγκοσλαυικῆς ἀντιπροσωπείας³. Οἱ Βούλγαροι ὅμως ἐθνικισταὶ δὲν συνεφώνουν ὡς πρὸς τὴν Μακεδονίαν μὲ τοὺς κομμουνιστὰς ἡγέτας των, ἀλλὰ εὗρισκοντο ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ ἀντιδράσουν λόγῳ τοῦ καθεστώτος.

Ἡ παρὰ τῆ Ἐπιτροπῆ τῶν πολιτικῶν καὶ ἑδαφικῶν ζητημάτων ρωσικὴ ἀντιπροσωπεία τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1946 προέβη εἰς τὴν ἑξῆς δήλωσιν. «Ἡ σοβιετικὴ ἀντιπροσωπεία εἶναι νομίμως ἐξουσιοδοτημένη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεώς της νὰ ἀνακοινώσῃ ὅτι πᾶσα συζήτηση εἶναι ἄσκοπος καὶ ὅτι τροποποιήσεις τῶν βουλγαροελληνικῶν συνόρων ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει». Ταυτοχρόνως ἀπὸ τῆς ρωσικῆς πλευρᾶς μὲ ἐπιδεικτικὴν περιφρόνησιν πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν κυριαρχίαν τῶν

1. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 480.

2. Ἐφημερὶς Βελιγραδίου «Πολίτικα» τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1946. — Christidès, σελ. 114. — Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 67-68.

3. Ἐπιβουλῆ, σελ. 67.

μικρῶν κρατῶν ἠσκέιτο σιωπηρῶς μεγάλη πίεσις, ἥτις διεξήγετο πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν μετεχόντων τῆς Διασκέψεως. Ὅθεν ἐκρίθη ὅτι ἦτο ἄσκοπον νὰ ἐπεξεργασθῶσιν ἄλλας διατυπώσεις, ὡς ἐπεθύμει ἡ Ρωσία. Ὁ Ἕλληνας ἀντιπρόσωπος ματαίως ὠμίλησε περὶ «ἀληθοῦς ἀρνησιδικίας»¹. Ἡ διασάφηση τοῦ Μολότωφ ἦτο ἀκόμη σαφεστέρα. «Ἀποφάσεις τῆς Διασκέψεως, εἶπεν, ἀντίθετοι πρὸς τὴν θέλησιν τῶν σλαβικῶν λαῶν, δὲν ἤθελον ἀναγνωρισθῆ ὑπ' αὐτοῦ ὡς δεσμευτικά»². Καθίστατο οὕτως ἐμφανέστατον ὅτι ἐπεχειρεῖτο τεράστιος ψυχολογικὸς ἐκβιασμὸς ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν φίλων της, διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ ἢ ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων παραίτησις ἀπὸ τῶν δικαίων καὶ τιμῶν διεκδικήσεών των ἢ τοῦλάχιστον ἢ ἐγκατάλειψις τῆς ὑποστηρίξεως τῶν διεκδικήσεων αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν συμμάχων καὶ φίλων τῆς Ἑλλάδος». Σήμερον εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ διαπιστώσωμεν μὲ θλίψιν ὅτι ὁ ἐκβιασμὸς ἐκεῖνος ἐπέτυχε πλήρως χάρις εἰς τὴν ἄλλοπρόσαλλον πολιτικὴν τῶν Δυτικῶν δυνάμεων, διότι αἱ μὲν Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς κατεψήφισαν ἄνευ περιστροφῶν τὰ αἰτήματα τῆς Ἑλλάδος, καθόσον οὐδεμίαν πρὸς αὐτὴν εἶχον δέσμευσιν, ἢ δὲ Μεγάλη Βρετανία, μὴ δυναμένη τόσον καταφώρως νὰ παραβῆ τὰς κατὰ κόρον δοθείσας πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὑποσχέσεις ἀπὸ τῆς πρωίας ἀκόμη τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοῦ Τσῶρτσιλ, ὅστις ὑπεσχέθη πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν «τὴν νίκην κοινήν», καθὼς καὶ τὰς κατ' ἐπανάληψιν ἀνανεωθείσας διαβεβαιώσεις καὶ ὑποσχέσεις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀπηνόου πολέμου, καθ' ὃν μόνον σύμμαχον εἰς τὸ πλευρὸν της ἐπὶ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα εἶχε τὴν μικρὰν Ἑλλάδα, ἢ Μεγάλη Βρετανία, λέγομεν, ἀπέσχε τῆς ψηφοφορίας, ἐγκαταλείψασα οὕτως ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς διπλωματικῆς μάχης τὴν τραυματισμένην πολεμικὴν σύνητροφόν της ὅλως ἀβόηθητον καὶ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐχθρῶν της. Ἡ ἱστορία, ὅπως καὶ ὁ ἑλληνικὸς λαός, δὲν θὰ λησμονήσουν τὴν ἀχαρακτήριστον αὐτὴν στάσιν τῶν δύο μεγάλων κατ' ὄνομα συμμάχων μας ἐναντίον ἐνὸς ἠρωικοῦ ἔθνους.

Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἐπὶ τοῦ ἀρθ. 1 τοῦ σχεδίου εἰρήνης μετὰ τῆς Βουλγαρίας ἐν τῇ Διασκέψει τῶν Παρισίων ὁ Γιουγκοσλαῦος ἀντιπρόσωπος κατέθεσε δῆλωσιν, δι' ἧς ὑπεστήριξε τὴν αἴτησιν τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως περὶ ἐπαναφορᾶς τῆς ἑλληνοβουλγαρικῆς συνοριακῆς γραμμῆς, ὡς αὕτη καθωρισθῆ ὑπὸ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου, αἴτησιν, ἣν ἡ Γιουγκοσλαυία ἐθεώρει ἀπολύτως δεδικοιολογημένην³. Ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ἠνω-

1. Constantopoulos, σελ. 288.

2. Constantopoulos, σελ. 288.

3. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 68.

4. Βλ. δηλώσεις Δημητρώφ πρὸς τὴν σουηδικὴν ἐφημερίδα «Γκότεμπεργκ Ἀντιγκ», τὰς «Ραμποτνίτσεσκο Ντέλο», «Ἴζγρεβ», βουλγαρικᾶς, καὶ «Μπόρπα» καὶ

μένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς Τζέφφερσον Κέφφερν ὁμιλῶν¹ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 12ης Σεπτεμβρίου 1946 ἔλεγε: «Ἐάν καὶ δὲν νομίζομεν ὅτι ἡ Βουλγαρία μετὰ τὴν ὑπόθαψιν τῆς εἰσβολῆς καὶ μετὰ τὴν ἔξοντωτικὴν κατοχὴν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλῃ διεκδικήσεις εἰς τὴν συνθήκην εἰρήνης μετὰ τῶν νικητριῶν δυνάμεων ἐπὶ ἑνὸς σημαντικοῦ τμήματος ἐδάφους μιᾶς ἐξ αὐτῶν, ἐν τούτοις ἡ ἀντιπροσωπεῖα τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν ἐμελέτησε μετὰ προσοχῆς τὰ διάφορα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς ἀντιπροσωπεῖας πρὸς στήριξιν τῆς διεκδικήσεως αὐτῆς. Εἰς τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν δὲν ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ προβληθέντα ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς ἀντιπροσωπεῖας πρὸς δικαιολογίαν τῆς διεκδικήσεως αὐτῆς... Ἀπὸ τοῦ 1924 αἱ κυβερνήσεις τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν οὐδέποτε ἠνόνησαν ἐπανεξετάσασιν τοῦ ζητήματος τῆς ἀλλαγῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης (τῆς Δυτικῆς Θυράκης)»².

Ἄμα τῷ πέρατι τῆς συζητήσεως ὁ Γιουγκοσλαυὸς ἀντιπρόσωπος Μόσα Πιγιάντε διεβεβαίωσε μὲ ἀρκετὴν δόσιν εἰρωνείας ὅτι «ἡ μεταβολὴ τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ εἶναι τοιαύτη, ὥστε δύνανται νὰ εἶναι ἥσυχοι οἱ βαλκανικοὶ λαοὶ ὅτι ἐκ μέρους τούτου δὲν ἔχουν νὰ φοβηθοῦν ἐπιθεσίαν τιναν». Τὸ πρῶτον ἡ 4η διάσκεψις τῶν ὑπουργῶν τῶν ἔξωτερικῶν, ἀπὸ 9ης Νοεμβρίου μέχρι 11ης Δεκεμβρίου 1946, ἑτερομάτισε τὴν ἐμπόλεμον κατάστασιν μετὰ τῶν ἐχθρικών κρατῶν Ἰταλίας, Οὐγγαρίας, Φιλανδίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας καὶ βραδύτερον, τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1947, οἱ Σύμμαχοι προέβησαν εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῶν πέντε συνθηκῶν εἰρήνης. Ἡ μετὰ τῆς Βουλγαρίας συνθήκη εἰρήνης ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, Αὐστραλίας, Μεγάλης Βρετανίας, Ἰνδιῶν, Γιουγκοσλαβίας, Νέας Ζηλανδίας, Σοβιετικῆς Ἐνώσεως Νοτίου Ἀφρικῆς, Τσεχοσλοβακίας, Οὐγγαρίας, Ἑνωμένων Πολιτειῶν Βορείου Ἀμερικῆς καὶ Λευκορωσίας.

Αἱ εἰς Παρισίους καὶ Νέαν Ὑόρκην δοθεῖσαι λύσεις, καθ' ἃς ἀπεκρούσθησαν αἱ ἀξιώσεις των, δὲν ἀπήλπισαν τοὺς Σλαύους βορείους γείτονάς μας. Ὁ Γιώργη Δημητρώφ, πρωθυπουργὸς τότε τῆς Βουλγαρίας, εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις του τὴν 29ην Νοεμβρίου 1946 ἔλεγε: «Ἡ κυβέρνησις θὰ διαθέσῃ ἀπάσας τὰς δυνάμεις της διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς χώρας καὶ θὰ

«Πολίτικα», γιουγκοσλαβικὰς, καὶ τὸ γιουγκοσλαβικὸν πρακτορεῖον «Ταγγιούγκ», εἰς ἃς ἔλεγε: «Ὡς πρὸς τὴν Μακεδονίαν τὸ πρόβλημα ἔχει λυθῆ ἑν μέρει μὲ τὸ γεγονὸς, ὅτι ἡ Μακεδονία ἔγινε δημοκρατία μεταξὺ τῶν ἄλλων δημοκρατιῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας». Ἐπίσης ὁ Βασίλ Κολάρωφ, πρόεδρος τῆς Σοβρανίε (βουλῆς) ἐν Φιλίππουπόλει τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1946 (καὶ ὁ Δημητρώφ τὴν 28-11-1946) ὠμίλησεν ὑπὲρ τῆς διεξόδου εἰς τὸ Αἴγατον.—Ὁτετεσέσβεν Φρόντι 10-10-46 - «Ραμποτινίτσασκο Ντέλο» 29-11-1946. — Δύο χρόνια πολέμου, σελ. 22-24.

1. Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὰ πολιτικὰ καὶ ἑδαφικὰ ζητήματα τῆς Βουλγαρίας.
2. Ν. Μοσοπούλου, Ἡ Δυτικὴ Θυράκη, σελ. 158.

ἐπιμείνη εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἀναμφισβητήτου δικαιώματος τῆς Βουλγαρίας ἐπὶ τῆς Δυτικῆς Θράκης, διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἐξασφαλισθῇ φυσικὴ διέξοδος εἰς τὸ Αἰγαῖον»¹.

* * *

Κατόπιν τῆς ἐπὶ δλόκληρον τετράμηνον ζωηρᾶς δράσεως τῶν σλανοκινήτων συμμοριῶν ἡ Ἑλλάς τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1946² ὑπέβαλε προσφυγὴν εἰς τὸν ΟΗΕ, δι' ἧς ἐξήτει νὰ ἐξετάσῃ τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας τὴν κατάστασιν, ἡ ὁποία «ῥῥῥῥῥῥ εἰς προστριβάς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν γειτόνων τῆς ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι οὗτοι παρῆλθον βοήθειαν εἰς τὸν ἐναντίον τῆς ἀνταρτοπόλεμον, τὸν διεξαγόμενον κυρίως εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα πρὸς διασάλευσιν τῆς τάξεως καὶ ἀπειλὴν τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας». Ἐν τῇ προσφυγῇ διελαμβάνετο ὅτι ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις χαρακτηρίζεται α) ἀπὸ τὸν συμμοριακὸν πόλεμον, ὅστις διεξάγεται ἐντόνως εἰς τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν καὶ ἰδίως εἰς τὴν ὄρεινὴν περιοχὴν τοῦ Καϊμακτσαλᾶν καὶ τοῦ Παϊκου καὶ ὑποστηρίζεται συστηματικῶς διὰ στρατολογίας ἀνδρῶν καὶ ἐφοδιασμοῦ ὄπλων ὑπὸ τῆς ὀργανώσεως τοῦ ΝΟΦ, εὐρισκομένης ὑπὸ ξένην ἡγεσίαν καὶ ἐχούσης τὸ στρατηγεῖον τῆς εἰς Σκόπια β) ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Μποῦλκες εἰς τὴν Βοϊβοδίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας λειτουργεῖ εἰδικὴ στρατιωτικὴ ἐγκατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν 2500—3000 ἄνδρες τοῦ ΕΛΑΣ, καταφυγόντες εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας μετὰ τὴν Συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, διότι κατεδιώκοντο ἐν Ἑλλάδι δι' ἀδικήματα κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου, ἐγκυμνάζονται εἰδικῶς διὰ συμμοριακὴν δρᾶσιν ἐν Ἑλλάδι, καὶ γ) ἀπὸ τὴν ὑπὸ τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ στρατοῦ εἰδικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ χρησιμοποίησιν τῶν ἀνδρῶν τῶν ταγμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀποτελεσθῆ ἀπὸ σλαυοφώνους ἐξ Ἑλλάδος ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Γκότσε Ἡλία Δημάκη. Οἱ ἄνδρες οὗτοι στρατολογοῦνται διὰ τὰς ἐνόπλους συμμορίας, τὰς ἀποστελλομένας εἰς τὴν Ἑλλάδα³.

Ταυτοχρόνως συνήχθητο εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ ΟΗΕ καὶ τὸ Συμβούλιον τῶν τεσσάρων ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν, οἱ ὁποῖοι ἀκριβῶς κατὰ τὴν προτεραιάν τῆς ὑποβολῆς τῆς ἑλληνικῆς προσφυγῆς, τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1946⁴, εἶχον λάβει βαρυσήμαντον καὶ δυσάρεστον διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπόφασιν, ὅπως παραμερισθῇ ὀριστικῶς ἡ ἑλληνικὴ διεκδίκησις διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν πρὸς τὴν Βουλγαρίαν συνόρων μας καὶ πα-

1. Ἐφημερίς «Ραμπορνίτσεσκο Ντέλο» τῆς Σόφιας τῆς 29ης Νοεμβρίου 1946.

2. Καὶ τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1946 ὁ Ἑλλὴν ἀντιπρόσωπος εἶχε ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ΟΗΕ τὴν ἐνέργειαν ἐρεῦνης διὰ τὴν κίνησιν τῶν συμμοριῶν. W o o d h o u s e, σελ. 271.

3. Κ Ὑ ρ ο υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 84-86.

4. Κ Ὑ ρ ο υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 86.

ραμείνουν τὰ σύνορα ταῦτα ἀμετάβλητα καὶ ἀνοχύρωτα μόνον κατὰ τὴν βουλγαρικὴν πλευρὰν. Ὁ ἴδιος Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν Μπέρνε, ἀναγνωρίζων ἐμμέσως τὸ δίκαιον τῆς ἑλληνικῆς διεκδικήσεως, εἶχε δικαιολογήσει τὴν ἀπόφασιν περὶ διατηρήσεως τῶν ἑλληνοβουλγαρικῶν συνόρων ὅπως ἦσαν τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1941 ὡς θυσίαν, ζητουμένην ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα πρὸς μείωσιν τῆς ὑφισταμένης ἑλληνοβουλγαρικῆς ἐχθρότητος εἰς μίαν ἐξαιρετικῶς ἐπικίνδυνον περιοχὴν τῆς Εὐρώπης¹.

Ὁ Γιουγκοσλαῦος ἐν Οὐασινγκτῶνι πρεσβευτὴς καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς Γιουγκοσλαβίας εἰς τὸν ΟΗΕ Κοσσάνοβιτς ἠρνήθη ὅτι ἡ Γιουγκοσλαβία ἐνίσχυσε τὰς κομμουνιστικὰς συμμορίας τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ΕΑΜ δι' ὄπλων, πολεμικῶν ἐφοδίων, ἀνδρῶν, στελεχῶν καὶ χρημάτων, ἐξαρχήρῃσε τὰς ἑλληνικὰς αἰτιάσεις ὡς «ἀσθηρικούς, παιδαριώδεις, ἀσυνειδήτους, διαστρεβλωτικὰς τῆς ἀληθείας» καὶ ἔκαμε κατὰ τὰς ρωσικὰς ὑποδείξεις, συνεπικουρούμενος ὑπὸ ὄλων τῶν Σλαύων ἀντιπροσώπων, οἵτινες εἶχον συμμαχήσει εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Ρωσίας κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀντεπίθεσιν, χαρακτηρίζων τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν «ὡς ἐμφύλιον πόλεμον» καὶ «ἐξέγερσιν τῶν καταδιωκομένων ὑπὸ τῶν μοναρχοφασιστῶν δημοκρατικῶν πολιτῶν»², ὀφειλομένην ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν τρομοκρατίαν τοῦ καθεστώτος τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπέρανε δὲ τὸν λόγον του ἐρωτῶν: «Εἶναι ἄρα γε τόσον σημαντικὴ διὰ τὰ συμφέροντα τῆς Εὐρώπης ἡ διατήρησις ἑνὸς τοιούτου ἐσωτερικοῦ καθεστώτος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὥστε νὰ ἐπιμένωμεν τόσον πολὺ εἰς τὴν προστασίαν του;», προδίδων οὕτω τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ διδομένην κατεύθυνσιν εἰς τὴν ὄλην συζήτησιν. Ὁ Ρῶσος ἀντιπρόσωπος Γκρομίνκο δὲν ἐφείσθη ὕβρεων καὶ ὄνειδισμῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, κατὰ δὲ τὴν συζήτησιν ὀλόκληρος ὁ Σλαβισμὸς ἠκολούθει εἰς τὴν καθ' ἡμῶν ἐπίθεσιν τὴν μητέρα Ρωσίαν³.

Τὴν 19ην Δεκεμβρίου 1946 τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας ἀπεφάσισε τὴν συγκρότησιν Ἐπιτροπῆς ἐρεῦνης,⁴ ἥτις ἦτο ἐξουσιοδοτημένη μεταβαίνουσα ἐπὶ τόπου νὰ διαπιστώσῃ τὰ καταγγελλόμενα γεγονότα τῆς παραβιάσεως τῶν βορείων συνόρων τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐφθασεν εἰς Ἀθήνας τὴν 29ην Ἰανουαρίου 1947, ὅπου εἰργάσθη μέχρι τῆς 18ης Φεβρουαρίου 1947⁵ συνελθοῦσα εἰς 32 ἐν ὄλῳ συνεδριάσεις, εἶτα δὲ μετεφέρθη εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου μεταξὺ τῆς 25ης Φεβρουαρίου καὶ τῆς 22ας Μαρτίου 1947

1. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 491.

2. Ἐπιβουλὴ, σελ. 140. — Livre sur la Grèce, σελ. 118. — S. S., The troubles in Northern Greece ἐν The World Today, τόμ. III, σελ. 56. — Κύριον, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 88-89.

3. Livre sur la Grèce, σελ. 121.

4. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 494.

5. Διὰ τοῦ ἀπὸ 25ης Νοεμβρίου 1946 ὑπομνήματός της ἡ Ἑλλάς εἶχεν ὑποβά-

συνήλθεν εἰς 29 συνεδριάσεις. Τὴν 24^{ην} Μαρτίου μετέβη εἰς Σόφιαν, ὅπου μεταξὺ τῆς 26^{ης} καὶ 28^{ης} Μαρτίου συνήλθεν εἰς 6 συνεδρίας, εἶτα δὲ εἰς Βελιγράδιον, ὅπου μεταξὺ τῆς 30^{ῆς} Μαρτίου καὶ 2^{ας} Ἀπριλίου συνήλθεν εἰς 7 συνεδριάσεις. Μεθ' ὃ μετέβη εἰς Γενεύην τῆς Ἑλβετίας ἀπὸ 7^{ης} Ἀπριλίου μέχρι 23^{ης} Μαΐου, ὅπου συντάξε καὶ υπέγραψε τὴν πρὸς τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας ἔκθεσίν της, ἀποτελουμένην ἐκ 251 σελίδων, τὰ δὲ ἄλλα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα συντάξε καὶ ἐξήτασεν, ἀνέρχονται εἰς πλείστας χιλιάδας σελίδων¹. Ἐκ τῶν ἐπιτοπίως ἐν Ἑλλάδι γενομένων ἐρευνῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ἐξετάσεως διαφόρων αἰχμαλώτων, αὐτομόλων, πολιτῶν κλπ., ἐν Ἑλλάδι μόνον, διότι ἡ Βουλγαρία οὐδεμίαν τῇ ἐπέτρεψεν ἐπαφὴν μετὰ τῶν πολιτῶν ἢ ὑπαλλήλων της, ἡ δὲ Γιουγκοσλαυία ἐπέτρεψεν ὑπὸ μεγάλους περιορισμοὺς μόνον τὴν ἀπλὴν ἐπίσκεψιν εἰς ὠρισμένα κέντρα, ὅπου τὰ πάντα εἶχον σκηνοθετηθῆ κατὰ τὰ συμφέροντά της, κατεδείχθη ἡ ἀναμφισβήτητος ἐνοχὴ τῶν βορείων γειτόνων μας καὶ ἡ κατάφωρος ἀναλήθεια τῶν παραπλανητικῶν ἰσχυρισμῶν των.²

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν βορείων γειτόνων μας δὲν παρέλειψαν νὰ διατυπώσουν ζωνρὰ παράπονα κατὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἰδίως ἀπὸ τῆς στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν αὕτη, εὐρισκομένη πλέον πρὸ τῆς ἀποδείξεως ἀναμφισβητῆ των γεγονότων, ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ διαπιστώσῃ τὴν ἐνοχίαν των διὰ τὴν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἐπιβουλήν. Ἀλησμόνητοι παραμένουν αἱ ἀτελείωτοι ψευδολόγοι καὶ ὑβριστικαὶ ἀγορεύσεις τῶν ἀντιπροσώπων Γιουγκοσλαυίας Τζέρτζα, Βουλγαρίας Κουλίσεφ καὶ Ἀλβανίας Κερέντζι. Ὁ τελευταῖος μάλιστα εἰς ἀντιπερισπασμὸν τῶν ἀποδεδειγμένων ἑλληνικῶν καταγγελιῶν υπέβαλεν ἐκ μέρους τῆς χώρας του λευκὴν βίβλον πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ ἐπιθετικαὶ ἐνέργειαι τῆς Ἑλληνικῆς μοναρχοφασιστικῆς κυβερνήσεως ἐναντίον τῆς Ἀλβανίας», ἡ δὲ Γιουγκοσλαυία ἀνάλογον τόμον μετὸν τίτλον «Βίβλος περὶ τῆς Ἑλλάδος» (Livre sur la Grèce)³. Εἰς τὰς βίβλους αὐτὰς μετὰ ἀνήκουστον θρασύτητα καὶ ἀχαρακτήριστον διαστροφὴν τῶν γεγονότων προσεπάθουν νὰ ἀρνηθοῦν ἀναμφισβήτητα γεγονότα καὶ νὰ συκοφαντήσουν τὴν Ἑλλάδα.⁴

λει εἰς τὸν ΟΗΕ τὰ σχετικὰ πειστήρια. Βλ. Παράρτημα ὑπ' ἀρ. 12 Πρακτικῶν Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ, 1946, περιλαμβάνον φωτογραφίας αὐτῶν.

1. Κύροϋ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 92-96. Ἡ ἔκθεσις υπεβλήθη εἰς τὸν ΟΗΕ τὴν 27^{ην} Μαΐου 1947. Βλ. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1947, σελ. 498.

2. Βλ. σωρείαν καταθέσεων ἐν Ἐπιβουλή, σελ. 96-144.—Περὶ τῶν ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας παρασχεθεισῶν ἐνισχύσεων βλ. Δύο χρόνια πολέμου, σελ. 28-32.—Εἰς τὴν Διάσκεψιν τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν, τὴν γενομένην ἐν Μόσχᾳ τὴν 10^{ην} Μαρτίου 1947, ἐθίγη ὑπὸ τῆς Ρωσίας τὸ ἄκυρον τῶν ἐνεργειῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐρεῦνης. Ὁ Smith (σελ. 211-239) οὐδὲν περὶ τούτου ἀναφέρει.

3. Κύροϋ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 144.

4. Οἱ ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας ἀποσταλέντιες παρὰ τῇ Ἐπιτροπῇ ἐρεῦνης παρατηρηταὶ Κουλίσεφ καὶ Γκάνεφ κατὰ τὴν ἀναχώρησίν των ἐκ Σόφιας δι' Ἀθήνας τὴν

Ἐν Ἀθήναις ἐνεφανίσθησαν πρὸ τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ΕΑΜ Μιχ. Κύρκος, Ἡλ. Τσιριμῶκος, Νεόκοσμος Γρηγοριάδης κλπ., ὡς σύμμαχοι καὶ ὑπερασπισταὶ τῶν Σλαύων εἰσβολῶν καὶ κατήγοροι τῆς «μοναρχοφασιστικῆς κυβερνήσεως τῶν Ἀθηνῶν». Αἱ ἀπόψεις τῆς συνοδοιπορίας τοῦ κομμουνισμοῦ, αἱ ὁποῖαι καὶ αὐταὶ παρέμειναν ἔκτοτε ἀμετάβλητοι, ἀποδεικνύουν πλήρως τὴν ὑπαρξιν συγκεκριμένου ἀνθελληνικοῦ προγράμματος ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ. Ὁ Ἡλ. Τσιριμῶκος μάλιστα δι' ὑπομνήματος ἐξήτησεν ἐκ μέρους τοῦ κόμματος τῆς Ἑλληνικῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας (ΕΛΔ) τὴν οὐδετεροποίησιν τῆς Ἑλλάδος διὰ διεθνoῦς πράξεως, ἐγγυωμένης τὴν ἑδαφικὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν της, πρῶγμα, ὅπερ κατ' ἐπανάληψιν μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1948 ἐζήτησε καὶ ὁ διεθνῆς κομμουνισμός¹.

Εἰς τὸν σχετικὸν λόγον του πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐρεῦνης ὁ Ἑλλην ἀντιπρόσωπος Ἀλέξης Κύρου ἐνεφάνισε τὰ θεμελιῶντα τὴν κατηγορίαν στοιχεῖα τὴν 17ην Φεβρουαρίου 1947², τὴν δὲ 10ην Μαρτίου 1947 ὑπέβαλεν ὑπόμνημα πρὸς αὐτὴν περὶ τῶν «Σλαυομακεδόνων», καθ' ὃ οἱ «σλαυόφωνοι»³ εἶναι Βούλγαροι καὶ δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τοὺς Γιουγκοσλαῦους.

Ὁ Γιουγκοσλαῦος ἀντιπρόσωπος Τζέρετσα ἀντεπετέθη δομῆως καὶ ἐτόνισεν ὅτι ἡ ἔξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ κίνδυνον διὰ τὰς ἄλλας βαλκανικὰς χώρας⁴.

Τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας δι' ἀποφάσεώς του τῆς 18ης Ἀπριλίου 1947 ἀπεφάσισε τὴν συγκρότησιν Ὑποεπιτροπῆς Ἐρεῦνης, ἐδρευούσης ἐν Θεσ-

22^{αν} Ἰανουαρίου 1947 ἐδήλουν: «...Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἡμεῖς δὲν ἔχομεν οἰασδήποτε βλέψεις παρὰ μόνον τὸ νόμιμον καὶ ἀναμφισβήτητον δικαίωμά μας, νὰ μᾶς ἐξασφαλισθῇ διὰ μέσου τῆς Δυτικῆς Θυράκης πραγματικὴ διεξοδος εἰς τὸ Αἰγαῖον». Δύο χρόνια πολέμου, σελ. 22. — Livre sur la Grèce, σελ. 122.

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 96-105.

2. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1946, σελ. 496.

3. Πρόκειται περὶ τῶν βουλγαροφρόνων «σλαυόφωνων», διότι τὸ πλεῖστον αὐτῶν, ἂν καὶ ἔχει διγλωσσίαν, καθόσον ἡμιλεὶ πλὴν τῆς «σλαυομακεδονικῆς» καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐξ ἴσου καλῶς, ἔχει ἀναμφισβητήτως ἑλληνικὴν συνείδησιν καὶ ἐμφορεῖται ἐξ ἑλληνικῶν ἰδεωδῶν. Τοιοῦτοι σλαυόφωνοι παλαιότερον (1878-1903), μὴ γνωρίζοντες οὐδὲ λέξει ἑλληνικὴν, ἠγωνίσθησαν εἰς τοὺς κατὰ τῶν Βουλγάρων ἀγῶνας τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ ἔπασαν μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἰδέας, ἐπολέμησαν κατὰ τῶν Βουλγάρων εἰς τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα τοῦ 1903-1908, εἰς τὸν ἑλληνοβουλγαρικὸν πόλεμον τοῦ 1913, εἰς τὸν Α' Παγκόσμιον πόλεμον κατὰ τῆς Βουλγαρίας (1915-1918) καὶ κατὰ τὴν Κατοχὴν (1941-1944) ἐναντίον τῶν βουλγαρικῶν καὶ κομμουνιστικῶν συμμοριῶν, καθὼς καὶ εἰς τὸν συμμοριακὸν ἀγῶνα τοῦ 1946-1949. Τὰ παραδείγματα τοῦ Κρατεροῦ, τῶν Προμάχων κλπ. εἶναι πασίγνωστα. Γ. Βασιλειάδου, Ἐναντίον τῆς 5ης φάλαγγος, σελ. 36.

4. Ἐπιβουλή, σελ. 154-158.

σαλονίκη¹, ἣτις καὶ συνεκροτήθη τὴν 30ὴν Ἀπριλίου. Ταύτην δὲν ἀνεγνώρισαν οἱ ἐν τῷ Συμβουλίῳ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ, οἱ δὲ σύνδεσμοι ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ἐρεύνης τῶν βορείων βαλκανικῶν χωρῶν ἠρνήθησαν τὴν συνεργασίαν καὶ συμμετοχὴν. Τὰ κράτη τῶν ἠρνήθησαν νὰ δεχθοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν τὴν Ὑποεπιτροπὴν. Αὕτη ὑπέβαλεν εἰς τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας δύο ἐκθέσεις, τῆς 28ης Ἰουλίου καὶ 1ης Αὐγούστου 1947, δι' ὧν διαπιστοῦται ἡ παραβίασις τῶν βορείων ἑλληνικῶν συνόρων, ὁ ἐφοδιασμός καὶ ἡ ἐκ Γιουγκοσλαβίας κυρίως προέλευσις τῶν συμμοριῶν καὶ ἡ εἰς ταύτην ἐν περιπτώσει πίεσεως διαφυγὴ τῶν². Ἐν Γενεύῃ, ὅταν κατήρτιζεν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐρεύνης τὴν ἐκθεσὶν τῆς, τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εἶχε θέσει ὑπ' ὄψει αὐτῆς ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία καὶ ὁ Ἕλληνας σύνδεσμος εἰς τὸν λόγον τοῦ τῆς 20ης Μαΐου 1947, ἦσαν τόσον σαφῆ καὶ συγκεκριμένα, ὥστε νὰ μὴ δύναται παρὰ νὰ τὰ λάβῃ ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπ' ὄψει τῆς. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνοντο αἱ δηλώσεις τοῦ στρατάρχου Τίτο, τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ὀμοσπόνδου λαϊκῆς δημοκρατίας Μακεδονίας (Σκοπίων) Κουλισέβσκι, τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς Γιουγκοσλαβικῆς ἐθνοσυνελεύσεως Δημήτριου Βλάχωφ καὶ ἄλλων, οἵτινες ἐτόνιζον ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τῆς «Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου», ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐνωθῇ μὲ τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Μακεδονίαν (τῶν Σκοπίων). Τὰ στοιχεῖα ταῦτα προεκάλεσαν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τοῦ Ἀμερικανοῦ ἀντιπροσώπου Ἐθριτζ, ὁ ὁποῖος ἐπέμεινε ὅπως ἡ Γιουγκοσλαβικὴ ἀντιπροσωπεία διαψεύσῃ ὅτι ὑφίστανται τοιαῦτα διεκδικήσεις. Ὁ σοβιετικὸς ἀντιπρόσωπος Λαβρίτσεφ ἐπέμεινε ἀντιθέτως ὅτι τὸ θέμα τοῦτο ἐκφεύγει τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δὲν πρέπει νὰ συζητηθῇ. Παρ' ὅλα ταῦτα ὁ Γιουγκοσλαβὸς σύνδεσμος ἐδέχθη πρὸς στιγμὴν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ μίαν τοιαύτην διάψευσιν καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ τὴν καταθέσῃ πρὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, μέχρι τοῦ τέλους ὅμως τῶν ἐργασιῶν τῆς δὲν τὸ ἔκαμεν. Ἀντιθέτως ὁ Βούλγαρος ἀντιπρόσωπος Κουλίσεφ δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπαναλάβῃ ἀπροκαλύπτως τὴν βουλγαρικὴν διεκδικήσιν ἐπὶ τῆς Δυτικῆς Θοράκης καὶ ἐπὶ τῆς διεξόδου τῆς χώρας τοῦ εἰς τὸ Αἶγαϊον³.

Κατὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὸν ΟΗΕ ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐρεύνης τῆς 27ης Μαΐου 1947⁴, καταρτισθεῖσαν τῇ συμπράξει καὶ τῶν συνδέσμων

1. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1947, σελ. 496.

2. Κόρυου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 126· 127.

3. Κόρυου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 115. — Ἐπιβουλὴ, σελ. 161.

4. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1947, σελ. 498. Official Records of the Security Council. Second year. Special Supplement No 2. Report to the Security Council by the Commission of Investigation concerning Greek frontier incidents vol. I. New York, 1947.

τῶν βορείων γειτόνων μας, Γιουγκοσλαβίας, Ἀλβανίας καὶ Βουλγαρίας, βάσει τῶν ὑπ' αὐτῆς συλλεγέντων στοιχείων γράφονται τὰ ἑξῆς: «Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα διεπίστωσεν ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀποτελεῖ συμπέρασμα της, ὅτι ἡ Γιουγκοσλαβία καὶ εἰς μικρότερον βαθμὸν ἡ Ἀλβανία καὶ ἡ Βουλγαρία ὑπεστήριξαν τὸν συμμοριακὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἑλλάδα...» Ἄν καὶ εἶναι ἀναμφισβητήτως ἀληθές, ὅπως ἄλλωστε ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ Γιουγκοσλαύου ἀντιπροσώπου, ὅτι διαρκοῦντος τοῦ πολέμου αἱ ἀξονικαὶ ἀρχαὶ παρεῖχον ὑποστήριξιν εἰς τὴν αὐτονομιστικὴν μακεδονικὴν κίνησιν ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῶν νὰ δημιουργήσουν διχονοίας μεταξὺ τῶν βαλκανικῶν χωρῶν, φαίνεται ἐξ ἴσου σαφές ὅτι ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου αἱ κυβερνήσεις Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας δι' ἐπισημῶν ἀγορεύσεων καὶ ἄρθρων εἰς τὸν τύπον ἀνεξωγογόνησαν τὴν ἰδέαν καὶ ἐνίσχυσαν τὴν ἀποχωριστικὴν κίνησιν μεταξὺ τῶν Σλαυομακεδόνων εἰς τὴν Ἑλλάδα»¹.

* * *

Ἡ διάρκεια τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἀγῶνος τῶν συμμοριτῶν, ὁ ὁποῖος οὐσιαστικῶς ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ 1945², ἠνάγκασε τὴν Βρετανικὴν κυβέρνησιν ὅπως ἀποταθῆ πρὸς τὴν ἀμερικανικὴν διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ εἰς στρατιωτικὰ ἐφόδια ἐνίσχυσιν τῆς χώρας μας. Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1946 εἶχεν ἀρχίσει ζωηρὸς ἀγὼν τῆς Ρωσίας καὶ τῶν δορυφόρων της, συνενικουρούμενος ὑπὸ τοῦ διεθνοῦς κομμουνισμοῦ καὶ τῶν συνοδοιπόρων, ὅπως ἀναχωρήσουν ἐξ Ἑλλάδος τὰ ἐλάχιστα καὶ ἔχοντα μᾶλλον συμβολικὸν χαρακτῆρα ἀγγλικά στρατιωτικὰ τμήματα, τὰ ὁποῖα παρέμενον ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιμόνῳ αἰτήσῃ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, διὰ νὰ προστατευθῆ ἡ χώρα ἀπὸ τὰς ὑπὸ τῶν βορείων γειτόνων ὀργανουμένας συμμορίας³. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1947 ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἔσχε σχετικὰς συνομιλίας μὲ τὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, διότι ἤρχισε πλέον νὰ αἰσθάνεται ὅτι μόνη δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ ἀντεπεξέλθῃ ἐν Ἑλλάδι, ἐκτὸς ἂν αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τὴν ἐβοήθουν. Ἄλλως θὰ ἀπεσύρετο μὲ πιθανὸν ἀποτέλεσμα νὰ ὑποκύψῃ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν διὰ τῶν κομμουνιστικῶν συμμοριῶν σοβιετικὴν ἀπειλήν, νὰ κυκλωθῆ ἐν συνεχείᾳ ἡ Τουρκία καὶ τελικῶς ὀλόκληρος ἡ Ἀνατολικὴ Μεσόγειος καὶ ἡ Μέση Ἀνατολὴ νὰ πέσῃ ὑπὸ τὴν σοβιετικὴν κυριαρχίαν⁴. Ἡ κυβέρνησις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν καὶ διὰ διαγγέλλματος τῆς 12ης

1. Ἐπιβουλὴ, σελ. 167 - 171. — Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 141 - 142.

2. Byrnes, σελ. 249.

3. Dulles, σελ. 43. Τοῦτο ἐζήτησε τὸ πρῶτον ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπὸ τὸ ἐν Λονδίῳ συνελθὸν Συμβούλιον ἀσφαλείας τὸν Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον 1946.

4. Dulles, σελ. 44.

Μαρτίου 1947 πρὸς τὸ Κογκρέσσον ὁ πρόεδρος αὐτῆς Τροῦμαν ἐξέθεσε τὸ πρόγραμμα τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν, ἀναγνωρίζων τὸ γεγονός, ὅτι τὰ ὀλοκληρωτικὰ καθεστῶτα, ἐπιβαλλόμενα ἐπὶ τῶν ἐλευθέρων λαῶν δι' ἄμεσου ἢ ἑμμέσου, ὡς ἐν Ἑλλάδι, ἐπιθέσεως, ὑπονομεύουν τὰ θεμέλια τῆς διεθνοῦς εἰρήνης καὶ συνεπῶς καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Τοῦτο ἀπεκλήθη «Δόγμα Τροῦμαν»¹. Οὕτως ἡ Ἐπιτομή Μεσογείας, καὶ συνεπῶς καὶ ἡ Ἑλλάς, θεωρηθεῖσα σφαῖρα ἀμερικανικῶν συμφερόντων, ἐνδιέφερε τὰ μέγιστα τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας². Ἡ ἀναγγελία τοῦ «Δόγματος Τροῦμαν» ἐδημιούργησε πραγματικὸν σάλον εἰς τοὺς κόλπους τῆς ρωσικῆς διπλωματίας, ἥτις, μὴ δυναμένη νὰ ἀντιδράσῃ εὐθέως, ἀνεκάλεσε τὸν ἐν Ἀθήναις Ρῶσον πρεσβευτὴν Ραντιόνωφ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1947³. Ἐν προκειμένῳ αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι ἠκολούθησαν τὴν ἐν Ἑλλάδι ἀγγλικὴν πολιτικὴν, διότι ἀντελήφθησαν ὅτι ὁ ἀγὼν ἐν αὐτῇ δὲν ἦτο μεταξὺ δημοκρατίας καὶ μοναρχισμοῦ, ὡς κατὰ κόρον διετυμπάνιζεν ἡ ρωσικὴ προπαγάνδα, ἀλλὰ μεταξὺ κομμουνισμοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ δημοκρατικοῦ λαοῦ⁴.

Τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα συζητήθη ἐν ἐκτάσει εἰς τὸ Συμβούλιον ἀσφαλείας τοῦ ΟΗΕ ἀπὸ τὸν Μάϊον μέχρι τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1947⁵. Κατὰ τὰς διαφόρους συνεδριάσεις ὠμίλησαν οἱ Γιουγκοσλαῦοι ἀντιπρόσωποι Κοσσάνοβιτς⁶, Κρασονεβ⁷, Βίλφαν⁸, οἱ Βούλγαροι Ἀτανάσωφ⁹ καὶ Μεβοράχ¹⁰, οἱ Ἀλβανοὶ Καχρεμάν¹¹, Ηεβα¹² καὶ Κερέντζι¹³, οἱ Πολωνοὶ Λάγκε¹⁴ καὶ

1. Dulles, σελ. 44. — Byrnes, σελ. 301. — Millis, σελ. 254.

2. Woodhouse, σελ. 277-278.

3. Woodhouse, σελ. 273.

4. Woodhouse, σελ. 279. Βλ. ἄρθρα τοῦ Winston Churchill εἰς Daily Telegraph τῆς 12^{ης} καὶ 14^{ης} Ἀπριλίου 1947.

5. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας 1947, σελ. 841-1740.

6. 16 Μαΐου αὐτόθι, σελ. 845.

7. 22 Μαΐου, σελ. 899.

8. 1 Ἰουλίου, σελ. 1182-1197, 17 Ἰουλίου, σελ. 1357-1373, 18 Ἰουλίου, σελ. 1399-1402, 5 Αὐγούστου, σελ. 1791, 6 Αὐγούστου, σελ. 1795, 12 Αὐγούστου, σελ. 1900, 19 Αὐγούστου, σελ. 2090, 15 Αὐγούστου, σελ. 2369, 2382, 2388.

9. 22 Μαΐου, σελ. 891.

10. 27 Ἰουνίου, σελ. 1143-1156, 11 Ἰουλίου, σελ. 1279-1292, 18 Ἰουλίου, σελ. 1392-1393, 25 Ἰουλίου, σελ. 1531-1539, 4 Αὐγούστου, σελ. 1733, 7 Αὐγούστου, σελ. 1828, 19 Αὐγούστου, σελ. 2094, 15 Αὐγούστου, σελ. 2381.

11. 20 Μαΐου, σελ. 864.

12. 15 Αὐγούστου, σελ. 2387.

13. 27 Ἰουνίου, σελ. 1129-1142, 5 Αὐγούστου, σελ. 1792, 7 Αὐγούστου, σελ. 1833.

14. 4 Αὐγούστου, σελ. 1731, 5 Αὐγούστου, σελ. 1787.

Κάτς Σούχι¹, ὁ Ρῶσος Γκομίνκο², οἱ Ἀμερικανοὶ Τζῶνσον καὶ ᾠστιν³, ὁ Ἀγγλος Καντόγκαν⁴, οἱ Αὐστραλοὶ Χῶνζον⁵ καὶ Ἑβαττ⁶ καὶ ὁ Ἑλλην Δενδραμῆς⁷.

Τὴν 27ην Ἰουνίου 1947 ὁ Ἀλβανὸς ἀντιπρόσωπος Νέστι Κερέντζι⁸ ἐτόνισεν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐδίωξε κατὰ τρόπον ἀπαράδεκτον τὰς μειονότητες τῶν «Σλαβομακεδόνων» καὶ τῶν Τσάμηδων, ὁ Βουλγαρος ἀντιπρόσωπος Ἑβραΐος Νισσίμ Μεβοράχ ἐδήλωσεν ὅτι προκειμένου περὶ Μακεδονικοῦ ζητήματος ἡ Βουλγαρικὴ κυβέρνησις εἶχεν ἤδη εἰπεῖ ὅ,τι ἔπρεπε νὰ εἴπῃ ἐπὶ τοῦ θέματος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Διασκέψεως τῆς εἰρήνης τοῦ 1946 καὶ ἐπανέλαβε σχεδὸν ἀπροκαλύπτως τὰς βουλγαρικὰς διεκδικήσεις ἐπὶ τῆς Δυτικῆς Θωράκης. Ὁ Γιουγκοσλαῦος ἀντιπρόσωπος Γιόζα Βιλφάν ἠρέκασθη εἰς γενικότητας καὶ δὲν ἔκαμε νύξιν περὶ τοῦ Μακεδονικοῦ προβλήματος ἀρκεσθεῖς νὰ δηλώσῃ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεώς του ὅτι δὲν διεκδικεῖ ἑλληνικὰ ἐδάφη⁹. Ἡ ρωσικὴ στάσις καθ' ὅλας ταύτας τὰς συζητήσεις ὑπῆρξεν ἀμετάβλητος. Ἡ βασικὴ ἐπιδιώξις τῆς Ρωσίας ἦτο πάντοτε μία καὶ ἡ αὐτή, νὰ φύγουν τὰ βρετανικὰ στρατεύματα ἐξ Ἑλλάδος, νὰ σχηματισθῇ «δημοκρατικὴ» κυβέρνησις, διὰ νὰ ἀλωθῇ τὸ ἑλληνικὸν φρούριον ἐκ τῶν ἔνδον, ἐφ' ὅσον ἡ Ἑλλάς θὰ ἔμενε συνεπείᾳ τούτων ἀπροστάτετος ἀπέναντι καὶ τῶν ἐπιθέσεων τῶν βορείων γειτόνων της¹⁰.

Εἰς τὴν προσπάθειάν της αὐτὴν ἡ Ρωσία εἶχεν ὡς συνεπικούρον τὸν διεθνῆ κομμουνισμὸν καὶ τὸν ἀνὰ τὸν κόσμον ἀριστερὸν τύπον, ὁ ὁποῖος οὐδὲν ἄφηνεν ἀνεκμετάλλετον καὶ καθ' ἑκάστην ἐπετίθετο λάβρως κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Τὴν 7ην Αὐγούστου 1947 οἱ ἀριστεροῦντες Ἀγγλοὶ πολιτευταὶ τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος Harold S. Laski, καθηγητῆς τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν καὶ μέλος τῆς Διοικούσης ἐπιτροπῆς τοῦ Ἑργατικοῦ κόμματος, ὁ Konni Zilliacus καὶ ὁ Richard H. S. Crossman, ἐκδότης τοῦ ἀριστεροῦ περιοδικοῦ New Stateman and Nation, οἱ δύο τελευταῖοι κοινοβουλευτικὰ μέλη τοῦ Ἑργατικοῦ κόμματος, ἔλεγον πρὸς τὸν Ἀμε-

1. 19 Αὐγούστου, σελ. 2079 - 2090.

2. 22 Μαΐου, σελ. 912, 8 Ἰουλίου, σελ. 1232 - 1255, 17 Ἰουλίου, σελ. 1376, 4 Αὐγούστου, σελ. 1719, 14 Αὐγούστου, σελ. 1968, 15 Αὐγούστου, σελ. 2375.

3. 27 Ἰουνίου, σελ. 1117 - 1126.

4. 3 Ἰουλίου, σελ. 1203 - 1209, 4 Αὐγούστου, σελ. 1735, 6 Αὐγούστου, σελ. 1802.

5. 20 Μαΐου, σελ. 875, 12 Αὐγούστου, σελ. 1904.

6. 15 Αὐγούστου, σελ. 2372.

7. 20 Μαΐου, σελ. 868, 27 Ἰουνίου, σελ. 1126, 23 Ἰουλίου, σελ. 1459 - 1462, 5 Αὐγούστου, σελ. 1784, 6 Αὐγούστου, σελ. 1816, 19 Αὐγούστου, σελ. 2093.

8. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1947, σελ. 1129 - 1142.

9. Κ Ὑ Ρ Ο Υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 128 καὶ 131.

10. Κ Ὑ Ρ Ο Υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 135 - 136.

ρικανὸν πρεσβευτὴν Χάρριμαν ὅτι ἐξήτουν πλὴν τῆς ἐλαττώσεως ἐν γένει τῆς δυνάμεως τοῦ βρετανικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἐξ Ἑλλάδος ἀποχώρησιν τῶν βρετανικῶν στρατευμάτων¹.

Ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐρεῦνης κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας τῆς 29ης Αὐγούστου 1947 ἐτέθη εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἐψηφίσθη δι' ἑννέα ψήφων ἐπὶ ἕνδεκα, καταψηφισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ρωσίας καὶ Πολωνίας, τῆς Ρωσίας ἀκυσάσης εἶτα τὸ δικαίωμα τοῦ βέτο, ἵνα παρεμποδίσῃ τὴν λήψιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ ΟΗΕ, καὶ οὕτως ἐματαίωσε τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας, ἣτις παρέμεινεν ἀνεκτέλεστος².

Οὕτως ἔπειτα ἀπὸ δίμηνον περίου συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας, ἣ ὁποία εἶχεν ἐπακολουθήσει τὴν πεντάμηνον ἔρευναν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐρεῦνης τοῦ ΟΗΕ, καὶ ἔπειτα ἀπὸ τρεῖς ψηφοφορίας τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας, αἵτινες εἶχον ἐγκρίνει θετικὰς λύσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος, χωρὶς ὅμως νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐξουδετερώσουν τρεῖς ἀλληπαλλήλους ἐφαρμογὰς τοῦ ρωσικοῦ βέτο, ἐτερματίσθη καὶ ἡ περίοδος αὐτὴ τῆς συζητήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος³.

Ἡ δευτέρα Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ ΟΗΕ ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν της εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην τὴν 17^{ην} Σεπτεμβρίου 1947⁴. Εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν εἶχον ὑποβληθῆ αἱ σχετικαὶ ἐτήσιαι ἐκθέσεις τοῦ Γενικοῦ γραμματέως καὶ τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας⁵. Ἡ πρώτη μάχη ἐδόθη ἐπὶ τοῦ ἐὰν θὰ ἐνεργάφετο τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ὅπου τὴν ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος εἰσήγησιν ἔκαμε τὴν 17^{ην} Σεπτεμβρίου 1947 ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς στρατηγὸς Μάρσαλ. Κατ' αὐτὴν ὁ Ρῶσος ἀντιπρόσωπος Βισίνσκυ ὁμιλῶν τὴν 18^{ην} Σεπτεμβρίου ἐχαρακτήρισε τὰς κατηγορίας ἐναντίον τῆς Ἀλβανίας, Βουλγαρίας καὶ Γιουγκοσλαβίας ὡς ἀπολύτως αὐθαιρέτους καὶ χωρὶς καμμίαν ἀπόδειξιν, κατηγορῶν ἀντιθέτως τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐπιτροπῆς ἐρεῦνης ὡς μὴ δυνάμενα νὰ υποβληθοῦν εἰς σοβαρὰν κριτικὴν, καὶ ἐχαρακτήρισε τὴν ἔκθεσιν ὡς πλήρη

1. Millis, σελ. 303.

2. Πρακτικὰ Συμβουλίου ἀσφαλείας ΟΗΕ 1947, σελ. 499.

3. Κύριον, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 139 καὶ 152.

4. Πρακτικὰ 2ας Γενικῆς Συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 500. Αἱ συνεδριάσεις διήρκεσαν ἀπὸ τῆς 16ης Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 29ης Νοεμβρίου 1947. Τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα ἀνεγράφετο εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ὑπ'ἀρ. 45 καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπειλὴ κατὰ τῆς πολιτικῆς ὀνεξαρτησίας καὶ ἑδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἑλλάδος. Ζήτημα προτεινόμενον ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς».

5. Rapport du Conseil de Sécurité à l'assemblée générale le du 16. 7. 46 au 15.7.47. Assemblée Générale. Documents officiels. 2me Session. Supplement No 2. (A/366). Lake Succes. 1947, σ. 4-34. Annual Report of the Secretary General on the work of the Organisation from 1. 7. 46 to 30. 6. 47. General Assembly Official Records. 2nd Session Supplement No 1. Lake Succes 1947.

ἀντιφάσεων καὶ ὑπερβολῶν, αἱ ὁποῖαι στεροῦν τὰ συμπεράσματά της οἰασ-
δήποτε σημασίας¹. Ὁ Ἄγγλος ἀντιπρόσωπος Μὰκ Νήλ ἀντέκρουσε τὸν Βι-
σίνσκυ, εἰπόντα ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀποτελεῖ ἀπειλὴν κατὰ τῶν γειτόνων της, το-
νίσας ὅτι τοῦτο ἐν τοῖς πράγμασιν εἶναι ἀδύνατον, διότι ἡ Ἑλλάς ἔχει μόλις
τὸ ἐν πέμπτον τῶν δυνάμεων τῶν γειτόνων της σλαυικῶν χωρῶν². Ὁ Ἕλληνας
ἀντιπρόσωπος Δενδραμῆς³ ἔχαρακτήρισε τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπίθεσιν τῶν
γειτόνων της ὡς διεθνὲς ἔγκλημα⁴ καὶ «ὅτι τὰ βόρεια γειτονικά κράτη,
Ἄλβανία, Βουλγαρία, Γιουγκοσλαβία, ἀφ' ἑνὸς μὲν καταβάλλον προσπά-
θειαν πολιτικῆς προπαγάνδας πρὸς ἀνατροπὴν τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως⁵,
ἀφ' ἑτέρου δὲ ὀργανώνουν εἰς τὰς χώρας τῶν συμμαχίας⁶, τὰς ὁποίας ἀποστέλ-
λουν εἰς Ἑλλάδα καὶ ὑποστηρίζουν διὰ παντὸς μέσου τοὺς ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ
ἑδάφους δρῶντας συμμαχίας καὶ ἐνεργοῦν διὰ τὴν δημιουργίαν Μακεδονικοῦ
κράτους»⁷. Ὁ Γιουγκοσλαῦος ἀντιπρόσωπος Μπέμπλερ ἐπανάλαβε τὰς κατηγο-
ρίας του περὶ τῆς μοναρχοφασιστικῆς τυραννίας καὶ τρομοκρατίας ἐν Ἑλλάδι καὶ
προσῆγαγε διάφορα ἄρθρα ἑλληνικῶν ἐφημερίδων πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπό-
ψεῶν του. Εἰς τοῦτον ἀπήντησε δηκτικῶς ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Ἡνωμένων
Πολιτειῶν Τζόνσον: «Τὸ καταπληκτικὸν δὲν εἶναι ὅτι ἐδημοσιεύθησαν τοιαῦτα
ἄρθρα, ἀλλ' ὅτι οἱ συντάκται τῶν εὐρίσκονται ἀκόμη ἐν ζωῇ, ἐνῶ, ἂν ἀνά-
λογα ἄρθρα εἶχον δημοσιευθῆ εἰς ὠρισμένας ἄλλας χώρας, οἱ συντάκται τῶν
θὰ εἶχον παραπεμφθῆ εἰς τὰ λαϊκά δικαστήρια καὶ ἐξαποσταλῆ ἤδη εἰς τὸν
ἄλλον κόσμον». Ἀτυχῶς ἀπὸ τῆς πρώτης συνεδρίας ἐσημειώθησαν ἕκ μέρους
τοῦ Γάλλου ἀντιπροσώπου Ντελμπὸς⁸ συμβιβαστικαὶ προσπάθειαι. Πολλοὶ
δ' ἀντιπρόσωποι, ἰδίως ἀπομακρυσμένων τῆς Εὐρώπης χωρῶν, εἶχον ἐσφαλ-
μένην ἀντίληψιν τῶν ἐν Ἑλλάδι συμβαινόντων⁹.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 17ης Σεπτεμβρίου 1947 ὁ Γιουγκοσλαῦος
ἀντιπρόσωπος Σίμιτς ἀποκρούων τὰς κατὰ τῶν βορείων γειτόνων τῆς Ἑλ-
λάδος κατηγορίας ὑπεγράμμισεν ὅτι ὑπεύθυνοι τῶν γεγονότων εἶναι τὰ ξένα

1. Κόροϋ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 156.

2. Αὐτόθι, σελ. 210.

3. Αὐτόθι, σελ. 146-150.

4. Αὐτόθι, σελ. 149.

5. Αὐτόθι, σελ. 148, καὶ Ἐκθεσις Ἐπιτροπῆς ἐρεῦνης 1947, τόμ. I, σελ. 177.

6. Αὐτόθι, σελ. 148, καὶ Ἐκθεσις, σελ. 175-177.

7. Αὐτόθι, σελ. 148, καὶ Ἐκθεσις, σελ. 179-180.

8. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 167-169.

9. Ὁ Δομινικανὸς ἀντιπρόσωπος Despradel ἔλεγε κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς
22ας Σεπτεμβρίου 1947: «Il est évident que le peuple grec est bouleversé par
une guerre civile qui, pretend-on, est entretenue par l'aide intéressée que les
bandes insurgées reçoivent des nations voisines». Πρακτικά 2ας Γενικῆς συνε-
λεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 234.

στρατεύματα (οἱ Ἕ Ἀγγλοι), ὧν ἐξήτησε τὴν ἀποχώρησιν'. Γενομένης ψηφοφορίας ἐψήφισαν ὑπὲρ 41 καὶ κατὰ 6. Ἐσημειώθησαν ἐπίσης 7 ἀποχαί, ἡ δὲ Βολιβία ἀπουσίασε. Οὕτω τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα ἐνεγράφη εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Τὴν 3ην Ὀκτωβρίου 1947 ὁ Οὐκρανὸς ἀντιπρόσωπος Μανουήλσκι ἐτόνισεν ὅτι ἡ Ἄλβανία, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Γιουγκοσλαβία ἀποτελοῦν «μίαν ὁμάδα φιλειρηνικῶν κρατῶν, ἄριστα συνεννοουμένων μεταξύ των καὶ μὴ ἐχόντων πλέον καμμίαν διεκδίκησιν ἐναντίον ἀλλήλων, ἐνῶ ἡ Ἑλλάς ἀποτελεῖ πραγματικὴν ἀπειλὴν διὰ τὰ Βαλκάνια ἐναντίον τῆς εἰρήνης των»². Θέλων δὲ νὰ τονίσῃ ὅτι αἰτία τῶν ἐν Ἑλλάδι συμβαινόντων εἶναι ἡ ἐπέμβασις τῶν Ἕ Ἀγγλων καὶ Ἄμερικανῶν, ὑποστηριζόντων τοὺς θεσμοὺς πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἰδίων των ἱμπεριαλιστικῶν σχεδίων, ἀνέφερε διαφόρους γνώμας συγγραφέων καὶ δημοσιογράφων Ἄγγλοσαξόνων, οἱ ὅποιοι ὁμολογοῦν κατ' αὐτὸν τὴν πραγματικὴν αἰτίαν τῶν ἐπεμβάσεων. Ἐκ τούτων ὁ Walter Lippmann εἰς τὴν New York Herald Tribune τῆς 1ης Ἀπριλίου 1947 ἔλεγεν: «Ἐξελέξαμεν τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, ὅχι διότι αἱ δύο αὐταὶ χῶραι ἔχουν εἰδικῶς ἀνάγκην βοήθειας... ἀλλὰ διότι ἀπὸ στρατηγικῆς ἀπόψεως ὀδηγοῦν εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως»³.

Τὴν 6ην Ὀκτωβρίου ὁ Αὐστραλὸς ἀντιπρόσωπος Χ. Ἔβατι εἶπεν: «Ἡ καλῶς συντονισμένη ρητορικὴ ἐπίθεσις ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἀποδεικνύει πόσον στενὴ εἶναι ἡ συνεργασία μεταξύ τῶν τριῶν βαλκανικῶν χωρῶν καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν σοβαρωτέραν ἀποψιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος, ἐφ' ὅσον ἀποδεικνύεται ἕνας κοινὸς ἀντικειμενικὸς σκοπός, δηλαδὴ ἡ διὰ τῆς βίας ἀνατροπὴ τοῦ σημερινοῦ ἑλληνικοῦ καθεστώτος... Οἱ τρεῖς βόρειοι γείτονες καὶ ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία δροῦν ἐν ἀπολύτῳ ἐνότητι ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος»⁴.

1. «La question grecque, εἶπεν, cependant existe toujours et est devenue un problème international. Mais la responsabilité n'en incombe ni au peuple Grec, ni aux voisins de la Grèce... Les troupes britanniques sont entrées en Grèce au moment de la débâcle de l'armée hitlerienne dans les Balkans et après la liberation de la Grèce par l'armée Populaire Grecque». Πρακτικὰ 2^{ας} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 239. Κατὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν, 23ην Σεπτεμβρίου, ὁ ἕτερος Γιουγκοσλαῦος ἀντιπρόσωπος Λεόντις ἐπετέθη κατὰ τῶν ἀναμεινυμένων ἐν Ἑλλάδι Ἕ Ἀγγλων καὶ Ἄμερικανῶν καὶ ἐτόνισεν ὅτι ὁ ἐν Ἑλλάδι ἀγὼν εἶναι ἐμφύλιος πόλεμος. Ὁμοίως ἐπετέθη καὶ κατὰ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐρευνῆς. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς Ἔστιν ἀπέκρουσε τὰς κατηγορίας ταύτας. Αὐτόθι, σελ. 292-293.

2. Κ Ὑ ρ ο υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 172.— Πρακτικὰ 2^{ας} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 501.

3. Πρακτικὰ 2^{ας} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 261.

4. Κ Ὑ ρ ο υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 176.— Πρακτικὰ 2^{ας} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ

Κατόπιν τῶν ἐπὶ μῆνα συζητήσεων, τῆς κοπώσεως καὶ τῆς σχεδὸν ἀδιαφορίας πολλῶν μικρῶν μὴ εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ἅτινα οὔτε ἐνδιαφέρον εἶχον οὔτε κατέβαλον προσπάθειαν τινὰ διὰ νὰ κατατοπισθοῦν, κατέστη προφανὲς ὅτι εἶχον πλέον ἀρχίσει νὰ ἐπικρατοῦν μεταξὺ τοῦ πλείστου τῶν ἀντιπροσώπων εἰς τὴν Γενικὴν συνέλευσιν αἱ συμφιλιωτικαὶ ἐκείναι ἀντιλήψεις, αἱ ὁποῖαι ἐνεφανίσθησαν, ὡς ἐλέχθη, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς συνόδου καὶ αἱ ὁποῖαι, στηριζόμεναι εἰς τὴν ἀπόλυτον ἄγνοιαν τῆς πραγματικῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως, θὰ παρημποδίζον οἰανδήποτε θετικὴν καὶ ἀποτελεσματικὴν ἔκβασιν τῆς ὅλης συζητήσεως. Καὶ ἐνῶ ἐχρειάζετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μία ζωηρότερα ἑλληνικὴ ἀντεπίθεσις, ἐπαναφέρουσα τὴν Πολιτικὴν ἐπιτροπὴν εἰς σαφεστέραν ἀντίληψιν τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος, οἷαν εἶχεν ἐπιδείξει κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς συζητήσεως, μία ἀντεπίθεσις, πείθουσα τὰς φιλικὰς Μεγάλας Δυνάμεις νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰς ἀρχικὰς αὐτῶν πεποιθήσεις, ἢ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, ὑπέικουσα εἰς συμμαχικὰς πιέσεις, πρὸς ἐπίδειξιν μετριοπαθείας ἐνεφανίσθη τὴν 7ην Ὀκτωβρίου μὲ μίαν ἀγόρευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀντιπροσώπου Μελέα ἄτονον, ψυχρὰν καὶ ἄχρουν¹. Διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν διεπράττετο ἐν τῇ διπλωματικῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος τὸ σφάλμα νὰ θυσιασθῇ ἡ χώρα μας εἰς τὴν συμμαχικὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἰσχυρῶν νὰ ἐμφανισθῇ ἡ Ἑλλάς ὡς ἔθνος νομιμόφρον, μετριοπαθὲς καὶ διαλλακτικὸν ἀντὶ τῆς ἐντόνου διαμαρτυρίας, ἧτις ἤρμοζε καὶ ἐπεβάλλετο ἐκ τῶν περιστάσεων, ἀπευθυνομένης καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους καὶ πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς καὶ πρὸς τὰ μικρὰ κράτη, τὰ ὁποῖα ἀπέροριπτον χάριν μιᾶς προδήλως ἀσκοπού διήφην σκοπιμότητος εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρηστων ἱστορίαν καὶ δικαιοσύνην, διὰ νὰ φανοῦν ἀρεστὰ εἰς τὴν Ρωσίαν. Ἡ ἐπιδίωξις θετικῶν καὶ ἀποφασιστικῶν λύσεων, δυναμένων νὰ θέσουν τέρμα εἰς τὰς μακροχρονίους δραματικὰς ταλαιπωρίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐχρειάζετο γλῶσσαν αὐστηρὰν καὶ οὐκ κλαυθμηρισμοὺς καὶ εὐγενικοὺς λόγους².

Τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα συνεζητήθη καὶ εἰς τὴν πρώτην Πολιτικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ΟΗΕ ἀπὸ τῆς 25ης Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 13ης Ὀκτωβρίου 1947³, ἐγένετο δὲ δεξιὰ συζήτησις ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ρωσίας καὶ τῶν δορυφόρων, ἔχουσα μέγιστον ἐνδιαφέρον ἀπὸ ἑλληνικῆς ἀπόψεως⁴. Δυστυχῶς οὔτε σύντομον ἐπιτομὴν ταύτης δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παράσχωμεν ἐνταῦθα.

1947, σελ. 501. Ὁ Ἑβαντ ὁμίλησε καὶ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 21ης Ὀκτωβρίου 1947. Πρακτικὰ 2ας Γενικῆς συνέλευσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 420-429.

1. Πρακτικὰ 2ας Γενικῆς συνέλευσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 501.

2. Κύροβ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 181.

3. Πρακτικὰ πρώτης Ἐπιτροπῆς 2ας Γενικῆς συνέλευσεως ΟΗΕ 1947, σ. 9 καὶ 116.

4. Κατὰ ταύτην ὁμίλησαν ὁ Κ. Τσαλδάρης τὴν 29ην Σεπτεμβρίου, αὐτόθι σελ. 32-35, ὁ Μελέας τὴν 7ην καὶ 13ην Ὀκτωβρίου, σελ. 79-80 καὶ 123, ὁ Βισίνσκυ, τὴν

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 20ῆς Ὀκτωβρίου 1947 ὁ Βισίνσκυ, ἐπιχει-
μένης τῆς ἐπαναλήψεως τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος βάσει
νέων στοιχείων, ἀνεκεφαλαίωσεν τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ῥωσικὰς ἐνερ-
γείας¹. Ἐπέφερε κείμενα Ἄγγλων βουλευτῶν συνοδοιπόρων², ἀνέγνωσε δια-
φόρους ἐπιστολάς, ἐν αἷς καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐθνικῆς Ἀλ-
ληλεγγύης διὰ τοὺς ἐν ἔκτοπισει διατελοῦντας Ἕλληνας, ἀπευθυνθεῖσαν πρὸς
τὴν Γενικὴν γραμματεῖαν τοῦ ΟΗΕ κατ' Αὐγούστον τοῦ 1947, καὶ ἐχρωμά-
τισε μὲ ἔντονον πάθος τὴν ὄλην κατάστασιν. Ἐν συνεχείᾳ οἱ ἀντιπρόσωποι
τῶν δορυφόρων (Πολωνίας Λάγκε, Τσεχοσλοβακίας Μάσαρυκ, Γιουγκοσλαβίας
Κοσσάνοβιτς) ὠμίλησαν ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα³. Ὁ Κοσσάνοβιτς μάλιστα,
πρεσβευτὴς τῆς Γιουγκοσλαβίας ἐν Οὐάσιγκτῶνι, ἔκαμε χρῆσιν γνωμῶν δια-
φόρων ἐπιφανῶν Ἀμερικανῶν, ἀντιφρονούντων πρὸς τὴν ἐπίσημον πολιτι-
κὴν⁴, καὶ ἀνέγνωσε τιμῆμα ἄρθρου τοῦ Τσῶρτσιλ, δημοσιευθέντος εἰς τὸ
περιοδικὸν «Life» τῆς 14ῆς Ἀπριλίου 1947, εἰς ὃ οὗτος ἐκθέτει τὰς περὶ
αὐτοῦ γνώμας τῶν Ἀμερικανῶν, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐπέμβασιν τῶν Ἄγγλων
ἐν Ἑλλάδι⁵.

Τὴν 21ῆν Ὀκτωβρίου 1947 διὰ νέων στοιχείων, προσαχθέντων ὑπὸ
τῆς νέας ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐρεῦνης πρὸς τὸν ΟΗΕ, διεπιστώθη καὶ
πάλιν ἡ συνεχιζομένη ἐπέμβασις τῶν αὐτῶν γειτόνων μας ὑπὲρ τῶν συμμο-
ριτῶν⁶. Ὁ Ἕλλην ἀντιπρόσωπος καὶ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν Κ. Τσαλ-
δάρης ὠμίλησε κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 21ῆς Ὀκτωβρίου⁷, καθ' ἣν ὠμί-

6ῆν Ὀκτωβρίου, σελ. 65 - 70, ὁ Γκρομίνκο τὴν 29ῆν Σεπτεμβρίου, σελ. 23 - 28, ὁ Μπέμ-
πλερ τὴν 26ῆν Σεπτεμβρίου, σελ. 15-19, καὶ τὴν 3ῆν Ὀκτωβρίου, σελ. 47 - 50, ὁ Μεβοράχ
τὴν 2ῆν Ὀκτωβρίου, σελ. 41 - 47, ὁ Κισέλεφ τὴν 29ῆν Σεπτεμβρίου, σελ. 35 - 38 κλπ.

1. Πρακτικὰ 2ῆς Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ, σελ. 360-388.

2. D o d d s, T i f f a n y καὶ S o l l e y, The tragedy of Greece. London 1947.

3. Πρακτικὰ 2ῆς Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 388 - 419.

4. Ὁ δῆμαρχος τῆς Ν. Ὑόρκης Fiorello Laguardia ἔλεγε: We shall come to
curse the day we entered in Greece, ὁ πρῶτος κυβερνήτης Harold Stassen ἔλεγε:
Arming the greek regime will be a tragic mistake, ὁ δὲ Eaton, πρόεδρος τῆς
Ἐπιτροπῆς τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Κογκρέσσου, ἔλεγε: Τὴν στιγμὴν αὐτὴν
ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐκρήγνυται ἐν Ἑλλάδι. Πρακτικὰ σελ. 414 - 415.

5. «I was astonished to see what a bad press I got in America. Besides
this the attitude of the State Departement was sourly critical... I was depi-
cted in many newspapers as a shoking jingo, Tory, imperialist reactionary,
stiving to beat down the free, generous, democratic impulsion of the Greek
people». Πρακτικὰ, σελ. 411.

6. The World Today, τόμ. IV, (1948) σελ. 463. Πρακτικὰ 2ῆς Γενικῆς συνε-
λεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 502.

7. Πρακτικὰ 2ῆς Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 429 - 435. Τὴν ἐπὶ τοῦ
Ἑλληνικοῦ ζητήματος ἐκθεσὶν τοῦ εισηγητοῦ τῆς 1ῆς Ἐπιτροπῆς Λανοῦ Η. Kauf-
mann βλ. εἰς σελ. 1509 - 1514 Β' τόμου Πρακτικῶν 2ῆς Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947.

λσαν ἐπίσης ὁ Ἔβαττ Αὐστραλίας, Μὰκ Νήλ Ἀγγλίας, Κισέλεφ Λευκορωσίας καὶ Μανουήλσκι Οὐκρανίας.

Τὸ ἑσπέρας τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1947 ἐτεροματίζετο ἡ συζήτησις. Γενομένης ψηφοφορίας ἐπὶ τῶν προτάσεων διὰ ψήφων 32 ἔναντι 7 μὲ 13 ἀποχὰς ἐγένοντο δεκτὰ τὰ ἑξῆς: «Ἡ Γενικὴ συνέλευσις ἔλαβεν ὑπ' ὄψει τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐρεύνης, ἡ ὁποία διεπίστωσε διὰ τῆς ψήφου τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τῆς ὅτι ἡ Ἀλβανία, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Γιουγκοσλαβία παρέσχον ἐνίσχυσιν καὶ βοήθειαν εἰς τοὺς συμμορίτας, τοὺς μαχομένους ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως»¹. Ἰδρυσε διὰ τὴν συνέχισιν τῆς παρακολουθήσεως ἐπὶ τόπου τῶν γεγονότων μὲ ἔδραν τὴν Θεσσαλονικὴν Βαλκανικὴν ἐπιτροπὴν, ἔχουσαν τὸν εἰδικὸν τίτλον «Εἰδικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὰ Βαλκάνια» (Unscob)². Ἡ Ρωσία ἠρνήθη διααρρήδην νὰ μετάσχη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην³.

Τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1947 ἡ Βαλκανικὴ ἐπιτροπὴ ἐγκατέστησε τὴν ἔδραν τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἔσχε μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 1948 ἐν ὄλῳ 132 συνεδριάσεις⁴. Τὰ βόρεια βαλκανικὰ κράτη, ἀκολουθοῦντα ἐν προκειμένῳ τὴν Ρωσίαν, ἠρνήθησαν τὴν μετ' αὐτῆς συνεργασίαν καὶ ἐδήλωσαν ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψουν τὴν εἴσοδόν τῆς εἰς τὰ ἐδάφη των. Ἡ Γιουγκοσλαβία μάλιστα διὰ τῆς ἀπὸ 8ης Δεκεμβρίου 1947 ἀπαντήσεώς τῆς ἐγνώριζεν ἐπὶ πλέον ὅτι «θεωρεῖ τὴν συγκρότησιν τῆς Βαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς ὡς παραβίασιν τῶν ἀρχῶν τῆς ὁμοφωνίας τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ ὡς πρᾶξιν, προσβάλλουσαν τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῶν βαλκανικῶν λαῶν», καὶ ὅτι ἐπὶ πλέον «ἡ Βαλκανικὴ ἐπιτροπὴ δύναιται νὰ ἀποτελέσῃ κίνδυνον τῆς εἰρήνης, δημιουργοῦσα δυνατότητα διὰ περαιτέρω προκλήσεις ἐκ μέρους τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστώτος»⁵. Ἀναλόγους ἀπαντήσεις ἔδωσαν καὶ ἡ Ἀλβανία καὶ ἡ Βουλγαρία. Τὸ γεγονός, ὅτι, τηροῦσαι τὴν στάσιν αὐτὴν αἱ τρεῖς κυβερνήσεις τῶν δορυφόρων κρατῶν τῆς Ρωσίας εἰς τὰ Βαλκάνια, συνεμορφοῦντο πρὸς ὀδηγίας, τὰς ὁποίας εἶχον λάβει ἐκ Μόσχας, προκύπτει κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον ὄχι μόνον ἀπὸ σειρὰν σχετικῶν πληροφοριῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόλυτον ταυτότητα τῶν χρησιμοποιουμένων εἰς τὰ ἔγγραφα των ἀκόμη ὄρων καὶ ἐκφράσεων καὶ ἀπὸ τὴν συχνὴν ἐπανάληψιν τῆς περιφήμου ἀρχῆς

1. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 169. Πρακτικὰ 2^{ας} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 502.— Official Records of the 2nd Session of the General Assembly. Resolutions from 16/9/47 to 29/11/47. Lake Success 1947.

2. Κ ὕ ρ ο υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 188.

3. Πρακτικὰ 2^{ας} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 502. Βλ. ἐπίσης Resolutions 1947.

4. Πρακτικὰ 2^{ας} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 502.

5. Πρακτικὰ 2^{ας} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 503.

τῆς «ὁμοφωνίας τῶν πέντε Μεγάλων Δυνάμεων», ἡ ὁποία δὲν ἀποτελεῖ τίποτε ἄλλο παρὰ ἀπόπειραν δικαιολογίας τῆς ὑπὸ τῆς Ρωσίας γενομένης καταχρήσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ βέτο, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τῆς ὅλης ρωσικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ ΟΗΕ κατὰ τὸ 1948¹.

8. Ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις τοῦ Μάρκου καὶ ἡ ἀπαγωγή τῶν Ἑλληνοπαίδων

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1947 τὸ συμμοριακὸν κίνημα παρὰ τὰς διαφόρους προσκαίρους ἐπιτυχίας ὑφίστατο κρίσιν καὶ ἡ Ρωσία προσεπάθει νὰ τὸ ἐνισχύσῃ ἠθικῶς ὅσον ἡδύνατο περισσότερον, διὰ νὰ μὴ σβῆσῃ ἀδόξως. Κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1947 εἰς τὸ Στρασβοῦργον συνῆλθε τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ΚΚ Γαλλίας συνέδριον κομμουνιστικόν, εἰς ὃ ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ΚΚΕ ἀνήγγειλεν ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἴδρυσις χωριστῆς κυβερνήσεως ἐν Ἑλλάδι². Ἡ ἰδέα τῆς ἰδρύσεως «Ἐλευθέρας ἑλληνικῆς κυβερνήσεως» ἐρρίφθη τὸ πρῶτον κατὰ τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1947 ὑπὸ τοῦ Τίτο καὶ Δημητρώφ³ πολὺ πρὸ τῆς συναντήσεως εἰς Bled. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀνταρτῶν Μάρκος Βαφειάδης δι' ἐπιστολῆς του, δημοσιευθείσης εἰς τοὺς «Ταῖμς» τοῦ Λονδίνου τὴν 10ην Σεπτεμβρίου 1947, ἐδήλου ὅτι «ἦτο ἔτοιμος νὰ ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν», πέραν ὅμως τούτου δὲν ἐπροχώρησε⁴. Τὴν 23ην Δεκεμβρίου 1947 ἀνηγγέλθη ὑπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τοῦ Βελιγραδίου ἡ ἴδρυσις τῆς «Προσωρινῆς δημοκρατικῆς κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος» ὑπὸ πρόεδρον τὸν Μάρκον Βαφειάδην⁵ «κάπου στὸ βουνό», τὴν δὲ ἐπομένην οὗτος ἀπηύθυνε διάγγελμα πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ἐκπεμφθὲν διὰ τῶν ραδιοφωνικῶν σταθμῶν τῶν βορείων γειτόνων μας. Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἔσπευσε ἐνθὺς τὴν ἐπομένην νὰ τονίσῃ ὅτι θεωρεῖ τὴν προκλήρουσιν αὐτὴν τοῦ δῆθεν πρωθυπουργοῦ Μάρκου ὡς «ἐν ἀκόμῃ στάδιον εἰς τὴν ἐφαρμογὴν προσεκτικῶς καταρτισθέντος ὑπὸ τῆς Γιουγκοσλαβίας, Βουλγαρίας καὶ Ἀλβανίας σχεδίου διὰ τὴν βιαίαν ἐπιβολὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα κομμουνιστικοῦ καθεστώτος, ἀντιθέτου πρὸς τὰς θελήσεις τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ». Εἰς τὴν Ἀλβανίαν, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Γιουγκοσλαβίαν ἡ συγκρότησις τῆς ψευδοκυβερνήσεως αὐτῆς ἐχιμαρτίσθη μὲ θορυβώδεις ἐκδηλώσεις ἐνθουσιασμοῦ. Οὔτε ὅμως ἡ Ρωσία

1. Κύριου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 193-195.

2. Ὁ «Ριζοσπάτης» τῆς 26ης Ἰουνίου 1947 ἔγραφεν: «Ἡ ἀγγλοαμερικανικὴ καὶ μοναρχοφασιστικὴ ἀδιαλλαξία ὡθεὶ ἀναγκαστικὰ στὴν δημιουργίαν «Ἐλευθέρας Ἑλλάδας» μὲ δικὴ τῆς κυβέρνησις». Κανελλάκη, σ. 92.— Δύο χρόνια πολέμου, σ. 6.

3. New York Times, τῆς 3ης Ἰουνίου 1947.

4. Woodhouse, σελ. 278.

5. Chronology, σελ. 48.— Κανελλάκη, σελ. 101.

οὔτε τις τῶν δορυφόρων της προέβη εἰς τὴν ἐπίσημον ἀναγνώρισιν ταύτης¹.

Οὕτως ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐγκατάστασίν της ἡ Βαλκανικὴ ἐπιτροπὴ εὐρέθη ἐνώπιον τοῦ σημαντικοῦ τούτου γεγονότος, τὸ ὁποῖον ἐσημεῖωνε τὴν ἀπαρχὴν νέας περιόδου εἰς τὸν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος πόλεμον. Ἡσθάνθη τότε σοβαρὰς ἀνησυχίας μήπως οἱ βόρειοι γείτονές μας ἀναγνωρίσουν τὴν λεγομένην αὐτὴν «κυβέρνησιν», πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἡδύνατο νὰ ἔχη ἐξαιρετικῶς σοβαρὰς συνεπείας. Ἀντιλαμβανομένη δὲ τὰς εὐθύνas της ὡς ὄργανου τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἀποφύγῃ τὴν δημιουργίαν τετελεσμένου γεγονότος, ἡ Βαλκανικὴ ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε νὰ ἀναλάβῃ ἀμέσως τὴν πρωτοβουλίαν δράσεως. Πράγματι συνήλθεν ἐκτάκτως τὴν 29^{ην} Δεκεμβρίου 1947² καὶ ἀπεδέχθη ὁμοφώνως τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν: «Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἀναγνώρισις, ἔστω καὶ de facto, τῆς κινήσεως, ἡ ὁποία ἐμφανίζει ἑαυτὴν ὡς «Προσωρινὴν δημοκρατικὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν», ἐπακολουθουμένη ἀπὸ ἔμμεσον ἢ ἄμεσον βοήθειαν καὶ ἐνίσχυσιν πρὸς μίαν στασιαστικὴν κίνησιν, στρεφομένη ἐναντίον κυβερνήσεως μέλους τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν κατὰ παράβασιν τοῦ διεθνοῦς δικαίου, τῶν συνθηκῶν τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ Καταστατικοῦ χάρτου, θὰ ἀπετέλει σοβαρὰν ἀπειλὴν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς διεθνοῦς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας...»³.

Ἡ ἐπακολουθήσασα εὐθὺς ἀμέσως μεγάλη συμμοριακὴ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Κονίτσης, ὀργανωθείσα καὶ ἐξαπολυθεῖσα ἐξ ἀλβανικοῦ ἐδάφους μὲ σκοπὸν νὰ καταληφθῇ ἡ κομόπολις αὕτη καὶ νὰ ἀποτελέσῃ τὴν πρωτεύουσαν τῆς ψευδοκυβερνήσεως, ἠνάγκασε τὴν Βαλκανικὴν ἐπιτροπὴν νὰ ἀπευθύνῃ τὴν 31^{ην} Δεκεμβρίου 1947 καὶ τὴν 10^{ην} Ἰανουαρίου 1948 δύο ἐκτάκτους ἐκθέσεις πρὸς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ ΟΗΕ, ἐφιστῶσα τὴν προσοχὴν της ἐπὶ τῆς διαρκῶς αὐξανομένης σοβαρότητος τῆς καταστάσεως ἐπὶ τῶν βορείων συνόρων τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία θὰ ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ ἀναγκάσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ συστήσῃ τὴν ἄμεσον σύγκλησιν τῆς ἐκτάκτου Γενικῆς Συνελεύσεως. Καὶ ἐνῶ ἐφαίνετο ὡς ἐπικειμένη καὶ ἀνεμένετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἡ ἐκ μέρους τῆς Ρωσίας καὶ τῶν κομμουνιστικῶν κρατῶν ἀναγνώρισις τῆς ψευδοκυβερνήσεως τοῦ Μᾶρκο, κατόπιν τῆς τοιαύτης στάσεως τῆς Βαλκανικῆς ἐπιτροπῆς οὔτε καὶ οἱ βόρειοι γείτονές μας ἀεγνώρισαν ταύτην. Τῇ παρέσχον ὅμως πᾶσαν βοήθειαν καὶ συνεκρότησαν εἰς τὰς χώρας των «ἐπιτροπὰς» ἐθνικὰς διὰ τὴν βοήθειαν «πρὸς τὸν ἑλληνικὸν δημοκρατικὸν λαὸν» κλπ. κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς Κομινφόρμ. Ἐν Βουλγαρίᾳ μάλιστα ἡ συγκρότησις τῆς τοιαύτης ἐπιτροπῆς ἐγένετο τῇ 22^ῃ Δεκεμβρίου 1947, ἥτοι πρὸ τῆς ἀναγγελίας τῆς ἰδρύσεως τῆς κυβερνήσεως τοῦ Μᾶρκο, καὶ ἐν Ἀλβανίᾳ

1. New York Times τῆς 25^{ης} Δεκεμβρίου 1947.

2. Πρακτικὰ 2^{ας} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 505.

3. Κό ρ ο υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 206 - 207.— Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 168

ἔτι ἐνωρίτερον, τὴν 16ην Δεκεμβρίου 1947. Ὁ Ραδιοφωνικὸς σταθμὸς Βελιγραδίου εἶχε μεταβληθῆ εἰς μέσον διεξαγωγῆς προπαγάνδας καὶ διαφημίσεως τῆς ψευδοκυβερνήσεως τοῦ Μᾶρκο, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει πειστικὴν ἀπόδειξιν τῶν στενῶν δεσμῶν μεταξὺ τοῦ Μᾶρκο καὶ τῶν αὐθεντῶν του, ἔξ ἔρευνῶν δὲ τῆς Βαλκανικῆς ἐπιτροπῆς διεπιστώθη ὅτι ὁ Ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῆς «Ἐλευθέρας Ἑλλάδος» τοῦ Μᾶρκο εὐρίσκετο ἐπὶ γιουγκοσλαβικοῦ ἐδάφους εἰς τὴν περιοχὴν Βελιγραδίου¹. Εὐτυχῶς ἡ Κόνιτσα ἀνέστη καὶ δὲν περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν κομμουνιστῶν καὶ οὕτως ἡ κυβέρνησις τοῦ Μᾶρκο δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐγκαταστήσῃ τὴν ἔδραν τῆς ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Ἡ ἀποτυχία τῆς αὐτῆς ὑπῆρξεν ἓν ἐκ τῶν κυρίων αἰτίων, διὰ τὸ ὁποῖον οἱ βόρειοι γείτονές μας δὲν ἐτόλμησαν νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἀναγνώρισίν τῆς.

Ἡ ἀποτυχία αὕτη ἔκαμε τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωση νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν προσωρινὴν διακοπὴν τοῦ συμμαρτιακοῦ ἀγῶνος καὶ τὴν ἐπανάληψίν του βραδύτερον ἐν καιρῷ δι' ἀνταρτικῶν τμημάτων καλύτερον ὀργανωμένων καὶ συγκροτουμένων ἐκ νέων, οἵτινες θὰ ἐλάμβανον μακροχρόνιον ἐκπαίδευσιν εἰς εἰδικὰ πρὸς τοῦτο κέντρα. Πρὸς τοῦτο ἀπεφασίσθη νὰ ἀπαχθῶσι ἐκ τῶν ἀνταρτοκρατουμένων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος νέοι, οἵτινες νὰ μεταφερθῶσι πρὸς τοῦτο εἰς τὰς χώρας τοῦ παραπετάσματος. Διὰ τῆς ἐνεργείας του ταύτης ὁ διεθνὴς κομμουνισμὸς ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπεγύμνωνε τὴν Ἑλλάδα καὶ ἰδίως τὴν Μακεδονίαν νέων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπρομηθεύετο μέλλοντας συμμαρτιας διὰ τὰς ἐπαναστατικὰς του ἀνάγκας, τοὺς ὁποίους θὰ διέπλαττε κατὰ τὸ ὑπὸ τῶν Τούρκων χρησιμοποιοιθῆν τὴν παλαιὰν ἐποχὴν σύστημα τῶν γενιτσάρων. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ τούτου ὁδηγιῶν τῆς Μόσχας οἱ συμμαρτιαὶ δὲν περιορίσθησαν εἰς τὴν ἀπαγωγὴν ἐφήβων, ἀλλὰ περιέλαβον καὶ νήπια ἀκόμα 2-3 ἐτῶν, ἀκολουθοῦντα συνήθως μεγαλυτέρους ἀδελφούς των.

Ἄμα τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ ἀπανθρώπου τούτου μέτρου ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις τὴν 27ην Φεβρουαρίου 1948² ἐγνώρισεν εἰς τὴν Βαλκανικὴν ἐπιτροπὴν «ὅτι Ἑλληνόπαιδες ἀπεσπῶντο βιαίως ἀπὸ τὰς οἰκογενείας των καὶ μετεφέροντο ἐκεῖθεν τῶν συνόρων εἰς τὴν Ἀλβανίαν, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Γιουγκοσλαβίαν, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας χώρας τοῦ Ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ, ὅπου ἐκρατοῦντο βιαίως». Τὴν 27ην Μαρτίου 1948 ὁ Ἑλλην ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν εἰς διαμαρτυρίαν του ἐτόνιζεν ὅτι «ἡ ἀπαγωγή τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ κατὰ περισσότερον ἀπὸ ἀπλὴν παράβασιν τῶν συνθηκῶν καὶ τοῦ διεθνοῦς δικαίου, εἶναι ἔγκλημα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος»³. Τὴν 12ην Ἀπριλίου 1948 ὁ Ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τοῦ

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 208 καὶ 211.

2. Πρακτικὰ 2ας Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σελ. 507.

3. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 212.

Βελιγρადίου ἐβεβαίωσεν ὅτι 7.000 παιδιά ἐξ Ἑλλάδος εἶχον ἤδη φθάσει εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν καὶ ὅτι ἀνεμένοντο ἄλλαι 12.000 παιδιῶν, διὰ νὰ κατανεμηθοῦν μεταξὺ τῶν διαφόρων δορυφόρων τῆς Ρωσίας χωρῶν. Βραδύτερον τὸ Βελιγράδιον ὠμολόγησε ὅτι κατακρατεῖ 14.000 Ἑλληνόπαιδας, διὰ νὰ τοὺς προστατεύσῃ ἀπὸ τῆς μοναρχοφασιστικῆς τυραννίας, καθόσον ἐκινδύνεον ἐν Ἑλλάδι. Ἐκ τῶν 14.000 τούτων Ἑλληνοπαίδων ἡ Γιουγκοσλαυία μᾶς ἀπέδωκε μέχρι σήμερον 800 μόνον, ἡ δὲ Οὐγγαρία 1200 ἄτομα ἀπαχθέντα. Ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἀπαχθέντων Ἑλληνοπαίδων ὑπολογίζεται εἰς 29.000.

Τὴν 2αν Ἰουνίου 1948 ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς ὑπουργοὺς τῶν ἐξωτερικῶν Γιουγκοσλαυίας, Βουλγαρίας, Ἀλβανίας, Οὐγγαρίας, Τσεχοσλοβακίας καὶ Πολωνίας τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀπαχθέντων Ἑλληνοπαίδων, οὗτοι ὅμως ἀπήντησαν ἀρνητικῶς¹, μέχρι δὲ σήμερον τὸ ζήτημα χρονίζει.

9. Ἡ Ὁμοσπονδία τῶν Νοτίων Σλαύων καὶ ἡ ἀποστασία τοῦ Τίτο

Ἀπὸ τοῦ 1941 τὸ ἐλάχιστον ὄριον τῶν σκοπῶν τοῦ Τίτο ἦτο νὰ συκρατήσῃ τὴν Γιουγκοσλαυικὴν Μακεδονίαν ἐντὸς τῶν συνόρων τῆς Γιουγκοσλαυίας, τὸ δὲ μέγιστον νὰ ἐπιτύχῃ τὴν μετ' αὐτῆς ἔνωσιν τῆς Βουλγαρικῆς Μακεδονίας καὶ ἔνδεχομένως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς². Τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας ὁ μέγιστος σκοπὸς ἦτο, ἐφ' ὅσον ἦτο δύσκολον νὰ προσαρτηθῇ ὀλόκληρος ἡ Μακεδονία εἰς τὴν Βουλγαρίαν, νὰ δημιουργήσῃ μίαν μεγάλην ἀνεξάρτητον Μακεδονίαν, στενῶς συνδεδεμένην μετὰ τὴν Βουλγαρίαν, ἣ καὶ ἀπλῶς νὰ προσαρτηθῇ εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὴν Γιουγκοσλαυικὴν Μακεδονίαν καὶ ὁ μικρότερος νὰ κρατήσῃ τὴν Βουλγαρικὴν Μακεδονίαν ἐντὸς τῶν βουλγαρικῶν συνόρων καὶ νὰ τὴν προφυλάξῃ ἀπὸ τὰς ἐκτεινομένας χεῖρας τοῦ Τίτο. Οἱ Βούλγαροι κομμουνισταί, ἐμπνευσταί καὶ καθοδηγηταί τῆς Βαλκανικῆς κομμουνιστικῆς ὁμοσπονδίας καὶ σημαίνοντα πάντοτε μέλη αὐτῆς (Δημητρόφ, Κολλάρωφ) εἶχον συνηθίσει τρόπον τινὰ εἰς τὴν ἀρχηγίαν τοῦ κομμουνισμοῦ τῆς Βαλκανικῆς καὶ ὑπῆρξαν πάντοτε οἱ εὐνοούμενοι τῶν Μεγάλων τοῦ Κρεμλίνου καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων οἱ καθοδηγηταί τῶν ΚΚ τῆς Χερσονήσου. Ὁ τελευταῖος ὅμως πόλεμος μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Τίτο ἀνέτρεψεν ἐπ' ὀλίγον τὴν πρωτοπορίαν αὐτῆν³.

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 213-214.— Πρακτικὰ 2ας Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1947, σ. 507.

2. Barker, σελ. 83.

3. Μπαράμου σελ. 150.

Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, ὅταν ἀπέτυχεν ἡ συμπερίληψις τῆς Ἑλλάδος, καὶ δὴ τῆς Μακεδονίας, ἐντὸς τοῦ Σιδηροῦ παραπετάσματος, οἱ Ρῶσοι καὶ οἱ δορυφόροι αὐτῶν Γιουγκοσλαῖοι καὶ Βούλγαροι ἐπανήλθον εἰς τὸ προσφιλές των θέμα τῆς ἀνεξαρτήτου Μακεδονίας, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Νοτίων Σλαύων¹. Ἡ Ὁμοσπονδία τῶν Νοτιοσλαύων θὰ ἀπετελεῖτο κατὰ τὰ σχέδια μὲν τῶν Βουλγάρων ἡγετῶν ἀπὸ τρία κράτη, τὴν Βουλγαρίαν, τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ τὴν Μακεδονίαν, κατὰ δὲ τὰ σχέδια τῶν Γιουγκοσλαύων ἡγετῶν ἀπὸ ἐπτὰ ὁμόσπονδα κράτη, ἦτοι τὰ ἕξ νῦν τοιαῦτα τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τὴν Βουλγαρίαν ὡς ἐβδόμη². Εὐνόητον εἶναι ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἀποψιν τὴν κυριαρχίαν ἐν τῇ Ὁμοσπονδίᾳ θὰ εἶχεν ἡ Βουλγαρία, ἐνῶ κατὰ τὴν δευτέραν ἡ Γιουγκοσλαβία.

Οἱ Ρῶσοι, ἰδρύνοντες Νοτιοσλαβικὴν ἔνωσιν διὰ τῆς ἐνώσεως ὅλων τῶν Νοτίων Σλαύων, θὰ προσεπάθουν νὰ ἀποκτήσουν ἐν τῇ Χερσονήσῳ ἰσχυρὸν προγεφύρωμα, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐπεχειροῦν μίαν ἡμέραν νὰ κατέλθουν διὰ τοῦ ὄγκου τῆς προπομποῦ των, δηλαδὴ τῆς Νοτιοσλαβικῆς ἐνώσεως, εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ νὰ γίνουν κυρίαρχοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, εἶτα ἐν συνεχείᾳ νὰ ἀπειλήσουν τὴν πρὸς τὰς Ἰνδίας αὐτοκρατορικὴν ὁδὸν τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ νὰ διαχωρίσουν τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν παρεμβάλλοντες κατόπιν τῆς ὑποταγῆς τῆς Χερσονήσου ὡς τεῖχος καὶ αἰχμὴν τὴν Νοτιοσλαβικὴν ἔνωσιν ἢ τὴν Ὁμοσπονδίαν τῶν ἐν αὐτῇ Σλαύων μὲ πρωτεύουσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁπότε ὄντως ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἡ Ἀνατολικὴ Μεσόγειος καὶ ἡ Μέση Ἀνατολὴ ἀπομένουν ἀνυπεράσπιστοι εἰς τὴν διάθεσίν των, τέλος ἐν συνεχείᾳ διὰ τοῦ διεθνoῦς κομμουνισμοῦ ἢ διὰ τῶν ὄπλων νὰ ἐπιβάλλουν τὸ πανσλαβιστικὸν σχέδιον, δηλαδὴ νὰ καταστοῦν οἱ κύριοι τοῦ κόσμου³.

Ἀπὸ τοῦ 1944 ἤδη τῇ προτροπῇ τῆς Ρωσίας ἐπεξητήθη ἡ ἔνωσις τῆς Βουλγαρίας μετὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας ὡς δύο ἰσοτίμων ἐνοτήτων εἰς μίαν Νοτιοσλαβικὴν ὁμοσπονδίαν. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944 μετὰ τὸν Τίτο καὶ τοῦ Πέταρ Τοντόρωφ, ἀπεσταλμένου τῆς Βουλγαρικῆς κυβερνήσεως, συνήφθη συμφωνία διὰ τὴν ἄμεσον ἀνακήρυξιν τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Νοτίων Σλαύων⁴. Λόγῳ διατυπωθειῶν ὑπερβολικῶν ἀξιώσεων τῆς Γιουγκοσλαβίας

1. Περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν Νοτίων Σλαύων καὶ τῶν πρὸς τοῦτο προσπαθειῶν τοῦ Σταμπολίνσκι βλ. Seton-Watson, σελ. 243 ἔξ.

2. Κύρου, Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σελ. 200. Πρβλ. Hamilton Fish Armstrong, Tito and Goliath. New York 1951, σελ. 188-189.

3. Γ. Βασιλειάδου, Ἡ διπλωματικὴ καὶ πολιτικὴ θέσις τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον, 1948, σελ. 5.

4. The World Today τόμ. IV (1948), σελ. 378-379.

καὶ ἀντιθέτων γνωμῶν ἢ ὑπόθεσις τῆς Βουλγαρίας ἤχθη πρὸ τοῦ Στάλιν, ὅστις ἀρχικῶς ἀπεδέχθη τὴν βουλγαρικὴν ἄποψιν, ὅταν ὅμως τῷ ἐγνώσθη ὅτι καὶ ἡ Σερβία καὶ τὸ Μαυροβούνιον εἶχον τὰς ἀτομικὰς τῶν παραδόσεις, οὐχὶ μικροτέρας τῶν τῆς Βουλγαρίας, ἀπέκλινε πρὸς τὴν γιουγκοσλαυικὴν ἄποψιν. Οὕτω μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Στάλιν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1945 ἡ Ὁμοσπονδία ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐπραγματοποιεῖτο, ἂν καὶ ὁ Τίτο εἶπεν ὅτι τὰ ἀντιβουλγαρικὰ αἰσθήματα τῶν Γιουγκοσλαύων διὰ τὴν βουλγαρικὴν κατοχὴν δὲν δύνανται νὰ μεταβληθοῦν τόσον γρήγορα, ὅθεν καὶ ἴδρυσίς τῆς Ὁμοσπονδίας ἔδει νὰ ἀναβληθῇ ἐπ' ἀόριστον¹.

Ἡ Βρετανικὴ κυβέρνησις θεωροῦσα ὅτι ἡ ἔνωσις τῶν Σλαύων θὰ ἦτο ἀπειλὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐπενέβη τότε ἐνεργῶς. Οἱ Ρῶσοι ἐξήγησαν βραδύτερον ὅτι ἠρηθήσαν τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ σχεδίου περὶ ὁμοσπονδίας τῶν νοτίων Σλαύων κατόπιν τῶν διατυπωθεισῶν ἀντιρροήσεων τῶν Ἑγγλων καὶ Ἀμερικανῶν².

Κατόπιν τὸ ζήτημα ἀπεσιωπήθη. Ἀπὸ τοῦ 1945 μέχρι τῶν μέσων τοῦ 1947, περίοδον ἐντόνου μὲν προπαγάνδας ἀλλὰ πολεμικῆς ἡρεμίας, ἡ Λαϊκὴ δημοκρατία τῆς Γιουγκοσλαυικῆς Μακεδονίας κατώρθωσε νὰ ἰσχυροποιηθῇ, ἐπροπαγάνδισε τὴν νέαν τῆς γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν καὶ ἴδρυσεν τὰ κατ' ἴδιον σύστημα μακεδονικὰ σχολεῖα. Οὐδὲν ἀνεφέρετο περὶ ὁμοσπονδίας. Ὁ Πέτκο Στάϊνωφ, ὁ πρῶτος Βούλγαρος ὑπουργὸς τοῦ Πατριωτικοῦ μετώπου, ἀναφερόμενος εἰς τὰς προπαθείας τῆς Γιουγκοσλαυίας νὰ περιλάβῃ ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιῶ καὶ τὴν Μακεδονίαν τοῦ Πιρίν, εἶπεν ὅτι τοῦτο «δὲν πρόκειται νὰ ἀποβῇ ὑπὲρ τῆς Γιουγκοσλαυικῆς Μακεδονίας». Ἐν τούτοις προσέθεσεν ὅτι ἡ Βουλγαρογιουγκοσλαυικὴ ὁμοσπονδία δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ βαθμιαίων σταθμῶν, ἐμπορικῶν συνθηκῶν, συνθήκης συμμαχίας καὶ βραδύτερον διὰ τελωνειακῆς ἐνώσεως. Τὴν 14ην Φεβρουαρίου 1947 ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἀγροτικοῦ κόμματος Βουλγαρίας καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Ὁμπωφ, ἐδήλου πρὸς τοὺς «Τάϊμς τῆς Νέας Ὑόρκης» ὅτι «ἡ Βαλκανικὴ ὁμοσπονδία ὑφίσταται de facto, καὶ ὅτι ἡ ἐπισημοποίησις τῆς καὶ τυπικῶς εἶναι ἀναπόφευκτος»³.

Κατὰ τὰς ἐπαναληφθείσας προσπαθείας τῆς Ρωσίας πρὸς δημιουργίαν Ὁμοσπονδίας τῶν Νοτίων Σλαύων, ἦτοι ἐνώσεως τῆς Γιουγκοσλαυίας καὶ Βουλγαρίας, οἱ Βούλγαροι δὲν ἀπεδέχοντο εὐκόλως στενὴν δέσμευσιν. Ἦθελον ἢ χώρα τῶν νὰ διατηρήσῃ ἐν τῇ Ὁμοσπονδίᾳ τῶν Νοτίων Σλαύων περισ-

1. Ἄρθρον E. B. Macedonia ἐν The World Today, τόμ. V (1949), σελ. 165. Πρβλ. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 149-150.

2. Ἄρθρον E.B. Macedonia. Old animosities renewed ἐν The World Today, τόμ. V (1949), σελ. 165.

3. Ἐν The World Today, τόμ. III, σελ. 442.

σοτέραν ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τὰς ἄλλας μονάδας αὐτῆς. Ἡ Ὁμοσπονδία αὕτη κατὰ τὰ ρωσικὰ σχέδια θὰ ἐπραγματοποιεῖτο διὰ τῆς ἐν ἀρχῇ ἰδρύσεως «Προσωρινοῦ συμβουλίου Νοτίων Σλαύων», ἐδρεύοντος ἐν Βελιγραδίῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ αἱ δύο κυβερνήσεις θὰ ἐξεπροσωποῦντο ἐξ ἴσου¹. Ἀντιθέτως οἱ Γιουγκοσλαῦοι ἤθελον γιουγκοσλαυικὴν ὁμοσπονδίαν μὲ ὅλας τὰς μονάδας - κράτη τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τὴν Βουλγαρίαν, ἔχοντα τὰ αὐτὰ ἕκαστον δικαίωμα, ἦτοι τὴν Βουλγαρίαν ὡς ἀπλοῦν μέλος τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ οὐχὶ ἰσότιμον τῇ Γιουγκοσλαβίᾳ. Ἡ δοθεῖσα τελικῶς ἀντίθετος λύσις ἀπετέλεσε μίαν τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν τῆς ἐπελθούσης ψυχρότητος μεταξὺ τῶν Βουλγάρων καὶ Γιουγκοσλαύων καὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ ἐπακολουθησάσης ἀποσπάσεως τοῦ Τίτο ἀπὸ τοῦ Κρεμλίνου, ἀρνούμενου νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς ἀξιώσεις τῆς Βουλγαρίας, αἰτινες διερχόμεναι διὰ τῆς Μόσχας λόγῳ τοῦ κύρους τοῦ Δημητρώφ καθίσταντο διὰ τὴν Γιουγκοσλαβίαν ἐπιταγὴ τῆς Κομινφόρμ².

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Κρεμλίνου ἀπὸ τοῦ 1946 ἤρξαντο νέαι διαπραγματεύσεις ἐπὶ διαφόρων βάσεων, μακραὶ καὶ ἐργώδεις, χωρὶς νὰ κατορθωθῇ νὰ ἐπιτευχθῇ σύμπτωσις ἀπόψεων ἐπὶ ὅλων τῶν ἐπιμάχων ζητημάτων, μέχρις οὗ οἱ δύο ἐν τῇ Βαλκανικῇ χειρσονήσῳ δυναμικοὶ ἐκπρόσωποι του, οἱ ἡγούμενοι τῶν δύο ἐν αὐτῇ σλαυικῶν κρατιῶν, κατόπιν αὐστηρᾶς ἐπιτακτικῆς ἐντολῆς τῆς Ρωσίας περὶ ταχύτερου τερματισμοῦ τῆς ἐκκρεμότητος ταύτης συνητήθησαν τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου τοῦ 1947 ἐν Βled τῆς Γιουγκοσλαβίας. Καὶ ἐκεῖ ἀκόμη εἰς τὰ παρασκήνια ἐγένετο νέα προσπάθεια διὰ τὴν ὀριστικὴν ἐπίλυσιν τῶν κατ' ἰδίαν ἀμφισβητήσεων καὶ ποικίλων θεμάτων τοῦ ζητήματος τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν νοτίων Σλαύων καὶ ἰδίως διὰ τὴν ρύθμισιν τῆς μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν ὑφισταμένης ὀξείας διαφορᾶς ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος, ἧτις ἀποτελεῖ τὴν βασικὴν αἰτίαν ὅλων τῶν διενέξεών των³. Οἱ Γιουγκοσλαῦοι ἐζήτησαν τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως διὰ τοὺς Μακεδόνας τοῦ Πιρίν, ἦτοι μὲ ἄλλους λόγους τὴν ἔνωσιν των μὲ τὴν Λαϊκὴν δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας (τῶν Σκοπίων), ἀλλὰ οἱ Βούλγαροι ἠρνήθησαν διαρρήδην ἀρχικῶς, εἶτα δὲ ἀντέστησαν εἰς τὴν ἄμεσον ἔνωσιν, ζητήσαντες τὴν ἀναβολήν, μέχρις οὗ πραγματοποιηθῇ ἡ γιουγκοσλαυοβουλγαρικὴ ὁμοσπονδία. Ὁ Τίτο ἠναγκάσθη τελικῶς νὰ δεχθῇ, ἀλλ' ἠξίωσεν ὅπως οἱ Μακεδόνας τοῦ Πιρίν ἔχουν δικαίωμα πνευματικῆς ἀναπτύξεως ὅπως οἱ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ τοῦ Ἀξιού, ὡς καὶ νὰ τελοῦν ἐν ἐπικοινωνίᾳ πνευματικῇ μετὰ

1. Ἐφημ. «Μπόρμπα» Βελιγραδίου τῆς 6ης Μαρτίου 1949, ὅπου ἄρθρον τοῦ ὑπουργοῦ Μόσα Πιγιάντε.

2. Λόγος τοῦ Ἀλεξ. Ράνκοβιτς, ἐκφωνηθεὶς εἰς τὸ συνέδριον τοῦ σερβικοῦ ΚΚ τὴν 19ην Ἰανουαρίου 1949.

3. Hamilton Fish Armstrong, Tito and Goliath. New York 1951, σ. 188 ἐπ.

τῶν ἐκεῖ ἀδελφῶν των¹. Τελικῶς ἡ συμφωνία ἐπετεύχθη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς βάσει τῶν γιουγκοσλαβικῶν βλέψεων καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως ἡ Γιουγκοσλαβία ἀναλάβει τὴν κομμουνιστικὴν ἡγεσίαν εἰς τὰ Βαλκάνια καὶ τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἐν αὐτῇ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνος, κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς Ρωσίας². Ὅθεν συνήφθη ἐν Βled τῇ 2^α Αὐγούστου 1947 συμφωνία ἐξ ὀκτῶ ἄρθρων³ μετὰ βάσιν τὴν λύσιν τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος, δι' ἧς προεβλέπετο ἡ ὀργάνωσις αὐτονόμου Μακεδονίας μετὰ πυρῆνα τὴν Ὁμόσπονδον λαϊκὴν δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιού, μέλος τῆς Λαϊκῆς δημοσπονδίας τῆς Γιουγκοσλαβίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεξάρτητον Μακεδονίαν θὰ περιλαμβάνετο τόσον τὸ σήμερον ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας κατεχόμενον τμήμα τῆς Μακεδονίας⁴, ὅσον καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία, ἡ ὑπ' αὐτῶν λεγομένη «Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου»⁵.

Ἡ εἶδησις ὅτι ὁ Γ. Δημητρόφ ὄχι μόνον παρητήθη τῆς ἀξιώσεως τῆς Βουλγαρίας νὰ κηδεμονεύη τοὺς ἐν Ἑλλάδι Σλαύους, ἀλλ' ὑπεσχέθη ἀκόμη νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ τὴν Μακεδονίαν τοῦ Πιρίν, προϋξένησε μεγάλην κατάπληξιν εἰς τοὺς ἀρμοδίους Ἀθηνῶν, Λονδίνου καὶ Νέας Ὑόρκης. Δὲν ἐβράδυνεν ὅμως νὰ ἀποκαλυφθῇ τὸ τίμημα τῆς τοιαύτης ὑποχωρήσεως⁶ διὰ μυστικῆς συμφωνίας μεταξὺ τῶν Δημητρόφ καὶ Τίτο ἀνεγνωρίζοντο πλήρως αἱ ἀξιώσεις τῆς Βουλγαρίας ἐπὶ τῆς Θράκης. Ὁ χαρακτὴρ τῆς συμφωνίας αὐτῆς ἦτο ἀναμφισβητήτως ἀνθελληνικός⁷. Ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ ὑπουργείου ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἄμα τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς ὑπογραφῆς τῆς ἐξέφρασε τὴν ἔκπληξίν του, διότι σύμμαχος χώρα, ὡς ἡ Γιουγκοσλαβία, ὑπέγραφε συμφωνίαν μετὰ πρώην ἐχθρικής, γεγονός, ὅπερ κατ' ἀνάγκην εἶχεν ἀνθελληνικὸν χαρακτῆρα.

1. Λόγος τοῦ Τίτο, ἐκφωνηθεὶς εἰς Σκόπια τὴν 2^{αν} Αὐγούστου 1949 ἐπὶ τῇ 5^ῃ ἐπετείῳ τῆς ἰδρύσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιού. Ἡ ἀναπτυχθεῖσα ὅμως ἐν Μακεδονίᾳ τοῦ Πιρίν προπαγανδιστικὴ δραστηριότης ἐκ μέρους τῶν Γιουγκοσλαύων ἐξηρέθησε τοὺς Βουλγάρους.— B a r k e r, σελ. 104.

2. Κύροῦ, σελ. 89.

3. Βλ. κυριωτέρας διατάξεις εἰς ἄρθρον The Russian Sphere in Europe. II. The Movement of the Balkan Unity ἐν The World Today, τόμ. III (1947) σ. 438-443.

4. Ὁ Δημητρόφ ἀπέκρουεν ἀπὸ τὰ μέλη τῆς κυβερνήσεώς του ὅτι ἐν Βled εἶχεν ἀποδεχθῆ τὴν ἐνσωμάτωσιν τῆς Μακεδονίας τοῦ Πιρίν εἰς τὴν τῶν Σκοπίων. Relazioni Internazionali τῆς 26^{ης} Αὐγούστου 1948, σ. 583.— New York Times τῆς 16^{ης} Ἰουλίου 1948.— Survey of International affairs 1947-1948, σ. 175. Τοῦτο μόνον βραδύτερον ἐκοινολογήθη.

5. The World Today, τόμ. III (1947), σελ. 440. Πλὴν τούτων οὐσιαστικῶς κατηγοροῦντο αἱ συνοριακαὶ διατυπώσεις μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Γιουγκοσλαβίας μετὰ ἀπωτέραν βλέψιν τὴν τελωνειακὴν ἔνωσιν.— B a r k e r, σελ. 103.— Ἀ μ ά ν τ ο υ, Ἱστορικαὶ σχέσεις Ἑλλήνων, Σέρβων καὶ Βουλγάρων (1949), σελ. 62.

6. The Russian Sphere in Europe. II. The movement of the Balkan Unity ἐν The World Today, τόμ. III, 1947 σελ. 445.

Τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν συμφωνίαν τοῦ Bled τοῦ Αὐγούστου 1947, ἤτοι τὸν Νοέμβριον 1947, οἱ Βούλγαροι ἀπεδέχθησαν ἔτι περισσότερον τὰς γιουγκοσλανικὰς ἀξιώσεις καὶ συνήφθη συνθήκη φιλίας μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Γιουγκοσλανίας. Ὁ Τίτο ἐπεσκέφθη τὴν Σόφριαν, ὅπου ἐγένετο δεκτὸς μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ εἶπεν· «Ἐγκαθιστῶ συνεργασίαν τόσον γενικὴν καὶ τόσον στενὴν, ὥστε ἡ ὁμοσπονδία εἶναι πλέον ἀπλοῦς τύπος»¹. Ὁ Δημητρώφ εἰς λόγον του κατὰ τὸ ἐν Σόφριαν συνέδριον τῶν κομμουνιστῶν τῇ 20ῃ Δεκεμβρίου 1949 ἐβεβαίωσεν ὅτι εἶχεν ἐπέλθει πλήρης συμφωνία ἀμφοτέρων τῶν κρατῶν ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος, δηλαδή ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, καὶ ὅτι ὡς πρὸς τὴν πραγματοποιήσιν τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Σλαύων τοῦ Νότου αὕτη θὰ ἐπραγματοποιεῖτο μόνον τμηματικῶς, δηλαδή θὰ ἐπῆρχετο πρῶτον ἡ οἰκονομικὴ ἔνωσις τῶν ἐνδιαφερομένων κρατῶν καὶ ὕστερον ἡ κρατικὴ.

Ἡ συμφωνία τοῦ Bled ἱκανοποιεῖ ἀναμφισβητήτως ὑπὸ τὰς εὐλογίας τοῦ Κρεμλίνου τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ Τίτο². Ἀμέσως Γιουγκοσλαῦοι διδάσκαλοι καὶ βιβλία σχολικά, συντεταγμένα εἰς τὴν «μακεδονικὴν γλῶσσαν», ἐστάλησαν εἰς τὴν Μακεδονίαν τοῦ Πιρίν, ὅπου ταχέως ἐδημιουργήθησαν προστριβαί. Ὁ Βούλγαρος πολιτευτὴς Μανδόλεφ ἐδήλωσε βραδύτερον ὅτι «οἱ διδάσκαλοι ἐπεχείρησαν διὰ τῆς βίας νὰ ἐπιβάλουν τὴν νέαν γλῶσσαν, ἃν καὶ ὀμιλοῦμεν ὅλοι μας βουλγαρικὰ πολὺ καλὰ»³ καὶ κατηγορήθησαν ὡς πράκτορες τοῦ Τίτο, ἐπιζητοῦντες τὴν προσάρτησιν τοῦ τμήματος τούτου τῆς Βουλγαρίας εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν.

Ἡ Ρωσία πρὸ τῶν ἀρξαμένων διενέξεων ἐπέμεινε νὰ τερματισθῇ ἡ ἱστορία τῶν ἀενάων συζητήσεων μεταξὺ Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας διὰ τὴν προσάρτησιν τοῦ Πιρίν εἰς τὴν Λαϊκὴν δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας (τῶν Σκοπίων), διότι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην παρεσκεύαζεν ἄλλα ἐξ ἴσου σοβαρὰ γεγονότα εἰς τὴν Βαλκανικὴν, δεδομένου ὅτι ὁ συμμοριακὸς πόλεμος εἶχεν ἐπιτύχει σοβαρὰς προόδους ἐν Ἑλλάδι χάρις εἰς τὴν ἀμέριστον βοήθειαν τῶν τριῶν βορείων κομμουνιστικῶν χωρῶν⁴.

1. Ἄρθρον E.B. Macedonia ἐν The World Today, τόμ. V (1949), σελ. 166.

2. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ, ὅταν οἱ δύο ἀδελφοὶ λαοὶ ἐπανηγύριζον τὴν συνεννόησιν, ἐγράφητο εἰς τὴν Bulgarie, ἐπίσημον δελτίον τοῦ Βουλγαρικοῦ ὑπουργείου πληροφοριῶν καὶ τεχνῶν, (Ἰούλιος 1947, σελ. 24), τὰ κατωτέρω, διὰ νὰ ἀποδώσουν τὴν διαίρεσιν τῶν εἰς τὸ προκάτοχον ἀστικὸν καθεστῶς: «Ἡ δυναστεία τῶν Κοβούργων ἐσπερνε τὸ μῖσος μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ ἐκαλλιέργει πνεῦμα ἀγρίου σωβινισμού. Ἐπέδειξε μονομερεῖς ἀπαιτήσεις κυριαρχίας ἐπὶ τῆς Μακεδονίας καὶ μετέτρεψε τὸ πρόβλημα τῆς Μακεδονίας εἰς μῆλον τῆς ἔριδος εἰς τὰ Βαλκάνια», Κοροϊζή, σελ. 114.

3. Ἄρθρον E.B. Macedonia ἐν The World Today, τόμ. V (1949), σελ. 167-64).

4. Μπράμου, σελ. 168· λόγος Μανδόλεφ εἰς τὸ 5ον Συνέδριον τοῦ Βουλγαρικοῦ Κομ. Κόμματος τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1948.

Τὸν Ἰανουάριον 1948 ὁ Γεώργη Δημητρώφ ὠμίλησε διὰ τῆς «Πράβδα» τῆς Μόσχας περὶ τῆς ἀνάγκης ἰδρύσεως εὐρυτέρας ὁμοσπονδίας τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης¹. Ὁ Μολότωφ εἶχεν εἰδοποιήσει ἀμφοτέρας τὰς κυβερνήσεις, Βελιγραδίου καὶ Σόφιας, νὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ κηρύξουν τὴν ὁμόσπονδον ἔνωσιν τὸ φθινόπωρον τοῦ 1948.

Ἡ ἀνάδειξις τῆς προσωπικότητος τοῦ Τίτο καὶ ἡ αἴγλη, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν οὗτος ἐν τῇ χώρᾳ του, ἐκίνησε τὴν δυσαρέσκειαν τοῦ Πολιτ Μπυρῶ τῆς Μόσχας καὶ αὐτοῦ τοῦ Στάλιν², ἰδίως ἀφ' ὅτου ὁ Τίτο ἤρχισε νὰ δεικνύη ποίαν τινα πρωτοβουλίαν δράσεως ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς πολιτικοῦ πεδίου, προσελκύνων εἰς τὴν τροχίαν του καὶ ἄλλας κομμουνιστικὰς χώρας, παρεκκλίνων οὕτως ἀπὸ τῆς αὐστηρᾶς κομμουνιστικῆς γραμμῆς καὶ ἀμφισβητῶν τὸ ἀλάθτην τῆς Μόσχας. Ὁ Βούλγαρος πρωθυπουργὸς Γεώργη Δημητρώφ, παλαίμαχος κομμουνιστῆς ἡγέτης καὶ σημαῖνον σιτέλεχος τῆς Κομιντέρν, δυσανασχετῶν διὰ τὴν τελευταίαν ὑποταγὴν του εἰς τὸ Βελιγράδιον καὶ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Μακεδονίας ἐκ τοῦ πίνακος τῶν βουλγαρικῶν διεκδικήσεων, ἐφ' ὅσον αὕτη ἦδη περιήρητο εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν, ἤρχισε νὰ υποθάλη τὴν μεταξὺ Μόσχας καὶ Τίτο ὑποβόσκουσαν ἐχθρότητα.

Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ρωσικῶν σχεδίων ἔβαινεν ὁμαλῶς ἐν τῇ Βαλκανικῇ μέχρι τέλους τοῦ 1947. Τὴν 5ην Ὀκτωβρίου 1947 ἡ συγκεκαλυμμένως λειτουργοῦσα ἀπὸ τοῦ 1943 καὶ ἐντεῦθεν Κομιντέρν μετωνομάσθη εἰς Κομινφόρμ, ἀναλαβοῦσα τὴν ὁργάνωσιν καὶ ὄλας τὰς ἀρμοδιότητας ταύτης³. Ὅπως καὶ ἡ Κομιντέρν, ἐλέγχεται καὶ αὕτη ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τοῦ Κρεμλίνου καὶ εἶναι ὄργανον τῆς κοσμοκρατορικῆς πολιτικῆς τῶν Σοβιέτ⁴. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1948 εἰς τὴν ἐπίσημον σοβιετικὴν ἐφημερίδα «Πράβδα» ἐδημοσιεύθη ἄρθρον, καταδικάζον τὸ σχέδιον Τίτο - Δημητρώφ, τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἄρθρον, τὸ ὁποῖον προοιωνίζετο τὴν ἐπερχομένην θύελλαν. Ἡ ἔρις Τίτο - Κομινφόρμ ἐσημειώθη τὸ πρῶτον κατὰ Μάρτιον 1948, ἐκοινολογήθη δὲ μόνον τὸν Ἰούνιον τοῦ 1948 διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ψηφίσματος τῆς Κομινφόρμ, δι' οὗ ἡ Μόσχα ἀπεκήρυξε τὸν Τίτο ὡς «ἄπορτουμιστὴν», δηλαδὴ καιροσκοπόν⁵. Κατόπιν τῆς ἀποκηρύξεως αὐτῆς ὁ στρατάρχης Τίτο τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενος καὶ οὐδεμίαν ἐλπίδα ἔχων ὅτι θὰ ἐξημενίζε τοὺς

1. Ἄρθρον E.B. Macedonia ἐν The World Today, τόμ. V (1949), σελ. 166.

2. Livre Blanc ἀρ. ἐγγράφου 25, σελ. 83, ἐν ᾧ ἐπιβεβαιούται ἀπολύτως ἡ ἀντιζηλία καὶ ὁ φόβος τῶν ἡγετῶν τῆς Μόσχας πρὸς τὸν ἀνατέλλοντα ἀστέρα τῆς Γιουγκοσλαβίας. Μ π ρ ὀ μ ο υ, σελ. 170.

3. Millis, σελ. 326-327.— Smith, σελ. 190.

4. Smith, σελ. 189-210 καὶ δὴ σελ. 194.

5. Smith, σελ. 203-204. Περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐν συνεχείᾳ ἀγῶνος τῆς Κομινφόρμ ἐναντίον τοῦ Τίτο βλ. Smith, σελ. 189 καὶ 207-210.

ἐρυθρούς θεοὺς τοῦ Κρεμλίνου δι' ἱκεσιῶν καὶ κλαυθμηρισμῶν, ἀνέλαβε νὰ δείξῃ εἰς τὸν δυτικὸν κόσμον ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ δημιουργήσας τὴν ἀνταρσίαν ἀπὸ τὸ Κρεμλῖνον καὶ διελάλει τὴν ἀπαγκίστρωσιν τῆς Γιουγκοσλαβίας ἀπὸ τὸ ἄρμα τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἀποκλῖνῃ κατὰ τι ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴν γραμμὴν¹. Ὁ Τίτο ἀμέσως ἔσπευσε νὰ παρουσιάσῃ ἑαυτὸν εἰς τὸν λαόν του ὡς ἐθνικιστὴν - κομμουνιστὴν, ἀρνούμενον νὰ ὑποτάξῃ τὴν Γιουγκοσλαβίαν εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ συμφέροντα τῆς Μόσχας, τὴν ὁποίαν κατήγγειλεν ὅτι ἐκμεταλλεύεται οἰκονομικῶς τὰς δορυφόρους κομμουνιστικὰς χώρας². Οὕτω διὰ τῆς ἀμέσου ἀντεπιθέσεως ὁ Τίτο ἐπεδίωξε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐνισχύσῃ διὰ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ἐθνικιστικοῦ στοιχείου τὸ ἐσωτερικὸν μέτωπον, ὅπου ἀντελαμβάνετο σαφῶς ὅτι ἐκλονίζετο, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ παρασύρῃ καὶ ἄλλας κομμουνιστικὰς χώρας δορυφόρους εἰς «ἀνταρσίαν» κατὰ τοῦ ἀποπνικτικοῦ ἐναγκαλισμοῦ τῆς Μόσχας³. Βεβαίως ἐὰν ἐστάθμευον ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ ρωσικὰ στρατεύματα κατὰ τὰ σχέδια τῶν Ρώσων τοῦ Σεπτεμβρίου 1944, δὲν θὰ ἐλάμβανε χώραν ποτὲ ἡ ἀποσκιρτησις αὕτη. Τὸ γεγονός ὅμως τοῦτο, ὅπερ συνέβη ἐν Γιουγκοσλαβίᾳ, ἐχρησίμευσεν εἰς τοὺς Ρώσους ὡς μάθημα, διὰ νὰ ἐπιβάλλουν ἐν τάχει τὴν πλήρη στρατιωτικὴν κατοχὴν τῶν ἄλλων δορυφόρων χωρῶν⁴.

Ὁ διακεκριμένος Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος Πράϊς ἔγραψε σχετικῶς μὲ τὰ γεγονότα ταῦτα τὰ ἑξῆς⁵: «Τὸ ὄργανον τῆς Ρωσίας ἐν τῇ Βαλκανικῇ εἶναι φυσικὰ ὁ Δημητρώφ. Ἀπαξ ἔτι ἡ σερβοβουλγαρικὴ ἀντιζηλία διὰ τὴν Μακεδονίαν εἶναι τὸ κεντρικὸν πρόβλημα τῆς πάλης ταύτης. Κατὰ τὰς ἀλκυονίδας ἡμέρας, ἀμέσως μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον, ἡ ἐνότις τῶν Νοτιοσλαύων ἐφάνη ἐξησφαλισμένη. Ἡ Νοτιοσλαβικὴ ὁμοσπονδία, περιλαμβάνουσα τὰς ἑξ ἰουγκοσλαβικὰς δημοκρατίας καὶ τὴν Βουλγαρίαν, ἐφαίνετο εἰσελθοῦσα εἰς τὸ στάδιον τοῦ σχηματισμοῦ. Ἡ Μακεδονικὴ δημοκρατία τοῦ ἄνω Ἀξιού εἶχε συνδεθῆ ὁμοσπόνδως μὲ τὴν Γιουγκοσλαβίαν, ἡ περιοχὴ τοῦ Πιρίν εἶχεν ἀφεθῆ εἰς τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον ἀπέμενε, ἦτο νὰ κρημισθῆ ἡ «ἐλληνικὴ μοναρχία» καὶ νὰ μοιρασθῆ ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία μεταξὺ τῶν δύο σλαβικῶν κρατῶν. Ἡ Νοτιοσλαβικὴ ὁμοσπονδία, ἡ ὁποία θὰ ἦτο ἀπλῶς ἐπέκτασις τῆς σημερινῆς Γιουγκοσλαβικῆς ὁμοσπονδίας, κυβερνωμένης ὑπὸ τοῦ Τίτο, ὅστις τηρεῖ τὴν σημερινὴν ἀνεξάρτητον στάσιν του, δὲν ἀρέσκει διόλου εἰς τὴν Ρωσίαν. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Γιουγκοσλαβικὴ ὁμοσπονδία πρέπει νὰ διασπασθῆ. Ὅθεν ὑπάρ-

1. Ἄρθρον E. A. Macedonia ἐν *The World Today* τόμ. V (1949), σελ. 168.—Dulles, σελ. 153.

2. Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Τίτο βλ. Smith, σελ. 206.

3. Μπράμου, σελ. 170.

4. Dulles, σελ. 4.

χουν λόγοι νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ Ρωσία ἐγκολποῦται μέσῳ τοῦ Δημητρώφ τὴν Βαλκανικὴν ὁμοσπονδίαν ὑπὸ βουλγαρικὴν ἡγεσίαν»¹.

Ἡ ἀποσκιρτήσις τοῦ Τίτο ἀπὸ τὸ Κρεμλῖνον ἐγένετο δεκτὴ ἀπὸ τοὺς Δυτικούς μὲ ἀλαλαγμοὺς χαρᾶς, διότι ἀνέμενον οὗτοι δικαίως καὶ ἄμεσον ἀπολάκτισιν ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος τῆς χώρας του. Εἰς τοῦτο ὁμως ἠπατήθησαν. Χωρὶς νὰ μειώσωμεν τὴν διὰ τοὺς Δυτικούς σημασίαν τῆς ἀποσκιρτήσεως², ἐν τούτοις ἦτο παράλογον νὰ ἐκτρέφουν τοιαῦτα ὄνειρα, τὰ ὁποῖα γεννῶνται μόνον εἰς ἐγκεφάλους, ἀγνοοῦντας τὸν κομμουνισμὸν καὶ τὴν σλαυικὴν ψυχολογίαν.

Ἡ Ρωσία ἤρχισε τότε νὰ φέρεται βαναύσως πλέον πρὸς τὸν Τίτο καὶ τὴν Γιουγκοσλαίαν. Εἰς ἕν ἄνευ προηγουμένου διπλωματικὸν ἔγγραφον τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως πρὸς τὸν ἐν Μόσχᾳ Γιουγκοσλαῦον ἐπιτετραμμένον τῆς 31ης Αὐγούστου τοῦ 1949 ἡ Ρωσία παραβάλλεται πρὸς ἑλέφαντα καὶ ἡ Γιουγκοσλαυία πρὸς σκύλακα. Παραπέμπουσα ἡ διακοίνωσις εἰς τὸν γνωστὸν μῦθον τοῦ Ρώσου μυθογράφου Κρυλῶφ ἔλεγεν ὅτι εἷς σκύλαξ ἐθεώρησε τὸν ἑαυτὸν του πολὺ μεγάλον, διότι ἐγαύγισεν ἕνα ἑλέφαντα³. Ἀντιθέτως εἰς τὸ συνελθὸν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1948 συνέδριον τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαυίας οἱ ῥήτορες ἐπέδειξαν φρόνησιν καὶ οὐδαμῶς ὠμίλησαν ἐναντίον τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως παρὰ τὰς γενομένας ὑπ' αὐτῆς προκλήσεις καὶ τὴν περιφρονητικὴν πρὸς τὸν Τίτο συμπεριφορὰν. Περιορίσθησαν εἰς τὸ νὰ κατευθύνουν τοὺς μύδρους των κατὰ τῆς βουλγαρικῆς ὑπουλότητος καὶ βουλμίας⁴. Τὴν 22αν Ἰουλίου 1948 τὸ ΚΚ Βουλγαρίας ἀνεκοίνωσεν ὅτι οἱ Γιουγκοσλαῦοι παρεβίασαν κατ' ἐπανάληψιν τὴν συμφωνίαν τοῦ Bled καὶ ὥς ἐκ τούτου ἀναγκάζεται νὰ καταγγείλῃ ταύτην ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Μακεδονίαν τοῦ Πιρίν⁵. Τούτου ἕνεκα οἱ Βούλγαροι κατηγορήσαν τὸν Τίτο ὅτι «μὲ τὴν παραβίαν τῆς συμφωνίας τοῦ Bled ἐπεβράδυνε τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ μακεδονικοῦ ιδεῶδους, τῆς ἐθνικῆς καὶ κρατικῆς ἐνοποιήσεως τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ»⁶. Ὁ Δη-

1. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 171. Ἡ «Πράβδα» τῆς Μόσχας τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1948 κατέκρινε τὴν ιδεάν τῆς «εὐφρείας» Βαλκανικῆς ὁμοσπονδίας, περιλαμβανούσης πρὸς ταῖς ἄλλαις σλαυικαῖς καὶ μὴ (Ἀλβανία, Ρουμανία) βαλκανικαῖς χώρας καὶ τὴν Πολωνίαν, Τσεχοσλοβακίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἦθελε πολιτειακὸν συγκρότημα περισσότερον ὁμοιογενές.

2. Περὶ τῆς σημασίας ταύτης βλ. S m i t h σελ. 192 ἔξ.

3. D u l l e s, σελ. 33. Πρβλ. The Soviet - Yugoslav dispute. Ἀλληλογραφία ἀπὸ 20/5 - 29/6/48. Oxford 1948. Ἐκδοσις τοῦ Royal Institute of International affairs.

4. New York Herald τῆς 24ης Ἰουνίου 1948. New York Times τῆς 24ης Ἰουνίου 1948.

5. M o i s o n, σελ. 284 - 285.

6. Δελτίον πληροφοριῶν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει βουλγαρικοῦ γραφείου προπαγάνδας παρὰ Κ ο ρ ε ι ζ ῆ, σελ. 78, ὅστις διερωτᾶται «πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἡ

μητρώφ τὴν 20ῆν Δεκεμβρίου 1949 εἰς τὸ συνέδριον τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας ἐν Σόφια ἐτόνισεν ὅτι τὴν συμφωνίαν τοῦ Bled κατεπάτησαν οἱ ἡγέται τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας, παρασυρόμενοι ἀπὸ τὸν ἄκρατον ἐθνικισμόν των. Καὶ προσέθεσεν· «Οἱ Βούλγαροι ἐπίστευσαν πάντοτε ὅτι ἡ Μακεδονία ἀνήκει εἰς τοὺς Μακεδόνας' καὶ ἐλπίζουν ὅτι μίαν ἡμέραν παρὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Τίτο θὰ πραγματοποιηθῆ ἡ δημιουργία ἰσοτίμου μακεδονικοῦ ἔθνους μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς ὁμοσπονδίας τῶν Σλαύων τοῦ Νότου».

Ἡ Βουλγαρία παρέμεινε πιστὴ θεραπεινὴς τῆς Ρωσίας καὶ ὄργανον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πολιτικῆς της ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσονήσῳ. Ἀντιθέτως ἡ ὑποστήριξις τοῦ Τίτο ὑπὸ τῆς Μόσχας διήρκεσε μέχρι τῆς ρήξεώς του μετὰ τὴν Κομινφόρμ, ἥτοι τοῦ Ἰουνίου 1948³. Τελικῶς ἡ συμφωνία τοῦ Bled λόγῳ κακοπιστίας τῆς Βουλγαρίας, ἥτις ἠρνήθη νὰ παραχωρήσῃ τὴν Μακεδονίαν τοῦ Πιρίν πρὸς ἄμεσον ἐνσωμάτωσίν της εἰς τὴν Μακεδονίαν τοῦ Ἀξιού, καὶ κυρίως λόγῳ τῆς ἀποσκιρτήσεως τοῦ Τίτο ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς ρωσικῆς κηδεμονίας δὲν ἔτυχεν ἐφαρμογῆς καὶ μετὰ τὴν ρῆξιν τοῦ Τίτο μετὰ τὴν Κομινφόρμ κατηγγέλαθ' ὁ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1948⁴, τὴν δὲ 11ῃν Αὐγούστου 1948 ἐκλείσθησαν καὶ τὰ ἐν Βουλγαρικῇ Μακεδονίᾳ «μακεδονικὰ σχολεῖα» καὶ ἐξεδιώχθησαν καὶ οἱ Γιουγκοσλαῦοι διδάσκαλοι.

Εἰς τὸ ἐν Σκοπίοις συνελθὸν συνέδριον τοῦ ΚΚ Μακεδονίας τὴν 22^{αν} Δεκεμβρίου 1948 εἰς λόγον του ὁ Βουκμάνοβιτς (στρατηγὸς Τέμπο), ὑπουργὸς τῶν μεταλλείων, εἶπεν ὅτι ἡ ἄρνησις τῆς Βουλγαρίας νὰ παράσχη τὴν ὑποσχεθεῖσαν διοικητικὴν αὐτονομίαν εἰς τὴν Μακεδονίαν τοῦ Πιρίν κατέστησε τὴν σχεδιασθεῖσαν βαλκανικὴν ὁμοσπονδίαν ἀπραγματοποίητον. Τὸ συνέδριον ἐξέδωκε ψήφισμα, κατηγοροῦν τὴν Βουλγαρίαν ὅτι ἔχει ἐπεκτατικούς σκοποὺς πρὸς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Μακεδονίαν⁴. Ἐπίσης ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας (τῶν Σκοπίων) Λαζ. Κουλισέβσκι κατηγόρησε τὴν Βουλγαρίαν διὰ μὴ φιλικὴν συμπεριφορὰν ἐναντι τῶν Μακεδόνων, εἰδοποιεῖ δὲ τοὺς Βουλγάρους ὅτι παίζουν ἐπικίνδυνον

ἀνεξάρτητος Μακεδονία χωρὶς τὸ βουλγαρικὸ κομμάτι νὰ ἀποχωρισθῆ ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν. Μόνον ἓνας τρόπος κατὰ τοὺς Βουλγάρους ὑπόσχει: ἡ ἀνεξάρτητος καὶ αὐτόνομος Μακεδονία νὰ ἀνήκῃ ὁλόκληρος εἰς τὸ βουλγαρικὸν κράτος». Βλ. ἐν Μ π ρ ἄ μ φ, σελ. 173 - 173, ὁλόκληρον τὸ κείμενον τῆς ἀποφάσεως τῆς 16^{ης} Ὀλομελείας τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας κατόπιν τῆς ἐπελθούσης ρήξεως Τίτο - Κομινφόρμ.

1. Τοῦτο διεκήρυξε κατ' ἐπανάληψιν τὸ Πατριωτικὸν μέτωπον (ΕΑΜ) Βουλγαρίας, τὸ ὅποιον μετεῖχε τῆς Κυβερνήσεως. Πρβλ. *The Fatherland Front on the Macedonian Question*. Sofia 1949.

2. Ψήφισμα τῆς Κομινφόρμ τῆς 30^{ης} Ἰουνίου 1948, δι' οὗ αὕτη ἀπεκήρυξε τὸν Τίτο. Κ ύ ρ ο υ, σελ. 110.

3. B a r k e r, σελ. 107.

4. *Chronology* τόμ. V (1949) σελ. 26 - 27.

παίγνιον¹. Τὰ ΚΚ Βουλγαρίας καὶ Γιουγκοσλαβίας ἤρχισαν μεταξύ των ἐκστρατεῖαν πολεμικὴν ἀλληλοκατηγορούμενα. Οἱ Βούλγαροι κατηγοροῦν τὸν Τίτο ὅτι ἐπιχειρεῖ νὰ προσαρτήσῃ διὰ τῆς βίας τὴν Μακεδονίαν τοῦ Πιριν² καὶ ὁ Τίτο τὴν Βουλγαρίαν ὅτι δὲν ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν της νὰ παράσχω αὐτονομίαν εἰς τὸ τμήμα τοῦτο³. Ἐπίσης ὁ Νέσκοβιτς εἰς λόγον τοῦ ἀπεκάλυψεν ὅτι τὴν πρωτεύουσαν σημασίαν εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν ρῆξιν εἶχε τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα. Ἀπεκάλυψεν ἐπίσης ὅτι μὲ τοὺς Βουλγάρους κομιτατζήδες τῆς ΕΜΕΟ εἶχον συνεργασθῆ στενωῶς καὶ κατὰ τὴν Κατοχὴν καὶ μετέπειτα ἐν συνεχείᾳ οἱ Σέρβοι κομμουνισταί⁴. Ἐπίσης καὶ ἡ Κυβέρνησις Σόφιας, ἀπηχοῦσα τὰ ἐναντίον τοῦ Τίτο αἰσθήματα τῆς Κομινφόρμ, ἐδήλωσε κατ' ἐπανάληψιν ὅτι ἡ Μακεδονία δημιουργεῖ διαταραχὰς μεταξύ τοῦ Τίτο καὶ τῆς Κομινφόρμ⁵. Εἰς λόγον τοῦ πρὸς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου 1948 ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν Καρδέλι ἠρνήθη ὅτι μετεβλήθησαν αἱ ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεώς του σχετικῶς μὲ τὴν μετὰ τῆς Βουλγαρίας ἴδρυσιν ὀμοσπονδίας. Τὰ μόνα πρὸς τοῦτο ἐμπόδια εἶναι προσέθεσεν «ἡ κατὰ τοῦ Τίτο ἀποφάσις τῆς Κομινφόρμ καὶ ὁ παμβουλγαρικὸς σωβινισμὸς»⁶.

Κατὰ ταῦτα ἡ ρῆξις τοῦ Τίτο μὲ τὴν Μόσχαν ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οὗτος δὲν ἔδειξε τὴν ἀπαιτουμένην προθυμίαν ὅπως συμφωνήσῃ πλήρως πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς Μόσχας μεταξύ ἄλλων καὶ ἐπὶ ζητήματος τῆς αὐτονομίας τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς Κομμουνιστικῆς βαλκανικῆς ὀμοσπονδίας ἢ τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Σλαύων τοῦ Νότου. Τοῦτο ἐπέβαλεν ἀναμόρφωσιν τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς ἐναντι τῆς Ἑλλάδος βάσει τῶν νέων ἐν τῇ Χερσονήσῳ συνθηκῶν, ἧτις παρὰ τὴν ἀνάθεσιν εἰς τὴν Βουλγαρίαν τοῦ ἡγετικοῦ ρόλου ἐν τῇ Χερσονήσῳ καὶ ἰδίως ἐν τῷ ἀνθελληνικῷ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνι τῶν Σλαύων δὲν ἀπεκρυσταλλώθη εἰσέτι ὀριστικῶς καὶ τελεῖ μέχρι σήμερον εἰς στάδιον παρασκευῆς.

Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ἡ Ρωσία ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐκ παραδόσεως πολιτικὴν της καὶ ὑποστηρίζει σήμερον μόνην τὴν Βουλγαρίαν εἰς ὅλα τὰ

1. New York Times τῆς 7ης Ἰουνίου 1948. — New York Herald τῆς 8ης Ἰουνίου 1948.

2. Λόγος Γεώργη Δημητρώφ εἰς 5ον Συνέδριον ΚΚ Βουλγαρίας τῆς 19ης Δεκεμβρίου 1948.

3. Λόγος Μπλαγκόε Νέσκοβιτς εἰς 1ον Συνέδριον ΚΚ Μακεδονίας (Σκοπίων) τῆς 19ης Δεκεμβρίου 1948.

4. Κ ύ ρ ο υ, σελ. 20.

5. Ἄρθρον τῆς Neue Zürcher Zeitung τῆς 5ης Δεκεμβρίου 1947.

6. Chronology τόμ. V (1949) σελ. 27.

7. Edward Crankshaw, Tito and the Kominform ἐν International affairs τόμ. XXVI (1950), σελ. 208.

ζητήματα, καθὼς καὶ εἰς τὴν μακεδονικὴν πολιτικὴν τῆς. Ἡ ἀποστασία τοῦ Τίτο ἐδημιούργησεν ἔντασιν σχέσεων μεταξὺ Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας καὶ προκάλεσε κυρίως ἀντεγκλήσεις, σχετικὰς πρὸς τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα¹, ὁξυνθεΐσας μετὰ τὴν ἀνοδὸν εἰς τὴν πρωθυπουργίαν τῆς Βουλγαρίας τὴν 1ην Φεβρουαρίου 1950 τοῦ ἐν Ρωσίᾳ ἐκπαιδευθέντος Τσερβένκωφ². Ἡ Γιουγκοσλαβία διὰ λόγους γενικωτέρας πολιτικῆς ἀνέθεσε τόσον τὴν ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος προπαγάνδαν ὅσον καὶ τὴν πολιτικὴν διαχείρισίν του εἰς τὸ ὄργανόν τῆς, τὴν Λαϊκὴν δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιοῦ, ὡς τὸ μόνον ἀνεξάρτητον Μακεδονικὸν κράτος-πυρῆνα, εἰς ὃ σὺν τῷ χρόνῳ ἐλπίζουσι οἱ Γιουγκοσλαῖοι νὰ προσκολλήσῃ καὶ τὰ ὑπόλοιπα δύο τμήματα (ἑλληνικὸν καὶ βουλγαρικὸν) τῆς Μακεδονίας. Ὁ Τίτο δὲν ἐγκατέλειψε τὴν μακεδονικὴν του πολιτικὴν, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι ἡ ἀπόσπασις τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Βουλγαρικῆς Μακεδονίας καὶ ἡ ἐνσωμάτωσίς των εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν³.

Ἐφ' ὅτου τὸ καθεστῶς τοῦ Τίτο κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Κομμουνιστικῆς, ἡ Βουλγαρία οὐ μόνον ἄφησεν ἑλευθέραν τὴν προπαγάνδαν, τὴν ὁποίαν ἐνήργουν διάφοροι ὀργανώσεις, πρόσφυγες καὶ φυγάδες ἐναντίον τῆς Λαϊκῆς δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας (Σκοπίων), ἀλλὰ καὶ ἐνίσχυσε ταύτην σημαντικῶς. Εἶχε πλέον ἐκσπάσει ἡ παλαιὰ ἀντιζηλία μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Γιουγκοσλαβίας. Ἡ κάθε μία ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς χώρας ἐνεφανίζετο ὡς ἐκ παραδόσεως πρόμαχος τῶν δικαιῶν τῆς Μακεδονίας, τὴν ὁποίαν ἐπωφθαλμία δι' ἴδιον λογαριασμὸν. Ἀμφότεραι ἐκηρύσσοντο ὑπὲρ μᾶς ἠνωμένης καὶ αὐτονόμου Μακεδονίας, ἐκάστη ὑπὸ τὴν συμφέρουσαν αὐτῇ μορφήν, ὡς ἂν τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπετέλει δι' αὐτὰς ἐσωτερικὸν ζήτημα⁴.

Ἡ ἰδέα τῆς δημιουργίας τῆς Βαλκανικῆς ὁμοσπονδίας παρὰ τὴν μετὰ τὸ 1948 ἡρέμησιν τῆς σχετικῆς δραστηριότητος δὲν ἐγκατελείφθη ποσῶς ὑπὸ τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς. Τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1950 τὸ ἐπίσημον ὄργανον

1. Ἡ κυρία πηγὴ διὰ τὴν σημερινὴν διένεξιν μεταξὺ τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας ἐν σχέσει πρὸς τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα εἶναι τὸ δημοσιευθὲν ἐν Βελιγραδίῳ τῷ 1948 (μετὰ τὴν ρῆξιν μετὰ τὴν Κομμουνιστικὴν) ὑπὸ τοῦ Λαζάρ Μοϊσῶφ The Bulgarian Worker Party (τὸ κομμουνιστικὸν) and the Macedonian National Question, σερβιστί, ἐκδόσις «Borba» Βελιγραδίου καὶ πολυγραφημμένη ἀγγλικὴ μετάφρασις.—Ἄλλαι γιουγκοσλαβικαὶ πηγαὶ εἶναι οἱ μετὰ τὴν ρῆξιν μετὰ τὴν Κομμουνιστικὴν ἐκφωνηθέντες λόγοι τῶν Τίτο, Βουκμάνοβιτς (Γέμπο), Ράνκοβιτς, Νέσκοβιτς καὶ Πιγιάντε. Αἱ βουλγαρικαὶ πηγαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι καὶ συνίστανται κυρίως εἰς τοὺς λόγους τῶν Δημητρώφ, Μαντόλεφ καὶ Ντέλεβ. Barker, σελ. 84 σημ. 17.

2. Chronology τόμ. VI (1950) σελ. 67.

3. Report on threats to political independence and territorial integrity of Greece by the U.N. Conciliation Committee 22.10.49. United Nations Documents A/C 1/506.

4. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 172-173.

τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας εἰς σχετικὸν ἄρθρον του, ἀναφερόμενον εἰς τὴν ματαίωσιν τῶν πρὸς τοῦτο προσπαθειῶν κατὰ Μάρτιον τοῦ 1948, ἐπανήροχτο ἐπὶ τῆς ἀμέσου ἀνάγκης τῆς ἰδρυσέως της τῆς βοηθεία καὶ προστασία τῆς Ρωσίας¹.

10. ‘Η ἀπὸ τοῦ 1948 μέχρι τοῦ 1952 συζήτησις τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος εἰς τὸν ΟΗΕ

Καθ’ ὄλον τὸ χρονικὸν διάστημα, τὸ ἀπὸ τῆς «ἀνταρσίας» τοῦ Τίτο καὶ ἐντεῦθεν, ὃ ἐν Ἑλλάδι συμμοριακὸς ἀγὼν τῶν Σλαύων ἐξηκολούθησεν ὄχι μόνον μὲ τὴν ἰδίαν ἔντασιν, ἀλλὰ καὶ μεγαλυτέραν ἔτι, ὡς διεπίστωκε καθ’ ἑκάστην διὰ τῆς Βαλκανικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὁ ΟΗΕ.

Ἡ Βαλκανικὴ ἐπιτροπὴ, συνελθοῦσα ἐν Γενεύῃ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1948, συνέταξεν ἔκθεσιν ἐξ 100 περίπου σελίδων², ἥτις ὑπεβλήθη εἰς τὸν ΟΗΕ καὶ ἀνεκοινώθη κατὰ τὴν σύνοδον τῆς 18ης Αὐγούστου 1948. Διὰ ταύτης γίνεται ἡ διαπίστωσις τῆς ἐνοχῆς τῶν βορείων γειτόνων μας εἰς τὸν κατὰ τῆς χώρας μας συμμοριακὸν ἀγῶνα. Ἐν αὐτῇ μεταξύ ἄλλων ἡ Ἐπιτροπὴ ἔλεγεν «Ἐφ’ ὅσον τὰ γεγονότα κατὰ μῆκος τῶν βορείων συνόρων τῆς Ἑλλάδος δεικνύουν ὅτι παρέχεται εἰς τοὺς συμμορίτας ἐνίσχυσις ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Γιουγκοσλαβίαν, ἡ Εἰδικὴ ἐπιτροπὴ εἶναι πεπεισμένη ὅτι θὰ ὑφίσταται ἀπειλὴ κατὰ τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἑδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι τίθεται ἐν κινδύνῳ ἡ διεθνὴς εἰρήνη καὶ ἡ ἀσφάλεια εἰς τὰ Βαλκάνια»³. Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἀνω ἐκθέσεως ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἐξηκολούθησε νὰ συνεδριάζῃ ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1948 ἐν Ἀθήναις. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ εὐθὺς μετέπειτα τὰ γεγονότα, τὰ ἀποδεικνύοντα τὴν συνέχισιν τῆς ἀδιστάκτου πλέον παροχῆς ἐνισχύσεως εἰς τοὺς συμμορίτας ἐκ μέρους τῶν βορείων γειτόνων μας, ἦσαν τόσον πολυάριθμα καὶ σημαντικά, ὥστε νὰ συναισθανθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν ἀνάγκην νὰ συντάξῃ τὴν 19ην Σεπτεμβρίου 1948 καὶ νὰ ὑποβάλλῃ καὶ νέαν συμπληρωματικὴν ἔκθεσιν, διὰ νὰ τὴν ἔχῃ ὑπ’ ὄψει της ἡ Γενικὴ Συνέλευσις, ὅταν θὰ συνεζητεῖτο ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ ΟΗΕ τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1948 τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα. Καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ἡ Εἰδικὴ ἐπιτροπὴ ἔγραφεν ὅτι «εἶναι πλήρως πεπεισμένη ὅτι εἰς τὰς συνοριακὰς περιοχὰς οἱ συμμορίται ἐξαρτῶνται εὐρύτατα ἀπὸ τὴν ἔξωθεν ἐνίσχυσιν, λαμβάνοντες μεγάλας ποσότητας ὄπλων, πυρομαχικῶν καὶ ἄλλων πολε-

1. Chronology τόμ. VI (1950) σελ. 99.

2. Rapport de la Commission Spéciale des Nations Unies pour les Balkans. Assemblée Générale. Documents Officiels. 3e Session - Supplement No 8 (A/574). Lake Succes 1948.

3. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 224.

μοφοδίων καὶ ἐφοδίων, ὅτι ἐκινήθησαν συχνὰ καὶ κατὰ βούλησιν εἰς ἐδάφη, κείμενα ἐκεῖθεν τῶν συνόρων, διὰ λόγους τακτικούς καὶ ἠδυνήθησαν οὕτω νὰ ἀνασυγκροτήσουν τὰς δυνάμεις των ἀνενόχλητοι ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν καὶ νὰ ἐπανεέλθουν ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, ὅταν ἤθελον, καὶ ὅτι ἀπεσφύθησαν συχνὰ, διὰ νὰ εὔρουν ἀσφαλὲς καταφύγιον εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, τῆς Βουλγαρίας, καὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας, ὅταν ὑφίσταντο σοβαρὰν πίεσιν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν στρατόν»¹. Οὕτως ἡ Γενικὴ συνέλευσις τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, ἡ ὁποία συνήρατο τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1948 ἐν Παρισίοις², εἶχε πρὸ αὐτῆς στοιχεῖα ἀληθῶς συντριπτικὰ διὰ τὴν ἐνοχλὴν τῶν βορείων γειτόνων μας, στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα, ἐὰν ὑπῆρχον αἱ κατάλληλοι πρὸς τοῦτο συνθήκαι, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιτρέψουν εἰς τὴν Συνέλευσιν αὐτὴν νὰ λύσῃ ὀριστικῶς τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα³.

Τὴν εἰσήγησιν ἔκαμεν ὁ Τοῦρκος ἀντιπρόσωπος Σελὴμ Σαρπέρ⁴. Ὁ εἰσηγητὴς διεπίστωσε ὅτι ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις ἐν Ἑλλάδι, ἰδίως εἰς τὰς μεθορίους περιοχὰς τῆς χώρας ταύτης, ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀξιοῦσης ξενικῆς ἐπεμβάσεως εἰς τὰ ἔσωτερικὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐπεμβάσεως, ἣτις ἐπιφέρει σοβαρὰς συνεπειὰς διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Συνιστᾷ εἰς τὴν Ἑλλάδα, Ἑλλάδα, Ἑλλάδα, καὶ Βουλγαρίαν νὰ ἀποκαταστήσουν τὰς διπλωματικὰς των σχέσεις, νὰ θέσουν εἰς ἐφαρμογὴν τὰς ὑφισταμένας συμβάσεις. Συνιστᾷ ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς πᾶσαν παρεκτροπὴν ἐναντι τῶν πολιτῶν μακεδονικῆς ἢ ἀλβανικῆς ἐθνότητος, τῶν ἐγκατεστημένων ἐν Ἑλλάδι, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐγγυηθῇ αὐτοῖς ἡ χρῆσις τῆς μητρικῆς γλώσσης καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐθνικῆς των παιδείας.

Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Σοβιετικῆς ἐνώσεως Βισίνσκυ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 25ης Σεπτεμβρίου 1948, ἀφοῦ ἐπετέθη κατὰ τῆς Βαλκανικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἔκαμε τὴν ἑξῆς πρότασιν «Ἡ Γενικὴ συνέλευσις θεωρεῖ ὡς δεδομένα τὰ κάτωθι γεγονότα. Ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις τῆς

1. Κόροϋ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 229 - 232.

2. Πρακτικὰ 3ης Γενικῆς συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ 1948.

3. Κόροϋ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 233.

4. Πρακτικὰ 3ης Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1948, σελ. 383 - 395. Εἰς τὴν Γενικὴν συνέλευσιν ὑπεβλήθησαν καὶ αἱ σχετικαὶ ἐτήσιαι ἐκθέσεις τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ ΟΗΕ καὶ τοῦ Συμβουλίου ἀσφαλείας διὰ τὴν δραστηριότητα τοῦ Ὄργανοιοῦ κατὰ τὸ διαρροῦσαν ἔτος. Βλ. Annual Report of the Secretary General on the work of the Organisation from 1.7.47 to 30.6.48 General Assembly. Official Records. 3rd Session - Supplement No 1 (A/565). Lake Success σελ. 12 - 14.— Report of the Security Council to the General Assembly from 16.7.47 to 15.7.48. General Assembly Official Records. 3rd Session - Supplement No 2 (A/620). Lake Success 1948, σελ. 1 - 20.

Ἑλλάδος κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἀξέουσης χειροτερεύσεως τῆς πάλης μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀντιδημοκρατικῶν δυνάμεων, ὑποστηριζομένων ὑπὸ τῆς σημερινῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, πράγμα ὄπερ δημιουργεῖ τεταμένην ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν στρατιωτικὴν κλίκαν, ἐκμεταλλευομένην συνήθως τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν, διὰ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς προκλητικὰς πράξεις εἰς τινὰς περιοχὰς τῶν συνόρων»¹.

Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος Κ. Τσαλδάρης ὠμίλησε κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 28ης Σεπτεμβρίου 1948² καὶ ἀπήνησεν εἰς τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Γιουγκοσλαύου ἀντιπροσώπου Μπέμπλερ τὴν 27ην Νοεμβρίου 1948³.

Ἡ πρόσφατος τότε ρῆξις τῆς Γιουγκοσλαβίας τοῦ Τίτο καὶ τῆς Κομμινφόρμ, ὄργανου τῆς Μόσχας, ἀνεμένετο ὅτι θὰ ἐδυσχέραине κάπως τὴν τήρησιν τῆς συνήθους πειθαρχίας καὶ ἁρμονίας, ἣ ὁποία χαρακτηρίζει πάντοτε τὴν ἐμφάνισιν τῶν δορυφόρων τῆς Ρωσίας⁴. Ὁ ἀντιπρόσωπος ὅμως τῆς Γιουγκοσλαβίας Μπέμπλερ⁵, διὰ νὰ διαφεύσῃ τὴν προσδοκίαν αὐτῆν τῶν Δυτικῶν καὶ νὰ μειώσῃ τὴν ἐκ τῆς ρήξεως ἐντύπωσιν, ἐνέτεινε τὴν ἐπιθετικότητα καὶ προκλητικότητά του ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ προσεπάθει νὰ ἐμφανίζηται ὡς ἀκόμη περισσότερον ἀδιάλλακτος καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Βισίνσκυ εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ Μᾶρκο καὶ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνά του⁶. Ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον κυρίως ἀπέβλεπον, καὶ τοῦτο ἐμέσως, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ ἦτο ἡ νὰ ἐμποδίσουν τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος, διὰ νὰ μὴ ἐξετασθῇ ἀπὸ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ἡ συντριπτικὴ πρᾶγματι διὰ τοὺς βορείους γείτονας τῆς Ἑλλάδος ἔκθεσις τῆς Βαλκανικῆς ἐπιτροπῆς, ἣ νὰ ἐξαλείψουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἔκαμνεν ἡ ἔκθεσις αὕτη, κατηγοροῦντες τὴν Ἐπιτροπὴν ὡς μίσθαρνον ὄργανον τῶν ἱμπεριαλιστικῶν σκοπῶν τῶν Ἀγγλοσαξόνων⁷.

1. Πρακτικὰ 3ης Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1948, σελ. 395, καθὼς ἐπίσης καὶ σελ. 118 - 136 καὶ 631 - 639.

2. Αὐτόθι, σελ. 299 - 305.

3. Αὐτόθι, σελ. 629 - 631.

4. Πρβλ. ἀγορεύσεις ἀντιπροσώπων δορυφόρων Μανουήλσκι Οὐκρανίας, Αὐτόθι, σελ. 645, Προχάτσκα Τσεχοσλοβακίας, σελ. 651, Κισέλεφ Λευκορωσίας, σελ. 654 Κάτς - Σοῦχι Πολωνίας, σελ. 656 κλπ.

5. Αὐτόθι, σελ. 620 - 627.

6. Πρβλ. ἀγόρευσιν Γιουγκοσλαύου ἀντιπροσώπου Καρδέλι καὶ ἐπίθεσιν του κατὰ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 29ης Σεπτεμβρίου 1948. Πρακτικὰ 3ης Γενικῆς συνελεύσεως 1948, σελ. 318 - 332.

7. Κύριον, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 238 - 239. Ἡ ἔκθεσις τῆς Βαλκανικῆς ἐπιτροπῆς ἐδημοσιεύθη ὡς παράρτημα ὑπ' ἀριθ. Α/692, αἱ δὲ δύο προηγούμεναι ἔκθεσις ὑπ' ἀριθ. Α/521 καὶ Α/522. Rapport de la Commission Spéciale des Nations

Τὴν 27^{ην} Σεπτεμβρίου 1948 ὁ Ἄγγλος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν Ἔρνεστ Μπέβιν ἐξεφώνησε πράγματι μνημειώδη λόγον, εἰς ὃν ἐμαστίγωνε τὴν ρωσικὴν τακτικὴν καὶ πολιτικὴν. «Τί νὰ εἴπωμεν δι' ἓνα πόλεμον τῶν νεύρων, ἔλεγε, ὁ ὁποῖος διεξάγεται ἐναντίον τῆς νομίμως ἐκλεγείσης Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἡρωϊκοῦ καὶ βαρῦτατα δεινοπαθήσαντος ἑλληνικοῦ λαοῦ, πόλεμον, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἔπαυσε πλέον νὰ εἶναι ψυχρὸς καὶ ἔγινεν αἱματηρὸς ;... Γνωρίζομεν πολὺ καλὰ ὅτι ἡ Σοβιετικὴ ἀράχνη θέλει τὴν Ἑλλάδα μέσα εἰς τὸ δίκτυόν της... Ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις καὶ οἱ φίλοι της συμπεριφέρθησαν ἐναντι τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐάν ἦτο ἐχθρικός λαός. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κοιμηθοῦν οὔτε μίαν νύκτα μὲ ἀσφάλειαν εἰς τὰς κλίνας των... Γνωρίζομεν ὅλοι τὴν ἐπιθυμίαν τῶν βορείων γειτόνων τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπεκταθοῦν ἐδαφικῶς εἰς βᾶρος της... Εἴμεθα τὰ θύματα τοῦ ψυχροῦ πολέμου, τὸν ὁποῖον ἐξαπέλυσεν ἐναντίον μας ἡ Μόσχα»¹.

Οἱ Γιουγκοσλαῦοι² ἐπειράθησαν νὰ κληθῆ καὶ ὁ στρατηγὸς Μᾶρκο ὡς ἀρχηγὸς κυβερνήσεως, ἐνδιαφερομένης διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα, νὰ παρακαθήσῃ εἰς τὰς συζητήσεις, ἡ πρότασις ὅμως αὕτη ἀπερρίφθη κατόπιν δευτέρας ἀγορεύσεως τοῦ Ἄγγλου ἀντιπροσώπου Μὰκ Νήλ, ἧτις προεκάλεσε τὸς ἀγρίας διαμαρτυρίας τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ. Ὁ Ρῶσος ἀντιπρόσωπος Μπογκομόλωφ, πρεσβευτῆς τῶν Σοβιετ ἐν Παρισίοις, ὑποστηρίζων τὴν γιουγκοσλαβικὴν πρότασιν ἐτόνιζεν ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ «προστυχιὰ» τοῦ Μὰκ Νήλ, ὁ δὲ Ταρασένκο, ἀντιπρόσωπος τῆς Οὐκρανίας, ἐξέφρασε τὴν ἀπογοήτευσίν του, διότι ἡ γνώμη του περὶ τῆς εὐγενείας τῶν Βρετανῶν διπλωματῶν διεψεύσθη ἀπὸ τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Μὰκ Νήλ ὕβρισεν «ἓνα ἐκ τῶν καλυτέρων ἡγετῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ», τὸν στρατηγὸν Μᾶρκο.

Ἡ Ρωσία ὅμως δὲν ἀηλίπισθη ἀπὸ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀποπέρας αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ τοῦ Πολωνοῦ ἀντιπροσώπου ἐπρότεινε νὰ κληθῆ ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης τῆς κυβερνήσεως τοῦ Μᾶρκο Μιλτιάδης Πορφυρογένης ὡς «ἐπιφανὴς νομικὸς ἀγωνιστῆς τῆς ἀντιστάσεως», ὃν ἐνεφάνισεν ὡς πρόεδρον τῆς διεθνοῦς ἀριστερᾶς Ὀμοσπονδίας τῶν νομικῶν, ἧτις πρότασις ὅμως ἀπερρίφθη.

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος διήρκεσε πολλὰς ἡμέρας,

Unies pour les Balkans. Assemblée Générale. Documents Officiels. 3me Session. Supplement No 8 (A/574).

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 243.

2. Βλ. λόγον ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας Καρδέλι ἐν Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 247 ἐφ. καὶ λόγον ὑφυπουργοῦ Μπέμπλερ, αὐτόθι εἰς σελ. 255 ἐφ.

καὶ τὴν φορὰν ὅμως αὐτὴν ὁ ΟΗΕ δὲν ἤρθη εἰς τὸ ἐμπρόπεον ὕψος καὶ ἐπεκράτησαν, ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, σκέψεις συνδιαλλαγῆς, αἱ ὁποῖαι ἀπεγοήτευσαν τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Εἰς τὴν διάσκεψιν διενεμήθησαν εἰς τοὺς συνέδρους ἀντίτυπα τῆς «Πρασίνης Βίβλου» τοῦ Μᾶρκο, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεγράφοντο «αἱ ἀπερίγραπτοι ὠμότητες, τὰς ὁποίας διέπραττον αἱ μοναρχοφασιστικαὶ ἀρχαὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ἀφάνταστος τρομοκρατία, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησεν ὁ μοναρχοφασισμὸς, ἡ καταδίωξις τῶν ἡρωικῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἀντιστασέως κλπ.»¹. Ὁ σκοπὸς τοῦ ὅλου θορύβου τῶν Γιουγκοσλαύων ἀντιπροσώπων ἦτο νὰ ἐπιδείξουν ὅτι καὶ μετὰ τὴν ρῆξιν μὲ τὴν Κομμουνιστὴν ἢ Γιουγκοσλαυίαν δὲν ἀποσπᾶται ἀπὸ τὸν Ἀνατολικὸν Συνασπισμὸν, ἀλλ' ὅτι εὐθυγραμμίζει τὴν πολιτικὴν της πρὸς τὴν τῆς Μόσχας καὶ ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ εἶναι ὁ κύριος προστάτης τοῦ συμμαρτικοῦ ἀγῶνος.

Τὴν 10ην Νοεμβρίου 1948 ἐψηφίσθη ἡ ἀπόφασις, ἡ ὁποία δὲν ἦτο ἐκείνη, ἦν ἐδικαιοῦτο νὰ προσδοκᾷ ἡ Ἑλλὰς ἔπειτα ἀπὸ τόσην συζήτησιν καὶ τόσας ἀποδείξεις, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἐπιβουλήν τῶν γειτόνων της. Αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Μ. Δυνάμεων ἐφάνησαν καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν διστακτικαὶ καὶ ἐπιφυλακτικαὶ εἰς λήψιν οὐσιαστικωτέρων ἀποφάσεων. Ἀντιπροσωπεῖαι, αἱ ὁποῖαι ἐνεπνέοντο ἀπὸ ἀναμφισβητήτως ἀντικομμουνιστικὰ φρονήματα καὶ εἶχον ἐπανελημμένως ἐκδηλώσει τὴν εἰλικρινῆ συμπάθειάν των πρὸς τὴν Ἑλλάδα, παρεσύρθησαν ἐκ διπλωματικῶν ὑπολογισμῶν εἴτε νὰ ἀπόσχουν ἐπιδεικτικῶς ἀπὸ τὴν καταψήφισιν τῶν προτάσεων τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ, ἐχθρικών καὶ ἐπικινδύνων διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἢ καὶ νὰ ψηφίσουν ἀκόμη ὑπὲρ αὐτῶν².

Εὐρεία συζήτησις τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος ἐγένετο καὶ ἐνώπιον τῆς πρώτης Ἐπιτροπῆς³. Ὁ Ἕλληνας ἀντιπρόσωπος Πιπινέλης ἠγωνίσθη σκληρῶς ἐναντι τῶν συνησιωμένων δορυφόρων τῆς Ρωσίας⁴, καθοδηγουμένων εἰς τὰς ἀγορεύσεις καὶ ἐνεργείας των ὑπὸ τοῦ Ρώσου ἀντιπροσώπου Βισίνσκυ⁵, ἔχων ἀραιοὺς συνεπικόρους, ὡς τὸν Ἀγγλον ἀντιπρόσωπον Μὰκ Νήλ⁶ καὶ τὸν

1. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 270.

2. Κύρου, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 321 - 327.

3. Πρακτικὰ πρώτης Ἐπιτροπῆς ΟΗΕ 1948 (ἀπὸ 21.9 μέχρι 8. 12. 48), σελ. 243 - 609.

4. Βλ. ἀγορεύσεις του 26 Ὀκτωβρίου αὐτόθι, σελ. 266, 28 Ὀκτωβρίου, σελ. 310 - 315, 29 Ὀκτωβρίου, σελ. 349 - 353, 6 Νοεμβρίου, σελ. 423.

5. Γιουγκοσλαυίας Μπέμπλερ 27 Ὀκτωβρίου, σελ. 275 - 291, 30 Ὀκτωβρίου, σελ. 353 - 357, 5 Νοεμβρίου, σελ. 396 - 410, Βουλγαρίας Βλαδιγέροφ 28 Ὀκτωβρίου, σελ. 294 - 301, Πολωνίας Κάτς - Σούχι, 29 Ὀκτωβρίου, σελ. 317 - 325, 6 Νοεμβρίου, σελ. 417 - 423, Ἀλβανίας Heba 29 Ὀκτωβρίου, σελ. 329 - 337, Λευκορωσίας Κισέλεφ 30 Ὀκτωβρίου, σελ. 344 - 349.

6. 28 Ὀκτωβρίου, σελ. 301 - 310, 2 Νοεμβρίου, σελ. 376 - 883, 11 Νοεμβρίου, σελ. 557 - 566.

7. 26 Ὀκτωβρίου, σελ. 269.

Αὐστραλὸν Χόντζσον ¹. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 27ης Νοεμβρίου 1948 ὁ Ἄγγλος ἀντιπρόσωπος Γκλ. Χώλλ εἶπε· «Εἵμεθα ὅλοι ἐκκληκτοὶ διὰ τὴν ἀσυνεῖδῆτον συνωμοσίαν, ἣ ὁποία ἐξαπελύθη ἐναντίον ἐνὸς λαοῦ, τοῦ ὁποίου ὁ ἡρωϊκὸς ἀγὼν ἔπρεπε νὰ τοῦ εἶχεν ἐπιφυλάξῃ καλυτέραν τύχην. Γνωρίζομεν ὅλοι ὅτι γίνεται ἀπόπειρα διὰ νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀληθῆς τρομοκρατία. Γνωρίζομεν ὅλοι ὅτι, ἂν ἐδίδετο μία καὶ μόνη διαταγή, θὰ ἠδύνατο νὰ σταματήσῃ ἀμέσως ἡ παρεχομένη εἰς τοὺς συμμορίτας βοήθεια πρὸς ἐγκατάστασιν τρομοκρατικῆς μειοψηφίας ἐν Ἑλλάδι καὶ θὰ ἀποκαθίστατο ἀμέσως ἡ εἰρήνη εἰς τὴν χώραν. Δυστυχῶς ὅμως, καὶ αὐτὸ τὸ ἐσημειώσαμεν ὅλοι, δὲν ὑπῆρξε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μακροῦς ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος συζήτησεως οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἐκδήλωσις καλῆς θελήσεως ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσωπειῶν ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι διετέλουν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ κ. Βισίνσκυ» ². Κατὰ τὴν γενομένην τελικῶς ψηφοφορίαν τὴν 27ην Νοεμβρίου 1948 ἡ ὀρωσικὴ πρότασις ἀπερρίφθη διὰ 47 ψήφων ἔναντι 6 ³.

* * *

Ἡ κατάρρευσις τῶν κομμουνιστῶν συμμοριτῶν μὲ τὰς ὑπερόχους νίκας τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ εἰς τὸ Βίτσι καὶ τὸν Γράμμον καὶ ἡ πολιτικὴ στροφὴ τῆς Γιουγκοσλαβίας ἐσημείωσαν ὕφεισιν κατὰ τὰς ἐπακολουθησάσας Γεν. Συνελεύσεις τοῦ ΟΗΕ εἰς τὰς ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα συζητήσεις, τὸ ὁποῖον σιγὰ σιγὰ ἔσβησε.

Κατὰ τὴν συνελθοῦσαν εἰς Λεῖκ Σαξὲς 4ην Γεν. Συνέλευσιν, διαρκέσασαν ἀπὸ 20ης Σεπτεμβρίου μέχρι 10ης Δεκεμβρίου 1949 ⁴, ὑπεβλήθη ὑπὸ τῆς Βαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς ἰδία ἔκθεσις ⁵, καθὼς ἐπίσης καὶ ἔκθεσις τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ ΟΗΕ ⁶ καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας, ⁷ αἵτινες θί-

1. 30 Ὀκτωβρίου, σελ. 339-344.

2. Κ Ὑ Ρ Ο Υ, Ἡ νέα ἐπίθεσις, σελ. 342-343.

3. Πρακτικὰ 3ης Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ, σελ. 662. Βλ. ἐπίσης Rapport annuel du Secrétaire Général sur l'activité de l'Organisation depuis 1 Juillet 1948 au 30 Juin 1949. Assemblée Générale. Documents Officiels. 4e Session. Supplement No 1 (A/930), σελ. 9-13 καὶ Official Records of the 3rd Session 21.9-12.12.1948. Resolutions, σελ. 18-20. Ἐπίσης Report of the Security Council of the General Assembly 16.7.47 to 15.7.48. Official Records of the 3rd Session. Supplement No 2 (A/620), σελ. 1-20.

4. Documents Officiels. Assemblée Générale. 4e Session. Lake Succes 1949.

5. General Assembly. Official Records. 4th Session. Report of the United Nations Special Committee of the Balkans. Supplement No 8 (A/935). Lake Succes 1949.

6. Rapport annuel du Secrétaire Général sur l'activité de l'Organisation depuis 1.7.1948 au 30.6.1949. Assemblée Générale. Documents Officiels 4e Session. Supplement No 1 (A/930). Lake Succes 1949, σελ. 9-13.

7. Rapport annuel du Conseil de Sécurité à l'Assemblée Générale du 16.7.48 au 15.7.49. 4e Session. Lake Succes 1949.

γουν τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα. Ἡ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος συζήτησις ἤρχισε τὴν 5^{ην} Νοεμβρίου¹. Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 17^{ης} Νοεμβρίου ὠμίλησεν ὁ Βισίνσκυ² καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν Cohen³, τὴν δὲ ἐπομένην ὠμίλησαν οἱ ἀντιπρόσωποι Πολωνίας Κάτς - Σουῆι⁴, Γιουγκοσλαβίας Μπέμπλερ⁵ καὶ Λευκορωσίας Κισέλεφ⁶. Τὴν 18^{ην} Νοεμβρίου 1949 ἐλήφθη ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ ἀπόφασις⁷, ἣτις περιορίζεται εἰς τὴν διαπίστωσιν, ὅτι μόνον πλέον ἢ Ἀλβανία καὶ ἡ Βουλγαρία παρέχουν συνδρομὴν εἰς τοὺς συμμορίτας.

Τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα συνεζητήθη καὶ πάλιν κατὰ τὰς συνεδρίας τῆς πρώτης Ἐπιτροπῆς τοῦ ΟΗΕ τῆς 28^{ης} καὶ 29^{ης} Σεπτεμβρίου, 18, 24, 26, 27, 29, 31^{ης} Ὀκτωβρίου, 1, 2, 3, 4^{ης} Νοεμβρίου ἔκτενῶς⁸ καὶ οἱ καθοδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Ρώσου ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Βισίνσκυ ἀντιπρόσωποι τῶν δορυφόρων ἐδόνησαν καὶ πάλιν τὴν ἀτιμόσφαιραν μὲ τὰς ὁμοιοτύπους ἀγορεύσεις των⁹. Ἐγένετο λόγος καὶ διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν Ἑλληνοπαίδων¹⁰.

Κατὰ τὴν ἐπομένην 5^{ην} Γεν. Συνέλευσιν τοῦ ΟΗΕ, λαβοῦσαν χώραν ἐν Λεῖκ Σαξὲς καὶ διαρκέσασαν ἀπὸ 19^{ης} Σεπτεμβρίου μέχρι 15^{ης} Δεκεμβρίου 1950¹¹ ἐθίγη καὶ πάλιν τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα. Εἰς τὰς ὑποβληθείσας εἰς αὐτὴν ἐκθέσεις τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως¹² καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας¹³

1. Πρακτικὰ 4^{ης} Γενικῆς συνελεύσεως ΟΗΕ 1949, σελ. 66 - 72.

2. Αὐτόθι, σελ. 250.

3. Αὐτόθι, σελ. 244.

4. Αὐτόθι, σελ. 260.

5. Αὐτόθι, σελ. 271.

6. Αὐτόθι, σελ. 273.

7. Documents Officiels de la 4e Session de l'Assemblée Générale, σελ. 9 καὶ 66 - 72.

8. Πρακτικὰ πρώτης Ἐπιτροπῆς 4^{ης} Γεν. Συνελεύσεως ΟΗΕ 1949, σελ. 4 - 195.

9. Βλ. ἀγορεύσεις ἀντιπροσώπου Ρωσίας Βισίνσκυ αὐτόθι, σελ. 94, 103, 125, 129, Οὐκρανίας Μανουήλσκι, σελ. 96, 107, Πολωνίας Κάτς - Σουῆι, σελ. 97, 108, Λευκορωσίας Κισέλεφ, σελ. 98 καὶ 106, Ἀλβανίας Πρίφτι, σελ. 175 καὶ Βουλγαρίας Μεβοράχ, σελ. 181.

10. Παράρτημα Πρακτικῶν, σελ. 2, ἐνθα ἐπίσης καὶ Ἐκθεσις Βαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἔγγραφον τοῦ Προέδρου τῆς «Προσωρινῆς δημοκρατικῆς κυβερνήσεως Ἑλλάδος» Δημ. Παρτσαλίδου, σελ. 18 - 20.

11. Πρακτικὰ 5^{ης} Γεν. Συνελεύσεως ΟΗΕ 1950. Βλ. σύντομον ἐπισκόπησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος μέχρι τοῦ 1950 ἐν Everyman's United Nations, 3^η ἔκδοσις Διευθύνσεως πληροφοριῶν τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν.

12. Rapport annuel du Secrétaire Général sur l'activité de l'Organisation du 1.7.49 au 30.6.50. Assemblée Générale. 5e Session. Supplement N° 1 (A/1287). Lake Succes 1950, σελ. 7 - 11.

13. Rapport du Conseil de Sécurité à l'Assemblée Générale du 16.7.49 au 15.7.50. 5e Session. Supplement N° 2 (A/1361). Lake Succes - New York, 1950.

ἀναφέρεται τοῦτο. Ἐπίσης ὑπεβλήθη καὶ ἰδία ἔκθεσις τῆς Βαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς¹, ἣτις καὶ ἐνεκρίθη καὶ ἐψηφίσθη ἡ παράτασις τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. Ἡ Γεν. Συνέλευσις κατὰ τὴν συνεδριάσιν τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1950 ἔλαβε τὴν ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος σχετικὴν ἀπόφασίν της².

Καὶ κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν 6ην Γεν. Συνέλευσιν τοῦ ΟΗΕ, συνελθοῦσαν ἐν Παρισίοις καὶ διαρκέσασαν ἀπὸ τῆς 6ης Νοεμβρίου 1951 μέχρι τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1952³, ἐγένετο μικρὰ συζήτησις ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος βάσει τῶν ἐκθέσεων τῆς Βαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς⁴, τοῦ Γεν. Γραμματέως⁵ καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας⁶. Τὸ ζήτημα συνεζητήθη καὶ ἐνώπιον τῆς εἰδικῆς Πολιτικῆς ἐπιτροπῆς κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς 19, 20, 21, 22, 23 καὶ 26ης Νοεμβρίου 1951 καὶ εἰδικῶς τὸ ζήτημα τῶν ἀρπαγέντων Ἑλληνοπαίδων κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς 7, 8, 29, 30 καὶ 31ης Ἰανουαρίου 1952⁷, καὶ τὴν 7ην Δεκεμβρίου 1951 ἐλήφθη ἀπόφασις τῆς Γεν. Συνελεύσεως, δι' ἣς αὕτη εὐχαριστεῖ τὰ μέλη τῆς Βαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀποφασίζει τὴν διάλυσίν της⁸.

Ἡ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος συζήτησις μὲ φθίνουσαν πρόοδον ἐνεφανίσθη διὰ τελευταίαν φορὰν κατὰ τὴν 7ην Γεν. Συνέλευσιν τοῦ ΟΗΕ ἀπὸ 14ης Ὀκτωβρίου 1953 μέχρι 17ης Δεκεμβρίου 1953⁹, ὅπου ἐτίγη μόνον

1. Rapport de la Commission spéciale des Nations Unies pour les Balkans. Assemblée Générale. Documents Officiels. 5e Session. Supplement N° 11 (A/1307). Lake Success - New York 1950, ἐν ᾧ διαπιστώνεται ἡ παρασχεθεῖσα πρὸς τοὺς συμμορτίτας ἔξωτερικὴ βοήθεια, σελ. 11-29, καὶ ἡ ἀρπαγὴ τῶν Ἑλληνοπαίδων, σελ. 24.

2. Résolutions adoptées par l'Assemblée Générale durant la période allant du 19 Septembre au 15 Decembre 1950. Assemblée Générale. Documents Officiels. 5e Session. Supplement N° 20 (A/1775). New York, σελ. 16.

3. Πρακτικά 6ης Γεν. Συνελεύσεως ΟΗΕ 1951-1952. Documents Officiels de l'Assemblée Générale. 6e Session. Séances plénières. Comptes — rendus sténographiques des séances du 6.11.51 au 15.2.52. Paris, σελ. 228.

4. Report of the United Nations Special Committee on the Balkans. General Assembly. Official Records. 6th Session. Supplement N° 11 (A/1857). New York 1951.

5. Rapport annuel du Secrétaire Général sur l'activité de l'Organisation du 1.7.50 au 30.6.51. 6e Session. Supplement N° 1 (A/1844). New York 1951, σελ. 11-15.

6. Rapport annuel du Conseil de Sécurité à l'Assemblée Générale pour la période du 16.7.50 au 15.7.51. Assemblée Générale. Documents Officiels. 6e Session. Supplement N° 2 (A/1873). Paris 1951.

7. Documents Officiels de l'Assemblée Générale. 6e Session. Commission politique spéciale. Comptes - rendus analytiques des séances du 19.11.51 au 31.1.52. Paris 1952, σελ. 3-37, 171-173 καὶ 289-307.

8. Résolutions adoptées par l'Assemblée Générale au cours de la 6e Session du 6.11.51 au 5.2.52. Assemblée Générale. Documents Officiels. 6e Session. Supplement N° 20 (A/2119). New York 1952.

9. Πρακτικά 7ης Γεν. Συνελεύσεως ΟΗΕ. 1952.

παρεμπιπτόντως τὸ ζήτημα τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀπαχθέντων Ἑλληνοπαίδων, καθ' ὅσον εἰς τὰς ὑποβληθείσας ἐκθέσεις τοῦ Γεν. Γραμματέως¹, τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας² καὶ τῆς Βαλκανικῆς Ἐπιτροπῆς³ οὐδεμία μνεία περὶ ὑφισταμένου ἐκκρομοῦς ἑλληνικοῦ ζητήματος ὑπῆρχε.

11. Ἡ ἐπάνοδος τῆς σοβιετικῆς πολιτικῆς εἰς τὸ σύνθημα τοῦ Ἀυτονόμου Μακεδονικοῦ κράτους

Ἡ «ἀποσπίρτησις» τοῦ Τίτο ἀπὸ τὸ ἄρμα τοῦ Κρεμλίνου ἐπέβαλεν εἰς τὴν Ρωσίαν τὴν ταχυτέραν ἐκκαθάρισιν τῆς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Χερσονήσῳ καταστάσεως. Ἡ ἀνέκαθεν εὐστροφία τῆς διπλωματίας τῆς εἰς ποικιλωτάτους ἐλιγμοὺς καὶ τὰς μᾶλλον ἀνεπίστους μεταστροφὰς καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔδωσε λύσιν εἰς τὸ δημιουργηθὲν ἀδιέξοδον⁴. Ἀντὶ τῆς μέχρι τότε ἀκολουθηθείσης πολιτικῆς ἐν τῇ Χερσονήσῳ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Τίτο, νῦν ἐναγκαλιζομένη καὶ πάλιν τὴν Βουλγαρίαν καὶ διακηρύσσει ὅτι τὸ ὄρθον σύνθημα δὲν εἶναι πλέον ἢ συμπεριλήψις τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας (τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου) καὶ τῆς Μακεδονίας τοῦ Πιρὶν εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας τῶν Σκοπίων, ἀλλ' ἡ ἴδρυσις αὐτονόμου καὶ ανεξαρτήτου Μακεδονικοῦ κράτους «πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν παλαιῶν πόθων καὶ τῶν μεγάλων θυσιῶν καὶ ἀγώνων τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ». Τὸ σύνθημα τοῦτο ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ 1948. Ὁ πρόεδρος τῆς «Προσωρινῆς δημοκρατικῆς κυβερνήσεως» Μᾶρκος Βαφειάδης, ξενισθεὶς ἐκ τῆς ἀπροόπτου αὐτῆς μεταβολῆς καὶ διαβλέπων ὅτι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἔχανεν ἓνα πολύτιμον ἐνισχυτὴν του, τὴν Γιουγκοσλαβίαν τοῦ Τίτο, ἀντιτάχθη εἰς τὸ νέον σύνθημα καὶ εἰς τὸ σχέδιον αὐτονομήσεως τῆς Μακεδονίας, προβάλλων λόγους ἐσωτερικῆς δῆθεν πολιτικῆς καὶ πειθαρχίας τῶν ἀγωνιστῶν. Αἱ ἀντιρροήσεις του ὅμως αὐταὶ τοῦ ἐστοίχισαν τὴν «ἐκκαθάρισίν» του καὶ τὴν ὑπὸ ὀργάνων τῆς Μόσχας ἐξαφάνισίν του ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1949⁵. Διά-

1. Rapport annuel du Secrétaire Général sur l'activité de l'Organisation du 1.7.51 au 30.6.52. Assemblée Générale. Documents Officiels. 7e Session. Supplement N° 1 (A/2141). New York 1952, σελ. 53 - 57.

2. Report of the Security Council to the General Assembly covering the period from 16.7.51 to 15.7.52. General Assembly. Official Records. 7th Session. Supplement N° 2 (A/2167). New York 1952.

3. Βλ. ἀνωτέρω, Rapport du Secrétaire Général, σελ. 53.

4. Ζαφειροπούλου, σελ. 115.

5. Κύρου, σελ. 98. Τὴν 4^{ην} Φεβρουαρίου 1949 ἀνηγγέλθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστικῶν ραδιοφωνικῶν σταθμῶν ἡ «ἀντικατάστασις τοῦ στρατηγοῦ Μᾶρκο διὰ λόγους ὑγείας» Chronology τόμ. V (1949), σελ. 11.— Relazioni Internazionali 12 Ἰανουαρίου 1948, σελ. 434 - 435.

δοχός του ὠρίσθη ὁ Γιάννης Ἰωαννίδης, ὁ ὑπογράφας τὸ 1943 τὸ μετὰ τοῦ Βουλγάρου Δασκάλωφ σύμφωνον ¹, ὅστις ἀπεδέχθη τὰς γραμμὰς τῆς Μόσχας, τὴν αὐτονόμησιν τῆς Μακεδονίας καὶ τὴν ἔνωσίν της ὡς ἰδίου ἀνεξαρτήτου κράτους εἰς τὴν Ὀμοσπονδίαν τῶν Βαλκανικῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν ².

Καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐν Γιουγκοσλαυίᾳ ἐπῆρχετο σοβαρὰ μεταβολὴ ἀντιλήψεων ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν της σχετικῶς πρὸς τὸν ἀνταρτοπόλεμον καὶ τὰς σχέσεις τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαυίας μετὰ τοῦ ΚΚΕ. Τὸ ΚΚΕ ἐκ τῆς ἀποστασίας τοῦ Τίτο ἀντελαμβάνετο ὅτι εἶχεν ὑποστῆ τὸ πλεόν βαρὺ πλῆγμα, ἐφ' ὅσον ὁ κορμὸς καὶ ἡ βᾶσις ἐξορμήσεως τῆς ὅλης ἀνταρσίας του ἦτο ἀναμφισβητήτως ἡ Γιουγκοσλαυία. Ἀπογοήτευσις καὶ σύγχυσις ἐπεκράτησε τὰς πρώτας ἡμέρας μετὰ τὴν τῶν συμμοριτῶν. Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΕ κατόπιν θυελλώδους συνεδριάσεως ἐξέδιδε κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου 1948 διάγγελμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐβεβαίωνε τοὺς μαχομένους κομμουνιστὰς ὅτι ἡ βοήθεια τῆς Γιουγκοσλαυίας δὲν θὰ σταματήσῃ, ἀλλὰ τοῦναντίον θὰ ἀυξηθῇ. Πρὶν ὅμως προφθάσῃ τὸ ΚΚΕ νὰ καθησυχάσῃ τοὺς συμμοριτὰς διὰ τοῦ ἄνω διαγγέλματος, κατόπιν διαταγῆς τῆς Κομμουνιστικῆς ἀναγκάζεται νὰ ἐκδώσῃ καὶ αὐτὸ τὴν 20ῆν Ἰουλίου 1948, ὅπως καὶ τὰ ΚΚ ὅλων τῶν βαλκανικῶν χωρῶν, νέαν ἀπόφασιν τῆς ΚΕ, διὰ τῆς ὁποίας ὁ φίλος των, ὑποστηρικτῆς καὶ συνεργάτης Τίτο ἐχαρκτηρίζετο ὡς «ὀππορτουניστῆς» καὶ κατεδικάζετο «ἡ ἀντιμαρξιστικῆ στενοεθνικιστικῆ πολιτικῆ τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαυίας». Ἡ Ρωσία, ἡ ὁποία ἐβιάζετο νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὸ ἔδαφος, εἶχεν ἀποφασίσει τὴν συντριβὴν τοῦ Τίτο καὶ τὰ ΚΚ δὲν εἶχον οὔτε τὸ δικαίωμα οὔτε τὴν δύναμιν νὰ μὴ ἐκτελέσουν τὰς διαταγὰς της ³.

Τὸ ΚΚΕ ἔκαμε τὸ πᾶν, διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς ὑπολειφθέντας εἰς τὰς συμμορίας ὀλίγους πλεόν «Σλαβομακεδόνας», διὰ νὰ συνεχίσουν τὸν ἀγῶνα, διότι οὔτοι ὑπὸ τὴν πρόφασιν, ὅτι εἶναι νοφίται, ἢ ἠδράνουν ἢ καὶ παρεδίδοντο εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἀρχὰς. Τὸ ΝΟΦ ὅμως, τὸ ὁποῖον ἐκλήθη νὰ λάβῃ καὶ τοῦτο ἀπόφασιν καὶ προσυπογράψῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀποκηρύξεως τοῦ Τίτο, ἠρνήθη καὶ ἡ διάσπασις τούτου ἐπῆλθε πλήρης, ἐμφανισθεισῶν δύο παραφυσάδων, τῆς μιᾶς ὑπὸ τὸν πρόεδρον Κεραμιτζήφ, προσκειμένης πρὸς τὸν Τίτο, καὶ τῆς ἑτέρας ὑπὸ τοὺς Σταῦρον Κῶτσεφ (Κωστόπουλον) καὶ Εὐάγγελον Κόιτσεφ (Κοϊτσην), ἀκολουθούσης τὰς κατευθύνσεις τῆς βουλγαρικῆς πολιτικῆς. Τὸν Αὐγούστου τοῦ 1948 ἐκλήθη εἰς Βατοχῶρι Φλωρίνης ἡ 1η Ὀλομέλεια τοῦ Κεντρ. Συμβουλίου τοῦ ΝΟΦ, εἰς ἣν παρέστη καὶ ὁ Ἰωαννίδης, μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ καὶ ὑπουργὸς τῆς ψευδοκυβερνήσεως

1. Armstrong, Tito and Goliath, σελ. 190.

2. New York Times τὴν 28ῆν Φεβρουαρίου 1952.

3. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 175.

τῶν κομμουνιστῶν, εἰς ἣν ἐπεκράτησαν τὰ βουλγαρίζοντα στελέχη καὶ ἠναγκάσθη ὁ Κεραμιτζήφ νὰ διαφύγη εἰς Γιουγκοσλαβίαν¹.

Ἡ Ρωσία ἔκοιτε ἐπωφελεῖται πάσης εὐκαιρίας διὰ νὰ ἐπιδείξῃ τὴν κατὰ τοῦ Τίτο ἐχθρότητά της καὶ τὴν φιλίαν της πρὸς τὴν πειθήνιον Βουλγαρίαν. Ἡ Κυβέρνησις τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας καὶ τὸ Μπολσεβικικὸν κόμμα αὐτῆς, ἐνῶ εἶχον κληθῆ ἐπισήμως εἰς τὸ συνέδριον τῶν Σκοπίων τοῦ Δεκεμβρίου 1948, ἀπέσχον ἐπιδεικτικῶς τούτου καὶ οὔτε ὁ ρωσικὸς τύπος οὔτε ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς Μόσχας ἀνέφερον οὐδὲ λέξιν περὶ αὐτοῦ. Ἀντιθέτως οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ρωσίας καὶ τῶν ἀπανταχοῦ κομμουνιστικῶν κομμάτων προσῆλθον εἰς τὸ συγκληθὲν πρὸς δημιουργίαν ἀντιπερισπασμοῦ 5^{ον} συνέδριον τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας ἐν Σόφια τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1948 καὶ ἡ συμμετοχὴ των ὑπῆρξεν ἐπισημοτάτη καὶ ἐπιδεικτικῆ. Οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοὶ τῆς Μόσχας δὲν παρέλειψαν νὰ ἐκδηλώσουν κατ' αὐτὸ καὶ δημοσίᾳ τὴν ἀλληλεγγύην των πρὸς τὸ ΚΚ Βουλγαρίας καὶ τὸν ἀρχηγόν του Δημητρώφ². Τὴν 19^{ην} Δεκεμβρίου 1948 ὁ Δημητρώφ, πρωθυπουργὸς καὶ ἀρχηγὸς τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας, ἔκαμε ἐν τῷ συνεδρίῳ εἰσήγησιν ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος³. Οὗτος τὴν 22^{αν} Δεκεμβρίου 1948 ἐζήτησε νὰ ἐπιστραφοῦν εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὰ καθαρῶς βουλγαρικὰ ἐδάφη, τὰ καταληφθέντα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας Ἀλεξάνδρου μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, καὶ ἐτόνισεν ὅτι «τὸ μόνον ἐμπόδιον τῆς Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας καὶ τῆς δημιουργίας Ἀυτονόμου Μακεδονικοῦ Κράτους εἶναι ἡ ἄρνησις τῆς συνεργασίας τῶν Γιουγκοσλαύων ἀρχηγῶν»⁴. Ἡ Ρωσία εἶχεν ἅπαξ ἐτι ἐκδηλωθῆ ὑπὲρ τῶν βουλγαρικῶν διεκδικήσεων ἐπὶ τῆς Μακεδονίας καὶ ἐναντίον τῶν Γιουγκοσλαύων. Καὶ τὸ ΚΚΕ, πιστὸν εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Μόσχας, ὑπήκουσε πλήρως εἰς αὐτὴν καὶ δὲν μετέβη νὰ μετάρχη τοῦ συνεδρίου εἰς Σκόπια, ἀλλὰ μόνον εἰς Σόφια, ὅπου ἔστειλε τὸν στρατηγὸν Βλαντάν. Ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῶν συμμοριτῶν ἀνέφερε διαρκῶς καὶ λεπτομερῶς τὰ ὅσα ἐλέγοντο καὶ ἐγίνοντο ἐν Σόφια καὶ ἐπανελάμβανε τὰς κατὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας ὑβρεῖς ἐν σχέσει πρὸς τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα⁵ χωρὶς νὰ κάμῃ οὐδὲ νύξιν

1. Μ π ρ ά μ ο υ, σελ. 177 - 178.

2. Ζ α φ ε ι ρ ο π ο ὕ λ ο υ, σελ. 121 - 122. Ἄρθρον Macedonia ἐν The World Today τόμ. V (1949), σελ. 169.

3. Εἰσήγησις τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος — Κομμουνιστικοῦ — Βουλγαρίας στὸ 5^{ον} Συνέδριον τοῦ κόμματος στίς 19 Δεκεμβρίου 1948. Ἑλληνικὴ ἔκδοσις 1949 ἐκ σελ. 139. (Ἐκδοσις «Νέα Ἑλλάδα» συμμοριτῶν). Εἰς αὐτὴν θέλει τὴν Μακεδονίαν «ἐνιαίαν, ἡνωμένην, ἐλευθέρων ἔθνος μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Σλαύων τοῦ Νότου» (σελ. 98 - 99 καὶ 107). Κ α ν ε λ λ ά κ η, σελ. 112.

4. Chronology, τόμ. V (1946), σελ. 2.

5. Ζ α φ ε ι ρ ο π ο ὕ λ ο υ, σελ. 12.

διὰ τὸ ἐν Σκοπίοις συνελθὸν ταυτοχρόνως συνέδριον τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας.

Τὴν 2αν Ἰανουαρίου 1949 πρὸς δημιουργίαν ἀντιπερισπασμοῦ εἰς τὸν Τίτο ἰδρύθη ἐν Σόφια ὄργανωσις ὑπὸ τὸ ὄνομα «Λαϊκὸν Μέτωπον τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ Γιουγκοσλαύων» ὑπὸ ἀντιτιτικῶν προσφύγων.

Κατόπιν τῆς μεταβολῆς τῆς σοβιετικῆς πολιτικῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα τῇ διαταγῇ τῆς Κομινφόρμ τὴν 13ην Ἰανουαρίου 1949 συνήλθεν εἰς τὴν περιοχὴν Πρεσπῶν Φλωρίνης τὸ πρῶτον συνέδριον τοῦ ΝΟΦ, παρισταμένων ἐκ μέρους τῆς ψευδοκυβερνήσεως τῶν συμμοριτῶν τῶν ὑπουργῶν Ἰωαννίδη καὶ Στρίγγου¹, διὰ νὰ λάβῃ ἀποφάσεις ἀναλόγου προσαρμογῆς τῶν ἐπιδιώξεών του. Αἱ διαφοροποιήσεις τόσον τῶν ἀρχῶν ὅσον καὶ τῶν διοικήσεων ἐντὸς τοῦ ΝΟΦ ἐπήρχοντο τόσον ραγδαίως, ὥστε, πρὶν παρελθῆ δεκαπενθήμερον, ἐγκαταλείπει τοῦτο τὸ σύνθημα τῆς «ἰσοτιμίας» καὶ διακηρύσσει ὡς σκοπὸν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Μακεδονίας, προτρέχοντος μάλιστα εἰς τοῦτο τοῦ ΚΚΕ.

Τὴν 30ὴν καὶ 31ην Ἰανουαρίου 1949 συνήλθεν ἐν τῇ ἰδίᾳ περιοχῇ Πρεσπῶν καὶ δὴ παρὰ τὰ ἑλληνοαλβανικὰ σύνορα ἡ 5η Ὀλομέλεια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ καὶ συγχρόνως σχεδὸν «τὸ Συνέδριον τῶν κομμουνιστικῶν στελεχῶν τοῦ ΝΟΦ»². Μὲ τὴν ἀπὸ 31ης Ἰανουαρίου 1949 ἀπόφασιν τῆς 5ης Ὀλομελείας τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ ἀρχίζει νέα περίοδος εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος³. Ἐντὶ τῆς ἰσοτιμίας τῶν μειονοτήτων, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ 1935 ἐξήτει τὸ ΚΚΕ, ἤδη προκρίνεται καὶ πάλιν ἡ αὐτονόμησις, ἥτοι ἡ παλαιὰ γραμμὴ καὶ τὸ ἀνέκαθεν ρωσικὸν σύνθημα. Πρὸς τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν συμφωνοῦν καὶ οἱ κομμουνισταὶ τῶν Ἀθηνῶν⁴.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς 5ης Ὀλομελείας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1949 ἀποτελεῖ σημαντικὸν στοιχεῖον διὰ τὴν παραμονὴν τοῦ ΚΚΕ πιστοῦ θεράποντος τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Κομινφόρμ ἐν σχέσει μὲ τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα. «Στὴν βόρεια Ἑλλάδα, λέγει, ὁ μακεδονικός, ὁ «σλαβομακεδονικός» λαὸς τᾶδωσε ὅλα γιὰ τὸν ἀγῶνα καὶ πολεμᾶ μὲ μία ὀλοκλήρωσι ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας ποὺ προκαλοῦν τὸν θαυμασμόν. Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη καμμιά ἀμφιβολία ὅτι σᾶν ἀποτέλεσμα τῆς νίκης τοῦ Δημοκρατικοῦ στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Λαϊκῆς ἐπαναστάσεως ὁ μακεδονικός λαὸς θὰ βρῆ τὴν πλείρια ἐθνικὴ ἀποκατάστασίν του ἔτσι ὅπως τὴν θέλει ὁ

1. Βλ. ὀλόκληρον ἀπόφασιν εἰς Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 181 - 185.

2. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 185.

3. Βλ. κείμενον ἀποφάσεως εἰς μηνιαῖον περιοδικὸν συμμοριτῶν «Δημοκρατικὸς στρατὸς» τεύχος Φεβρουαρίου, σελ. 14. Κ α ν ε λ λ ἄ κ η, σελ. 116.

4. Δελτίον εἰδήσεων (συμμοριτῶν) τῆς 13ης Φεβρουαρίου 1949.

ἴδιος, προσφέροντας σήμερον τὸ αἷμα του γιὰ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ»¹. Τότε καὶ διὰ μίαν ἄλλην φορὰν τὸ ΚΚΕ ἀπεδείχθη ἀναντιρροίτως ὅτι ὑπετάχθη καὶ πάλιν εἰς τὴν βουλγαρικὴν γραμμὴν καὶ ὁ ὑπουργὸς Ρέντης ἐδήλωσεν ὅτι διὰ πρώτην φορὰν ἐξεδηλώθησαν σαφέστατα οἱ πραγματικοὶ σκοποὶ τῆς ἀνταρσίας, ἥτοι ἡ ἀπόσπασις Ἑλληνικῶν ἐδαφῶν καὶ ἡ παραχώρησις των εἰς τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὰ ἄλλα κράτη². Πολλὰ μέλη τοῦ ΚΚΕ ἠρνήθησαν τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν «Μακεδονικῶν» σχεδίων καὶ ἐδήλωσαν ὅτι ἀπεγοητεύθησαν ἐκ τῆς διεθνoῦς κομμουνιστικῆς ἡγεσίας, ἥτις τοὺς ἐθυσίασε δι' ἱμπεριαλιστικοὺς σκοποὺς, διὰ νὰ κερδίσῃ τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ Αἰγαίου³. Τὸ ὄργανον τοῦ βουλγαρικοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος «Τροῦντ» ἐπεξήγησεν εἰς κύριον ἄρθρον του⁴ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ὀλομελείας τοῦ ΚΚΕ ὡς ταυτόσημον πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς διακηρύξεις τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας, ἐπανέλαβε δὲ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι «τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα θὰ ἀποκτήσῃ τὴν ὀριστικὴν λύσιν του ὡς βαλκανικὸν ζήτημα διὰ τῆς δημοσπονδίας τῶν λαϊκοδημοκρατικῶν κυβερνήσεων ὅλων τῶν βαλκανικῶν χωρῶν, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Μακεδονίας».

Τὰ γεγονότα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐξειλίσσοντο ραγδαίως, ἀλλὰ καὶ σταθερῶς, κατευθυνόμενα ὑπὸ τῆς Κομινφόρμ πρὸς συγκεκριμένους σκοποὺς. Ὁ Ἑλληνισμὸς δι' ἄλλην μίαν φορὰν εὐρέθη εἰς ἄμεσον κίνδυνον ἐν Μακεδονίᾳ, ἡ ὁποία ἐπροδίδετο χωρὶς καμμίαν τύψιν καὶ ἐντροπὴν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν κομμουνισμόν, ὅστις μόνος ἐξ ὅλου τοῦ παγκοσμίου κομμουνισμοῦ ἐφαρμόζει τὰς διεθνιστικὰς ἀρχὰς καὶ τὰς διακηρύξεις τοῦ Μάρξ⁵.

Τὸ νέον τοῦτο σύνθημα ὑπηρεοεῦθη ὑπὸ τῆς Κομινφόρμ εἰς τὸ ΚΚΕ καὶ τὸ ΝΟΦ, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἶχεν ἤδη ἐπέλθει ἡ ρῆξις, ὡς εἶδομεν, μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Τίτο, ἐνῶ ἡ Βουλγαρία τῇ εἶχε μείνει πιστή, καὶ ἀμφοτέρω ταῦτα, καθ' ὃ πειθήνια ὄργανα, ἠναγκάσθησαν φυσικὰ νὰ ἀποδεχθοῦν τὸ νέον σύνθημα τοῦ Κρεμλίνου. Εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ΝΟΦ ὅμως ἤρχισεν ἀγρία διαμάχη μεταξὺ τῶν βουλγαροφίλων, οἵτινες συνετάχθησαν

1. X., Τὸ μακεδονικὸ πρόβλημα καὶ ὁ κομμουνισμὸς, σελ. 42. Εἰς τὴν σχετικὴν εἰσήγησιν του ὁ Ζαχαριάδης ἔλεγε· «Στὸ καινούργιο ἔνοπλο ξεσκήνωμα τοῦ λαοῦ μας ὁ μακεδονικὸς λαὸς τὰ ἔδωσε ὅλα. Ἔτσι μὲ τὸ αἷμα του καταχτὰ τὰ δικαίωμάτα του γιὰ μιὰ λεύτερη ἀνεξάρτητη ζωὴ καὶ ἀνάπτυξη. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καμμία ἀμφιβολία ὅτι σὰν ἀποτέλεσμα τῆς νίκης τῆς λαϊκῆς ἐπανάστασης στὴν Ἑλλάδα ὁ μακεδονικὸς λαὸς θὰ κατακτήσῃ καὶ τὸ δικαίωμα νὰ καθορίσῃ,.... καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς λεύτερης καὶ ἀνεξάρτητης κρατικῆς ζωῆς καὶ ὑπόστασός του, ὅπως αὐτὸς θέλει, ὅπως αὐτὸς καὶ μόνον ἀποφασίσῃ».

2. New York Times τῆς 4ης Μαρτίου 1949.

3. Ἐφημερὶς «Καθημερινή» Ἀθηνῶν 13 Μαρτίου 1949.

4. Τροῦντ 14 Φεβρουαρίου 1949. Μ π ρ ὶ μ ο υ, σελ. 189.

5. Μ π ρ ὶ μ ο υ, σελ. 191

μὲ τὴν νέαν πολιτικὴν γραμμὴν τῆς Κομμουνιστικῆς, καὶ τῶν Τιτοφίλων, οἱ ὅποιοι παρέμειναν πιστοὶ εἰς τὸ παλαιὸν σύνθημα, τῆς συμπεριλήψεως τουτέστι τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Λαϊκὴν δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας (Σκοπίων). Ὁλόκληρος ὁ γιουγκοσλαβικὸς τύπος ἐτόνιζεν ὅτι ἡ κατ' ἔμπνευσιν τῶν Βουλγάρων σχεδιαζομένη Βαλκανικὴ Ὁμοσπονδία, εἰς ἣν ἡ Ἡνωμένη Μακεδονία θὰ μετέχη ὡς ἴσον καὶ ἀνεξάρτητον κράτος, εἶναι τέχνασμα διὰ νὰ κτυπηθῇ ἡ Γιουγκοσλαβία¹.

Οἱ ἡγέται τῆς Κομμουνιστικῆς, ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν παλαιὰν περὶ αὐτονομίας τῆς Μακεδονίας πολιτικὴν τῆς τσαρικής Ρωσίας καὶ τῆς προπολεμικῆς Κομμουνιστικῆς, ἐπιζητοῦντες ἐπὶ πλέον καὶ τὴν ἄμεσον ἴδρυσιν Βαλκανικῆς Κομμουνιστικῆς ὁμοσπονδίας, ἀπέβλεπον νὰ προσδώσουν εἰς τὸ συμμαχικὸν κίνημα τῆς Ἑλλάδος περισσότερον σλαβομακεδονικὸν χαρακτήρα. Ἡ Κομμουνιστικὴ ἡλιζεν ὅτι διὰ τῆς ἀναγγελίας τῆς ἰδρύσεως ἐνὸς Ἀυτονόμου Μακεδονικοῦ κράτους, ἐδρευόντος πλέον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν, θὰ ἠδύνατο νὰ φέρῃ τὸν Τίτο εἰς πολὺ δυσχερῆ θέσιν καὶ νὰ προκαλέσῃ ἀποσύνθεσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐν Ἑλλάδι Σλαβομακεδόνων, οἵτινες τῷ ἔμμενον ἀκόμη πιστοὶ².

Τὴν 3-4ην Φεβρουαρίου 1949 συνήλθε τὸ Κεντρ. Συμβούλιον τοῦ ΝΟΦ, εἰς ὃ παρέστη καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ΚΚΕ Ν. Ζαχαριάδης. Τοῦτο εἰς ἀπόφασιν τῆς 2ας Ὁλομελείας του διεκήρυξε «τὴν ἔνωσιν τῆς Μακεδονίας εἰς ἓνα ἕνιαῖο, ἀνεξάρτητο καὶ ἰσότιμο κράτος μέσα στὴν λαϊκοδημοκρατικὴ ὁμοσπονδία τῶν Βαλκανικῶν λαῶν»³ καὶ ἀνεκοίνου ὅτι περὶ τὰ μέσα Μαρτίου θὰ συνήρχετο τὸ Β' Συνέδριον τοῦ ΝΟΦ, τὸ ὅποιον θὰ ἐκήρυσεν ἐπισήμως τὴν ἔνωσιν καὶ ἀνεξαρτησίαν⁴. Βαρυσήμαντον ἄρθρον, δημοσιευθὲν εἰς τὸ φύλλον τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1949 τοῦ ὄργανου τοῦ ΝΟΦ «Νεποκόρεν» (Ἀδούλωτος), δηλαδὴ μετὰ τὴν διάσκεψιν τῆς Β' Ὁλομελείας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΝΟΦ, ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν τὴν 3ην καὶ 4ην Φεβρουαρίου, φανερώσει τὰς δυσχερείας, τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν προϋοῦσαν ὑποταγὴν τοῦ ΚΚΕ

1. «Μπόρμπα» 6 Μαρτίου 1949.

2. Κύρου, σελ. 126 καὶ 131.

3. Ἡ ἐφημερὶς τῶν συμμαχικῶν «Πρὸς τὴν νίκην» τῆς 21ης Φεβρουαρίου 1949, τὸ ἐπίσημον δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ ΝΟΦ, τυπωμένον μὲ σλαβικά καὶ ἑλληνικά στοιχεία, ἐδημοσίευσε τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν καὶ σχετικὴν ἀνακοίνωσιν. Βλ. κείμενον εἰς Μ π ρ ὶ μ ο υ σελ. 189· 190.— Macedonia ἐν The World Today τόμ. V (1949), σελ. 169.

4. Κύρου, σελ. 125.—X., Τὸ μακεδονικὸ πρόβλημα καὶ ὁ κομμουνισμὸς, σελ. 38. «Στὸ συνέδριον αὐτὸ (ἐννοεῖ τὸ δεύτερον συνέδριον τοῦ ΝΟΦ, τὸ ὅποιον ἀπεφασίσθη νὰ συγκληθῇ τὴν 25ην Μαρτίου 1949) πρέπει νὰ ἀποσαφηνισθῇ τὸ ἐθνικὸ ζήτημα τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ, πού μὲ τὴν συμμετοχὴν του στὸν σημερινὸ ἀγῶνα, βαδίζει γιὰ τὴν δημιουργίαν ἀνεξαρτήτου κράτους μέσα στὰ πλαίσια τῆς Βαλκανικῆς Ὁμοσπονδίας». Bulletin, δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ ΝΟΦ τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1949, ἀρ. φύλλου 29.

εἰς τὸ ΝΟΦ, τὸ ὁποῖον ἐξελίσσεται εἰς σημαντικὸν παράγοντα τῆς Κομμουνισμοῦ εἰς τὸν κατὰ τοῦ Τίτο ἀγῶνα τῆς καὶ συγχρόνως εἰς μέσον ἱκανοποιήσεως τῶν αἰώνιων πόθων τῶν Βουλγάρων καὶ ἐκπληρώσεως τῶν σκοπῶν τοῦ Σλαυισμοῦ ἐν τῇ νέᾳ μορφῇ του, τοῦ κομμουνισμοῦ¹. Τὴν 3ην Μαρτίου 1949 πηγαί, προσκείμενοι πρὸς τοὺς ἐν Ἀθήναις κομμουνιστάς, ἀπεκάλυψαν ὅτι ἡ Κομμουνισμὸς διέταξε τὸ ΚΚΕ, τὸ ΚΚΒ καὶ τοὺς Γιουγκοσλαύους κομμουνιστάς, τοὺς ἀκολουθοῦντας τὴν Μόσχαν, νὰ ὑποστηρίξουν τὴν ἀνεξάρτητον Μακεδονίαν, νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν ὀργάνωσιν ἐνὸς τοιοῦτου Κράτους καὶ νὰ ἐκκαθαρίσουν τὰ μέλη, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ὑπῆκουον εἰς τοῦτο². Ὁ ἡγέτης τοῦ ΚΚΕ Πορφυρογένης ἐδήλου εἰς τοὺς «Τάϊμς τῆς Νέας Ὑόρκης»³ ὅτι «δὲν ὑπάρχει Μακεδονικὸν ζήτημα ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς 5ης Ὀλομελείας. Ὁ σλαβομακεδονικὸς λαὸς ἀπόχτησε τὸ δικαίωμα νὰ ζῆσῃ ἀνεξάρτητος καὶ νὰ ἐνώσῃ τὴν Μακεδονίαν σ' ἓνα ἐνιαῖον ἀνεξάρτητον σύνολον».

Ἐν τούτοις καὶ οἱ ἡγέται τοῦ ΚΚΕ καὶ οἱ «καπεταναῖοι» καὶ οἱ Ρῶσοι καὶ οἱ δορυφόροι των εἶχον τὸ πικρὸν παράπονον, ὅτι εἰς τὰς συμμορίας των δὲν κατατάσσονται πολλοὶ Σλαβομακεδόνες ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας. Ὁ συνταγματάρχης τοῦ «Δημοκρατικοῦ στρατοῦ Ἑλλάδας» Βαντινόφσκι ἔλεγε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1948: «25.000 Σλαβομακεδόνες πολέμησαν στὸν ΕΛΑΣ. Τὴν λευτεριά τοῦ 1944, πὺν μὲ τὸ αἷμά του κατάχτησε ὁ σλαβομακεδονικὸς λαός, δὲν πρόλαβε νὰ τὴν χαρῆ. Ὁ μοναρχοφασισμὸς μὲ ἐξχωρη λύσσα ρίχτηκε ἐναντία στοὺς Σλαβομακεδόνες. Ἔτσι ἀρχίζουσι καινούργια βάσανα, διωγμοί. Ἡ κατάστασις ἦταν ἀνυπόφορη καὶ τὰ βουνὰ ἄρχισαν νὰ δέχωνται φάλαγγες κυνηγημένων. Ἡ ὀργή του δὲν ἄργησε νὰ ξεσπάσῃ. Τὸ Λαϊκὸν ἀπελευθερωτικὸν Μέτωπον ΝΟΦ-ΑΦΖ ἀγκαλιάζει τὶς μάζας καὶ καθοδηγεῖ τὸν σλαβομακεδονικὸν λαὸν στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν λευτεριά. Στελέχη τοῦ ΝΟΦ-ΑΦΖ δίδουσι τὶς πρώτες μάχας μὲ ἐπιτυχίαν στὸ Ἀρμενοχώρι, τὴν Σώτειρα, τὸ Σαρακηνό, τὴν Ἀγία Φωτεινὴ τοῦ Βερμίου. Ἡ Ἑδεσσα, τὰ Γιαννιτσά, ἡ Φλώρινα, ἡ Καστοριά ἔχουσι χιλιάδες Σλαβομακεδόνες, πὺν μποροῦν καὶ πρέπει νὰ τοὺς δώσουν στὸν Δημοκρατικὸν στρατό. Μπροστὰ σὲ κάθε μαχητὴ καὶ ἀξιωματικὸν Σλαβομακεδόναν ἐπιταχτικὰ μπαίνει τὸ καθῆκον νὰ τραβήξουν τὶς χιλιάδες αὐτῆς τοῦ Δημοκρατικοῦ στρατοῦ».

Οἱ ἐκδηλοὶ πλέον σκοποὶ τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς, δημιουργοῦντες ἄμε-

1. Μ π ρ ὀ μ ο υ, σελ. 185-189 ἔνθα καὶ κείμενον.

2. Current Developments in United States. Foreign Policy. Τεῦχος Ἀπριλίου 1949.

3. «Τάϊμς Νέας Ὑόρκης», 23 Ἀπριλίου 1942.

σον κίνδυνον διὰ τὴν ἑδαφικὴν ἀκεραιότητα τῆς Ἑλλάδος, ἀφύπνισαν διὰ τῆς διαγραφομένης ἐπ' αὐτῶν ἀπειλῆς ὄχι μόνον τὸν Ἑλληνισμόν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐλεύθερον Δυτικὸν κόσμον. Ἡ ἑλληνικὴ ἀντίδρασις ὑπῆρξεν ἄμεσος καὶ πρωτοφανῆς εἰς ἔκτασιν. Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀνέπτυξε δραστηριότητα, διὰ νὰ διαφωτίσῃ τὴν διεθνή κοινὴν γνώμην περὶ τῶν τεκταινομένων. Ὁ ἔσωτερικὸς τύπος ὁμοφώνως ἐπεσήμανε τὸν κίνδυνον τοῦ ἔθνους. Ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τῆς χώρας, πολιτικοὶ ὄργανισμοὶ πάσης ἀποχρώσεως, ὀργανώσεις, σύλλογοι, σωματεῖα, ὅλη ἡ Ἑλλάς ἠγέρθη ὡς εἰς ἄνθρωπος πρὸ τῆς ἀνηκούστου προδοσίας καὶ τοῦ ἀπειλουμένου κινδύνου. Τὸ Σοσιαλιστικὸν Κόμμα ἔσπευσεν εἰς ἔντονον ἀποκήρυξιν τοῦ ΚΚΕ, ἔναντι τῶν σκοπῶν τοῦ ὁποίου δὲν εἶχεν ἀποσαφηνίσει μέχρι πρό τινας τὴν θέσιν του. Οὕτω κατεφάνη ἡ πλήρης ἀπογύμνωσις τοῦ ΚΚΕ ἀπὸ κάθε λαϊκὸν ἔρεισμα, τὸ ὁποῖον πολλάκις κατὰ τὸ παρελθὸν ἐξηπάτησε τὸν κόσμον διὰ τῆς ἐντέχνου συγκαλύψεως τῶν συνθημάτων καὶ ἐπιδιώξεών του¹.

Ἐξ ἴσου ὅμως σοβαρὰ ὑπῆρξεν ἡ ἀντίδρασις εἰς τὰς Δυτικὰς Δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι διέβλεπον ὡς πραγματικὴν πρόθεσιν τῆς Ρωσίας τὴν ἀνακήρυξιν νέου κράτους. Σχολιάζων τὸ Μακεδονικὸν σχέδιον ὁ Πρόεδρος Τροῦμαν εἰς τὴν 6ην ἔκθεσίν του πρὸς τὸ Κογκρέσον (17.3.49) ὡς πρὸς τὴν βοήθειαν τῆς Ἀμερικῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν ἐτόνισεν ὅτι «μία τοιαύτη αὐτόνομος Μακεδονία θὰ στερήσῃ τὴν Ἑλλάδα μιᾶς τῶν πλουσιωτέρων τῆς περιοχῶν... καὶ εἶναι ὡς ἐκ τούτου προσβολὴ διὰ κάθε Ἑλληνα ἀδιακρίτως κόμματος ἢ ἐνθάρρυνσις τῶν σλαβικῶν βλέψεων ἐπὶ τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τοῦ ΚΚΕ. Τοῦτο δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς σιωπηρὰ παραδοχὴ, ὅτι ὁ ἀνταρτικὸς πόλεμος πλησιάζει νὰ χρεωκοπήσῃ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἐν ἑξαίρετον παράδειγμα τῆς ἐξυηρητέσεως ὑπὸ τοῦ ΚΚΕ τῶν παραγγελμάτων τοῦ Διεθνοῦς Κομμουνισμοῦ»². Αὐστηραὶ προειδοποιήσεις ἐγένοντο ἀπὸ ἐπισήμους διπλωματικοὺς κύκλους, ἰδιαίτερος ἐκ μέρους τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Ἀγγλίας, ὃ δὲ τύπος τῶν Δυτικῶν χωρῶν ἐτάχθη ὁμοθυμῶς σχεδὸν σύμμαχος τῶν ἑλληνικῶν ἀπόψεων, ἐπισημαίνων κίνδυνον ἐπεκτατικῆς διεισδύσεως τῆς Ρωσίας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν διὰ τῆς Βουλγαρίας.

Τὸ ΚΚΕ καὶ τὸ ΝΟΦ ἐθρουβήθησαν ἀπὸ τὴν παγκόσμιον αὐτὴν διαμαρτυρίαν καὶ ἀποδοκιμασίαν καὶ ἔσπευσαν νὰ διαψεύσουν ὡς κακόβουλον ἐχθρικὴν προπαγάνδαν τὰς διακηρύξεις των. Ἀλλὰ τὰ γεγονότα ἦσαν ἀδιάψευστα καὶ οἱ ἴδιοι περιέπεσαν ἐκ τῆς συγχύσεως εἰς ἐπιβεβαιώσεις³. Ὑπὸ

1. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 193.

2. Sixth Report to Congress on Assistance to Greece and Turkey for period ended December 31, 1948. Department of State Publications, March 17, 1949.

3. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 194. Ἡ ἀνακοίνωσις τῆς 10ης Μαρτίου 1949 τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΝΟΦ ἐγένετο διὰ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῶν συμμοριτῶν.

τὴν γενικὴν ἀποδοκιμασίαν, τὴν ἐγερθεῖσαν μεταξὺ πολλῶν κομμουνιστῶν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων, τόσον τὸ ΚΚΕ ὅσον καὶ τὸ ΝΟΦ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιχειρήσουν «γιατὰ τὰ μάτια» διάψευσιν τῶν ἐν λόγῳ ἀποφάσεων (ἀνακοινωθέντα 7ης καὶ 9ης Μαρτίου 1949) χωρὶς φυσικὰ νὰ τὸ κατορθώσουν, διότι ἐν ἐπιφθῶ ἐπαναλαμβάνουν τὸ διαψευδόμενον. «Τὶς τελευταῖες μέρες, ἔλεγεν ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ΚΚΕ, ἀπὸ διάφορες πηγές, ἀπὸ τοὺς μοναρχοφασίστες, τὴν Ἀθήνα καὶ τὸ Λονδίνο ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἰδίᾳ ψεύτικη καὶ συκοφαντικὴ εἶδησι, ὅτι τάχα τὸ ΚΚΕ ἔκλεισε συμφωνία μετὰ τὴν Βουλγαρίᾳ καὶ τὴν Γιουγκοσλαυία, γιὰ νὰ συνενώσουν τὰ διάφορα τμήματα τῆς Μακεδονίας»¹.

Τὸ περιεργον εἶναι ὅτι οἱ παρατηρηταὶ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, οἱ ὁποῖοι συνήθως καθυστεροῦν εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν σχετικῶν μετὰ τὴν Ἑλλάδα πραγματικότητων, ἀντελήφθησαν ἐκείνην τὴν ἐποχὴν πολὺ γρήγορα τοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς τῆς κομμουνιστικῆς ταύτης κινήσεως. Οὕτω τὸ πρακτορεῖον «Ρώυτερ» εἰς τὴν διπλωματικὴν του ἀνασκόπησιν τῆς 4ης Μαρτίου 1949 ἐτόνιζεν ὅτι «τὸ ὑπὸ κομμουνιστικὸν ἔλεγχον ΝΟΦ συγκαλεῖ ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς μεγάλο Συνέδριον, τὸ ὅποιον θὰ ἐπιδιώξη τὴν ἑνωμάτωςιν τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας εἰς αὐτόνομον κράτος μαζί μετὰ τὴν Βουλγαρικὴν καὶ Γιουγκοσλαυικὴν Μακεδονίαν, διὰ νὰ συνδύασῃ ἔπειτα τὴν ἑνωσίαν τῆς μετὰ μίαν σλαυικὴν ὁμοσπονδίαν. Ὁ σχηματισμὸς τοῦ κράτους τούτου θὰ ἐσήμαινε τὴν σύμπτυσιν τῶν ἑλληνικῶν συνόρων εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν νοτίως τῆς σημερινῆς γραμμῆς, πιθανῶς μάλιστα καὶ νοτίως τῆς Θεσσαλονίκης. Τὸ προτεινόμενον Μακεδονικὸν κράτος θὰ εἶναι πολὺ περισσότερον συνδεδεμένον μετὰ τὴν Βουλγαρίαν, τῆς ὁποίας ὁ πρωθυπουργὸς Δημητρώφ ἀπολαύει τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Μόσχας περισσότερον ἀπὸ οἰονδήποτε βαλκανικὸν ἡγέτην. Ἡ Μόσχα πιθανῶς λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τῆς ὅτι ἡ ἀπόσπασις τῆς Γιουγκοσλαυικῆς Μακεδονίας, ἂν ὁ Τίτο ἀποδεχθῆ ταύτην, θὰ ἀποτελέσῃ θανάσιμον πλήγμα κατὰ τοῦ γοήτρου του»². Ἐν Γιουγκοσλαυίᾳ ἐπίσης ἀντελήφθησαν ἀμέσως τὴν κίνησιν. Τὴν 6ην Μαρτίου 1949 ὁ ὑπουργὸς ἄνευ χαρτοφυλακίου Μόσα Πιγιάντε εἰς σχετικὸν ἄρθρον του εἰς τὴν «Μπόρμα» ἔγραφεν ὅτι ἡ Γιουγκοσλαυικὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία διατρέχουν τὸν κίνδυνον τῆς ἀνακηρύξεώς των εἰς αὐτόνομον κράτος μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς Βουλγαρίας³.

Τὸ ἀγγλικὸν περιοδικὸν «Ἐκόνομιστ» τῆς 8ης Μαρτίου 1949 ἔγρα-

1. Ὅμοιά διάψευσις τοῦ ΝΟΦ εἰς ἐφημερίδα συμμοριτῶν «Δημοκρατικὰ Νέα» τῆς 11ης Μαρτίου 1949, ἀρ. φύλ. 50-51 καὶ ραδιοφωνικὴ ἐκπομπὴ σταθμοῦ των τῆς 7ης Μαρτίου 1949. Χ., Τὸ Μακεδονικὸν πρόβλημα καὶ ὁ Κομμουνισμὸς, σελ. 43-44. Chronology, τόμ. V (1949), σελ. 174.

2. Κύροβ, σελ. 132.

3. Κύροβ, σελ. 146.

φε· «Τὸ ΝΟΦ ἦτο προηγουμένως ὄργανον τοῦ Τίτο, ὅταν οὗτος ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τὴν Μακεδονίαν τοῦ Αἰγαίου καὶ νὰ τὴν προσαρτήσῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν τοῦ Ἀξιοῦ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Γιουγκοσλαβικῆς Ὀμοσπονδίας. Τώρα ἡ ὁργάνωσις αὐτὴ φαίνεται νὰ κατέστη ὄργανον τοῦ φιλοδόξου Δημητρώφ, ὁ ὁποῖος προφανῶς ἔχει τὴν ἔγκρισιν τῆς Μόσχας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τελείως διαφόρου σχεδίου. Ὁ Δημητρώφ ἀπεκάλυψε τὸν ρόλον τῆς Βουλγαρίας εἰς τὸ σχέδιον τοῦτο, ὅταν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξήγγειλεν ὅτι ὁ λαὸς του, ὁ ὁποῖος ἤδη ἀριθμεῖ 7.000.000, θὰ αὐξηθῇ εἰς τὸ ἔγγυς μέλλον εἰς 10.000.000, προφανῶς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θὰ ἔχον ἢ Γιουγκοσλαυία καὶ ἢ Ἑλλάς καὶ θὰ τὰ ἐκέρδιζεν ἢ Βουλγαρία»¹.

Ἡ «Φωνὴ τῆς Ἀμερικῆς» μετέδιδε τὸ ἑξῆς σχόλιον ἐπὶ τῆς σλαβικῆς ἐπιβουλῆς κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας· «Οἱ ἐν Ἀμερικῇ πολιτικοὶ παρατηρηταὶ ἔμειναν κατάπληκτοι διὰ τὴν ἰταμότητα καὶ τὴν θρασύτητα τοῦ ΚΚΕ, τὸ ὁποῖον συμμορφοῦται πρὸς τὴν ἀνθελληνικὴν στάσιν τῆς Κομμουνισμοῦ, ἢ ὁποῖα ἐπιζητεῖ νὰ ἀποσπάσῃ τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὅπως ἀμείψῃ τοὺς ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος μαχομένους Σλαβομακεδόνας. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια τῆς ἀποφάσεως τοῦ ΝΟΦ πρὸς ἀνακήρυξιν τοῦ ἀνεξαρτήτου καὶ ὁμοτίμου Μακεδονικοῦ κράτους εἰς τὸ πλαίσιον μιᾶς Βαλκανικῆς Ὀμοσπονδίας. Τὸ ὄνειρον τῶν Σλαύων ὅπως ὑπαγάγουν τὴν Μακεδονίαν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν των δὲν εἶναι νέον, ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ τῆς παρουσίας στιγμῆς ὅπως ἐξαγγελθῇ καὶ πάλιν ἀποτελεῖ καθαρὰν ἀπειλὴν ἐναντίον τῆς ἀκεραιότητος καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἡ στάσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ΚΚ καὶ τὰ ψηφίσματα, τὰ ὁποῖα τοῦτο ἐνέκρινεν, ὑπῆρξαν τελείως ἀντεθνικὰ καὶ διὰ τὸ ΝΟΦ ἢ ὑπόσχεσις τῶν κομμουνιστῶν διὰ τοὺς Σλαβομακεδόνας ἔχει μίαν μόνον σημασίαν, τὴν πλήρη ἀπόσπασιν τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐνσωμάτωσιν των εἰς ἓν ἀνεξάρτητον Μακεδονικὸν κράτος. Ἡ ἀπόφασις διὰ μίαν ἀνεξάρτητον Μακεδονίαν, τὴν ὁποίαν ἐξήγγειλεν ὁ ἴδιος ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῶν συμμοριτῶν, προεκάλεσε τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν τοῦ λαοῦ καὶ τὸ ΚΚΕ ἐπεχείρησε νὰ προβῇ εἰς διάψευσιν τῆς ἀποφάσεώς του, ἀλλὰ καὶ πάλιν μὲ τὴν χρησιμοποίησιν ἀσαφῶν λέξεων. Ἡ σημασία τῆς κομμουνιστικῆς αὐτῆς ἐνεργείας ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι τονίζει ἀκόμη περισσότερον τὴν προσπάθειαν ἀποσπάσεως τῆς Ἑλληνικῆς μόνον Μακεδονίας καὶ τῆς ἐνώσεώς της μετὰ τῆς Μακεδονίας τοῦ Πιρίν, ἢ ὁποῖα εἶναι βουλγαρικὴ. Τὸ ἄρθρον τοῦ Πιγιάντε σαφῶς ἀπεκάλυψεν ὅτι πρόκειται περὶ ἐξυπηρετήσεως τῆς βουλγαρικῆς ἀποκλειστικῶς πολιτικῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως πίεσεως ἐπὶ τοῦ Τίτο διὰ τῆς ἐξεγέρσεως τῶν Μακεδόνων. Εἶναι βέβαιον τώρα ὅτι τὰ γνωσθέντα ψηφίσματα προεκάλεσαν σύγχυσιν καὶ διχασμὸν μεταξὺ τῶν συμμοριτῶν, οἱ

1. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 197.

ὅποιοι ἐπὶ τέλους ἀντελήφθησαν ὅτι μαχόμενοι κατὰ τοῦ κράτους πολεμοῦν ὑπὲρ τῶν Σλαύων καὶ κατὰ τῆς Ἑλλάδος»¹.

Τὴν Κυριακὴν 27^{ην} Μαρτίου 1949 συνήλθεν εἰς Μοσχοχώρι τῆς περιοχῆς Βιτσιῦ Καστορίας ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ τὸ Β' Συνέδριον τοῦ ΝΟΦ, τὸ ὅποιον διήρκεσε μέχρι τῆς 30^{ῆς} Μαρτίου² μετ' συμμετοχὴν τοῦ ΚΚΕ, τῆς Προσωρινῆς δημοκρατικῆς κυβερνήσεως, μετ' ἀντιπροσώπων τῶν Μακεδόνων «τοῦ Βαρδάρη» (Σκοπιών) καὶ τοῦ Πιρίν, τῶν ΑΚΕ, ΕΠΟΝ κλπ. καὶ μετ' τὸν Ζαχαριάδην αὐτοπροσώπως, εἰς ὃ ἐπανελήφθησαν αἱ περὶ δημιουργίας ἀνεξαρτήτου Μακεδονικοῦ κράτους ἀπόψεις. Μέσα ὅμως εἰς τὸν κατ' ἐξοχὴν σλαβικὸν διάκοσμον τῆς αἰθούσης καὶ ὑπὸ τὰ βλέμματα τῶν ἀνηρημένων ἐν αὐτῇ εἰκόνων τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος» δὲν ἐτόλμησαν οἱ κατευθύνοντες τὴν κίνησιν νὰ προχωρήσουν μέχρι τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἐξαγγελθέντων³. Τὴν ἀνάσχεσιν τῆς ὀρμητικότητός των καὶ τὴν κατασίγασιν τοῦ θορύβου των ἐπέφεραν ἡ παταγώδης ἀποτυχία των νὰ καταλάβουν οἱ συμμοριταὶ τὴν Φλώριναν, τὴν ἡρωικὴν καὶ μαρτυρικὴν αὐτὴν ἀκρόπολιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, κατὰ τὴν 11^{ην} Φεβρουαρίου 1949. Ὁ προεδρεύων τοῦ Συνεδρίου πρόεδρος τοῦ ΝΟΦ ὑπεγράμμισεν ἀπλῶς τὴν πρωτολόρον θέσιν τοῦ «Μακεδονικοῦ» λαοῦ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ συμμοριτισμοῦ καὶ ἐκράτησεν ὑπὸ σημείωσιν τὴν ὑπόσχεσιν τῆς 5^{ης} Ὀλομελείας τοῦ ΚΚΕ.

Εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο τῆς 27^{ης} Μαρτίου τοῦ ΝΟΦ ἰδρῦθη παρουσία 163 μελῶν ἡ Κομμουνιστικὴ ὀργάνωσις τῆς Αἰγαϊκῆς Μακεδονίας (ΚΟΕΜ) (Κομμουνιστίτσεςκα Ὅργανιζάτσια Ἐγκέϊσκα Μακεντόνια), τὴν ὁποίαν τὸ συνέδριον ἐχαρακτήρισεν ὡς «ἰδιαίτερον κομμουνιστικὴ ὀργάνωσις μετ' πολιτικῆς, κομματικῆς καὶ ὀργανικῆς ἀνεξαρτησίας»⁴, εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ὁποίας μετέσχον οἱ Μητρόφσκυ καὶ Κόϊτσεφ. Ἡ ἰδρυσις ἀνηγγέθη διὰ τοῦ Δελτίου τοῦ ΝΟΦ τῆς 3^{ης} Ἀπριλίου 1949. Μετ' τὴν ἰδρυσιν τῆς ΚΟΕΜ ἄρχειται νέα φάσις εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος.

Τὴν 10^{ην} Ἀπριλίου 1949 ὁ Κουλισέβσκι, πρωθυπουργὸς τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας, ἀνεγνώρισεν εἰς τὰς κινήσεις ταύτας τοῦ ΝΟΦ ὅτι «τὸ σύνθημα τῆς ἠνωμένης καὶ ἀνεξαρτήτου Μακεδονίας, μέλους τῆς

1. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 197-198.

2. Βλ. λεπτομερείας τοῦ συνεδρίου εἰς τὴν ἐφημερίδα συμμοριτῶν «Πρὸς τὴν νίκην» τῆς 31^{ης} Μαρτίου 1949. Κ α ν ε λ λ ἄ κ η, σελ. 132.— X., Τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα καὶ ὁ κομμουνισμός. Τὸ πρῶτον συνέδριον τοῦ ΝΟΦ εἶχε συνέλθει τὴν 13^{ην} Ἰανουαρίου 1948, εἰς ὃ ἐψηφίσθη ἐπίσημως τὸ καταστατικόν του, καθ' ὃ (ἄρθρ. 1) «Τὸ ΝΟΦ εἶναι ἡ πλατειὰ ἔθνικὴ ἀπελευθερωτικὴ ὀργάνωσις τῶν Σλαυομακεδόνων».

3. Κ ὕ ρ ο υ, σελ. 134.

4. Κ ὕ ρ ο υ, σελ. 138.— X., Τὸ μακεδονικὸν πρόβλημα καὶ ὁ Κομμουνισμός, σελ. 49-50.— Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 199.

Βαλκανικῆς Ὀμοσπονδίας, ἐρρίφθη ὑπὸ βουλγαρικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. «Νομίζω, ἐτόνισεν, ὅτι μόνον ἡ ἔνωσις μὲ τὴν Λαϊκὴν δημοκρατίαν Μακεδονίας (Σκοπίων) ἀποτελεῖ τὴν δικαίαν λύσιν». Ὡς βλέπομεν, ἡ στάσις τῆς κυβερνήσεώς του ὡς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν δὲν ἤλλαξεν καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Κομινφόρμ¹.

Ἐκτὸς τῶν ἀπάντων, τὰ ὁποῖα ἀπῆρτιζον τὴν ΚΟΕΜ, καὶ ἀπὸ τοὺς σκοποὺς, τοὺς ὁποίους ἔθεσεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὡς ἀμέσους ἐπιδιώξεις της, παρέχεται ἡ ἀπόδειξις τῆς καθαρῶς σλαβικῆς ἢ μᾶλλον, διὰ τὰ κυριολεκτῶμεν, βουλγαρικῆς της ὑποστάσεως². Ἐπιπροσθέτως δὲ ἀποδεικνύεται καὶ ἡ ὀλοκληρωτικὴ ὑποδούλωσις τοῦ ΚΚΕ εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ συμμαχικὴν δρᾶσιν τῶν σλαβικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ μέλλον ἔχουν τὴν οὐσιαστικὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ καθοδηγητικοῦ «ἄχτιφ» τῆς ΚΟΕΜ τῆς 7ης Ἰουλίου 1949 ἀποκαλύπτει σοβαρὰν διάστασιν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ΝΟΦ καὶ ὡς ὑπεύθυνος αὐτῆς κατηγορεῖται ὁ Τίτο καὶ τὰ ὄργανα τοῦ Γκότσε καὶ Κεραμιτζήφ, ἰδρυτῶν τοῦ ΝΟΦ. «Ἡ ΚΟΕΜ, λέγει ἡ ἀπόφασις, ἔχοντας ὑπ' ὄψει τὴν προδοσίαν τῆς ἡγεσίας τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας, πού πέρασε ἀνοιχτὰ στὸ στρατόπεδο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, καταδικάζει ἀποφασιστικὰ τὴν ὑπονομευτικὴν καὶ διασπαστικὴν δουλείαν τοῦ ΚΚ Γιουγκοσλαβίας στὸν λαϊκο-απελευθερωτικὸν ἀγῶνα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καλεῖ ὅλους τοὺς Μακεδόνας, πού παρασύρθησαν, νὰ δοῦν τὸ λάθος τους, νὰ τὸ ἀποκηρύξουν ἀνοιχτὰ καὶ νὰ κόψουν κάθε δεσμὸ μὲ τὸ ΚΚ αὐτό... Ἐγὼ τὴν γνώμην ὅτι ὁ Μακεδονικὸς λαὸς γενικά, καὶ ὁ Μακεδονικὸς λαὸς τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου ἰδιαίτερα, μπορεῖ νὰ διατηρήσῃ καὶ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν λευτεριά καὶ τὴν ἀνεξαρτησία του μόνον μὲ μίαν ἀνειρήνευτη καὶ ὡς τὸ τέλος πάλη ἐνάντια στὴν κλίκα τοῦ Τίτο καὶ τοὺς πράκτορές του καὶ τοὺς κατασκόπους του. Μὲ τὸν Τίτο ὑπάρχει μόνον ἰμπεριαλιστικὴ ὑποδούλωσις καὶ σκλαβιά. Ἡ λευτεριά ἀπαιτεῖ ἀμείλικτον ἀγῶνα ἐνάντια στὸν Τίτο». Ὁ δὲ «Σλαβομακεδὼν» Π. Ρακόφσκυ, μέλος τῆς γραμματείας τοῦ ΝΟΦ καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς Προσωρινῆς δημοκρατικῆς κυβερνήσεως εἰς τὸ Συνέδριον τῆς εἰρήνης, τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Πράγαν τὴν 5ην Ἰουνίου 1949 ἔλεγεν· «Ἐπὶ τὴν ἐνδοξὸν ἀρχηγίαν τοῦ Ζαχαριάδη θὰ πραγματοποιηθῇ μὲ κάθε θυσία ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Μακεδονίας»³.

1. Chronology, τόμ. V (1949), σελ. 264.

2. Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1951 τὰ 72 σλαβόφωνα στελέχη τῆς ΚΟΕΜ ἀπεφάσισαν προφανῶς κατόπιν ρωσικῶν ὀδηγιῶν τὴν αὐτοδιάλυσίν της καὶ ἀντ' αὐτῆς ἴδρυσαν τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Ἰλιν Ντέν, τελοῦσαν ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ΚΚ Βουλγαρίας, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἀποσχίσεως τοῦ Τίτου χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῆς Μόσχας διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος δραστηριότητα καὶ πολιτικὴν της.

3. Κ Ὑ ρ ο υ, σελ. 146.

Τὴν 3ην Ἀπριλίου 1949, ἦτοι ἑπτὰ ἡμέρας μετὰ τὴν συντακτικὴν συν-
 ἔλευσιν τοῦ ΝΟΦ, λόγῳ τῶν ἐπισυμβάντων γεγονότων καὶ τῆς ἀλλαγῆς τῶν
 κατευθύνσεων ἀνεσχηματίσθη ἡ «Προσωρινὴ δημοκρατικὴ κυβέρνησις», τῆς
 ὁποίας τὴν προεδρίαν ἀνέλαβεν ὁ Μῆτσος Παρτσαλίδης, γεν. γραμματεὺς
 τοῦ ΕΑΜ¹. Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τὴν σλαυικὴν φύσιν τῆς καὶ ἀποστολῆν ἡ
 Προσωρινὴ δημοκρατικὴ κυβέρνησις προσέλαβεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς δύο
 νοφίτας, τὸν Πασχάλη Μητρόφσκυ, ὡς ὑπουργὸν τοῦ ἐπισιτισμοῦ, τὸν
 Σταῦρον Κῶτσεφ, ὡς διευθυντὴν τῶν μειονοτήτων εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἐσω-
 τερικῶν καὶ τὸν ἐπίσης νοφίτην Εὐάγγελον Κόιτσεφ ὡς μέλος τοῦ ἀνωτά-
 του πολεμικοῦ συμβουλίου². Ἡ ἑπτὰ ἡμέρας μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς ΚΟΕΜ
 εἴσοδος εἰς τὴν ἀνασχηματισθεῖσαν Προσωρινὴν δημοκρατικὴν κυβέρνησιν
 —τὴν 3ην Ἀπριλίου 1949— τῶν ἡγετῶν αὐτῆς, ἐχόντων εὐρυτάτην ἐξουσιο-
 δότησιν, πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν, πιστοποιεῖ τὸ γεγονός, ὅτι τῇ ἐντολῇ
 τῆς Ρωσίας καὶ Κομμουνιστοῦ τὸ σλαυικὸν στοιχεῖον ἀπέκτησε πρωτεύουσαν
 θέσιν εἰς τὴν συμμαχικὴν ἡγεσίαν καὶ τὸ ΚΚΕ περιορίσθη εἰς τὸν ρόλον
 κομπάρσου, διὰ τὴν ἐξυμνή τὸς Βουλγάρους κομιτατζήδες τῆς ΕΜΕΟ, τὸ
 Ἰλίν-Ντέν καὶ τὴν καταγγέλλη τὸν Παῦλον Μελᾶν ὡς βασανιστὴν καὶ δυ-
 νάστην τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ³. Ὁ Κόιτσεφ, διευθύνων νοῦς τῆς ΚΟΕΜ,
 ἔλεγε· «Σήμερα τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ μας ἔχουν ἀναγνωρισθῆ ἀπὸ τὴν
 «Προσωρινὴν δημοκρατικὴν κυβέρνησιν» καὶ ὁ Σλαυομακεδονικὸς λαὸς ἔχει
 ξεκαθαρισμένον τὸν δρόμον, πού τραβάει στὴν ὀλοκληρωτικὴν ἐθνικὴν του
 ἀπελευθέρωσιν πού γι' αὐτὴν πολεμᾷ».

Ὁ Ζαχαριάδης τὸν Αὐγούστου τοῦ 1948 κατηγορεῖ τὸν Τίτο ὅτι «ἐξη-
 σθένισε τὰ ἐρείσματα τῶν μειονοτήτων, ἐφ' ὧν ἐρείδετο ὁ ἀγὼν καὶ ἡ πολιτικὴ
 τοῦ ΚΚΕ. Ὁ Τίτο ὠργάνωσε τὴν ὁμαδικὴν μετανάστευσιν τῶν Μακεδони-
 κῶν πληθυσμῶν στὴν Γιουγκοσλαβίαν. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐστέρησε τὴν
 Μακεδονίαν τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ τὸν Μακεδονικὸν πληθυσμὸν». Εἰς ταῦτα ἀπὴν-
 τησεν ὁ στρατηγὸς Τέμπο ἐπιρρίπτων τὰς εὐθύνας εἰς τὸ ΚΚΕ, τὸ ὁποῖον
 παταίει διὰ τὴν φυγὴν τῶν πληθυσμῶν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν εἰς τὴν

1. Ἐφημερίς «Νέος Δρόμος», ὄργανον τοῦ ἀγροτικοῦ κόμματος Ἑλλάδος ΑΚΕ
 τῆς 5ης Ἀπριλίου 1949. Κ α ν ε λ λ ά κ η σελ. 143. Βλ. ὀνόματα ὄλων τῶν μελῶν τῆς Κυ-
 βερνήσεως καὶ τῶν τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου εἰς Μ π ρ ὶ μ ο υ, σελ. 200-201.

2. X., Τὸ Μακεδονικὸν πρόβλημα καὶ ὁ Κομμουνισμὸς, σελ. 48. Ἡδη ἀπὸ τῆς
 8ης Μαρτίου 1949 εἶχεν ἀναγγελθῆ ὅτι οἱ Σλαυομακεδόνες θὰ προσεχώρουν εἰς τὴν
 «Προσωρινὴν δημοκρατικὴν κυβέρνησιν». Οἱ Ν. Ζαχαριάδης, Κ. Καραγιώργης ἐβε-
 βαίωσαν ὅτι ὑπεστήριξαν τὴν ὑπαγωγὴν τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τὴν Βουλγαρίαν. Chrono-
 logy, τόμ. V (1949), σελ. 210.

3. Βλ. δήλωσιν ἀρθρογράφου «Ρίζοσπάστου» στρατηγοῦ Καραγιώργη, μέλους
 τοῦ Ἀνωτάτου Πολεμικοῦ Συμβουλίου τῶν συμμαχοῦντων. X., Τὸ Μακεδονικὸν πρόβλημα
 καὶ ὁ Κομμουνισμὸς, σελ. 51.

Γιουγκοσλαβίαν· «Θὰ ἦτο καλύτερον, ἔλεγε, ἐὰν ἡ ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ ἀνεζήτηε τὰ αἷτια τῆς καταστάσεως αὐτῆς στὴν Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου, στὴν ἄλλη πλευρά, εἰς τὴν μὴ μαρξιστικὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησαν ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος».

Ἡ Ρωσία ὀργανώνει τὴν συστηματικὴν προπαγανδιστικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Τίτο καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ζητήματος προσπάθειά της ἀποτελεῖ ἐπάνοδον εἰς τὰ παλαιὰ συνθήματα, τὰ ὁποῖα διεκήρυξε τὸ ἐν Μόσχᾳ συνέδριον τῆς Βαλκανικῆς Κομμουνιστικῆς Ὁμοσπονδίας τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1923. Διὰ τρίτην ἤδη φορὰν ἐντὸς τῆς τελευταίας δεκαετίας διεγράφετο ὑπὲρ τὸν μακεδονικὸν ὀρίζοντα ἡ ἀπειλή δημιουργίας χωριστοῦ Μακεδονικοῦ κράτους ὑπὸ τὴν ἄμεσον σλαυικὴν ἐπιρροήν¹.

Ὁ Κουλισέβσκι ἐκτιμῶν τὴν σοβαρότητα τοῦ κινδύνου ἐκ τῆς μεταστροφῆς τῆς πολιτικῆς τοῦ Κρεμλίνου καὶ τῆς προβολῆς τῆς Βουλγαρίας καὶ πάλιν ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐνεργείας διὰ τὴν ἀπόσπασιν τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, μὴ τολμῶν νὰ ἐπιτεθῆ εὐθέως κατὰ τῆς Ρωσίας, ἐδήλου ὅτι «οἱ Βούλγαροι ἔχουν ἀνάγκην ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ καταστρέψουν τὴν ἐνότητα τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ τῆς Γιουγκοσλαβίας, χώρας σοσιαλιστῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ καταστρέψουν καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ «δημοκρατικοῦ κινήματος» ἐν Ἑλλάδι»².

Τὸ ΚΚΕ ἐπιέζετο διαρκῶς ὑπὸ τῆς Ρωσίας νὰ ἐνισχύσῃ τὸν κατὰ τοῦ Τίτο πραγματοποιούμενον στρατιωτικὸν καὶ πολιτικὸν κυκλωτικὸν ἐλιγμόν, ἦτο δὲ ἠναγκασμένον νὰ ὑποκίψῃ εἰς τὴν πίεσιν, διότι ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλίσῃ ὅπωςδήποτε τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῆς Κομμουνιστικῆς Ὁμοσπονδίας ΝΟΦ, τὸ ὁποῖον ἐβουλγάριζεν ἀπροκαλύπτως πλέον εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις του καὶ ἐπεζήτηε πᾶσαν εὐκαιρίαν, διὰ νὰ ὑποβάλλῃ τοὺς Ἕλληνας κομμουνιστὰς εἰς διαρκεῖς ἐξευτελισμούς. Τὸ ΚΚΕ προβαίνει εἰς ἰδιαιτέραν περιποίησιν καὶ κολάκευσιν τῶν «Σλαβομακεδόνων» καὶ ὁμιλεῖ κατὰ κόρον περὶ ἀναγνωρίσεως εἰς αὐτοὺς «ἐθνικῆς ἰσοτιμίας», καθ' ὅσον οὕτως ἐλπίζει νὰ παρασύρῃ καὶ καταστήσῃ μαχητικὸν τὸ ἐλάχιστον βουλγαρίζον τμήμα τῶν σλαυοφώνων τῶν περιοχῶν Καστορίας - Φλωρίνης³.

Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου τοῦ 1949 ἡ Γιουγκοσλαβία ἔκλεισε τὰ συνορά της εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι συμμορίας. Τὸ ΚΚΕ κατήγγειλε τὴν προδοσίαν τοῦ Τίτο ἀπὸ τῆς 6ης Ἰουλίου 1949. Τοῦτο ἠκολούθησε τὴν ἐπομένην, 7ην Ἰουλίου 1949, μακρὰ ἀπόφασις τῆς ἑκτῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Ὁργανώσεως τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου, ὑπογεγραμμένη ὑπὸ

1. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 175.

2. Ἐφημ. «Μπόρμπια» Βελιγραδίου 10ης Ἀπριλίου 1949.

3. Μ π ρ ἄ μ ο υ, σελ. 179.

τῶν Μητρόφσκυ καὶ Κῶτσεφ, καταγγέλλουσα τὸ ἀνατρεπτικὸν ἔργον τῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ πρακτόρων τοῦ Τίτο, εἰδικῶς δὲ τῶν Γκότσε καὶ Κεραμιτζήφ¹. Τὴν 23ην Ἰουλίου 1949 ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας Καρδέλι ἀνήγγειλεν ἐπισήμως ὅτι κατόπιν τῆς συμμετοχῆς τοῦ ΚΚΕ εἰς τὴν εἰς βάρος τῆς Γιουγκοσλαβίας συνωμοσίαν ἢ Κυβέρνησιν του ἔκλεισε τὰ ἑλληνικὰ σύνορα εἰς τοὺς συμμαχοίτας καὶ ἔπασσε πᾶσαν ἐνίσχυσιν τῶν².

Παρ' ὅλην τὴν μεγάλην καὶ πολὺπλευρον συνδρομήν, ὕλικήν καὶ ἠθικήν, ἣτις παρεσχέθη εἰς τὸν συμμοριτισμὸν ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς ὑποκινητὰς Σλαύους καὶ τὴν ἰθύνουσαν τὸν ἀγῶνα Ρωσίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ συμμάχους ἡμῶν ἀκόμη, οὗτος δὲν κατώρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ σχέδιά του. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἐπέτυχεν ἦτο τὸν Αὐγούστου τοῦ 1949 νὰ συντριβῇ μὲ τὴν ἐποποιίαν τοῦ Βίτσι καὶ νὰ ριζώσῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι θέλουσι νὰ ζοῦν ἐλεύθεροι καὶ ὄχι δοῦλοι ὀλοκληρωτικῶν συστημάτων, τὸ μῖσος κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ, ὅστις συνεσώρευσε εἰς τὴν χώραν τῶν τόσας καταστροφάς, ἔσφαξε καὶ ἐτυράνησε τόσους Ἕλληνας καὶ ἔσπειρε τὴν δυστυχίαν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα³. Τὴν 9ην Ὀκτωβρίου 1949 ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ΚΚΕ ἀνεγνώρισε τὴν ἡττάν του⁴. Τὰ τραγικὰ ὑπολείμματα τῶν προδοτῶν καὶ τῶν σλανοκινήτων συμμοριῶν ἐκμηδενισθέντα διέφθουσαν διὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας, Ἀλβανίας καὶ Βουλγαρίας καὶ μετεφέρθησαν ὑπὸ τῆς Ρωσίας εἰς ἴδια κέντρα⁵, διὰ νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃ ἐν καιρῷ.

Αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν συμμοριτῶν τὸν Αὐγούστου τοῦ 1949 ὑπῆρξαν συγχρόνως καὶ τὸ καιρῖον πλῆγμα κατὰ τῆς νέας αὐτῆς μεταμορφώσεως τῶν σλανικῶν σχεδίων πρὸς ἐπικράτησιν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ χώρῳ⁶.

Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους τοῦ 1949 οἱ Γιουγκοσλαῦοι ἀντελήφθησαν ὅτι «βουλγαρικὴ χεῖρ» ἐγκαθιστᾷ νέαν κομμουνιστικὴν ὄργάνωσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ τοῦ Αἰγαίου. Ὁ Τίτο εἰς λόγον του, ἐκφωνηθέντα ἐν Σκοπίοις τὴν 2αν Αὐγούστου τοῦ 1949 ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ Ἴλιν - Ντέν κατηγορήσε

1. Ραδιοφωνικὸς σταθμὸς Ἑλεύθερης Ἑλλάδας 7ης Ἰουλίου 1949.

2. Relazioni Internazionali τῆς 23ης Ἰουλίου 1949, σελ. 783 - 785.

3. Κορτζή, σελ. 9 - 10. Ὁ Woodhouse (σελ. 278) περιγράφων τὰς ἀγριότητας τῶν συμμοριτῶν ἐναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ὀποδίδει ταύτας εἰς τὴν ὑπὸ τῶν συμμάχων ἐκπαίδευσιν τῶν διαρκούντος τοῦ κινήματος ἀντιστάσεως. Οὗτος λέγει: «Brigandage and vendetta naturally continue in the Balkans mountains, especially among the young men who had been taught by the western allies themselves that it was so heroic to sabotage authority».

4. Relazioni Internazionali τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1949, σελ. 676 - 677.

5. Dallin, σελ. 36.

6. Μπράμου, σελ. 201.

τοὺς Βουλγάρους ὅτι καὶ ἐν τῇ χώρᾳ του ἰδρῶουν «νέον μακεδονικὸν σύνδεσμον», ὅστις ἦτο ὁμοίος μὲ τὸν τῶν Μακεδόνων τρομοκρατῶν, οἱ ὅποιοι εὐρίσκοντο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως Βόριδος καὶ ὅτι τὸν κύριον ρόλον εἰς τὸν σύνδεσμον τοῦτον παίζει ὁ Ποπτόμωφ, ὑπουργὸς τῶν ἔξωτερικῶν τῆς Βουλγαρίας¹. Ὁ Κουλισέβσκι ἐχαρακτήρισε τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Μακεδονίας (Σκοπίων) ὡς τὸ Πεδεμόντιον τῆς μελλοντικῆς Μακεδονίας καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ὀλοκλήρος ὁ Μακεδονικὸς λαὸς ἔβλεπεν εἰς τὴν Μακεδονίαν τοῦ Τίτο τὴν πραγματοποιήσιν τῶν βλέψεών του πρὸς ἐλευθερίαν². Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1949 ὁ ὑπουργὸς τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας Ντῆμισε Μπελόβσκι εἰς λόγον του ἐν Ἰστιπ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 5ης ἐπετείου τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Μακεδονίας μεταξὺ ἄλλων ἔλεγε· «Τὸ σύνθημα Ἀυτόνομος Μακεδονία, τὸ ὁποῖον ῥίπτουν οἱ Βούλγαροι, δὲν ἀποβλέπει παρὰ εἰς τὴν προσάρτησιν ὀλοκλήρου τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Βουλγαρίαν»³. Ὁ Βλάχωφ, παλαιὸς Βούλγαρος ἐπαναστάτης καὶ ἐπὶ μακρὸν στενὸς συνεργάτης τοῦ Τίτο, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Γιουγκοσλαβικῆς βουλῆς εἰς τὴν 5ην ἔκτακτον συνεδρίασιν τῆς Λαϊκῆς βουλῆς τῆς Μακεδονίας τοῦ Ἀξιού κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1950 μεταξὺ ἄλλων ἔλεγε· «Ὁ Σοβιετικὸς τύπος, ἐνῶ ἐξύμνησε τὴν πολιτικὴν τῶν Βουλγάρων ἡγετῶν διὰ τὴν ἴδρυσιν τουρκικῶν σχολείων, ἀπέφυγε καὶ νὰ ἀναφέρῃ ἀκόμη ὅτι ἐν Βουλγαρίᾳ ὑπάρχει μακεδονικὴ μειονότης. Τοὺς Μακεδόνας αὐτοὺς δὲν τοὺς ἀναφέρει, διότι τοὺς θεωροῦν Βουλγάρους»⁴.

Τόσον οἱ Γιουγκοσλαῦοι, ὅσον καὶ οἱ Βούλγαροι, παρὰ τὸν σημερινὸν κομμουνισμὸν των διαπνέονται ἐν σχέσει πρὸς τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα ἀπὸ ἄκρατον ἐθνικισμὸν καὶ κατακτητικὰς ἱμπεριαλιστικὰς βλέψεις. Ἀπὸ τῆς ρήξεως τοῦ Τίτο μὲ τὴν Ρωσίαν καὶ τὴν Κομινφόρμ ἢ Μόσχα οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἐξωτερικευθῇ ρητῶς καὶ σαφῶς ὑπὲρ τῆς Γιουγκοσλαβίας ἢ Βουλγαρίας ἐν σχέσει πρὸς τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐξαρτώμενα κομμουνιστικὰ κόμματα τῶν ἐκτὸς τῆς Γιουγκοσλαβίας λοιπῶν βαλκανικῶν χωρῶν σαφεῖς ὁδηγίας ὡς πρὸς τὴν τηρητέαν ἐν προκειμένῳ στάσιν. Καὶ ἡ σημερινὴ ἀκόμη πολιτικὴ τῆς Ρωσίας εἶναι ἀντιτιτικὴ, ὄχι ὅμως καὶ ἀντιγιουγκοσλαβικὴ. Οἱ δὲ τοπικοὶ κομμουνιστικοὶ ἡγῆται ἀρκοῦνται νῦν κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ ἐρμηνεύουν τοὺς χρησμοὺς τῆς ἐν Μόσχᾳ Σφιγγός, ἕκαστος κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς πόθους του⁵.

1. Barker, σελ. 108.

2. New York Herald Tribune τῆς 10ης Ἀυγούστου 1949.

3. Κοριζή, σελ. 80. Ἐκπομπὴ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Σκοπίων τῆς 9ης Νοεμβρίου 1949.

4. Κοριζή, σελ. 81.

5. Barker, σελ. 109.